

Türkiye ve Dünyada Yüzyılın Birikimi

1940-1949

CİLT 3

TÜRKİYE VE DÜNYADA YÜZYILIN BİRİKİMİ

*Türkiye Büyük Millet Meclisinin
Yüzüncü Yılına Armağan*

A. Fulya ŞEN

© TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TÜRKİYE VE DÜNYADA YÜZYILIN BİRİKİMİ
1940 – 1949

Yayın Sahibi

Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP
Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı

Yayın Koordinatörü

Nasuhi GÜNGÖR

Genel Yayın Yönetmeni

Serhat Buhari BAYTEKİN

Editör

Prof. Dr. Hamit Emrah BERİŞ

Editör Yardımcısı

Dr. Metin ÖZKAN

Hazırlayan

Prof. Dr. A. Fulya ŞEN

Proje Asistanları

Nazım Onur HÖKELEK
Fatih YILDIZ
Hilal Nevin POLAT
Ebru AŞKIN
Zehra NURALIN

Redaksiyon

Tamer KOPARAN

Tasarım Koordinatörü

Pınar DEMİRALAY

Tasarım

Belgin KESKİN

Yapım

Uluslararası Piri Reis Kültür Ajansı

Baskı

TBMM Basımevi
Ankara, 2023

ISBN:

978-605-2089-51-4 (3.c)

978-605-2089-48-4 (Tk)

TÜRKİYE VE DÜNYADA YÜZYILIN BİRİKİMİ kitap seti
Türk Telekom'un katkılarıyla hazırlanmıştır.

TÜRKİYE VE DÜNYADA YÜZYILIN BİRİKİMİ

*Türkiye Büyük Millet Meclisinin
Yüzüncü Yılına Armağan*

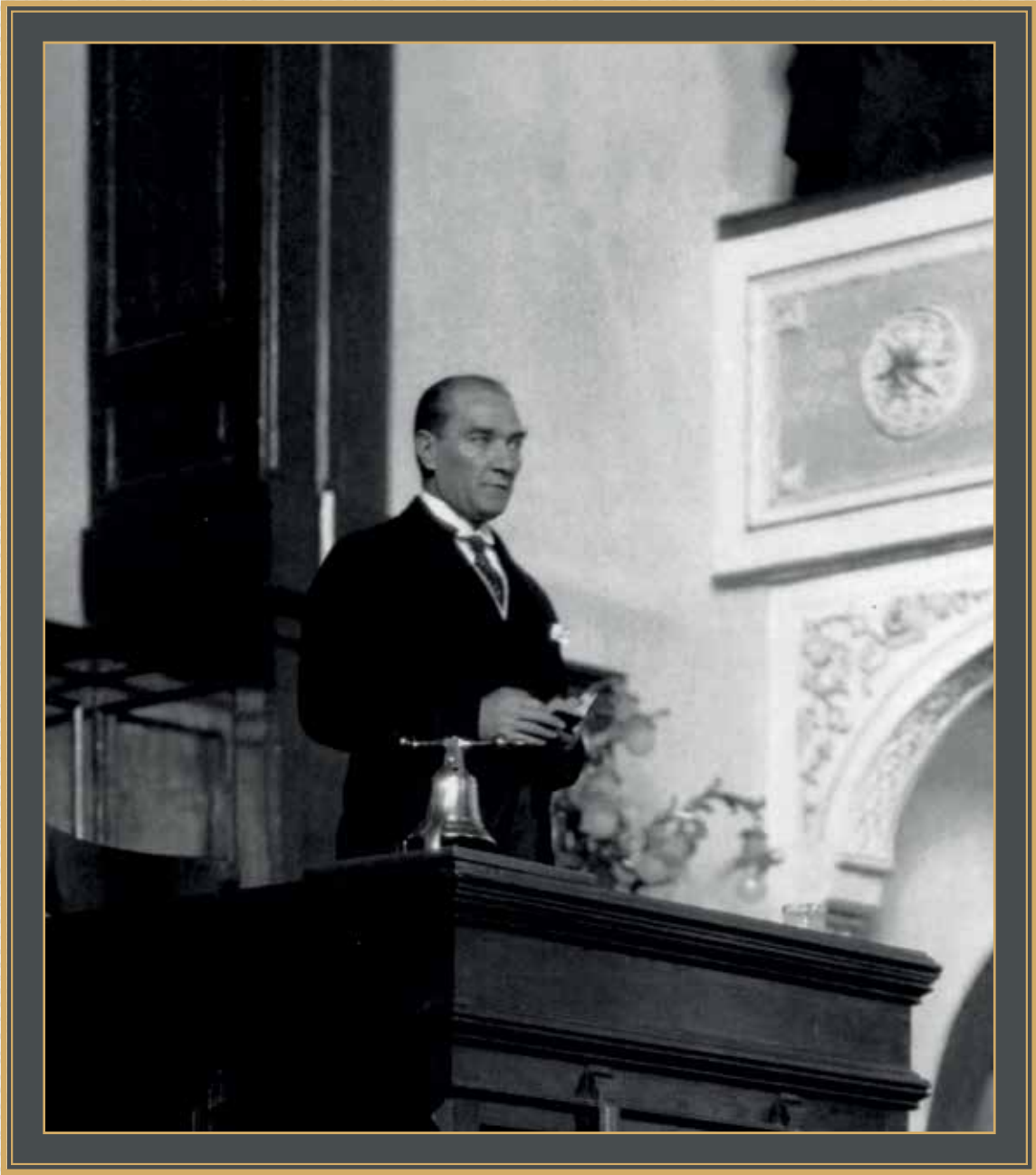

**Toplumda en yüksek hürriyetin, en yüksek
eşitlik ve adaletin devamlı şekilde sağlanması
ve korunması ancak ve ancak tam ve kat'î
mânasiyle millî egemenliğin kurulmuş
bulunmasına bağlıdır. Bundan ötürü
hürriyetin de, eşitliğin de, adaletin de dayanak
noktası millî egemenliktir.**

K. Atatürk

Mustafa Kemal ATATÜRK
Türkiye Cumhuriyeti Birinci Cumhurbaşkanı

**Şan ve şerefle bir asrı geride bırakan
Türkiye Büyük Millet Meclisi, "Hâkimiyet
kayıtsız şartsız milletindir" şiarıyla millî
egemenliğimizin yıkılmaz tecelligâhı
olmaya devam edecektir.**

Recep Tayyip ERDOĞAN
Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı

Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP
Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı

Takdim

Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışının yüzüncü yılını idrak ettiğimiz 2020 yılında, Başkanlığımız tarafından Meclis tarihine ilişkin çok sayıda çalışma yapılmış ve okuyucu ile buluşturulmuştur. O dönemde hazırlıkları başlayan eserlerden biri de Meclisin açılışından itibaren yüz yıllık tarihî kesiti ele alan almanak çalışmasıdır. On ciltten oluşan bu çalışma, tarihimizdeki mühim hadiseleri kronolojik bir sıra izleyerek kısa açıklamalarla okuyucuya ulaştırmayı amaçlamaktadır. Bunun yanında, dünyanın farklı yerlerinde cereyan edip doğrudan veya dolaylı şekilde ülkemizi etkileyen farklı hadiselerle de çalışma kapsamında yer verilmiştir. Dolayısıyla bu çalışma, yüz yıllık bir tarihin icmali niteliğindedir.

Bugünü doğru anlamak ve yorumlamak için tarihin rehberliği şarttır. Tarihî hadiseleri bilmek ve onlardan dersler çıkarmak, günümüzde yaşanan olayları değerlendirme ve geleceğe dair isabetli öngörülerde bulunma kabiliyetimizi artıracaktır. Nitekim istiklal şairimiz Mehmet Akif Ersoy'un

"Tarihi 'tekerrür' diye tarif ediyorlar;

Hiç ibret alınsaydı, tekerrür mü ederdi?"

dizeleri, tarihî tecrübeyi doğru idrak etmenin lüzumuna işaret etmekte; tarihi ibret nazarıyla okumamanın netice vereceği elim akıbeti bizlere hatırlatmaktadır. Tarihten ibret alabilmek ise şüphesiz geçmişin hakikatlerini bilmekle ve hatırdaki tutmakla mümkündür. Bu anlayış doğrultusunda elinizde bulunan almanak çalışmasının amacı, tarihimizin mühim hadiselerini mümkün olduğunca bilinir kılmak ve zihinlerimizde kalıcı şekilde yer edinmelerini sağlamaya çalışmaktır.

Başkanlığımız tarafından yayımlanan almanak çalışmasının öncelikli faydası, Meclisimizin açılışını takip eden yüz yıllık tarihî kesitin dönüm noktalarını derli toplu ve sistematik bir şekilde okuyucuya sunmasıdır. Türkiye ve dünya tarihiyle ilgili önemli gelişmelerin objektif bir anlatımla kolay erişilebilir bir şekilde okuyucuyla buluşturulması, tarihî hadiselerin toplum hafızasında diri kalmasına katkı sağlayacaktır. Diğer taraftan yüz yıllık tarihî bir süreçte farklı hadiseler arasındaki ilişki ve bağların görülmesi; yaşanan gelişmelerin derinlemesine tahlil edilmesine, farklı perspektiflerle çok boyutlu olarak ele alınmasına yardımcı olacaktır. Son olarak bu çalışma vesilesiyle başta gençlerimiz olmak üzere tüm vatandaşlarımız, Meclisimizin açılmasından bugüne kadar geçen süre zarfında demokrasimizin kat ettiği aşamaları görebilecektir.

Gazi Meclisimizin açılarak faaliyetlerine başladığı 1920 yılından 2020 yılının sonuna kadar uzanan zaman diliminde yaşanan gelişmelerin özetini sunan bu çalışmada, tarihî hadiseler kronolojik olarak tasnif edilip sıralandıktan sonra kısa açıklamalarla okuyucuya aktarılmaktadır. Çalışma kapsamında ayrıca ele alınan tarihî gelişmelerle ilgili görsel unsurlara da yer verilmektedir. Böylece çalışmanın sadece tarih alanında çalışan araştırmacılara değil, ülkemizin ve dünyanın yakın geçmişine ilgi duyan herkese hitap edecek şekilde hazırlanması hedeflenmiştir.

Uzun ve yorucu bir çalışmanın ürünü olan almanak ciltlerinin metinlerini kaleme alan değerli akademisyenlerimiz başta olmak üzere eserlerin hazırlanmasında ve yayımlanmasında emeği geçen herkese teşekkür ediyor; almanak çalışmasının literatüre katkı sağlamasını, araştırmacılar ile her kesimden ve her yaşta okuyucuya faydalı olmasını temenni ediyorum.

EGEMENLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETİNDİR

TOPLANTI

TOPLANTI

Ön Söz

Almanaklar, belirli bir alana özgü olay, olgu, gelişme ve süreçlerin ele alındığı kapsamlı kronolojik çalışmalardır. Bu tür kronolojik çalışmalar, tarihî olayların anlamlı bir bütüne oturtulmasını sağlamak için oldukça yararlı araçlardır. Almanaklar öncelikle belirli konuların tarihsel gelişim süreçlerinin bütünlüklü olarak incelenmesi açısından işlev görür. Böylece herhangi bir olayın gelişim süreci, safahatı, nedenleriyle sonuçları en baştan en sona belirli bir gelişim çizgisi içinde takip edilebilecektir. Aynı şekilde kronolojik çalışmalar tarih araştırmalarında anakronizme düşmemek için de faydalı olacaktır. Ayrıca bu tür çalışmalar farklı olaylar arasındaki bağlantıları görme, bunların birbirlerine yönelik etkilerini fark etme işine de yarayacaktır. Bilimsel ve akademik çalışmalarda bazen küçük ayrıntıların ne denli kritik bir rol oynadığı bilinir. Kapsamlı bir almanağın içerdiği ayrıntılarla spesifik konuların tüm boyutlarını daha iyi görmeye hizmet etmesi beklenebilecektir.

Buna karşılık Türkiye’de güçlü bir kronoloji geleneğinin olmadığı bilinen bir gerçektir. Kuşkusuz belirli tarihî dönemleri esas alan nispeten kısa bazı kronolojik eserler veya kamu kurum ve kuruluşlarının özellikle kendi görev alanlarına ilişkin yıllık olarak hazırladıkları birtakım çalışmalar mevcuttur. Ama bir tema çerçevesinde uzun bir kesiti, önemli tüm olay ve süreçleri ele alan bütünlüklü bir çalışmanın bulunmadığı açıktır. Elinizdeki on ciltlik seri bu eksikliği gidermek için farklı akademisyenlerin katkılarıyla hazırlanmıştır. Bu şekilde, herhangi bir siyasi hadiseyi, ortaya çıkış şartları, içinde geliştiği iklim ve sebep olduğu sonuçları itibarıyla anlamak mümkün olacaktır.

Elinizdeki on ciltlik çalışma, Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarına başladığı 1920 yılının 1 Ocak tarihinden 2020 yılının sonuna kadar olan zaman dilimini onar yıllık dönemler hâlinde ele almıştır. Olayların aktarılmasında Meclisin çalışma alanına giren konu ve gelişmelere öncelik verilmiştir. Bu kapsamda, gerek parlamento tarihi gerekse toplum hayatı için önem taşıyan bazı kanuni düzenlemelerin altı kalınca çizilmiştir. Ancak her bir kanunun esas itibarıyla belirli bir dönemde yaşanan gelişme, ihtiyaç veya sorunun ürünü olduğu açıktır. Dolayısıyla kanunların gerçek mahiyetlerini anlamak için ortaya çıktıkları dönemin ruhunu kavramak gerekir. Oxford ve Britannica gibi sözlüklere göre almanak kelimesinin Arapça iklim anlamında gelen al-manak’tan türediği göz önünde bulundurulduğunda bu durum daha iyi anlaşılabilir. Gerçekten de almanaklar ele aldıkları dönemin toplumsal ve siyasal iklimini bugüne taşırlar. Bu kapsamda hazırlanan almanak, kanunların veya diğer hukuki düzenlemelerin alt alta sıralandığı bir bibliyografik metin şeklinde planlanmamıştır. Topluma ve siyasete, dolayısıyla parlamentonun işleyişine yön veren olaylar kronolojik şekilde aktarılmıştır.

Çalışmanın fikir babası doğrudan Meclis Başkanımız Sayın Prof. Dr. Mustafa Şentop hocamızdır. Başkanımız Meclisin açılışından itibaren yaşanan olayları sistematik ve kronolojik şekilde ele alacak bir almanak çalışması hazırlanmasını istemiş ve sürecin her aşamasında fikirleriyle yol gösterici olmuştur. Yine Sayın Başkanın isteğiyle çalışmanın kapsamının genişletilmesi ve 1920’den günümüze her bir yılın müstakil bir cilt olarak hazırlanması yönünde çalışmalar da başlatılmıştır. Çalışmanın vücut bulmasındaki bu hayati rolü için Sayın Başkanımız Prof. Dr. Mustafa Şentop’a şükranlarımızı sunarız.

Elbette her çalışma gibi elinizdeki almanak serisi de birtakım eksik ve kusurlarla malul olabilir. Ancak bu çalışmanın hacmi ve boyutuyla alanında bir ilk olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Çalışmanın genişleme sürecinde, okurlardan gelecek görüş, öneri ve değerlendirmeler doğrultusunda gerekli değişiklik ve düzeltmelerin yapılması mümkün olacaktır. Son olarak çalışmaya emeği geçen Yayın Koordinatörümüz Nasuhi Güngör, Yayın Yönetmenimiz Serhat Buhari Baytekin, Editör Yardımcımız Dr. Metin Özkan, değerli yazarlarımız, proje asistanlarımız, redaktörümüz ile kitabın dizgi ve baskısında emeği geçen tüm arkadaşlarımıza hassaten teşekkürü borç biliriz. Çalışmanın, yüzüncü yılını geride bırakan Meclisimiz ve 2023 yılında 100. yılını kutlayacak olan Cumhuriyetimiz için mütevazı bir hediye ve akademik literatüre naçizane bir katkı olmasını temenni ediyoruz.

Prof. Dr. Hamit Emrah BERİŞ
Editör

1940

sayfa 20/55

Millî Korunma Kanunu kabul edildi. 18 Ocak 1940 tarihinde kabul edilen Millî Korunma Kanunu ile olağanüstü hâllerde Devletin bünyesini iktisadi ve millî müdafaâ bakımından takviye maksadı ile İcra Vekilleri Heyetine, bu Kanun'da gösterilen şekil ve şartlar dairesinde vazife ve salahiyetler verildi; olağanüstü hâller, umumi veya kısmi seferberlik, Devletin bir harbe girmesi ihtimali, Türkiye Cumhuriyeti'ni de alakalandıran yabancı devletler arasındaki harp hâli olarak tanımlandı.

1942

sayfa 86/121

"Ekmek Karnesi" uygulamasına başlandı.

1944

sayfa 142/163

Sabahattin Ali ile Nihal Adsız arasındaki Irkçılık-Turancılık davası 1944 yılının en önemli siyasi olaylarından biri oldu.

Türk-Alman Saldırmazlık Paktı imzalandı.

1941

sayfa 56/85

Toprak mahsullerinden vergi alınmasını öngören Toprak Mahsulleri Vergisi Kanunu kabul edildi.

1943

sayfa 122/141

Türkiye, İsmet İnönü'nün girmemek için büyük gayret gösterdiği II. Dünya Savaşı'na, 23 Şubat 1945'te kendi isteğiyle katılarak Almanya ve Japonya'ya savaş ilan etti.

1945

sayfa 164/195

1946

sayfa 196/225

Milletvekilleri Seçimi Kanunu kabul edildi. Çok partili siyasal yaşamın ilk genel seçimi 21 Temmuz'da yapıldı. Seçim tek dereceli olarak, "açık oy, gizli sayım" ilkesine göre yapıldı.

1948

sayfa 264/303

Türkiye ile Amerika Birleşik Devletleri arasında 4 Temmuz 1948 tarihinde Ekonomik İşbirliği Anlaşması imzalandı ve böylece Türkiye Marshall Planı'na dâhil oldu.

Türkiye, Dünya Bankasına ve Uluslararası Para Fonuna (IMF) üye oldu.

1947

sayfa 226/263

Türkiye, Avrupa Konseyine 9 Ağustos 1949 tarihinde katıldı.

1949

sayfa 304/345

ALMANAK

1940-1949

1940

1 OCAK

Reisicumhur İsmet İnönü, depremde zarar gören Erzincan'da incelemelerde bulundu.

Garp Linyitleri İşletmeleri, Kütahya'da Türkiye'nin en büyük linyit madeni işleme tesisi olarak faaliyete geçti.

Devlet eliyle linyit işletmeciliği ilk defa 16 Şubat 1938 tarihinde Etibank tarafından Değirmisaz İşletmesinin kurulmasıyla başladı. Tavşanlı ilçesinin 14 km kuzeyindeki Tunçbilek linyit sahaları bir yıl sonra bu işletmeye katıldı. Aynı yıl içinde, Soma ilçesinin takriben 10 km güneyinde Yunus Nadi Şirketi tarafından işletilmekte olan linyit

ocaklarının da imtiyazı satın alınmak suretiyle ve nihayet 1 Ocak 1940 tarihinde bu üç işletme birleştirilerek Etibank - Mahdut Mes'uliyetli Garp Linyitleri İşletmesi Müessesesi kuruldu. Topçuoğlu'nun ifade ettiği gibi, "Etibank, sosyal politika mülahazalarının, sosyal adalet prensiplerinin devletçe benimsendiği bir safhada teşekkül etmiş ve kendisine düşen rolün memleket sanayiini geliştirmek olduğu kadar, sanayi işçisinin durumunu da ciddi bir şekilde ıslah etmek olduğunu takdir etmişti."

2 OCAK

Millî Yardım Komitesi teşkiline dair TBMM Kararı kabul edildi.

27 Aralık 1939'da Merkezi Erzincan'da Olmak Üzere Depremden Etkilenen Yurttaşlara Yapılacak Yardım için Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Altında Bir Millî Yardım Komitesi Oluşturulmasına İlişkin Karar, 2 Ocak 1940 tarihli ve 4399 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandı.

3 OCAK

TBMM 6. Dönem 20. birleşiminde, deprem felâketi dolayısıyla İran ve Mısır Meclis Başkanlıklarının taziye telgrafları okundu.

Hizmetten Ayrılan Bazı Memur ve Müstahdemlerin Yapamayacakları İşler Hakkında Kanun kabul edildi.

İlgili Kanun'un birinci maddesinde, "Umumi veya mülhak bütçe ile idare olunan daireler, belediyeler ve hususi idarelerle sermayesinin en az yarısı Devlete ait müesseselerde maaş veya ücretle vazife almış olanlardan ayrılmış veya ayrılacak olan yüksek mühendis, yüksek mimar, mühendis, mimar ve fen memurları ayrıldıkları vekâlet şubelerinde veya idare ve müesseselerde alakalı oldukları veya kontrolleri altında bulundurdıkları bilûmum taahhüd işlerini, ayrıldıkları tarihten itibaren iki sene müddetle doğrudan doğruya bizzat veya bilvasıta herhangi bir nam ile olursa olsun alamayacakları gibi bunları almış olanların yanında hiç bir suretle çalışamazlar ve bunlardan bu işleri alamazlar." hükmüne yer verilmişti.

Türkiye'de Harp Silah ve Mühimmatı Yapan Hususi Sanayi Müesseselerinin Kontrolü Hakkında Kanun kabul edildi.

İlgili Kanun, kısmen veya tamamen her türlü harp silah ve mühimmatı yapmak üzere kurulan veya işletilen özel sanayi kuruluşlarının kontrole tabi tutulmasına ilişkin düzenlemeleri içermektedir.

Umuru Belediyeye Müteallik Ahkâmı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 tarih ve 486 numaralı Kanun'un Bazı Maddelerini Muadil 1608 sayılı Kanun'un 1. Maddesini Değiştiren Kanun kabul edildi.

Damga Resmi Kanunu'nun Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanun'a Bazı Hükümler Eklenmesine Dair Kanun kabul edildi.

Adli Tebliğ İşleri Hakkında Adliye Vekaleti Tamimi yayımlandı.

4 OCAK

Tütün ve Tütün İhisarı Nizamnamesi yayımlandı.

5 OCAK

Muamele Vergisi Kanunu'nun Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanun'a Bazı Hükümler Eklenmesine Dair Kanun kabul edildi.

Arif Nihat Asya, 5 Ocak 1940'ta kaleme aldığı "Bayrak" şiiriyle Türk edebiyatının unutulmaz isimleri arasında girdi.

6 OCAK

Cezaevleri ile Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkûmlara

Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkındaki Kanun'un Bazı Hükümlerini Değiştiren Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

✍ Vilâyet İdaresi Kanunu'nun 62'nci Maddesine Bir Fıkra İlâvesine Dair Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

✍ Lüzumu Hâlinde Yeni Askeri Muhasebecilikler Teşkili İçin Maliye Vekâletine Salâhiyet Verilmesi Hakkında Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

✍ Basın, Türkiye ile İngiltere arasında ticari ilişkileri düzeltmek üzere müzakerelerin ilerlediğini bildirdi.

8 OCAK

✍ Deprem felâketi dolayısıyla Lüksemburg Büyük Dukalığı Meclis Başkanlığından gelen taziye telgrafı okundu.

✍ Buğdayı Koruma Karşılığı Vergisi Kanunu'na Ek Kanun kabul edildi.

✍ İngiltere ve Fransa ile iki yıl geçerli Krom Satış Antlaşması imzalandı. Antlaşma uyarınca İngiltere ve Fransa Türk kromunun üretimini on beşte on bir ve on beşte dört oranında satın alacaklarını belirttiler. Bu Antlaşma ile Türk tarafı ABD dışındaki hiçbir ülkeye İngiltere

ve Fransa'nın rızası olmadan krom satmayacağını taahhüt etti.

✍ Vezne, Pul ve Kıymetli Evrakın Murakabe ve Kontrolü Hakkında Tamim yayımlandı.

9 OCAK

✍ Türk siyasetçi Ali Rıza Arıbaş vefat etti.

✍ Gazeteler, Finlerin Rus fırkasını imha ettiğini bildirdi.

✍ Muamele Vergisi Umumi Tebliği yayımlandı.

10 OCAK

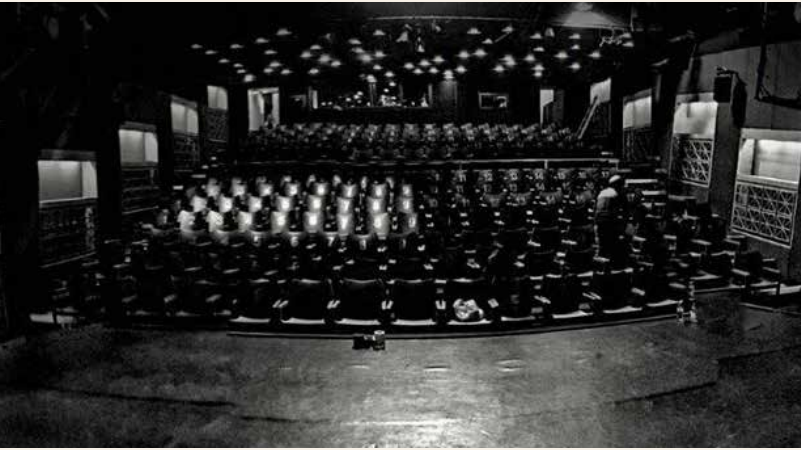
✍ Zelzele Mıntıkasında Ceza Hükümleriyle Tevkif Kararlarının İnfazının Tahirine Dair Kanun kabul edildi.

✍ Dâhiliye Vekili Faik Öztrak ve Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekili Dr. Hulusi Alataş tarafından deprem felâketi sahasında yapılan işlere dair Mecliste açıklama yapıldı.

✍ İngiltere Başbakanı Arthur Neville Chamberlain'ın deprem münasebetiyle Türkiye'den samimi ifadeler ile bahsettiği ve yeni yardımlar için Türkiye ile görüşüldüğüne dair ifadeleri gazetelerde yer aldı.

✍ Türkiye'de Harb Silah ve Mühimmatı Yapan Hususi Sanayi Müesseselerinin Kontrolü Hakkında 3763 sayılı Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

✍ Damga Resmî Kanunu'nun Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanun'a Bazı Hükümler Eklenmesine Dair 3765 sayılı Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

11 OCAK

✍ Ankara Devlet Konservatuvarı Tatbikat Sahnesi oyuncularını ilk oyunlarını sergiledi. Kısa adıyla Tatbikat Sahnesi, Türkiye'de çağdaş tiyatro anlayışının yerleşmesinde önemli etkisi olan tiyatro topluluğudur. Devlet Tiyatrolarının temelini oluşturan Tatbikat Sahnesi, Ankara'daki seyirciye çağdaş tiyatroyu tanıtarak bu konuda öncülük etti. Gogol, Goethe, Goldonive Sofokles gibi yazarların oyunları ile birlikte,

oynadıkları ilk oyunlar arasında Moliere'in "Gülünç Kibarlar"ı ile Maurice Maeterlinck'in "Evin İçi" gibi oyunları vardı. Devlet Tiyatrolarının kurulmasıyla kapanan tiyatro, ilk çalışmalarını Carl Ebert ile yaptıktan sonra Muhsin Ertuğrul yönetiminde devam etti.

12 OCAK

✍ 1935 Mali Yılı Hesabı Katî Kanunu kabul edildi.

✍ Deprem felâketi dolayısıyla Japonya Meclisinden gelen telgraf okundu.

✍ Hükûmetin İcra ve iflas Kanunu'nda Tadilat Yapılması Hakkındaki Kanun Tasarısı'nı Meclise verdiği haberi basında yer aldı.

✍ II. Dünya Savaşı: Rusya, Finlandiya'yı bombaladı.

13 OCAK

✍ İngiliz ve Alman hava kuvvetleri arasındaki mücadelenin çok şiddetlendiği haberi basında yer aldı.

✍ İngiltere'nin deprem dolayısıyla ilaç ve tıbbi malzeme gönderdiği haberi basında yer aldı.

✍ Zelzele Mıntıkasında Ceza Hükümlerile Tevkif Kararlarının İnfazının Tahirine dair 3768 sayılı Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

14 OCAK

✍ Hicaz Demiryollarında başmühendis olarak çalışan Alman Meissner Paşa İstanbul'da öldü.

✍ Balkanlar'da barışı korumak için Türkiye ile Bulgaristan arasında tarafsızlık konusunda bir görüş birliğine varıldığı basında yer aldı.

15 OCAK

✍ Ankara Radyosu Fransızca, Yunanca, Farsça ve Bulgarca haber yayınına İngilizceyi de ekledi.

✍ Millî Korunma Kanunu Tasarısı, Başbakan Refik Saydam hükûmeti tarafından TBMM'ye sunuldu.

✍ Sovyet radyosunun İtalya'ya karşı şiddetli bir propaganda yaptığı ve İtalya'yı ağır ifadelerle itham ettiği haberi basında yer aldı.

✍ TBMM'nin 25. Oturumunda Erzincan'da ve Erzincan Yer Sarsıntısından Müteessir Olan Mıntıkada Zarar Görenlere Yapılacak Yardım Hakkında Kanun teklif edildi.

✍ Yerli Sınai Mamulatin İşaretlenmesi Hakkında Nizamname kabul edildi. İhraç mallarına "Türk Malı" olduğunu göstermek amacıyla "TM" damgası vurulması kararlaştırıldı.

✍ Buğdayı Koruma Karşılığı Vergisi Kanunu'na Ek 3767 sayılı Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

16 OCAK

✍ Sovyet uçaklarının bazı İsveç ve Norveç şehirlerini bombaladığı haberi basında yer aldı.

✍ Devlet Demiryollarının 1933 tarihli Memurin ve Müstahdemin Talimatnamesindeki değişiklikler Resmî Gazete'de yayımlandı.

17 OCAK

✍ Erzincan'da ve Erzincan Yer Sarsıntısından Müteessir Olan Bölgede Zarar Görenlere Yapılacak Yardım Hakkında Kanun Tasarısı kabul edildi.

Bu Kanun zarara uğrayan ailelere yardım edilmesi, yetim kalan çocukların maaşa bağlanması, orada görev yaparken depreme maruz kalan memurların maaşlarının iyileştirilmesi yönünde birtakım maddeleri içermektedir. Alınan bu karar, depremden zarar gören vilayetlerin valiliklerine bildirilmiş, bu doğrultuda çalışmaların yapılması ve Kanun kapsamına girenlerin tespit edilme işleminin bir an önce bitirilmesi istenmişti.

18 OCAK

Gedikli Erbaşların Maaşlarının Tevhid ve Teadülüne Dair Kanun kabul edildi.

Millî Korunma Kanunu kabul edildi.

18 Ocak 1940 tarihinde kabul edilen Millî Korunma Kanunu, genel veya kısmi seferberlik, savaşa girme olasılığı, Türkiye'yi de ilgilendiren yabancı devletler arasındaki savaş durumu gibi olağanüstü hâllerde hükûmete görev ve yetkiler verdi. Kanun'un temel hükümlerine göre hükûmet sanayi ve maden işletmelerini denetleyebilmekte, sanayi ve maden kuruluşlarına tüketim programı verebilmekte, bunların üretim hacmini ve miktarını belirleyebilmekte, gerekli malların tüketimini sınırlayabilmekte ve yasaklayabilmektedir. Millî Korunma Kanunu kapsamında el

koyma kararları, özel teşebbüse fazla mesai uygulanması ve ekmek karnesi gibi kararlar alınmıştı. II. Dünya Savaşı yıllarında ekonomik alanda alınan tedbirlerden biri olarak hükûmete, üretim tesisleri vasıtaları ile üreticiler ve işçiler üzerinde geniş imtiyazlara sahip olma yetkisi veren, memleketin bir savaş durumunda, Millî Mücadele yıllarında olduğu gibi bir yoksullukla karşı karşıya kalmaması düşüncesiyle yürürlüğe konulan Millî Korunma Kanunu, uygulandığı süre zarfında çeşitli tarihlerde değişikliklere uğradı. Kanun sadece Refik Saydam hükûmeti zamanında üç kez değişikliğe uğradı. Bu değişiklikler, hükûmetin konuyla ilgili yetkilerini artırdı. Refik Saydam'ın ani vefatından sonra hükûmet başkanı olan Şükrü Saracoğlu döneminde ise ilk olarak Millî Korunma Kanunu'nun halk üzerinde sebep olduğu olumsuz etkilerin giderilmesi için düzenlemeler yapıldı. Ancak, özellikle un ve şeker gibi gıda maddelerinin üretimindeki yetersizlikler yüzünden çeşitli gıda maddelerinin üretimine kısıtlamalar getirildi. Ayrıca, Millî Korunma Kanunu'na muhalefet edenlere öngörülen cezalar sürekli olarak artırıldı. Savaş döneminde ekonomik anlamda uygulanan sert tedbirler, halk üzerinde ağır bir baskı oluşmasına sebep oldu ve bu baskı CHP hükûmetlerine karşı toplumsal

bir tepki olarak geri döndü. Nitekim Türk toplumunun temel gıdası olarak nitelendirilebilecek ekmeğin bu dönemde karnelerle dağıtılmış olması, bugün bile savaş şartlarının sebep olduğu bir yokluk durumu olarak değil, CHP hükûmetlerinin bir zafiyeti olarak yorumlanmaktadır. Toplumsal alanda büyük bir huzursuzluğa neden olan Millî Korunma Kanunu, CHP iktidarından sonra da uygulamada kalmıştır. Nitekim Demokrat Parti hükûmeti, Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik buhranın etkisiyle, 1955 yılından itibaren Millî Korunma Kanunu'nu tekrar uygulamaya başlamıştır. Sonuç olarak Millî Korunma Kanunu, savaş şartlarında ülkenin ekonomik istikrarını sağlamak için alınmış bir tedbir olmaktan çıkarak hükûmetlerin üretim araçları, üreticiler ve işçiler üzerinde bir kontrol mekanizması hâline dönüşmüştür.

Gümrük Tarifesinin 695 numarasının (D) Pozisyonunun Tadiline Dair Kanun kabul edildi.

1939 Malî Yılı Muvazenei Umumiye Kanunu' na Bağlı Bütçe ve Cetvel-lerin Bazılarında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun kabul edildi.

İnhisarlar Umum Müdürlüğü 1939 Mali Yılı Bütçesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun kabul edildi.

Posta, Telgraf ve Telefon Umumi Müdürlüğünün 1939 Mali Yılı Bütçesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun kabul edildi.

19 OCAK

✍ Başvekil Dr. Refik Saydam'ın iç ve dış siyasete dair beyanları ve menfi propagandalara yönelik açıklamaları basında yer aldı.

✍ Ticaret Vekâleti'nin İhracat Birliklerinde İhracat Paylarının Tevzii Suretine Dair Talimatnamesi Resmî Gazete'de yayımlandı.

sayılı Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

✍ Hariçten İthal Edilecek Bazı Maddelerin Gümrük Resimlerinin Tadili Hakkındaki 2294 sayılı Kanun'a Tevfikân İcra Vekilleri Heyetince İttihaz Edilen Kararların Tasdikine Dair 3775 sayılı Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

26 OCAK

✍ Millî Korunma Kanunu, Resmî Gazete'de yayımlandı.

23 OCAK

✍ Maktu muamele vergisine tabi olan karbon kâğıdı, beyanname üzerinden ve musaddak defterlerindeki satışlara göre hesap ve tahsil olunması kararlaştırılarak keyfiyet defterdarlığa bildirildi.

27 OCAK

✍ Yapılarda Pasif Korunma Bakımından Tatbik Edilecek Esaslar ve Sığınaklar Hakkında Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı. Pasif korunma mecburiyetine tâbi tutulan şehir ve kasabalarda, bu bakımdan riayet olunacak yapı şartları ile hava taarruzlarına karşı vücuda getirilecek sığınakların planları, şekilleri, inşa arzları ve diğer hususları bu Nizamname'de gösterildi.

24 OCAK

✍ Deprem Bölgesi Hakkında Maliye Vekaleti Tamimi, Resmî Gazete'de yayımlandı.

28 OCAK

✍ Erzincan'da ve Erzincan Yer Sarsıntısından Müteessir Olan Mıntıkada Zarar Görenlere Yapılacak Yardım Hakkında 3773

✍ Tatar lider ve düşünce adamı, "ulusal komünizm" in fikir babası Sultan Galiyev öldü.

29 OCAK

- Türk Bayrağı Altına Girecek Vapurlar Hakkında Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

31 OCAK

- Tiftik İhracatının Murakabesine Dair Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

1 ŞUBAT

- Arpa İhracatının Murakabesine Dair Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.
- Gemlik Suni İpek Fabrikası hizmete girdi.
- Hariciye Vekilinin Türkiye'nin mevcut muharebeler karşısında tarafsız olmadığına, sadece savaşın dışında kaldığına ilişkin beyanatı gazetelerde yer aldı.

2 ŞUBAT

- Yapağı İhracatının Murakabesine Dair Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

3 ŞUBAT

- Yerli Sınaî Mamulâtın İşaretlenmesi Hakkında Kararname Resmî Gazete'de yayımlandı.

- İngiltere ile Londra'da Ticaret ve Tediye Anlaşması imza edildi.

- Balkan Antantı'nın yedi sene daha temdit edildiği haberi basında yer aldı.

5 ŞUBAT

- Hatay Vilâyeti İdari Taksimatı Sınırlarının Tayini Hakkındaki Dâhiliye Vekilliğinin 27/12/1939 tarih ve 7813 sayılı Teklifi İcra Vekilleri Heyetince 8/1/1940 tarihinde Tetkik ve Mütalâa Edilerek, 3711 sayılı Kanun'un 2 ve 3'Üncü Maddelerinin Son Fıkralarına Tevfikân Mezkûr Vilâyetin İdari Taksimat Sınırlarının Belirlenmesi Hakkında Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

6 ŞUBAT

- Fransa Cumhuriyeti, Büyük Britanya ve Şimalî İrlanda Birleşik Krallığı ve Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetleri Arasında Bazı Mali, İktisadî veya Harp Malzemesi Tevdiatına Mûteallik Meseleler ile İlgili Olarak Yapılan Hususi Anlaşma Hükümleri, Resmî Gazete'de yayımlandı.

- Buğdayı Koruma Karşılığı Vergisi Umumi Tebliği, Resmî Gazete'de yayımlandı.

7 ŞUBAT

- ✍ Damga Resmi Kanunu'nda Yapılan Değişikliklerle İlgili Tamim, Resmî Gazete'de yayımlandı.

8 ŞUBAT

- ✍ Muamele Vergisi Umumi Tebliği, Resmî Gazete'de yayımlandı.

9 ŞUBAT

- ✍ Memurlar Ev Kooperatifi Esas Mukavelesi Kararnamesi, Resmî Gazete'de yayımlandı.

10 ŞUBAT

- ✍ Türk Dil Kurumunun "Menafii Umumiyyeye Hadim Cemiyet" Sayılması Hakkında Karar, Resmî Gazete'de yayımlandı.

13 ŞUBAT

- ✍ Zelzele Mıntıkasında Ceza Hükümlerile Tevkif Kararlarının İnfazının Tehiri Hakkındaki 3768 sayılı Kanun'un Birinci Maddesi Hükümünün Tatbik Edileceği Yerleri Gösteren 2/12654 sayılı Kararnameye Bağlı Listeye Refaiye ve Kemah Kazalarının da İdhal Edilmesi Hakkındaki Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

- ✍ Küçükbaş Hayvan Derilerinin, 2/7005 sayılı Kararnamenin 1, 2 ve 4'Üncü Maddelerinin Tatbik Edildiği Memleketlere İhracı Serbest Bırakılmış Olduğundan, Bu Nevi Derilerle İmâl Edilmekte Olan Eldivenlerin de Aynı Memleketlere Sevkinin Serbest Bırakılması Hakkındaki Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

- ✍ Kazanç Vergisi Umumi Tebliği, Resmî Gazete'de yayımlandı.

14 ŞUBAT

- ✍ Ziraat Vekâleti Ziraât Kombinalar İşletme Sermayesi Talimatnamesi, Resmî Gazete'de yayımlandı.

- ✍ Devlet Demiryolları İşletme Umum Müdürlüğü Tamimi, Resmî Gazete'de yayımlandı.

15 ŞUBAT

- ✍ Hava Ulaşımı Hakkında Devlet Demiryolları İşletme Umum Müdürlüğü Tamimi, Resmî Gazete'de yayımlandı.

- ✍ İncirlik İstasyonunun İşletmeye Açılması Hakkında Devlet Demiryolları İşletme Umum Müdürlüğü Tamimi, Resmî Gazete'de yayımlandı.

19 ŞUBAT

Yunan Hükûmeti Tarafından Feshedilen ve 1 Sonkânun 1940 tarihinden İtibaren Meriyetten Kalacak Olan 26 Eylül 1935 tarihli Kliring Anlaşması'nın Yerine Yeni Bir Anlaşma Müzakere ve Akdedinceye Kadar Mefsup Anlaşma'nın Bir Ay Müddetle Uzatılması için 2/12583 sayılı Kararname ile Verilen Salâhiyete İstinaden Yunan Büyük Elçiliği ile Teati Edilip Hariciye Vekilliğinin 19/1/1940 tarih ve 56354/20 sayılı Tezkeresi- le Tevdi Olunan İlişik Notalar İcra Vekilleri Heyetince 3 Şubat 1940 tarihinde Okunarak 1 Sonkânun 1940 tarihinden İtibaren Meriyete Girmek Üzere Tasdikinın Kabul Edilmesine İlişkin Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

20 ŞUBAT

Türkiye ile Yugoslavya Arasında Mün'akit ve Müddeti 31/12/1939 tarihinde Biten Afyon Satışı Anlaşması'nın Hitamı Tarihinden İtibaren Üç Ay Müddetle Temdidine İlişkin Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

21 ŞUBAT

İsveç Hükûmeti Tarafından Fesh Edilen Ticaret ve Tediye Anlaşması'nın, Yeni Bir Anlaşma Yapılincaya Kadar Bir Ay Müd-

detle Mer'iyette Kalmasını Temin İçin 2/12595 sayılı Kararname ile Verilen Salâhiyete İstinaden İsveç Elçiliği ile Teati Olunan İlişik Notaların Tasdikine İlişkin Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Bazı yabancı profesör ve yardımcıların İstanbul Üniversitesinde çalıştırılmalarına izin verildi.

22 ŞUBAT

Muamele Vergisi Umumi Tebliği, Resmî Gazete'de yayımlandı.

24 ŞUBAT

19/2/1940 tarihinde Tatbikine Başlanılan 3780 numaralı Millî Korunma Kanunu'nun 4'üncü Maddesine Tefvikan Teşkilî İcab Eden Koordinasyon Heyetinin Millî Müdafaa, Maliye, İktisad, Ziraat, Münakalât ve Ticaret vekillerinden Terekküp Etmesine İlişkin Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

25 ŞUBAT

Türk vatandaşlarından olup düzenli ve yasal olarak geçerli bir nedenle (vesaik) seyahat eden Yahudilerin Türkiye'ye gelmelerine engel olunmaması için umumi müfettişliklerle vilayetlere talimat verildi.

28 ŞUBAT

Vakıflar Umum Müdürlüğünün 24/8/1939 tarih ve 50882/210 sayılı Tezkeresile Teklif ve Devlet Şûrasınca Görülerek 10/2/1940 tarih ve 19/2224 sayılı Tezkere ile Tevdi Olunan İlişik Vakıflar Umum Müdürlüğünün Teşkilâtı ve Vazifeleri Hakkında Nizamname'nin Mer'iyete Konulması Hakkında Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Ankara'da Maarif Vekilinin riya-
setinde toplanan heyet, Türkçeye
çevrilecek eserleri tespit etti.

27 ŞUBAT

3780 numaralı Kanun Mucibince
Ereğli Kömür Havzasında Tatbik
Edilecek Ücretli İş Mükellefiyeti
Hakkında Kararname, Resmî
Gazete'de yayımlandı.

1 MART

Bulgaristan, Tripartite Paktı'nı
imzalayarak Mihver Devletlerine
katıldı.

Halkevlerinin 8'inci yıl dönümü
kutlandı.

Fransız yazar Pierre Louÿs'un,
Afrodit adlı romanının Türkçe

çevirisi hakkında "müstehcen
yayın" olduğu gerekçesiyle açılan
davada, mahkeme bu eserin
müstehcen olmadığı kararına
vardı,

Başvekil Doktor Refik Saydam'ın
dâhili ve harici meseleler hakkın-
da 29/2/1940 tarihinde radyoda
irad ettikleri nutuk, Resmî Gaze-
te'de yayımlandı.

2 MART

Muharebe ve Münakalât
Vekilliğinin 9/10/1939 tarih ve
3776 sayılı Tezkeresile Teklif
ve Devlet Şûrasınca Görülerek
12/2/1940 Tarih ve 9/18/2330
sayılı Tezkere ile Tevdi Olunan
İlişik Posta, Telgraf ve Telefon
Umum Müdürlüğü Teftiş Heyeti
Nizamnamesi'nin Mer'iyete
Konulmasına İlişkin Kararname,
Resmî Gazete'de yayımlandı.

4 MART

İstanbul'da yapılan Altıncı Balkan
Güreş Şampiyonası'nda Türk
takımı beş birincilik alarak altıncı
kez şampiyon oldu.

Tercüme işlerini devamlı bir
surette takip ve tertip etmek
üzere daimi encümen hâlinde
bir Tercüme Bürosu kuruldu.
Bu büroda reis olarak Nurullah

Ataç, üye olarak da Saffet Pala, Sabahaddin Eyüboğlu, Sabahaddin Ali, Bedri Tuncel ve Enver Ziya Karal bulunacaklardı. Tercüme listesinde Homeros destanları, Sofokles, Erasmus, Cervantes, Shakespeare, Moliere, Rousseau, Goethe, Stendhal ve Balzac'ın eserleri yer aldı. 19 Mayıs'tan itibaren Tercüme adıyla bir dergi yayımlanmaya başladı.

18 MART

Hitler ve Mussolini İtalya'da buluştu. İtalya, Almanya'nın yanında savaşa girme kararı aldı.

23 MART

Ankara'da umumi halk kütüphanesi açıldı. Açılışı Maarif Vekili Hasan Ali Yücel yaptı.

30 MART

Türkiye-Suriye Dostluk ve İyi Komşuluk Antlaşması imzalandı.

2 NİSAN

3788 sayılı Çay Kanunu, Resmî Gazete'de yayımlandı.

17 NİSAN

Köy Enstitülerinin Kuruluşuna İlişkin Kanun kabul edildi.

Köy Enstitülerinin Kurulmasına İlişkin Kanun Tasarısı, 17 Nisan 1940 tarihinde TBMM'ye sunulmuş ve Komisyonun önerisi üzerine ivedilikle görüşülmesine başlanmıştı. Köy Enstitüleri, Cumhuriyet aydınlanmasının eğitim alanındaki en özgün ve en çok ses getiren uygulaması olarak kabul ediliyordu. Hazırlıkları 1935'te başlayan ve 1937'de denemesine girilen enstitüler, 17 Nisan 1940 tarihinde kabul edilen 3803 sayılı Kanun'la kuruldu. Kanun'a göre, enstitülerin görevi sadece köy öğretmeni yetiştirmekle sınırlı kalmayıp, öğretmenle birlikte sağlık görevlileri, teknisyenler gibi meslek elemanları yetiştirmek olarak belirlenmişti. Köy Enstitüleri, kuruluş amaçlarının

çok üstünde bir başarı göstermiş ve kırsal alanlarda yaşayanların sorunlarını ortaya koyan ilerici bir kuşağın yetişmesini sağlamıştı. Köy Enstitüleri, Millî Şef döneminin en önemli atılımlarından biri olarak değerlendirilmektedir. 17 Nisan 1940 tarihinde kabul edilen Köy Enstitüleri Kanunu'nun gerekçesinde köydeki öğretmen sorununa, bir ölçüde de köye gönderilen öğretmenlerin köy koşullarına uyum sağlayamamalarından kaynaklanan sorunlara değinilerek, açılacak enstitülerde köy çocuklarının okutulması öngörülmüştü.

22 NİSAN

🌿 Köy Enstitüleri Kanunu Resmî Gazete'de yayımlandı.

🌿 Siirt'in güneyindeki Beşiri yakınlarındaki Raman Dağı'nda 1.042 metre derinlikte petrol bulundu.

23 NİSAN

🌿 Millî Hâkimiyet ve Çocuk Bayramı bütün yurttta kutlandı.

24 NİSAN

🌿 Matbuat Kanunu'nun 35. Maddesine İki Fıkra İlâvesine Dair Kanun Lâyihası Mecliste kabul edildi.

1 MAYIS

🌿 İstanbul'da bar ve eğlence yerlerinde çalışan 107'si Macar 162 "artist" in bir hafta içinde Türkiye'yi terk etmesi istendi.

2 MAYIS

🌿 Tasviri Efkâr gazetesi ikinci kez yayımlanmaya başladı. İlk Tasviri Efkâr, 27 Haziran 1862'de Şinasi tarafından İstanbul'da yayımlanmış; birçok kez ad ve yönetim değiştirdikten sonra Takrir-i Sükûn Kanunu'na dayanılarak 6 Mart 1925'te kapatılmıştı.

6 MAYIS

Matbuat Kanunu'nun 30'uncu ve 35'inci maddelerini değiştiren Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı. Madde 1'de, "Millî hisleri inciten veya bu maksadla millî tarihi yanlış gösteren yazıları neşredenler elli liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılırlar." hükmü yer aldı.

12 MAYIS

Kırkpınar Yağlı Güreşleri'nde, Tekirdağlı Hüseyin, altıncı kez başpehlivan oldu.

19 MAYIS

Gençlik Bayramı Ankara'da İsmet İnönü'nün huzurunda törenle kutlandı.

İstanbul'da Dolmabahçe Stadi'nin temeli atıldı. Dolmabahçe'deki stada Millî Şef'in adı verildi.

20 MAYIS

Memlekette Kâğıt Stokunun Azalması ve Hariçten İdhal İmkânlarının da Daralması Karşısında İlk Tedbir Olmak Üzere Gazete Sayfalarının Tahdidine Mütedair Olarak Alakalı Vekaletlerle ve Basın Birliğile Bilistişare Hazırlanarak Koordinasyon Heyeti Reisliğinin 9/5/1940 tarih ve 69 sayılı Tezkeresile Gönderilen Koordinasyon Heyetinin İlişik 23 numaralı Kararnamesinin Mer'iyete Konulmasına Dair Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

İktisat Vekilliğinin gösterdiği lüzum üzerine bilûmum iplik ve dokuma sanayi müesseselerinde ve Sümerbanka bağlı devlet fabrikalarının hepsinde günde üç saate kadar fazla mesai yapılmasına ve bilûmum sanayii müesseselerinin Hafta Tatili Kanunu'ndan istisnasına dair olarak hazırlanan ve Koordinasyon Heyeti Reisliğinin 9/5/1940 tarih ve 71 sayılı tezkeresi ile teklif edilen ilişik 25 numaralı Kararname'nin meriyete konulmasına dair Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

22 MAYIS

Örfî İdare Kanunu kabul edildi.

II. Dünya Savaşı nedeniyle Türkiye genelinde olağanüstü hâl ilan edildi.

25 MAYIS

Örfî İdare Kanunu, Resmî Gazete'de yayımlandı.

28 MAYIS

Bingöl'de meydana gelen depremde köyler tahribata uğradı.

3 HAZİRAN

Ankara Hukuk Fakültesinin Maarif Vekâletine Devri Hakkında Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

18 HAZİRAN

Türk-Alman Dostluk Paktı imzalandı.

21 HAZİRAN

Türk operasının öncüleri Ankara Halkevi Sahnesi'nde, 21 Haziran 1940 tarihinde ilk temsillerini verdiler. Mozart'ın müzikli oyunu "Bastien ve Bastienne"nde soprano Rabia Erler, tenor Süleyman Alkan ve bas bariton Ruhi Su rol almışlardı. İkinci eser ise Puccini'nin "Madam Butterfly" operasının ikinci perdesi idi. Dekorunu Turgut Zaim'in hazırladığı eserde soprano Mesude Çağlayan, mezzo soprano Necdet Demir, tenor Aydın Gün, bariton Süleyman Tamer, bariton Orhan Günek ve tenor Nuri Turkan görev almışlardı. Avrupa'da öğrenim görmüş profesyonellerin de katılımıyla ertesi yıl "Madam Butterfly"ın tamamı sahnelendi.

Refik Saydam (1881-1942)

26 HAZİRAN

Başvekil Refik Saydam, Meclis te yaptığı konuşmasında Türkiye'nin savaş dışında kalacağını beyan etti.

3 TEMMUZ

Maliye Vekaleti Tamimi Resmî Gazete'de yayımlandı.

4 TEMMUZ

Yardım Sevenler Cemiyetinin Kamuya Yararlı Dernek Statüsü'ne Alınmasına Dair Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

3843 sayılı Muamele Vergisi Kanunu mucibince vergiye tabi tutulan sınai müesseseler, filyal, şube ve satış mağazaları ve toptancı ticarethane ve müteahhitler hakkında tebliğ, Resmî Gazete'de yayımlandı.

8 TEMMUZ

Toprak Mahsulleri Ofisi Tarafından Satın Alınmakta Olan Buğday Fiyatlarının Bugünkü Fevkalâde Vaziyete İntibak Ettirilmesini Teminen Hazırlanan İlişik Karar'ın Mer'iyete Konulması Hakkında Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

9 TEMMUZ

Cezaevleri İnşası İçin İstikraz Akdine ve Sari Taahhüdât İcrasına Dair Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

10 TEMMUZ

Günlük gazetelerin sayfa adetlerine sınırlama getirilmiş olsa da resmî tebligat ve ilanların çok yer işgal ettiği bu günlerde Ulus gazetesine sekiz sayfa olarak çıkabilme ayrıcalığı tanındı.

1940 Senesinin İlkteşrin Ayında Yapılacak Nüfus Sayımında Tatbik Edilmek Üzere Hazırlanmış

Olan Vali, Kaymakam ve Nahiye Müdürlerine Mahsus Talimatname ile Sayım ve Kontrol Memurlarına Ait Talimatname'nin Mer'iyete Konulmasına ilişkin Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Hasat ve Harman İşlerinin Ak-satılmamasına İlişkin Başve-kalet Tamimi, Resmî Gazete'de yayımlandı.

11 TEMMUZ

İcra ve İflas Kanunu'nun Bazı Maddelerini Değiştiren 3890 sa-yılı Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

12 TEMMUZ

Elâzığ Vilâyetinin Keban Kazası Dahilinde Bulunan Simli Kurşun Madeni İmtiyazının Eti Banka İhalesine Dair Olup Devlet Şûra-sı Reisliğinin 25/6/1940 tarih ve 13368 sayılı Tezkeresile Gönde-rilen Üçüncü Dairesile Umumi Heyet Mazbataları ve Bu Hususa Müteallik Mukavele ve Şartname Lâyhaharile Yerinin Haritası, İcra Vekilleri Heyetince 2/7/1940 tari-hinde Tetkik Edilerek Adı Geçen Maden İmtiyazının İlişik Mukave-le ve Şartnamelere Göre Eti Ban-ka İhalesine İlişkin Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Başvekil Refik Saydam Meclis-te beyanatta bulundu ve ittifakla güvenoyu aldı.

15 TEMMUZ

Erzincan Depreminden Zarar Gö-ren Bölgelere Yardım İçin Yapı-lan Nakliyattan Alınacak Ücretler Hakkında Kanun, Resmî Gaze-te'de yayımlandı.

18 TEMMUZ

Denizde Zabt ve Müsadere Kanu-nu, Resmî Gazete'de yayımlandı.

20 TEMMUZ

İstiklal Harbi Malullerine Verile-cek Para Mükafatı Hakkında Ka-nun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

21 TEMMUZ

Litvanya, Letonya ve Eston-ya; Sovyetler Birliği'ne katılma kararı aldı.

23 TEMMUZ

Hatay'ın Kurtuluş Bayramı kutlandı.

Fevkalade Zam Kanunu'na Ait Umumi Tebliğ, Resmî Gazete'de yayımlandı.

26 TEMMUZ

3843 numaralı Muamele Vergisi Kanunu'nun 89'uncu Maddesinin 5'inci Fıkrası Hükmüne Tevfikan Mezkur Kanun'un 10'uncu Maddesinin 1 ve 2'nci Fıkralarında Yazılı Müesseselerle 9'uncu Maddesinin 1,2,10 ve 14'üncü Numaralarında Yazılı Maddeleri İmal Eden Müesseselerin Memlekete İthal Edecekleri Maddelerden Muamele Vergisinden Muaf Tutulması İcap Edenler Hakkında Hazırlanan İlişik Karar ve Merbutu Cetvelin Mer'iyete Konulması Hakkında Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

30 TEMMUZ

Yozgat'taki depremde 12 köy yıkıldı, 300 kişi öldü ve 60'ı ağır olmak üzere 360 kişi yaralandı.

31 TEMMUZ

Askerlik Kanunu'nun 94'üncü Maddesini Değiştiren Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Ecnebilerin Türkiye'de İkamet ve Seyahatleri Hakkındaki 3529 numaralı Kanun'un Bazı Maddelerini Tadil Eden Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhid ve Teadülüne Dair 3656 sayılı Kanun'a Bağlı (1) sayılı Cetvelin Maarif Vekilliği Kısımında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Orman Umum Müdürlüğünün 1937 mali yılı Hesabı Kati Kanunu, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Cumhuriyet Merkez Bankası Hakkındaki 1715 sayılı Kanun'a Bazı Muvakkat Maddeler Eklenmesine Dair Kanun, Resmi Gazete'de yayımlandı.

4 AĞUSTOS

Taksim Gazinosu açıldı. İstanbul Belediyesinin açtığı gazinonun amacı halka ucuz eğlence sağlamaktı.

5 AĞUSTOS

II. Dünya Savaşı devam ederken Letonya, Sovyetler Birliği himayesine girdi.

Divriği Demir Madenleri İşletmesi Müessesesine Devir ve Ferağ Edileceği Etibank Tarafından ve Mezkûr Madenin Dermeyan Edilen Şartlar Dairesinde Teferruğ Edileceği de Adı Geçen Müessese Tarafından İstenilmekte Olduğu Bildirilmiş ve Ferağın Yapılmasında Bir Mâni

Bulunmadığı Cihetle Taleb Veçhile Alım Satım Muamelesinin Yapılmasına İzin Verilmesi Hakkında Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Toprak Mahsulleri Ofisi Tarafından Muhtelif İstihlâk Merkezlerinde Yapılacak Buğday Tanzım Satışlarına Ait İlişik Karar'ın Mer'iyete Konulması Hakkında Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

10 AĞUSTOS

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhid ve Teadülüne Dair 3656 sayılı Kanun'a Ek Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Yeniden Kurulacak Erzincan Şehir Yerinin İstimlâkine Dair Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Büyük Millet Meclisi 1940 Mali Yılı Bütçesine Fevkalâde Tahsisat Verilmesi Hakkında Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Almanya ile İmzalanan Ticarî Mübadelelere Mütedair Hususi Anlaşma, Ticarî Mübadelelere Ait Tediye Anlaşması ile Bunların Müzeyyelât ve Merbutatının Tasdikine Dair Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Bandırma'da Kurulmasına Lüzum Görülen Ticaret ve Zahire Borsasına Ait İlişik Talimatname'nin Mer'iyete Konulmasına dair Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. Memurları Yardım Birliği Nizamnamesi, Resmî Gazete'de yayımlandı.

11 AĞUSTOS

İcra Vekilleri Heyeti, Cumhuriyet gazetesini kapattı.

13 AĞUSTOS

II. Dünya Savaşı'nda Alman savaş uçakları (Luftwaffe), İngiliz hava alanlarını ve radar üslerini bombalamaya başladı.

14 AĞUSTOS

Cumhuriyet Gazetesinin Görülen Lüzuma Binaen Matbuat Kanunu'nun 50'nci Maddesi Mucibince Kapatılmasına Dair Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Balya - Karaaydın madenleri Türk Anonim Şirketi Uhdesinde Bulunan ve Terki İstenilen Simli Kurşun Madeni İmtiyazı Hakkındaki İktisat Vekilliğinin 21/12/1939 ta-

rih ve 7353/5/4344.1 sayılı Teklifi Üzerine Devlet Şûrası Üçüncü Dairesi ile Umumi Heyetten Yazılarak Şûra Reisliğinin 9/2/1940 tarih ve 2 4 / K 30/2796 sayılı Tezkeresile Gönderilen 120/6, 2 4 / K 30 sayılı Mazbatalar İcra Vekilleri Heyetince 28/2/1940 tarihinde Okunarak İlişik Mazbatalara Göre Terk Muamelesi Yapılmasının Kabulüne Dair Kararname, Resmî Gazete’de yayımlandı.

19 AĞUSTOS

Bursa’da Krom Madeni İmtiyazının Terkine Dair Kararname, Resmî Gazete’de yayımlandı.

İngiliz Somalisi İtalyanların eline geçti.

20 AĞUSTOS

Sürgündeki Leon (Lev) Troçki, Mexico City’de saldırıya uğradı ve ertesi gün hayatını kaybetti.

21 AĞUSTOS

Türkiye ile Fransız mandası altındaki Şark (Levant) Hükûmetleri Arasında Tesis Edilmiş Bulunan Doğru Telefon Devrelerinin İşletme Şartlarını Tanzim Eden İtilâfnameye Dair Kararname, Resmî Gazete’de yayımlandı.

22 AĞUSTOS

Yerli Sınaî Mamulâtın İşaretlenmesine Dair Olan Nizamname’ye Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında İktisat Vekilliğince Hazırlanan ve Devlet Şûrasınca Tetkik Edilerek 25/7/1940 tarih ve 16652 sayılı Tezkere ile Gönderilen İlişik Nizamname’nin Mer’iyete Konulmasına Dair Kararname, Resmî Gazete’de yayımlandı.

Sanat Seferberliği Komisyonunca A ve B Sınıflarına Ayrılıp Muhtelif Kararnamelerle Tasdik Edilmiş Olan Fabrika ve Müesseselerden Millî Müdafaa Siparişleri Kabul ve İmâl Eden 8 Fabrika ve Müessesede, Bu İşlerin Devamı Müddetinde Günde Üç Saate Kadar Fazla Mesai Yapılabilmesi Hakkındaki Kararname, Resmî Gazete’de yayımlandı.

23 AĞUSTOS

Belediyeler Bankası Nizamnamesi’nin Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bazı Maddelelerinin Lağvına Dair Nizamname, Resmî Gazete’de yayımlandı.

Hayvanlar Vergisi Umumi Tebliği, Resmî Gazete’de yayımlandı.

II. Dünya Savaşı’nda Almanlar Londra’yı bombalamaya başladı.

26 AĞUSTOS

- Londra'nın bombalanmasının ardından İngiliz savaş uçakları Berlin'e karşı saldırıya geçti.

27 AĞUSTOS

- Bazı Devlet Alacaklarının Tahsil Sureti Hakkında Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.
- Zelzeleden Zarara Uğrayan Bedeli Nakdî Eratı Hakkında Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.
- Vakıf Memba Sularile Orman ve Zeytinliklerin İşletilmesi Hakkında Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.
- Askeri Ceza Kanunu'nun Bazı Maddelerini Değiştiren Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.
- Muamele Vergisi Umumi Tebliği, Resmî Gazete'de yayımlandı.

28 AĞUSTOS

- Askeri Muhakeme Usulü Kanunu'nun Bazı Maddelerini Değiştiren Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.
- Millî Müdafaa Vekâletince İstimlâk Olunan Hasırcı Çiftliğinde Bir

Tay Deposu Tesisi ve Mütedavil Sermayeli Bir Çiftlik İdaresi Kurulması Hakkında Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

30 AĞUSTOS

- Zafer Bayramı coşkuyla kutlandı.
- Gençlerin spor yapması için 53 ilde gençlik kulüpleri açıldı.
- İnönü resimli Türk lirası tedavüle çıktı.

2 EYLÜL

İlk tren Bismil'e ulaştı.

6 EYLÜL

Toprak Tevzi Talimatnamesi, Resmî Gazete'de yayımlandı.

7 EYLÜL

II. Dünya Savaşı'nda Nazi Almanyası Londra'yı bombalamaya başladı. 57 gün kesintisiz devam eden gece bombardımanlarına "The Blitz" adı verildi.

9 EYLÜL

Macar ordusu 87 Romen'i ve 6 Yahudi'yi Treznea katliamında öldürdü.

10 EYLÜL

Muamele Vergisi Umumi Tebliği, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Kazanç Vergisi Resmî Tebliği, Resmî Gazete'de yayımlandı.

İcra Vekilleri Heyeti; Tan, Tasviri Efkâr ve Haber gazetelerini yedişer gün kapattı.

13 EYLÜL

Balıkesir Vilâyeti Dursunbey Kazasının Kurtlar Köyü Hududu Dahilinde Orman Tahdidine Ait Mazbatalar İcmaline Dair Tebliğ, Resmî Gazete'de yayımlandı.

19 EYLÜL

1940 Mali Yılı Muvazenei Umumiye Kanunu'na Bağlı Bazı Daire Bütçelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Askerlik Kanunu'nun 35'inci Maddesinin (C) Fıkrasının Değiştirilmesine Dair Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

22 EYLÜL

İcra Vekilleri Heyeti, İstanbul'da çıkan "Le Journal d'Orient" gazetesini yedi gün süreyle kapattı. Gazetenin resmî dış politikaya aykırı yayın yaptığı ileri sürüldü.

23 EYLÜL

Toprak Mahsulleri Ofisinin satın alınacak buğday, arpa ve yulafın vasıfları ve fiyatları ile ilgili cetveller, Resmî Gazete'de yayımlandı.

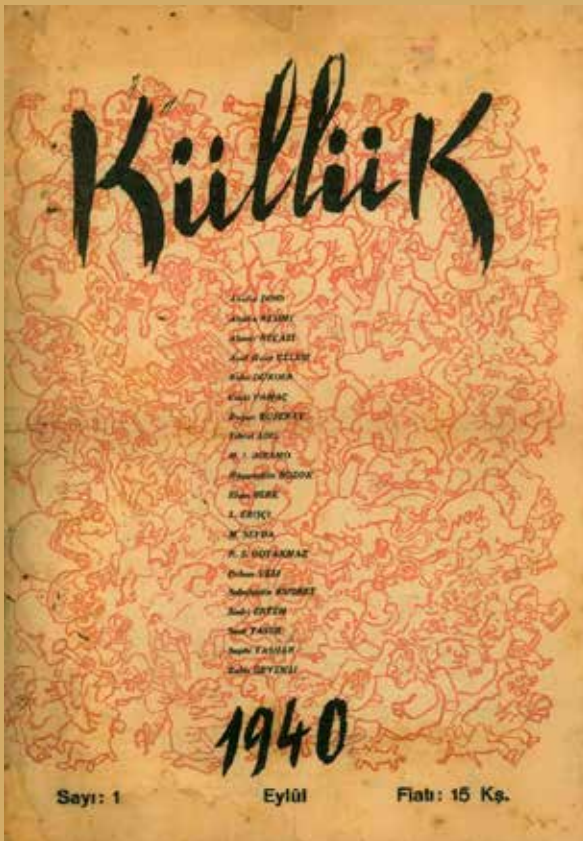
Çekirdeksiz Kuru Üzüm İhracatı Hakkında Tebliğ, Resmî Gazete'de yayımlandı.

24 EYLÜL

II. Dünya Savaşı içinde 129 İngiliz bombardıman uçağı Berlin'deki endüstriyel hedefleri bombaladı. Ancak sis sebebiyle bombaların 6'sı dışında hiçbirinin hedefi vuramadığı belirtildi.

26 EYLÜL

"Küllük" mecmuası "devletin umumi siyasetine aykırı neşriyatta bulunmak" gerekçesiyle kapatıldı.

27 EYLÜL

Almanya, İtalya ve Japonya, Berlin'de askerî pakt imzaladı.

30 EYLÜL

Karabük Demir-Çelik Fabrikası'nın ilk ürünü pik demirin bir bölümü Romanya'ya satıldı.

1 EKİM

Alman bilim insanı Albert Einstein, Amerikan vatandaşı oldu.

ABD'nin ilk otobanı sayılan Pennsylvania paralı otoyolu trafiğe açıldı.

4 EKİM

Adolf Hitler ve Benito Mussolini, Kuzey İtalya'daki Brenner Geçidi'nde buluştu.

7 EKİM

Alman ve İtalyan birlikleri Romanya'yı işgal etti.

12 EKİM

✍️ Nazi işgali altındaki Polonya'da Varşova Yahudilerinin yalıtılmış bir gettoya nakledilecekleri açıklandı.

16 EKİM

✍️ Varşova gettosu Nazi SS birlikleri tarafından kuruldu.

20 EKİM

✍️ 20 Ekim 1940 Pazar günü, 63 il, 370 ilçe, 34.024 nahiye ve köyde nüfus sayımı yapıldı. Yapılan sayımda nüfusun 17.820.950 olduğu tespit edildi ve bundan önce (1935'te) yapılan sayıma göre artış sayısının 1.662.932 olduğu belirlendi.

21 EKİM

✍️ Ernest Hemingway'in "Çanlar Kimin İçin Çalıyor" kitabı New York'ta okuyucuyla buluştu.

28 EKİM

✍️ İtalya, Arnavutluk ve Yunanistan'a saldırdı.

29 EKİM

✍️ Cumhuriyet Bayramı tüm yurttta coşkuyla kutlandı.

✍️ İstanbul Kâğıthane'de yeni su ve elektrik tesisleri hizmete girdi.

1 KASIM

✍️ TBMM 6. Dönem 3. Yasama Yılı açıldı. Cumhurbaşkanı İsmet İnönü açış konuşmasını yaptı.

2 KASIM

✍️ Ankara Erkek Teknik Öğretmen Okulu kuruldu.

4 KASIM

- Reisicumhur İsmet İnönü'nün, Meclisin altıncı intihap devresinin ikinci içtima yılını açarken Umumi Heyette yaptığı konuşma, Resmî Gazete'de yayımlandı.
- Kazanç Vergisi Umumi Tebliği, Resmî Gazete'de yayımlandı.
- İngiltere, Girit'i işgal etti.
- Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nin yeni binası törenle açıldı.

5 KASIM

- Türk tarihini tetkik ve elde ettiği neticeleri neşretmek gayesile kurulmuş olup ilmî çalışmaları dünya ilim alemince takdir edilmekte bulunan Türk Tarih Kurumunun Cemiyetler Kanunu'nun 37'nci maddesine tevfi kan menafii umumiyeye hadim cemiyet sayılmasına dair Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

- ABD Başkanlık seçimlerini Franklin D. Roosevelt kazandı.

Franklin D. Roosevelt (1882-1945)

6 KASIM

- Kütahya Vilâyetinin Simav Kazasına Bağlı Dümrek Köyünde Aramakla Meydana Çıkarılan Krom Madeni Müstahsalâtının %10 Nisbî Resme Tâbi Tutulması Hakkında Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.
- Vali ve Kaymakamlar Uhdesine Verilmiş Olan Muş ve Siirt Vilâyetleri Belediye Reislikleriyle Lice, Ergani, Silvan, Malazkirt, Gercüş, Midyat, Nusaybin, Dirik, Viranşehir, Suruç Kazaları Belediye Reisliklerinin İdare Âmirleri Uhdesinde Kalmasındaki Lüzum ve Zaruret Kalmamış Olduğundan Mezkûr Vilâyet ve Kazalar Belediye Reisliklerinin Vali ve Kaymakamlar Uhdelerinden Kaldırılması Hakkında Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

10 KASIM

Atatürk, ölümünün ikinci yılında tüm ülkede anıldı.

Walt Disney, FBI'in Los Angeles ofisi için muhbirlik yapmaya başladı. Görevi, Hollywood'daki Amerikan aleyhtarı olduğunu düşündüğü kişileri ihbar etmektir.

12 KASIM

Günde Ancak Sekiz Saat veya Daha Az Çalışılması İcap Eden İşler Hakkında Nizamname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

13 KASIM

Adana'da Munteşir Bugün gazetesinin, Devletin Haricî Siyasetine Dokunacak Neşriyat Yaptığı Görüldüğünden Matbuat Kanunu'nun 50'nci Maddesine Tevfikan, Muvakkaten Kapatılması ve 10/8/1940 tarih ve 2/14169 sayılı Kararname ile Kapatılmış Olan

İstanbul'da Munteşir Cumhuriyet gazetesinin 9/11/1940 tarihinden itibaren Açılmasına İzin Verilmesi Kararı, Resmî Gazete'de yayımlandı.

14 KASIM

Birleşik Krallık'ın Coventry şehri hava saldırısına uğradı. 100 sivil hayatını kaybetti.

18 KASIM

İsmet İnönü'nün Cumhurbaşkanı olarak portresinin basıldığı 500 ve 1000 TL'lik ilk kâğıt paralar tedavüle çıkarıldı.

21/11/1940 tarihinden itibaren, Bilûmum Şehir ve Kasabalarda ve Ayrıca Tesbit Olunacak Nahiye Merkezlerinde ve Mıntikalarda, Hava Taarruzlarına Karşı Işıkların Söndürülmesi ve Karartılması Nizamnamesi'nin Umumi Tenvirat ve İç ve Dış Işıkları ve Açıkta İnşaa Bahislerine Taallûk Eden Maddeleri ile Nakil Vasıtalarına Müteallik Maddeleri Mucibince ve Bu Nizamnamede Gösterilen Usul Dairesinde, Işık Söndürme ve Karartma İşine Başlanması ve Yalnız Sokakların Umumi Tenviratının Maskelenmesi İşinin, Lüzumlu Tedbirlerin İkmali Maksadile 1/12/1940 tarihine Kadar Uzatılması Hakkında Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

20 KASIM

Hudud ve Sahiller Sıhhat Umum Müdürlüğü 1940 Mali Yılı Bütçesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Divanı Muhasebat 1940 Mali Yılı Bütçesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Macaristan, Mihver Devletleri'ne katıldı.

21 KASIM

II. Dünya Savaşı dolayısıyla tüm Türkiye'de hava saldırılarına karşı geceleri karartma uygulamasına başlandı.

22 KASIM

II. Dünya Savaşı'nın Balkanlar'a sıçramasıyla birlikte Türkiye İcra Vekilleri Heyeti, İstanbul ve Kocaeli'nin yanı sıra Trakya illerinde sıkıyönetim ilan etti.

Benzin sıkıntısı nedeniyle özel araçların seyrüsefere çıkması yasaklandı.

23 KASIM

Umumi siyasî vaziyetin gösterdiği lüzum ve icabları mütalea eden İcra Vekilleri Heyeti, Teşkilâtı Esasiye Kanunu'nun 86'ncı maddesinin hükmüne tevfikân İstanbul, Kırklareli, Edirne, Tekirdağ, Çanakkale ve Kocaeli Vilâyetleri hududları içinde, ilân tarihinden itibaren bir ay müddetle, örfî idare ilan edilmesi hakkında Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

25 KASIM

Çoruh Vilâyetinin Hopa Kazası'nın Viçe Nahiyesinin Abuhemşin Köyündeki Manganez Madeni İmtiyazının Hacı Şahinoğlu Faik ve Arkadaşları Tahsin ve Zırhoğlu Ahmed Uhdelerine İhalesine Dair Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Ağaçkakan Woody, "Knock Knock" isimli çizgi filmle ilk kez seyirci karşısına çıktı.

26 KASIM

Edirne'de Linyit Madeni İmtiyazının Feshine Dair Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

28 KASIM

Savaş şartları nedeniyle Millî Korunma Kanunu hükümlerine dayanılarak üreticilerin 500 kilonun üstündeki tahıl ürünlerini (buğday, arpa, yulaf, çavdar) Toprak Mahsulleri Ofisine (TMO) teslim etme zorunluluğu getirildi.

Türkiye ile Romanya Arasında 26 Eylül 1940 Tarihinde Akid ve İmza Edilen Ticaret ve Tediye Anlaşmalarile Merbutlarının Tasdiki Hakkında Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

İstanbul, Edirne, Kırklareli, Tekirdağ, Çanakkale ve Kocaeli Vilâyetlerinde Örfî İdare İlanına Dair Karar, Resmî Gazete'de yayımlandı.

30 KASIM

Şark Vilâyetleri Zelzele Felaketzedelerine Yardım Temini Maksudile Müteşekkil Millî Yardım Komitesinin Faaliyetine Nihayet Verilmesine ve Bundan Sonra Komite Namına Gelecek Teberruların Kızılay Tarafından Alınmasına Dair TBMM Kararı, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Kazanç Vergisi Umumi Tebliği, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Işıkların maskelenmesi hususunda 1 Aralık'tan itibaren uygulanacak tedbirler gazetelerde yer aldı.

İstanbul Şehir Meclisi, pasif korunma için 320 bin lira tahsisat ayırmak maksadı ile bina vergisine yüzde on zam yaptı.

1 ARALIK

II. Dünya Savaşı dolayısıyla Türkiye'de geceleri karartma uygulamasının ikinci bir emre kadar devam edeceği belirtildi.

2 ARALIK

Millî Korunma Kanunu'nun 21'inci maddesindeki salâhiyete müsteniden, Resmî Gazete ve Kızılay gazetesi müstesna olmak üzere, günlük gazetelerin sahife adetlerinin tahdit olunması, Ulus gazetesinin resmî tebligat ve ilânların çok yer işgal ettiği günler sekiz sahife çıkabilmesi ve Cumhuriyet Bayramı'nın ilk gününde ve Atatürk'ün ölümünün yıl dönümünde bilûmum gazetelerin hiçbir suretle sahife tahdidine tâbi olmaması kabul edildi.

1941 Mali Yılından İtibaren Memleketin Her Tarafında Tevhit Edilen Nisbetler Üzerinden Kazanç Vergisi Tarhedileceği Hakkında Tamim, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Kazanç Vergisi Umumi Tebliği, Resmî Gazete'de yayımlandı.

3 ARALIK

Hububat fiyatlarına hükûmetçe narh konuldu. Savaş boyunca temel tüketim maddelerine (başta ekmek olmak üzere, un, yağ, şeker et gibi) narh konulacağı ayrıca bu maddelerin dağıtımının karne yöntemiyle yapılacağı belirtildi.

Kütahya vilayetinin Simav kazasının Dümrek köyündeki Krom Madeni İmtiyazının Türk Maadin Anonim Şirketi Uhdesine İhalesine Dair Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Muamele Vergisi Beyannamelelerine Bir Kuruşluk Tayyare Pulu İlsak Edilmemesi Hakkında Tamim, İktisadi Buhran Vergisi Umumi Tebliği ve Muamele Vergisi Umumi Tebliği, Resmî Gazete'de yayımlandı.

4 ARALIK

Askeri Muhakeme Usulü Kanunu'nun 53'üncü maddesini değiştiren Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Büyük Millet Meclisi ile Riyaseti Cumhur 1940 maliyılı bütçelerinin bazı fasılları arasında münakale yapılmasına dair Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Ziraat ve Ticaret Vekillerinden mürekkep bir heyete, lüzum görüldüğü ithal ve ihraç maddeleri için fiyat tayin etmek ve bu suretle tayin olunan fiyattan fazlaya ithal veya noksanına ihraç yapılmasını meneylemek salâhiyeti verilmesine dair Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

✍ Hükûmetçe akdolunan mukaveleler veya ittihaz edilen tedbirler dolayısıyla bir malın dahilî satış fiyatı ile haricî satış fiyatı arasında fazla kâr hasıl olduğu takdirde Millî Korunma Kanunu'nun 27'nci maddesine istinaden, bu fazla kârdan Ziraat Bankasında bir fon tesisi için Maliye, İktisat, Ziraat ve Ticaret Vekillerinden mürekkep bir heyete salâhiyet verilmesine dair Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

✍ İstanbul, Edirne, Kırklareli, Tekirdağ, Çanakkale ve Kocaeli vilâyetlerinde ilânedilmiş bulunan örfî idarenin devamı müddetince ve Örfî İdare Kanunu'nun 2'nci maddesine tevfi kan, 2559 sayılı Polis Vazife Salâhiyet Kanunu'nun 6'ncı, 13'üncü, 14'üncü, 18'inci ve 21'inci maddelerile 82'inci maddesinin (D) ve 9'uncu maddesinin (F) fıkralarındaki vazife ve salâhiyetlerin örfî idare komutanlığına devrine ilişkin Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

5 ARALIK

✍ Çavdarın Toprak Mahsulleri Ofisinin İştigal Mevzuları Arasına Alınmasını Teminen Hazırlanan İlişik Kararın Meriyete Konulması Hakkında Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

✍ Toprak Mahsulleri Ofisi Tarafından Memleket İhtiyatı Olarak Buğday, Çavdar, Arpa ve Yulaf Mahsullerinden Stok Yapılması Hakkındaki İlişik Kararın; mu-bayaa yerleri, fiyat ve şartlarına ait ilişik kararın; tanzim satışları hakkındaki ilişik kararın mer'iyete konulmasına dair kararnameler, Resmî Gazete'de yayımlandı.

✍ Zahire ticaretile uğraşmayan müstahsillerden gayri bilûmum hakikî ve hükmî şahıslar elinde bulunan buğday ve çavdarların beyannameye tabi tutulması hakkında Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

✍ Tacir vasfını haiz olan ve olmayan bilûmum hakikî ve hükmî şahıslar tarafından yüz kilodan fazla buğday, çavdar, arpa ve yulaf satışlarında mahallerine ve nevilerine göre azamî satış fiyatı tespitine dair Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

6 ARALIK

✍ Ankara Şehri İmar Müdürlüğünün 1937 Mali Yılı Hesabı Kat'î Kanunu, Resmî Gazete'de yayımlandı.

✍ İnhisarlar Umum Müdürlüğünün 1937 Mali Yılı Hesabı Kat'î Kanunu, Resmî Gazete'de yayımlandı.

✍ Yunanistan, Arnavutluk'un Pre-mete kentini işgal etti.

7 ARALIK

- Günlük Gazete Sahifelerinin Tahdidi Hakkında Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

11 ARALIK

- Askeri Ceza Kanunu'nun Bazı Maddelerini Değiştiren 3914 sayılı Kanun'da Zikrolunan Fevkalâde Zaman Tabirinden Maksût Olan Vaziyetin Tayini Hususunda Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.
- Bazı İthalât Mallarının Lisansa Tâbi Tutulması Hakkındaki İlişik Kararın Mer'iyete Konulması Hakkında Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.
- İstanbul'da Münteşir, Tan ve Tasviriefkâr Gazetelerinin Matbuat Kanunu'nun 50'nci Maddesine Tefîkan Muvakkaten Kapatılmasına Dair Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.
- Hava Taarruzlarına Karşı Işıkların Söndürülmesi ve Karartılması Hakkında Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

12 ARALIK

- 3656 sayılı Kanun'un muvakkat altıncı maddesindeki (maiyet memurları) tabirinin tefsiri Resmî Gazete'de yayımlandı. 3656 sayılı Kanun'un muvakkat altıncı maddesindeki (maiyet memurları) tabiri namzetlik devrelerini 2768 sayılı Kanun'un birinci maddesile 219 numaralı tefsirde gösterilen memuriyetlerde geçirmekte olan Siyasal Bilgiler Okulu veya Hukuk Fakültesi mezunlarına şamil olduğu belirtildi.
- Etibank İdare Meclisi Azalığına İntihap ve Tayin Edilmiş Bulunan Nurettin Erkler'in Yerine İzmir Borsası Sabık Reisi Cemal Şahingiray'ın Tayini Hakkında Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.
- Salvador gemisi Silivri önlerinde battı. Bulgaristan'dan Filistin'e gittiği açıklanan gemideki 352 Yahudi yolcunun 230'u boğularak yaşamını yitirdi.

13 ARALIK

- 22/6/1940 tarih ve 2/13745 sayılı Kararname ile Yapılmış Olan Takyidat ve Tasarrufattan Millî Müdafaa Bütçesinin İstisna Edilmesine Dair Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

14 ARALIK

Askeri Memurlar Kanunu'nun Dördüncü Maddesinin Tadiline Dair Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhid ve Teadülüne Dair 3656 numaralı Kanun'un 1 numaralı Cedvelinde Tashihat Yapılması Hakkında Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Ankara'da Bir Tıp Fakültesi Tesisi Hakkındaki 3228 sayılı Kanun'da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

1940 Mali Yılı Muvazenei Umumiyesine Dahil Bazı Daire Bütçelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

İhracı hiçbir kayda tâbi bulunmayan portakallarımızın 20/5/1940 tarih ve 2/13477 sayılı Kararnameye bağlı ihracı lisansa tâbi tutulan maddeler meyanına ithali hakkında Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

16 ARALIK

Askeri ve Mülkî Tekaüd Kanunu'nun 66'ncı Maddesi ve Bu Madde ile 67'nci Maddesine Eklendiği Fıkraların Değiştirilmesi Hakkında Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Göçmenlerle Nakledilenlere ve Muhtaç Çiftçilere Tohumluk ve Yemeklik Dağıtılması Hakkındaki 3242 sayılı Kanun'a Ek Kanun, Resmi Gazete'de yayımlandı.

17 ARALIK

Kazanç Vergisi Umumi Tebliği, Resmî Gazete'de yayımlandı.

18 ARALIK

Dahiliye, Hariciye, Maliye, Münakalat ve Ticaret Vekaletlerine ait Kararnameler, Resmî Gazete'de yayımlandı.

19 ARALIK

Dahiliye, Maliye, Maarif ve Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekaletlerine ait Kararnameler, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Alman saldırısına uğramış olan Yunanistan'a "Kurtuluş" şilebiyle yardım malzemesi gönderildi.

20 ARALIK

Emniyet Teşkilât Kanunu'nun 49'uncu Maddesine Bir Fıkra Eklendiği Hakkında Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

23 ARALIK

Şehir ve Kasabalardan Uzak Yerlerde İnşa Edilen Jandarma Karakol Binalarına Karakol Komutanı ile Ailesinin İkameti İçin İlâve Yapılması Hakkında Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Devlet Konservatuvarı ve Riyaseti Cumhur Filârmonik Orkestrası Tarafından Verilecek Temsil ve Konserlerin Giriş Ücretine Tâbi Tutulması Hakkında Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Devlet Kinini Mütedavil Sermayesi Hakkındaki Kanun'a ek Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Askeri Mühendislerle Fen Memurlarına Verilecek İhtisas Ücretlerine Dair Olan 2204 sayılı Kanun'un Birinci Maddesinin C Fıkrasının Tefsiri, Resmî Gazete'de yayımlandı.

2/14854 12 numaralı Para Kararnamesine Ek Olarak Hazırlanan İlişik Karar'ın Mer'iyete Konulması Hakkında Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Dahiliye Vekâletine ait kararname-ler, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Arapgir, Çemişgezek, Hozat, Kallan ve Nazimiye'de şiddetli deprem meydana geldi.

Altı Vilâyette İlân Edilmiş Olan Örfî İdarenin 3 Ay Daha Temdidi Hakkında Karar, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Kazanç Vergisi Umumi Tebliği, Resmî Gazete'de yayımlandı.

24 ARALIK

Gümrük Muhafaza ve Muamele Sınıfı Memurları Teşkilâtı Hakkında Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Derince Travers Fabrikasının Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğüne Devri Hakkında Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Yerli Tütünler Türk Anonim Şirketi ve Türk Tütün Limited Şirketi namına 2.000.000 Liraya Kadar Bir Kredi Tahsisine Dair Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Doğrudan Doğruya Müstahsillerden Zeytinyağı Mubayaası İçin, 3780 sayılı Millî Korunma Kanunu'nun 26'ncı Maddesine Müsteniden, Ticaret Vekâleti Hesabına ve T. C. Ziraat Bankası Namına 1.000.000 (Bir Milyon) Lira-

ya Kadar Bir Kredi Tahsisine Dair Kararname, Resmî Gazete’de yayımlandı.

✍ Hükûmet namına, Ticaret Vekâletince tesbit olunacak esaslar dahilinde, azamî iki milyon liralık çuval, kanaviçe ve sicim mubayaa edip bunları, maliyet fiyatına mütad ve zarurî masraf ve faizlerle %2 nisbetinde bir komisyon ilâve eyleyerek, Ticaret Vekâletinin direktifleri dairesinde alâkadarlara tevzi etmek için T.C. Ziraat Bankasına mezuniyet verilmesine dair Kararname, Resmî Gazete’de yayımlandı.

25 ARALIK

✍ İstanbul-Atina arasında bir telsiz irtibatı tesisi Yunan PTT İdare-since talep edilmiş olduğundan İstanbul-Atina telsiz irtibatından geçirilecek âdi telgraflara 13/11/1940 tarihinden itibaren iki idare arasında kararlaştırılan ilişik listede yazılı ücretlerin tatbiki hakkında Kararname, Resmî Gazete’de yayımlandı.

✍ İstanbul’damünteshir Tanve Tasviri Efkâr gazetelerinin tekrar intişarına izin verilmesi hakkında Kararname, Resmî Gazete’de yayımlandı.

✍ Türk Sancağı altına girdikten sonra Türk sularında batmış bu-

lunan gemilerin denizden çıkarılacak enkazı hakkında Tamim, Resmî Gazete’de yayımlandı.

26 ARALIK

✍ Kocaeli Vilâyetinin Adapazarı Kazasına Bağlı Akyazı nahiyesinin Kuzuluk köyündeki Kaplıcanın İhalesine Dair Kararname, Resmî Gazete’de yayımlandı.

✍ Mahmudoğlu Nurettin Adındaki Şahsın Türk Vatandaşlığından Çıkarılması Hakkında Kararname, Resmî Gazete’de yayımlandı.

✍ Sivas Müdürlüğüne bağlı olmak üzere Ümraniye’de açılan PTT merkezi hakkında Tamim, Resmî Gazete’de yayımlandı.

✍ Nergislik Şubesinin kapanması hakkında Tamim, Resmî Gazete’de yayımlandı.

✍ İskeleköy Merkezinin kapanması hakkında Tamim, Resmî Gazete’de yayımlandı.

27 ARALIK

✍ Belediyeler İmar Heyetinin Fen İşleri teşkilâtına ait 3042 sayılı Kanun’u Değiştiren Kanun, Resmî Gazete’de yayımlandı.

Telgraf ve Telefon Kanunu'nun 7'nci maddesini tadil eden 1899 numaralı Kanun'un 1'inci maddesine bir fıkra ilâvesine dair Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Askeri İzin Kanunu'na bir maddede ilâvesine dair olan Kanun'un birinci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Jandarma Erat Kanunu'nun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bu Kanun'a yeniden bazı hükümler ilâvesine dair Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

28 ARALIK

Bina ve Arazi Vergilerinden İstisna Edilmiş Olan Mukataalı Gayrimenkullere Kıymet Takdiri Hakkında Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

İsveç'e Sipariş Edilmiş Olan Şimendifer Muharrik ve Mütiharrik Levazımının Türkiye'ye İdhalleri Müddetinin Temdidi Hakkında Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Türkiye ile Almanya Arasında İmzalanan Ticarî Mübadelelere Mütedair Hususi Anlaşmaya Bağlı B1 Listesinde İsim Tashihi Yapılmasına Dair Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Türkiye ile Fransa arasında 23 Ağustos 1939 tarihinde imzalan-

mış olan Ticaret, Kontenjan ve Tediye Anlaşmalarıyla merbutları hükümlerinin 31 İlkkânun 1940 tarihine kadar temdidi hakkında Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Millî Korunma Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Toprak Mahsulleri Ofisinin işgal mevzularına dahil bulunan hububatın, 3491 sayılı Kanun'un 21 inci maddesi mucibince yapılacak satışlarında tatbik edilecek fiyatları tesbit etmek üzere hazırlanan ilişik Karar'ın mer'iyete konulması hakkında Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

31 ARALIK

2/14931 2/6/1937 tarih ve 2/6738 numaralı Kararname ile kabul edilen Orman Nizamnamesi'ne ek Nizamname hakkında Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Başvekalet ile Sıhhat ve İçtimai Muavenat Vekaletlerine ait Kararnameler, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Yabancı ülkelere ihraç edilecek mahsulât ve mamulâtın lisansa tâbi tutulması hakkındaki 2/13477 sayılı Kararname'nin tatbikine dair Talimatname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

2 OCAK

 Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasında bloke olan ve Türk malı mubayaa edilerek harice çıkarılması meşrut bulunan yabancı memleketler alacaklarından Hükûmetçe tesbit edilecek mikdarının Fransız sefaretince Türkiye'de kullanılmasına müsaade olunduğuna dair Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

 23 Haziran 1939 tarihli Anlaşma'ya merbut Protokol'ün ikinci maddesi hükümlerine tevfikan Fransa'ya tesviye edilen 7 milyon Fransız frangının tenzilâta tâbi olmadığı hakkında Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

 Türk Ticaret Gemi Adamları Talimatnamesi'nin bazı hükümlerinin tadiline mütedair Talimatname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

3 OCAK

 406 sayılı Kanun'un 1899 sayılı Kanun'la tadil edilen 7'nci maddesinde müstaceliyet dereceleri gösterilen açık ve şifreli telgrafların üzerlerine keşide sıralarını bildirmek üzere hazer ve seferde resmî makamlarca konacak işaretlere aid Talimatname, Resmî Gazete'de yayımlandı.

4 OCAK

 Yerli kumaştan elbise giyilmesine dair 688 sayılı Kanun'un birinci maddesine müzeyyel 3957 sayılı Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

 Gözlükçülük Hakkında Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

 Türkiye Cumhuriyet, Merkez Hıfzıssıhha Müessesesi Teşkiline Dair Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

 Diyanet İşleri Reisliği Teşkilat ve Vazifeleri Hakkındaki Kanun'da Bazı Değişiklik Yapılmasına Dair 3665 sayılı Kanun'a Ek Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

 1940 Mali Yılı Muvazenei Umumiyesine Dahil Bazı Daire Bütçeleri Hakkında 3849 sayılı Kanun'a Ek Fevkalâde Tahsisat Verilmesine Dair 3967 sayılı Kanun, yayımlandı.

13 OCAK

 1941 yılı içinde çok sayıda yabancı uzman Türkiye'de çalıştı. Savunma, tıp, mühendislik ve eğitim başta olmak üzere hemen hemen her alanda yabancılar istihdam edildi. Yabancı uzmanlar daha çok Avrupa ülkelerinden geldi. Başbakanlık Devlet Arşivlerinde

yaklaşık 100 yabancı uyruklunun Türkiye'de çalışmasına ilişkin belge bulunmaktadır.

Ulysses adlı romanıyla ünlü İrlandalı yazar James Joyce öldü.

James Joyce (1882-1941)

14 OCAK

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhidi ve Teadülü Hakkındaki 3656 Ve 3888 sayılı Kanunlara Ek Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Maaş Kanunu'na Müzeyyel 1574 sayılı Kanun'un Üçüncü Maddesini Değiştiren Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Ticaret Anlaşmaları Yapılması Hakkında 3970 sayılı Kanun yayımlandı.

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Birleşik Krallık Hükûmeti Arasında Tediye Anlaşması'nın Tasdikine Dair Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

İstanbul Valiliği, Üniversite Talebe Birliği Tüzüğü'nü onayladı. Talebe Birliği faaliyete geçti.

15 OCAK

Askerlik Kanunu'nun Beşinci Maddesine Muvakkat Bir Fıkra İlavesi Hakkında 3972 sayılı Kanun yayımlandı.

Muamele Vergisi Kanunu'na Ek 3973 sayılı Kanun yayımlandı.

Türk Parasının Kıymetini Koruma Kanunu'na Müzeyyel 3974 sayılı Kanun yayımlandı.

Hazinenin Taksitle Sattığı Bütün Gayrimenkullerin Satış Bedellerinin Tahsil Sureti Hakkındaki 3524 sayılı Kanun'a Ek 3975 sayılı Kanun yayımlandı.

Orta Tahsil Mekteplerinde Yardımcı Muallim Çalıştırılması Hakkındaki Kanun'un Mer'iyet Müddetinin Uzatılması Hakkında 3976 sayılı Kanun yayımlandı.

Hatay Hükûmetinden Devrolunan Mütakaîd ve Yetimlerin Aylıkları Hakkında 3977 sayılı Kanun yayımlandı.

✍ Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu'nun Muvakkat Sekizinci Maddesindeki Müddetin Uzatılması Hakkında 3978 sayılı Kanun yayımlandı.

✍ Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü 1940 Mali Yılı Bütçesine Munzam Tahsisat Verilmesi Hakkında 3979 sayılı Kanun yayımlandı.

✍ Münakalat Vekaletine 16 milyon Liraya Kadar Taahhüd İcrasına Salahiyet Verilmesi Hakkında 3980 sayılı Kanun yayımlandı.

17 OCAK

✍ Fiyat Kontrolü Hakkında Talimatname yayımlandı.

21 OCAK

✍ II. Dünya Savaşı: Avustralya ve Birleşik Krallık birlikleri, Tobruk-Libya'ya saldırı başlattı.

22 OCAK

✍ Belediye reisliği seçimi hakkında çeşitli belediye meclislerince kabul edilen kararlar onaylandı.

23 OCAK

✍ I. Türk Karikatür Sergisi, İstanbul'da açıldı.

11 ŞUBAT

✍ T.C. yurttaşı olmayan Musevilerin Türkiye'den transit geçmeleri hakkında Kararname yayımlandı. Uyruğunda bulundukları devletler

tarafından kısıtlama getirilmiş T.C. yurttaşı olmayan Museviler, ancak konsolosluklardan transit vizesi alarak Türkiye topraklarından geçebileceklerdi.

18 ŞUBAT

Petrol Ofisinin Kurulmasıyla İlgili Kararname, Resmî Gazete'de yayımlandı. Buna göre, Millî Korunma Kanunu'nun muaddel 6'ncı maddesine göre hükmi şahsiyeti haiz olmak, hususi hukuk hükümlerine tevfikan idare edilmek, Kararname'de yazılı vazifeleri görmek ve mes'uliyeti sermayesi ile mahdud bulunmak üzere, mali ve idari muhtariyeti haiz bir Petrol Ofisi kuruldu. Görevleri, halk ve millî müdafaa ihtiyaçları için lazım olan her türlü petrol ve müştaklarını satın almak ve satmak, memleket haricinden satın aldığı petrol ve müştaklarını ithal etmek, memleketin muhtelif mahallerinde petrol ve müştakları stokları vücuda getirme şeklinde belirlendi.

Millî Korunma Kanunu'nun muaddel 6'ncı maddesine göre hükmi şahsiyeti haiz olmak, hususi hukuk hükümlerine tevfikan idare edilmek ve mes'uliyeti sermayesiyle mahdud bulunmak üzere mali ve idari muhtariyeti haiz bir Ticaret Ofisi kuruldu.

16 yaşın üzerindeki erkek çocukların maden ocaklarında, 12 yaşın üzerindikilerin tekstil sanayiinde çalıştırılmasına izin veren Kararname çıktı. Kararnamenin gerekçesi 2. Dünya Savaşı'yla ortaya çıkan ekonomik zorluklardı.

Mustafa Kemal Atatürk'ün naaşı'nın defnedileceği anıt mezar olan Anıtkabir'in tasarımı ve özellikleri için uluslararası bir proje yarışması resmî olarak ilan edildi.

22 ŞUBAT

Toprak Mahsulleri Ofisi Nizamnamesi yayımlandı.

Tek Tıp Ekmek Kararnamesi çıkarıldı.

25 ŞUBAT

Nazi işgali altındaki Hollanda'da, 425 Yahudi'nin Almanya'daki toplama kamplarına gönderilmesine karşı Hollandalı işçiler genel greve gittiler.

27 ŞUBAT

İngiltere Dışişleri Bakanı Anthony Eden Ankara'ya geldi.

11 MART

İngiltere'nin Sofya Elçisi Rendell'a, İstanbul Pera Palas Otelinde suikast girişiminde bulunuldu. Olayda dört kişi öldü, Rendell kurtuldu.

12 MART

Dahiliye, Hariciye, Maliye ile Münakalât Vekaletlerine ait Kararnameler yayımlandı.

Ticaret Vekaletine ait tebliğ yayımlandı.

13 MART

Ankara Belediye Sınırının Genişletilmesine Dair Kararname yayımlandı.

18 MART

1937 Mali Yılı Hesabı Kat'i Kanunu (3982 sayılı) yayımlandı.

19 MART

Millî Korunma Kanunu'nun 3954 sayılı Kanun'la muaddel 6'ncı Maddesine Tevfikan 14/2/1941 tarih ve 2/15169 sayılı Kararname yayımlandı.

Millî Korunma Kanunu'nun 22'nci Maddesine Müsteniden, Göztaşı ve Potas İdhali Hakkında Kararname yayımlandı.

21 MART

Altı vilâyette ilân ve üç ay müddetle temdid edilmiş olan örfî idarenin üç ay daha temdidi hakkında Karar yayımlandı.

Ankara Radyosu yeniden Rumca yayına başladı.

24 MART

Türk-Sovyet Saldırmazlık Paketi imzalandı. Türkiye ile Sovyetler Birliği bir saldırmazlık bildirisi yayımladı. Buna göre, iki devlet arasında 19 Aralık 1925'te imzalanmış olan antlaşma yürür-

lükte kalacaktır ve Türkiye'nin bir saldırıya uğraması durumunda Sovyetler Birliği tarafsız olacaktır. Böylece Türkiye, Almanların Türkiye'ye saldırması hâlinde, Rusya'nın da kendi sınırlarını korumak bahanesiyle kuvvetlerini topraklarımıza sokmasını önlemiş olmaktadır.

 Vakıflar Umum Müdürlüğü 1940 Mali Yılı Bütçesinde Bazı Değişiklikler Yapılması Hakkında 3984 sayılı Kanun yayımlandı.

 1940 Mali Yılı Muvazenei Umumiyesine Dahil Bazı Daire Bütçelerine Fevkalade Tahsisat Verilmesine Dair 3849 sayılı Kanun'a Ek 3985 sayılı Kanun yayımlandı.

27 MART

 Devlet Havayolları Umum Müdürlüğünün 1938 Mali Yılı Hesabı Kat'i Kanunu yayımlandı.

31 MART

 Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 181. Maddesini Tashih Eden 3987 sayılı Kanun yayımlandı.

2 NİSAN

 1940 Mali Yılı Muvazenei Umumiye Kanunu'na Bağlı Bazı Daire

Bütçelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında 3988 sayılı Kanun yayımlandı.

5 NİSAN

 Anıtkabir için açılan proje yarışması sonuçlandı; Emin Onat ve Orhan Arda'nın teklif ettikleri proje seçildi.

6 NİSAN

 Mihver devletleri Yugoslavya'yı işgal etti. Almanlar Yunanistan'a girdi, Türk deniz sınırına kadar Doğu Akdeniz'i savaş bölgesi ilan etti. Türkiye, bunun üzerine Edirne ve Uzunköprü'de demir yolu köprülerini havaya uçurdu.

7 NİSAN

 Hekimlerin İstihdamına İlişkin 2000 sayılı Kanun'a Ek 3889 sayılı Kanun yayımlandı.

 Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekleti Teşkilat ve Memurin Kanunu'nun 53. Maddesinin Değiştirilmesine Dair 3990 sayılı Kanun yayımlandı.

 Devlet Denizyolları İşletme Umum Müdürlüğü 1940 Mali Yılı Bütçesinde Münakale Yapılmasına Dair 3991 sayılı Kanun yayımlandı.

11 NİSAN

- Hava Taarruzlarına Karşı Korumaya Hakkındaki 3502 sayılı Kanun'a Ek 3992 sayılı Kanun yayımlandı.

15 NİSAN

- Cami ve Mescidlerin Tasnifine ve Tasnif Harici Kalacak Cami ve Mescit Hademesine Verilecek Muhassasata Dair 2845 sayılı Kanun'un birinci maddesine bazı fıkralar ilavesi hakkında 3994 sayılı Kanun yayımlandı.

17 NİSAN

- İnhisarlar Umum Müdürlüğü 1940 mali yılı bütçesinde 17000 liralık münakale yapılması hakkında 3995 sayılı Kanun yayımlandı.
- Orman Umum Müdürlüğü 1940 mali yılı bütçesinde 35 000 liralık münakale icrasına dair 3996 sayılı Kanun yayımlandı.
- Posta, Telgraf ve Telefon Umum Müdürlüğünün 1940 mali yılı bütçesinde değişiklik yapılmasına dair 3997 sayılı Kanun yayımlandı.
- Merkez Bankasının yurt dışında bastırdığı 100 liralık ve 50 ku-

ruşluk banknotları taşıyan gemi, Yunanistan'ın Pire Limanı'nda kaza geçirdi ve banknotlar denize dağıldı.

- II. Dünya Savaşı'nda Yugoslavya Nazi Almanyası'na teslim oldu.

19 NİSAN

- 1580 numaralı Belediye Kanunu'na Ek 3998 sayılı Kanun yayımlandı.

23 NİSAN

- Millî Hâkimiyet ve Çocuk Bayramı tüm yurttta kutlandı.

24 NİSAN

Erzincan'da ve Erzincan yer sarıntısından müteessir olan mınıtkada zarar görenlere yapılacak yardım hakkındaki Kanun'un 5' inci maddesine bir fıkra ilâvesine ve bu Kanun'a yeniden bazı hükümler eklenmesine dair Kanun yayımlandı.

25 NİSAN

Üreticiler ellerindeki mısır stoklarını hükûmete bildirmeye zorunlu tutuldu. Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO), 25 Nisan 1941 tarihinde mısır alımı ile görevlendirildi.

26 NİSAN

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umumi İdaresi memurları tekaüd sandığı hakkındaki 2454 ve 2904 sayılı Kanunlara bazı hükümler eklenmesine ve bu Kanunların bazı maddelerinin değiştirilmesine dair 4001 sayılı Kanun yayımlandı.

28 NİSAN

Memurların öğrencilik yapmaları yasaklandı.

Türkçülük-Turancılık; iki savaş arası dönemde, özellikle otuzlu yıllardan itibaren çıkmaya başlayan dergilerde kendisini göstermeye başladı. Nihal Atsız'ın çıkardığı, Atsız Mecmua ve Orhun dergileriyle, Reha Oğuz Türkkân'ın Ergenekon, Bozkurt ve Gökbörü dergileri, milliyetçiliğin ideolojik temelini oluşturdu.

1 MAYIS

İktidardaki yozlaşmayı anlatan ve yüzyılın en iyi filmi olarak kabul edilen, Orson Welles'in yönettiği Yurttaş Kane filmi ilk kez gösterildi.

3 MAYIS

Haydarpaşa Limanı Şirketleri ile Mersin - Tarsus - Adana Demiryolu Kumpanyasına ait itfa edilmiş esham ve tahvilâtın ve tediye edilmiş kuponların imhasına mütedair Talimatname'nin meriyete konulması hakkında Kararname yayımlandı.

5 MAYIS

Orman İşletme Talimatname-si'ne bir madde eklenmesine dair Kararname yayımlandı.

✿ Mısırın da Toprak Mahsulleri Ofisinin iştiğal mevzuları meyanına ithalini teminen hazırlanan ilişik Karar'ın mer'iyete konulması hakkında Kararname yayımlandı.

✿ Hakiki ve hükmî şahısların ellerinde bulunan mısırların beyana tâbi tutulması hakkında Kararname yayımlandı.

6 MAYIS

✿ Devlet memurları aylıklarının tevhid ve teadülüne dair 3656 sayılı Kanun'la ek 3888 sayılı Kanun'a bağılı cetvellerin Riyaseti Cumhur kısımlarında değışiklik yapılması hakkında 4006 sayılı Kanun yayımlandı.

✿ Memurların Tahsil Müesseselerinde Talebe Olamayacaklarına Dair 4007 sayılı Kanun yayımlandı.

✿ Vilayet İdaresi Kanunu'nun 6. Maddesinin Tadili Hakkında 4008 sayılı Kanun yayımlandı.

✿ Devlet Denizyolları İşletme Umum Müdürlüğü 1940 Mali Yılı Bütçesinde Değışiklik Yapılması Hakkında 4009 sayılı Kanun yayımlandı.

✿ Vakıflar Umum Müdürlüğü 1941 Mali Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

7 MAYIS

✿ Bulgaristan ile mevcut Ticaret Anlaşması'na ek Takas müddetinin tekrar uzatılmasının onaylanmasına ilişkin 4014 sayılı Kanun yayımlandı.

✿ Finlandiya ile Ticaret ve Tediye Anlaşması'na ilişkin 4015 sayılı Kanun yayımlandı.

8 MAYIS

✿ İsviçre ile Ticaret ve Tediye Anlaşmasına ilişkin 4021 sayılı Kanun yayımlandı.

✿ Afyon Belediye Reisinin seçimi onaylandı.

12 MAYIS

✿ Buenos Aires Posta Kongresi Kararlarını Havi Senetlerin Tasdikine Dair 4023 sayılı Kanun yayımlandı.

✿ Milletlerarası Telekomünikasyon Mukavelenamesine bağılı telgraf ve telefon nizamnameleri ve nihaî protokolları ile radyokomünikasyon umumi nizamnamesi, nihaî protokolü ve ilâve nizamname ve protokolü (Kahire 1938) revizyonlarının tasdiki hakkında Kanun yayımlandı.

15 MAYIS

 Vilayet İdaresi Kanunu'nun İkinci ve Yetmiş Birinci Maddelerini Değiştiren 4025 sayılı Kanun yayımlandı.

 Askeri Ceza Kanunu'nun 48. Maddesini Değiştiren 4026 sayılı Kanun yayımlandı.

 1940 Mali Yılı Muvazenei Umumiyesine Dahil Bazı Daire Bütçelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında 4027 sayılı Kanun yayımlandı.

16 MAYIS

 Almanya ile Ticaret ve Ödemelerde İlişkileri Düzenleyen 4028 sayılı Kanun yayımlandı.

19 MAYIS

 Viêt Minh, Vietnam Bağımsızlık Örgütünü kurdu.

20 MAYIS

 İzmir Vilayeti Hususi İdaresince Yapılacak İstikraza Hazinesinin Kefaletine Dair 4031 sayılı Kanun yayımlandı.

22 MAYIS

 Vakıflar Umum Müdürlüğünün 1938 Mali Yılı Hesabı Kati Kanunu yayımlandı.

26 MAYIS

 Askeri Muhakeme Usûlü Kanunu'nun 24 ve 275. Maddelerini Değiştiren 4033 sayılı Kanun yayımlandı.

 Dahiliye Memurlarından Bir Kısımının Tahdidi Sinlerine Dair Kanun'un İkinci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında 4034 sayılı Kanun yayımlandı.

 İnhisarlar Umum Müdürlüğü Teşkilat ve Vazifeleri Hakkında 4036 sayılı Kanun yayımlandı.

28 MAYIS

 Hayvan Sağlık Memurları Mektebi ve Bu Memurların Vazife ve Sahahiyetleri Hakkında Nizamname yayımlandı.

30 MAYIS

 1940 Mali Yılı Muvazenei Umumiye Kanunu'na Bağlı Bazı Daireler Bütçelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair 4038 sayılı Kanun yayımlandı.

31 MAYIS

 Kabinede değişiklik yapıldı.

1941 yılı içinde üç kez kabinede değişikliğe gidildi. Önce, 12 Mart 1941'de Fethi Okyar sağlık sorunları nedeniyle Adliye Vekilliğinden istifa etmiş, yerine Hasan Menemencioğlu getirilmişti. İkinci değişiklik 31 Mayıs 1941'de yapılarak İktisat Vekilliğine Hüseyin Hüsnü Çakır yerine Sırrı Day atanmıştı. Son olarak da, Refah Vapuru hadisesinin soruşturmaya başlanması nedeniyle yüksek rütbeli bazı subayların yargılamalarının sağlıklı biçimde yürütülmesini sağlamak gerekçesiyle kabinede bir değişikliğe gidildi. Bunun için 12 Kasım 1941'de Millî Müdafaa Vekili Saffet Arıkan ve Münakalat Vekili Cevdet Kerim İncedayı'nın yerine, Millî Müdafaa Vekaletine Manisa Mebusu Emekli Korgeneral Ali Rıza Artunkal, Münakalat Vekaletine ise Samsun Mebusu emekli amiral Fahri Engin getirildi.

 Fevkalade Vaziyet Dolayısı ile Bazı Vergi ve Resimlere Zam İcrasına Dair 3828 numaralı Kanun'a Ek 4040 sayılı Kanun yayımlandı.

 Şeker ve Glikozdan Alınan İstihlak Vergisinin Arttırılmasına Dair 4041 sayılı Kanun yayımlandı.

2 HAZİRAN

 Türk Ceza Kanunu'nun bazı maddelerini değiştiren kanun kabul edildi. Bu Kanun'un 526'ncı maddesinde, "Şapka iktisası hakkında 671 sayılı Kanun'la Türk harflerinin kabul ve tatbikine dair 1353 sayılı Kanun'un koyduğu memnuiyet veya mecburiyetlere muhalif hareket edenler veya Arapça ezan ve kamet okuyanlar üç aya kadar hafif hapis veya on liradan iki yüz liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılırlar." hükmü yer aldı.

 Diyarbakır ve Elâzığ İstasyonlarından Irak ve İran Hudutlarına Kadar Yapılacak Demiryollarının İnşası için İstikraz Akdine Dair Kanun kabul edildi.

 Tasarruf Bonoları İhracına Dair Kanun kabul edildi.

 Devlet Denizyolları İşletme Umum Müdürlüğü 1940 Mali Yılı Bütçesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun kabul edildi.

 Yüzde beş faizli Hazine tahvilleri İhracına Dair Kanun kabul edildi.

3 HAZİRAN

 Devlet Havayolları Umum Müdürlüğü 1941 Mali Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

Hudud ve Sahiller Sıhhat Umum Müdürlüğü 1941 Mali Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

4 HAZİRAN

Beden Terbiyesi Kanunu'na Ek 4047 sayılı Kanun yayımlandı.

5 HAZİRAN

Ankara, İstanbul ve İzmir'de iâşe müdürlükleri, diğer illerde iâşe heyetleri kuruldu.

6 HAZİRAN

Türk Ceza Kanunu'nun Bazı Maddelerini Değiştiren 4055 sayılı Kanun yayımlandı.

Askeri ve Mülki Tekaüd Kanunu'nun 61. Maddesinin Tadiline ve Bu Kanun'a Bazı Maddeler İlavesine Dair 4056 sayılı Kanun yayımlandı.

Diyarbakır ve Elazığ İstasyonlarından Irak ve İran Hududlarına Kadar Yapılacak Demiryollarının İnşası için İstikraz Akdine Dair 4057 sayılı Kanun yayımlandı.

Tasarruf Bonoları İhracına Dair 4058 sayılı Kanun yayımlandı.

Devlet Demiryolları İşletme Umum Müdürlüğü 1940 Mali Yılı Bütçesinde Değişiklik Yapılması Hakkında 4059 sayılı Kanun yayımlandı.

Türkiye'nin Coğrafi Bölgeleri Birinci Coğrafya Kongresi, Ankara'da yapıldı.

13 HAZİRAN

Pasaport Kanunu'nun 10. Maddesinin Tadiline Dair 4061 sayılı Kanun yayımlandı.

İskan Kanunu'nun 39. Maddesinin Tadili Hakkında 4062 sayılı Kanun yayımlandı.

Posta, Telgraf ve Telefon Umum Müdürlüğünün 1938 Mali Yılı Hesabı Katı Kanunu yayımlandı.

Almanya'yla Ticarete İlişkin 4064 sayılı Kanun yayımlandı.

İtalya'yla Ticarete İlişkin 4065 sayılı Kanun yayımlandı.

Romanya'yla Ticarete İlişkin 4066 sayılı Kanun yayımlandı.

16 HAZİRAN

Orta tedrisatta öğretmen olmak isteyenler hakkında Talimatname yayımlandı.

18 HAZİRAN

 Türk-Alman Saldırmazlık Paktı imzalandı.

Türkiye'nin güvenliği, Almanların 1941 Şubat'ında Bulgaristan'ı işgal etmesinden sonra kritik bir sürece girmişti. Ancak Hitler'in asıl hedefi Rusya'ydı ve bu yüzden Türkiye'ye saldırmayacağını açıklayarak Ankara'ya bir saldırmazlık paktı önerdi. Türkiye'nin de Alman tehdidini savuşturmak amacıyla bu öneriyi kabul etmesi üzerine, Türkiye'nin daha önceki diplomatik sorumluluklarını zedelememek kaydıyla 18 Haziran 1941'de, 10 yıl süreli bir saldırmazlık paktı imzalandı.

23 HAZİRAN

 Askeri ve Mülki Tekaüd Kanunu'nun 4. Maddesinde Yazılı Cetvelin Değiştirilmesine Dair 4067 sayılı Kanun yayımlandı.

 Birleşik Krallığa sipariş edilen denizaltı ve uçak filosunu teslim alacak personeli taşıyan Refah şilebi, Mersin'den İskenderiye'ye giderken, bir denizaltı tarafından Mersin açıklarında batırıldı. 168 kişinin öldüğü bu saldırıyı hiçbir ülke üstlenmedi ve gemiyi kimin batırdığı açıklığa kavuşmadı.

Refah şilebi, Türkiye'nin millî savunmasını pekiştirmek için

aldığı tedbirlerin hayata geçirilmesi aşamasında, savaşan tarafların Türkiye'yi kendi saf- larında savaşa dâhil edebilme uğraşlarına hedef olmuş bir olay olarak ortaya çıkmış, olayın kim tarafından veya kimler tarafın- dan nasıl planlandığı konusunda- ki belirsizlikler çözülememiş ve Türkiye açısından, ağır sonuçları olmuştur. Refah şilebinin batırıl- ması amacının "her hâlükarda Türkiye'yi savaşa sokmak oldu- ğu" ve bu eylemin sorumlusunun yalnız bir ülke değil, aynı kampta bulunan birkaç ülke olabileceği- nin değerlendirilmesi yapıldı. Bu olay, Türkiye'nin denizaltı savun- ma sisteminin güçlendirilmesine yönelik ilave tedbirler alınmasını gündeme getirdi.

1 TEMMUZ

Hapishane ve Tevkifhanelerin İda- resi Hakkındaki 1721 sayılı Kan- un'un İkinci Maddesini Değiştiren 4068 sayılı Kanun yayımlandı.

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhid ve Teadülü Hakkındaki Kanun'a Ek 3888 sayılı Kanun'un Üçüncü Maddesine İki Fıkra Ek- lenmesi Hakkında 4069 sayılı Kanun yayımlandı.

Devlete ve Mülhak Bütçeli Dai- relere Ait Mukataa ve İcareteynli Gayrimenkullerin Vakıfla İlişgi- nin Kesilmesi Hakkında 4070 sayılı Kanun yayımlandı.

2 TEMMUZ

Türkiye Cumhuriyeti ile Alman Reich'ı Arasında 18 Haziran 1941 Tarihinde İmza Edilen Muahedenin Tasdikine Dair 4072 sayılı Kanun yayımlandı.

Yedek Subay ve Askeri Memurlar Hakkındaki 1076 sayılı Kanun'un 17 ve 22. Maddelerinin Değişti- rilmesine Dair 4073 sayılı Kanun yayımlandı.

3 TEMMUZ

Devlet Konservatuvarı ilk me- zunlarını verdi. 6-12 Mayıs 1936 tarihleri arasında, Musiki Mual- lim Mektebi öğrencileri sınavdan geçirilerek, Konservatuvar bün- yesine ilk öğrenci alımı yapıldı.

Devlet Konservatuvarı 1 Kasım 1936 tarihinde eğitim öğretim hayatına başladı. İlk mezunların diploma töreni ise, 3 Temmuz 1941 tarihinde Cumhurbaşkanı İsmet İnönü, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı ve diğer devlet adamlarının katılımıyla gerçekleştirildi.

İstiklal Harbi Malullerine Verilecek Para Mükafatı Hakkında 4074 sayılı Kanun yayımlandı.

İstanbul'da çıkarılan Tasvir-i Efkâr gazetesi bir ay süreyle kapatıldı.

7 TEMMUZ

Sermayesinin tamamı devlet tarafından verilmek suretile kurulan iktisadi teşekküllerin teşkilatı ile idare ve murakabeleri hakkındaki Kanun'un 24. maddesini değiştiren 4075 sayılı Kanun yayımlandı.

Fenerler Hasılatından Hazineye Ödenecek Miktar Hakkında 4076 sayılı Kanun yayımlandı.

Ceza ve Tevkif Evleri Umum Müdürlüğünün Vazife ve Teşkilatı Hakkındaki 3500 numaralı Kanun'un Tadiline Dair 4077 sayılı Kanun yayımlandı.

İsviçre ile Fındık Ticareti Hakkında 4078 sayılı Kanun yayımlandı.

Almanya'yla Ticari İlişkilerde Genişlemeye İlişkin 4079 sayılı Kanun yayımlandı.

10 TEMMUZ

Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında 4081 sayılı Kanun yayımlandı.

Macaristan Hükûmeti ile Yapılan Anlaşmanın Tasdikine Dair 4082 sayılı Kanun yayımlandı.

Haliç Vapurları İşletme İnhişarına Dair 4083 sayılı Kanun yayımlandı.

Hariçten satın alınan buharlı ve motorlu gemilerle memlekette yapılan mümasilleri için getirilecek eşyanın gümrük resminden istisnasına dair olan 3339 sayılı Kanun hükümlerinin uzatılması hakkında 4084 sayılı Kanun yayımlandı.

Belediyeler ve Bunlara Bağlı Müesseseler ve Belediyeler Bankası Memurları Tekaüd Sandığı Teşkiline Dair 408 sayılı Kanun yayımlandı.

12 TEMMUZ

Devlet memurları aylıklarının tevhid ve teadülüne dair olan Kanun'a bağlı bir numaralı cedvelin maarif vekilliği kısmında bazı değişiklik yapılması hakkında 4086 sayılı Kanun yayımlandı.

✍️ Tayinat ve Yem Kanunu'nun birinci maddesine müzeyyel 1495 sayılı Kanun'da değişiklik yapılması hakkında 4087 sayılı Kanun yayımlandı.

✍️ Devlet memurları aylıklarının tevhid ve teadülüne dair 3656 sayılı Kanun'a ek 3888 sayılı Kanun'un ikinci maddesine bağlı üç numaralı cedvelin değiştirilmesine dair 4088 sayılı Kanun yayımlandı.

✍️ Dahiliye Memurları Kanunu'nun 2. ve 3. Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında 4089 sayılı Kanun yayımlandı.

✍️ Devlet Demiryolları ve Limanları Umumi İdaresinin Teşkilat ve Vazifelerine Dair 1042 numaralı Kanun'a ek 4090 sayılı Kanun yayımlandı.

✍️ Hatay'ın Anavatanı İlhakından Önce Orada Öğretmenlik Yapınlara Dair 4091 sayılı Kanun yayımlandı.

✍️ Askerlik Kanunu'nun 35. maddesini değiştiren 3920 numaralı Kanun'un C fıkrasına bazı hükümler ilavesi hakkında 4092 sayılı Kanun yayımlandı.

✍️ Maliye Vekaleti Teşkilat ve Vazifeleri Hakkındaki 2996 sayılı Kanun'a Ek 4093 sayılı Kanun yayımlandı.

✍️ Uzunköprü-Svilengrad Arasında Türk Toprağı Haricindeki Demiryolu Kısımlarının İşletilmesi Hakkında 4095 sayılı Kanun yayımlandı.

15 TEMMUZ

✍️ 2/12/1940 tarih ve 2/14790 sayılı Kararname'ye ek olarak gazette sayfalarının yeniden tahdidine dair kararın mer'iyete konulması, İcra Vekilleri Heyetince 15 Temmuz 1941 tarihinde kabul edildi.

✍️ Devlet Denizyolları İşletme Umum Müdürlüğü memurlarının özlük haklarını düzenleyen talimatname yayımlandı.

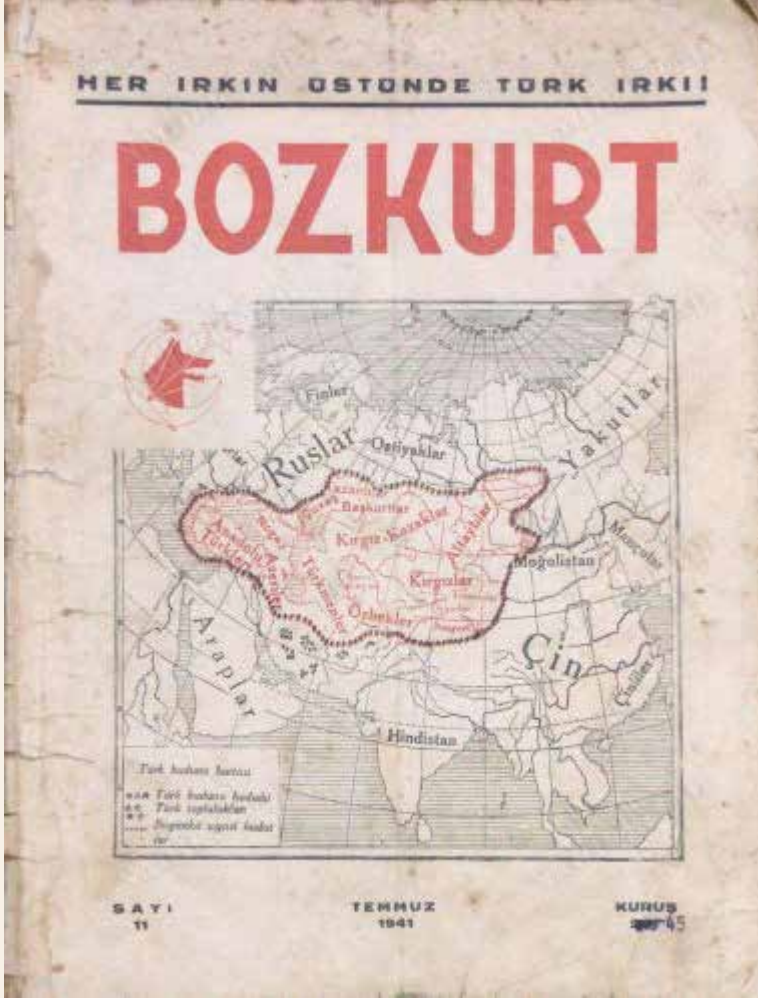
18 TEMMUZ

✍️ II. Dünya Savaşı sırasında Türkiye'de artan millî savunma ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla piyasaya 'tasarruf bonusu' çıkarıldı.

25 TEMMUZ

Bozkurt dergisi yeniden kapatıldı. Aşırı Türkçü bulunan dergide ırk unsuru Türkleri birleştiren en önemli etken olarak görülüyordu.

28 TEMMUZ

Benzin sıkıntısı nedeniyle bir süreden beri taksilerdeki tek-çift plaka uygulaması kaldırıldı.

30 TEMMUZ

Eski nikel 5, 10 ve 20 paralıklar tedavülden kaldırıldı.

1 AĞUSTOS

ABD ordusu için tasarlanmış hafif arazi aracı olan "Jeep"lerden ilki üretildi.

2 AĞUSTOS

Krom madeni imtiyazı feshedildi.

4 AĞUSTOS

Bozkurt mecmuası muvakkaten kapatıldı.

8 AĞUSTOS

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülü hakkındaki Kanun'a bağlı bir sayılı cetvelde değişiklik yapılması hakkında 4096 sayılı Kanun yayımlandı.

13 AĞUSTOS

Arttırma, Eksiltme ve İhale hakkındaki 2490 sayılı Kanun ile 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanunu'na Bir Muvakkat Madde Eklensine Dair 4097 sayılı Kanun yayımlandı.

Siyaşal Bilgiler Okulu Hakkında Kanun'a Ek 4098 sayılı Kanun yayımlandı.

Ankara Şehri Lağımları Hakkında 4099 sayılı Kanun yayımlandı.

Yeniden yapılacak su işlerine 31 milyon lira tahsisi hakkındaki 3132 ve bu paranın sureti temini hakkındaki 3483 sayılı Kanunlara ek 4100 sayılı Kanun yayımlandı.

14 AĞUSTOS

ABD Başkanı Franklin Roosevelt ve Birleşik Krallık Başbakanı Winston Churchill, Atlantik Sözleşmesi'ni yayımlandı.

15 AĞUSTOS

Harcırah Kararnamesi'ne 4101 sayılı Ek Kanun yayımlandı.

Askerlik Kanunu'nun 4. Maddesinin Tadili Hakkında 4102 sayılı Kanun yayımlandı.

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhid ve Teadülü Hakkındaki 3656 sayılı Kanun'a Ek 3888 sayılı Kanun'a Bağlı Bir sayılı Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında 4103 sayılı Kanun yayımlandı.

Muharip Yabancı Ordu Mensuplarından Türkiye'ye İltica Edenler Hakkında 4104 sayılı Kanun yayımlandı.

Ordu Mensuplarına Bir Er Tayını İstihkakı Verilmesi Hakkında 4105 sayılı Kanun yayımlandı.

Örfi İdare Kanunu'nun Bazı Maddelelerini Değiştiren 4106 sayılı Kanun yayımlandı.

Yedek Subay ve Askeri Memurlar Kanunu'nda Değişiklik Yapan 3993 numaralı Kanun'un Birinci Maddesinin B Fıkrasının Tadiline Dair 4107 sayılı Kanun yayımlandı.

Subay ve Askeri Memurlara Elbise, Kaput, Çizme veya Potin Verilmesine Dair 4108 sayılı Kanun yayımlandı.

- Asker Ailelerinden Muhtaç Olanlara yardım hakkında 4109 sayılı Kanun yayımlandı.

16 AĞUSTOS

- Cezave Tevkif Evleri Nizamnamesi yayımlandı.

20 AĞUSTOS

- Yahudiler için Drancy Toplama Kampı oluşturuldu.

22 AĞUSTOS

- Alman ordusu, Leningrad'a ulaştı ve kuşatma başladı.

23 AĞUSTOS

- Kırıkkale'de yeniden belediye kuruldu.

- Antalya'nın merkez kazasına bağlı Döşemealtı nahiyesinin bazı köyleri birleştirilerek Dağ adı ile yeni bir nahiye kuruldu.

- Rize'de yeni bir nahiye kuruldu.

25 AĞUSTOS

- Guderian'ın 2. Panzer Grubu, Desna Nehri'ni geçerek Kiev yönünde taarruzu sonucunda, Kiev Muharebesi başladı.

30 AĞUSTOS

- Zafer Bayramı tüm yurttta kutlandı.

- Alman ordusu, Neva Nehri'ne ulaştı ve Leningrad'ın son demir yolu bağlantısını keserek, Leningrad Kuşatması'nın ilk aşamasını gerçekleştirdi. 8 Eylül 1941 tarihinde ise, kentin son kara bağlantısının kesilmesiyle 872 gün sürecek olan kuşatma başladı.

1 EYLÜL

- İstanbul'un Anadolu yakası için imar planı hazırlandı.

2 EYLÜL

- Alman ve Sovyet birlikleri Leningrad yakınında savaşmaya başladı.

4 EYLÜL

II. Dünya Savaşı devam ederken ilk kez bir ABD gemisi USS Greer, bir Alman denizaltısının hücumuna uğradı.

8 EYLÜL

II. Dünya Savaşı devam ederken Alman ordusu tarafından Leningrad'ın son kara bağlantısının da kesilmesiyle, 872 gün sürecektir olan Leningrad Kuşatması başladı.

9 EYLÜL

Benzin tüketimine kısıtlama getirildi. Taksilere ayda 210 litre benzin verildi. Bu gerekçeyle İstanbul'da bazı otobüs seferleri iptal edildi.

183 yerde sanat okulu açılması planlandı. Maarif Vekaleti teknik eleman açığını kapatmak için böyle bir karar aldı.

10 EYLÜL

Van ve çevresinde 7 şiddetinde deprem oldu. Erciş'de 194 kişi hayatını kaybetti. 36 köy tamamen yıkıldı.

15 EYLÜL

Etibank tarafından Zonguldak-Çatalağzı Elektrik Santralının yapımına başlandı. Kömürle işleyecek olan santralin 60 bin kilovatsaat gücünde olacağı belirtildi.

16 EYLÜL

II. Dünya Savaşı'nda, Alman kuvvetlerinin Kiev ve civarındaki kuşatması tamamlandı.

İngiliz ve Sovyet işgali altındaki İran'da Şah Rıza Pehlevi tahttan indirildi, yerine oğlu Muhammed Rıza Pehlevi geçti.

20 EYLÜL

Erzincan'da nahiye merkezi değişikliği yapıldı.

22 EYLÜL

Hazine kefaleti altında 25 milyon liralık tasarruf bonusu daha çıkarılması kararlaştırıldı.

23 EYLÜL

İcra Vekilleri Heyeti, Vakıf gazetesini 10 gün süreyle kapattı.

25 EYLÜL

- ✍ Hatay Kadastrosuna İtiraz Müddeti Hakkında 4111 sayılı Kanun yayımlandı.
- ✍ Millî Müdafaa Mükellefiyeti Kanunu'nun 27. Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında 4112 sayılı Kanun yayımlandı.
- ✍ Maarif Vekaleti merkez teşkilatı ve vazifeleri hakkındaki 2287 numaralı Kanun'a ek 4113 sayılı Kanun yayımlandı.
- ✍ Köy Kanunu'nun 78. Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında 4114 sayılı Kanun yayımlandı.
- ✍ Alman Hükûmetile Teati Edilen Notaların Tasdikine Dair 4115 sayılı Kanun yayımlandı.
- ✍ Türkiye ile İsviçre Arasında Mevcud 30 Mayıs 1940 Tarihli Ticaret ve Tediye Anlaşması'nın İki Ay Temdidine Dair 4116 sayılı Kanun yayımlandı.
- ✍ Türkiye ile Macaristan Arasında 3 Mayıs 1941 Tarihinde Akid ve İmza Edilen, Ticaret ve Tediye Anlaşmaları ile Merbutlarının Tasdikine Dair 4117 sayılı Kanun yayımlandı.
- ✍ Vakıflar Umum Müdürlüğünün Üsküdar-Kadıköy Halk Tramvayları Şirketine Hissenin İstanbul Belediyesine Devri Hakkında 4118 sayılı Kanun yayımlandı.

✍ Kızılay Cemiyeti ve harp ve afet vukuunda onunla birlikte çalışmak üzere Hükûmetin müsaadesile gelecek bu türlü sıhhi ve insani yardım heyetleri namına vürut edecek olan eşyanın gümrük vergisinden muafiyetine dair 4119 sayılı Kanun yayımlandı.

✍ Tasarruf Bonoları İhracına Dair 4058 numaralı Kanun'a Ek 4120 sayılı Kanun yayımlandı.

26 EYLÜL

- ✍ İstanbul Yüksek Mühendis Okulu ile Teknik Okulunun Maarif Vekilliğine Devri Hakkında 4121 sayılı Kanun yayımlandı.
- ✍ Devlet memurları aylıklarının tevhid ve teadülüne dair olan 3656 ve 3888 sayılı Kanunlara bağlı kadro cedvellerinde değişiklik yapılmasına ve 1941 mali yılı Muvazenei Umumiye Kanunu'nun L ve D işaretli cetvellerinin tadiline dair 4122 sayılı Kanun yayımlandı.
- ✍ 1941 Mali Yılı Muvazenei Umumiyesine Dahil Bazı Daire Bütçelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında 4123 sayılı Kanun yayımlandı.
- ✍ Millî Müdafaa Vekaleti 1941 Mali Yılı Bütçesine 83.000.000 Lira Fevkalade Tahsisat Verilmesi Hakkındaki 4054 sayılı Kanun'a Ek 4124 sayılı Kanun yayımlandı.

Memur Aylıklarında Tadilat Yapılmasına Dair 4125 sayılı Kanun yayımlandı.

Erzincan ve Erzurum Belediyelerine 3.300.000 Lira İkrasına Dair 4126 sayılı Kanun yayımlandı.

Ilıca İskele-Palamutluk Demiryolu İmtiyazı ile Şirkete Ait Malların Satın Alınmasına Dair Mukavelelerin Tasdiki Takkında 4127 sayılı Kanun yayımlandı.

Birinci Türk Dil Kurultayının Dolmabahçe Sarayı'nda Atatürk'ün huzurunda toplanışının 9. yıl dönümü kutlandı.

Vakit gazetesi 10 gün süreyle kapatıldı.

29 EYLÜL

Kiev'de Nazilerin Holokost'un kapsamında Babi Yar katliamı başladı. İki gün içinde 33.771 Yahudi öldürüldü.

2 EKİM

Almanlar, Rusya'ya karşı Tayfun Harekâtı olarak bilinen bir genel taarruz başlattılar.

Millî Korunma Kanunu'nun ilgili hükümleri uyarınca 31 ilde ve Polatlı ilçesinde yapağı-

lara el konuldu. Elllerinde yapağı bulunduranların 10 gün içinde Ziraat Bankasına beyanname verecekleri, yapağı alımını devlet adına Sümerbankın yürüteceği belirtildi.

8 EKİM

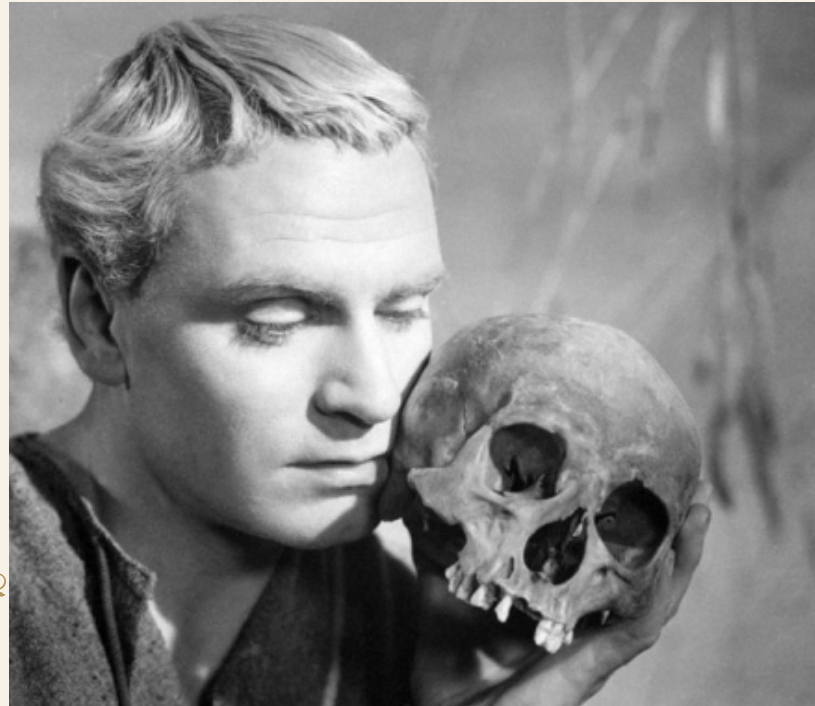
Elazığ Havaalanı ulaşımına açıldı.

9 EKİM

Türk-Alman Ticaret Antlaşması imzalandı. Antlaşma uyarınca iki ülkenin iki sene içinde toplam 200 milyon liralık mal mübadele edeceği (değiş-tokuş) belirtildi.

14 EKİM

İstanbul Şehir Tiyatroları Hamlet'i sergilemeye başladı.

20 EKİM

- II. Dünya Savaşı devam ederken Alman işgalindeki Sırbistan' da Kragujevac katliamında binlerce sivil öldürüldü.

29 EKİM

- Cumhuriyet Bayramı tüm ülkede kutlandı.

1 KASIM

- TBMM 6. Dönem 4. Yasama Yılı çalışmalarına başladı. Cumhurbaşkanı İsmet İnönü açış konuşmasını yaptı.

3 KASIM

- İsmet İnönü'nün TBMM'yi açış konuşması Resmî Gazete'de yayımlandı.

7 KASIM

- Karabük Demir Çelik Fabrikaları sac haddesi ünitesi hizmete girdi.
- Lizbon'da bir elçilik kuruldu.

8 KASIM

- 1939'da İtalya'nın ülkeyi işgaliyle birlikte iktidarı alan Arnavutluk Faşist Partisine karşı Arnavutluk Komünist Partisi kuruldu. Partinin ismi 1948'de Arnavutluk Emek Partisi olarak değiştirildi.

10 KASIM

- Atatürk 3. ölüm yıl dönümünde tüm ülkede anıldı.
- Şili'nin başkenti Santiago'da fahri konsolosluk kuruldu.

12 KASIM

- Erzincan'da şiddetli bir deprem oldu.
- Kabinede değişiklik oldu.

13 KASIM

- Millî Müdafaa Vekili Saffet Arıkan ve Münakalat Vekili Cevdet Kerim İncedayı'nın yerine, Millî Müdafaa Vekaletine Manisa Mebusu emekli korgeneral Ali Rıza Artunkal, Münakalat Vekaletine ise Samsun Mebusu emekliamiral Fahri Engin getirildi.

14 KASIM

- Türkçe Terimler Cep Kılavuzu yüksek okul öğretmenlerine dağıtıldı.

15 KASIM

- İç hat uçak seferleri durduruldu.

18 KASIM

- Bir denizaltı İstanbul Burgazada yakınlarında Yenice Gemisi'ni batırdı, 12 kişi hayatını kaybetti.

19 KASIM

İngiltere, Kuzey Afrika'da Alman ve İtalyanlara karşı saldırıya geçti.

21 KASIM

Tüm yüksek okulların son iki döneminde Türk İnkılap Tarihi ve Türkiye Cumhuriyeti Rejimi dersinin okutulması zorunlu oldu.

23 KASIM

İstanbul'da, un ve şeker sıkıntısı nedeniyle pasta, çörek ve benzeri yiyecek maddelerinin yapımı ve satışı yasaklandı.

28 KASIM

Ankara Şehri İmar Müdürlüğü'nün 1938 Mali Yılı Hesabı Kat'i Kanunu yayımlandı.

3 ARALIK

Orman Umum Müdürlüğü 1941 Mali Yılı Bütçesine 40.000 Lira Munzam Tahsisat Verilmesine Dair 4131 sayılı Kanun yayımlandı.

Amerika, Türkiye'nin "Ödünç Verme ve Kiralama" Kanunu'ndan yararlandırılmasına karar verdi.

4 ARALIK

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü'nün 1938 Mali Yılı Hesabı Kat'i Kanunu yayımlandı.

5 ARALIK

II. Dünya Savaşı devam ederken Birleşik Krallık; Finlandiya, Macaristan ve Romanya'ya savaş ilan etti.

6 ARALIK

✍ Posta Kanunu'na Ek 2721 sayılı Kanun'un Dördüncü Maddesi'nin A Fıkrasına Bir Kelime İlavesi Hakkında 4133 sayılı Kanun yayımlandı.

✍ Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne Dair Olan 3656 sayılı Kanun'a Bağlı 1 sayılı Cetvelin Millî Müdafaa Vekaleti Kısımında Değişiklik Yapılmasına Dair 4134 sayılı Kanun yayımlandı.

✍ Diyanet İşleri Reisliği Teşkilat ve Vazifeleri Hakkındaki Kanunda Bazı Değişiklik Yapılmasına Dair Olan 3655 sayılı Kanun'un 2. Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında 4135 sayılı Kanun yayımlandı.

✍ Vakıflar Umum Müdürlüğü Teşkilatı Hakkındaki 3461 sayılı Kanun'a Ek 4136 sayılı Kanun yayımlandı.

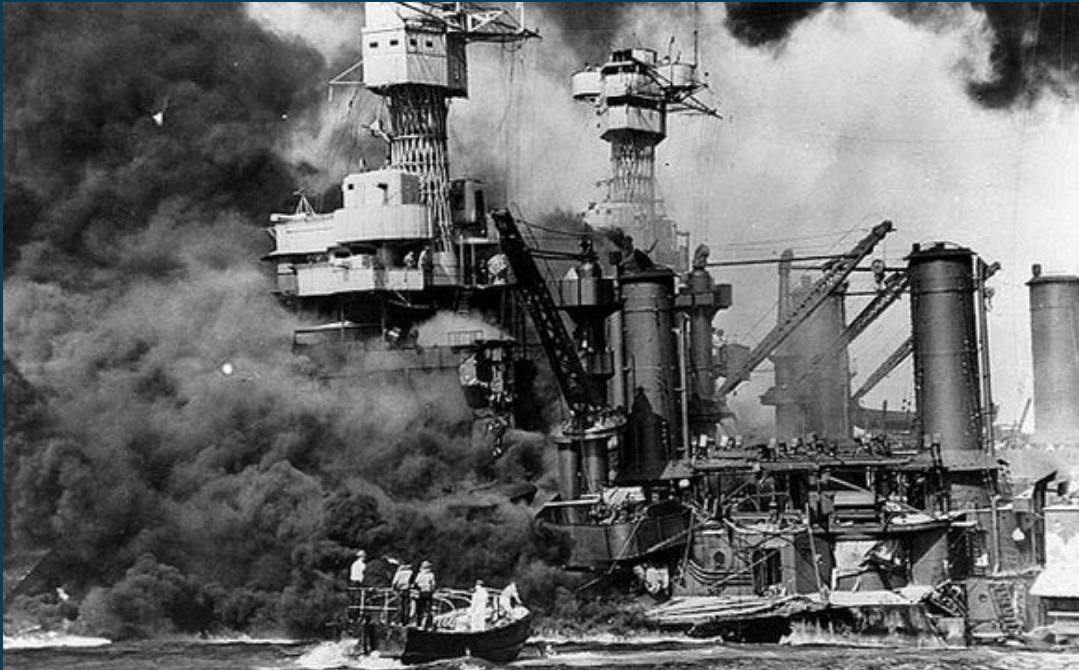
✍ Hudut ve Sahiller Sıhhat Umum Müdürlüğü 1941 Mali Yılı Bütçesinde Değişiklik Yapılması Hakkında 4137 sayılı Kanun yayımlandı.

✍ Almanya ile Ticari İlişkilerde Süre Uzatımıyla İlgili 4138 sayılı Kanun yayımlandı.

7 ARALIK

✍ Pearl Harbor saldırısı gerçekleşti.

Pearl Harbor saldırısı ve Pearl Harbor baskını, Japon İmparatorluk Deniz Kuvvetlerinin

7 Aralık 1941 (Japonya saatiyle 8 Aralık 1941) sabahı Hawaii adalarının Oahu Adası'nda bulunan Pasifik Filosu ve Pearl Harbor Askerî Üslerine karşı düzenlediği ani saldırıydı. Operasyonun amacı, Büyük Okyanus'ta kuvvetle muhtemel olan bir Amerikan askerî müdahalesini önlemektir. Saldırı sonucunda Japonya, 12 Amerikan savaş gemisini ciddi şekilde hasara uğrattı, batırdı ve 188 savaş uçağını imha etti. Ayrıca 2.403 Amerikan askeri ile 68 sivilin ölümüne neden oldu. Bu olayın sonucunda da ABD, Japonya'ya savaş ilan etti.

II. Dünya Savaşı devam ederken Kanada; Finlandiya, Macaristan, Romanya ve Japonya'ya savaş ilan etti.

İngiltere ile SSCB karşılıklı yardım antlaşması imzaladı.

8 ARALIK

ABD, Pearl Harbor baskını (7 Aralık 1941) üzerine Japonya'ya

savaş açarak II. Dünya Savaşı'na girdi. Türkiye bu gelişme üzerine "tarafsız" olduğunu bir kez daha (ikinci kez) açıkladı.

9 ARALIK

II. Dünya Savaşı devam ederken Çin Cumhuriyeti, Küba, Guatemala ve Filipinler Topluluğu; Japonya ve Nazi Almanyası'na savaş ilan etti.

10 ARALIK

Malaya açıklarında "Prince of Wales" ve "Repulse" olmak üzere Kraliyet Donanmasına ait iki zırhlı, Japon İmparatorluk Deniz Kuvvetlerine bağlı torpido bombardıman uçakları tarafından batırıldı.

11 ARALIK

Adolf Hitler ve Benito Mussolini'nin açıklamasıyla Almanyası ve İtalya, ABD'ye savaş ilan etti.

12 ARALIK

II. Dünya Savaşı devam ederken Birleşik Krallık Bulgaristan'a; Macaristan ve Romanya ABD'ye; Hindistan da Japonya'ya savaş ilan etti.

13 ARALIK

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülü Hakkındaki 3656 sayılı Kanun'a Ek 4141 sayılı Kanun yayımlandı.

İstanbul Üniversitesinin Umumi Muvazeneye Alınmasına Dair Olan 3694 sayılı Kanun'a Ek 4142 sayılı Kanun yayımlandı.

Avukatlık Kanunu'nun Muvakkat Sekizinci Maddesinde Yazılı Müdetin Temdidi Hakkında 4143 sayılı Kanun yayımlandı.

Almanya ile Ticari İlişkilere İlişkin 4144 sayılı Kanun yayımlandı.

14 ARALIK

II. Dünya Savaşı devam ederken Macaristan Krallığı ve Romanya Krallığı, ABD'ye savaş ilan etti.

15 ARALIK

II. Dünya Savaşı sırasında Nazilerden kaçan 769 Yahudi yolcusuyla 12 Aralık 1941'de Romanya'nın Köstence Limanı'ndan Filistin'e gitmek üzere yola çıkan Struma Gemisi, 15 Aralık'ta İstanbul'a geldi. Gemi, iki aydan daha fazla bir süre İstanbul Limanı'nda karantinaya alındı, yolcuların inmesine izin verilmedi. 23 Şubat 1942'de limandan ayrılmak zorunda kalan gemi, ertesi gün, 24 Şubat'ta battı. 21 yaşındaki David Stoliar adlı bir genç dışında kimse kurtulamadı.

16 ARALIK

- Denizaltı Sınıfı Mensuplarına Verilecek Zamlar ve Tazminler Hakkındaki Kanun'un Bazı Maddelerini Değiştiren 4145 sayılı Kanun yayımlandı.

17 ARALIK

- Almanlar Sivastopol'u kuşattı.

- İsmet İnönü hükümeti, yeni yıldan itibaren ekmeğin karneyle dağıtılacağını açıkladı.

18 ARALIK

- Almanlar saldırılarını artırdı.
- Örfi idare altı ay daha uzatıldı.

19 ARALIK

- Linyit madeni imtiyazı feshedildi.
- Ekmeğin fiyatı 8 kuruştan 16,5 kuruşa yükseldi.

22 ARALIK

- Ağıllar Kanunu'nun Birinci Maddesindeki Mecburi Müddetin Uzatılmasına Dair 4146 sayılı Kanun yayımlandı.
- 1941 Mali Yılı Muvazenei Umumiyesine Dahil Bazı Daire Bütçelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında 4148 sayılı Kanun yayımlandı.
- Devlet Limanları İşletme Umum Müdürlüğünün 1940 mali yılı bütçesinde münakale yapılmasına dair 4149 sayılı Kanun yayımlandı.
- 1941 Mali Yılı Muvazenei Umumiye Kanunu'na bağlı (D) işaretli cetvele bir kamyon ilavesine dair 4150 sayılı Kanun yayımlandı.

Tabiiyet Muamelatından Alınacak Harçlara Dair 1260 sayılı Kanun'un 8. Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında 4151 sayılı Kanun yayımlandı.

Askerlik Kanunu'nun 39. ve 61. Maddelerini Değiştiren 4152 sayılı Kanun yayımlandı.

23 ARALIK

İngiliz Lirası Sahasına Dahil Memleketler Listesine Yeniden İlâve Edilecek Memleketlere Tatbik Edilecek Usule Mütedair, İngiliz Hükûmetiyle Teati Edilen Notaların Tasdiki Hakkında 4154 sayılı Kanun yayımlandı.

Romanya ile Ticari İlişkilere Dair 4155 sayılı Kanun yayımlandı.

Millî Korunma Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında 4156 sayılı Kanun yayımlandı.

25 ARALIK

Buğday koruma vergisi kaldırıldı. Ekmek fiyatlarında ucuzluk sağlamak amacıyla alınan kararlar, devletin 2 milyon 800 bin lira tutarında vergi kaybı olacağı belirtildi.

26 ARALIK

İstanbul çevresinde yetiştirilen yulaf, buğday ve arpaya devlet tarafından el konuldu.

Posta, Telgraf ve Telefon İdaresinin Biriktirme ve Yardım Sandığı Hakkında 4157 sayılı Kanun yayımlandı.

Savaş Araçları İthalini Kolaylaştıran Kanun'a Ek 4158 sayılı Kanun yayımlandı.

27 ARALIK

Bazı Maddelerin Gümrük Resimlerinde İcra Vekilleri Heyetince Yapılan Tadillerin Tasdikine Dair 4160 sayılı Kanun yayımlandı.

29 ARALIK

BBC'nin öncüsü National Broadcasting Company-NBC, Türkçe radyo yayınına başladı.

1942

2 OCAK

Buğdayı Koruma Karşılığı Vergisinin Kaldırılmasına Dair 4159 sayılı Kanun yayımlandı.

3 OCAK

Vatandaşlığa alınmalar hakkında 2/17006 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararnamesi yayımlandı.

5 OCAK

Maaş Kanunu'na Ek 4161 sayılı Kanun yayımlandı.

27 Kanunuevvel 1939 tarihinde ve Müteakip Günlerde Vuku Bulan Zelzelede Felakete Uğrayanların Kurtarılmasında Fevkalade Hizmetleri Görülen Bazı Mahkumların Cezalarının Affı Hakkında 4162 sayılı Kanun yayımlandı.

7 OCAK

Hamlet davası sonuçlandı. Muhsin Ertuğrul, Peyami Safa ve Celaleddin Ezine'ye verilen cezalar ertelendi.

8 OCAK

Günde 3 saate kadar fazla mesai yapılması hakkında 2/17039 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

Patlayan kara delikler teorisiyle görelilik teorisi ve kuantum mekaniğinde çığır açan İngiliz teorik fizikçi Stephen Hawking doğdu.

12 OCAK

Orman Genel Müdürlüğünün 1938 Mali Yılı Kesin Hesabı kabul edildi.

Ticaret Vekâleti Tebliğleri yayımlandı.

13 OCAK

"Ekmek Karnesi" uygulamasına başlandı. İstanbul'da halka ekmek karneleri dağıtıldı.

Bu tarihte ekmek tüketimi sınırlanarak, ekmek dağıtımını karne usulüne bağlandı. Hükûmet, fırınların önündeki karmaşayı önleyebilmek için karne usulünü getirerek uygulamaya koydu. Uygulama, ilk olarak, İstanbul'da başladı.

 Vatandaşlığa Alınmalar Hakkında 2/17003, 2/17084, 2/17085, 2/17086 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararları yayımlandı.

 Vatandaşlıktan Çıkartılmalar Hakkında 2/16991-2/ 17003 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararları yayımlandı.

14 OCAK

 Vakıflar Umum Müdürlüğü 1941 Mali Yılı Bütçesi'nde Bazı Değişiklikler Yapılması Hakkında 4165 sayılı Kanun kabul edildi.

16 OCAK

 2/15955 sayılı Kararname ile Yürürlüğe Konulmuş Olan Koordinasyonun Ekmeklik Unla İlgili 8. Maddesinin Değiştirilmesine Dair 245 sayılı Karar yürürlüğe girdi.

17 OCAK

 Ankara'da ekmek karneye bağlandı.

19 OCAK

 Ekmeğin Kart Usulü ile Dağıtılması İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

 Teknelerin Seferleri Hakkında 2/17137 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

 İaşe Maddeleri Nakli Hakkında 2/17138 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

 Devlet Demiryolları ile Yapılacak Nakliyat Hakkında 2/17139 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

 Petrol Ofisi Teşkilat Kadrosu Hakkında 2/17142 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

 Tütün Alımı Hakkında 2/ 17145 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

 Ticaret Bakanlığına Vilayet İaşe Müdürlükleri veya Vilayet İaşe Amirlikleri kurması için Yetki Verilmesi Hakkında 2/17146 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

20 OCAK

 Askerlik süresi üç yıla çıkarıldı.

Stokların beyana tabi tutulması hakkında 2/17192 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

Teşrii masuniyetler hakkında 1266, 1267 ve 1268 sayılı TBMM kararları yayımlandı.

Ölüm cezaları hakkında 1269 sayılı TBMM Kararı yayımlandı.

21 OCAK

Noter Kanunu'nun Bazı Maddelerini Değiştiren 4166 sayılı Kanun yayımlandı.

Ticaret Vekâleti tebliği yayımlandı.

II. Dünya Savaşı'nda Alman Afrika Kolordusu Komutanı Erwin Rommel, Kuzey Afrika cephesinde Rommel Sirenayka Muharebesi başlattı.

22 OCAK

2848 ve 2510 sayılı Kanunlar Mucibince Göçmenlerle Nakledilen Kimselerin İlaşesine Dair 8/5/1941 tarih ve 2/15751 sayılı Talimatname'ye Ek Talimatname yayımlandı.

Muharip Devletler Uyruklularından Türkiye'ye Sığınan Sivillere Yapılacak Yardıma Dair Yönetmelik yürürlüğe konuldu.

İmla kılavuzunun tüm okul ve iş yerlerinde kullanılması hakkında genelge yayımlandı.

24 OCAK

Maliye Vekâletince Kazanç Vergisi Umumi Tamimi yayımlandı.

25 OCAK

Tayland, Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere'ye savaş ilan etti.

26 OCAK

Hakimler Kanunu'nun 120'nci Maddesinin Tadili Hakkında 4169 sayılı Kanun yayımlandı.

Bazı Maddelerin Gümrük Resimlerinde İcra Vekilleri Heyetince Yapılan Tadillerin Tasdikine Dair 4172 sayılı Kanun yayımlandı.

Türkiye-Fransa-İngiltere arasında 1939 ve 1940 yıllarında imzalanan anlaşmalar onaylandı.

Askerlik Kanunu'nun 5'inci Maddesine Bir Fıkra İlavesi Hakkında 4173 sayılı Kanun yayımlandı.

Yapağılara El Konması Hakkında 2/17174 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

27 OCAK

İstanbul telefon abonelerinin uymaya mecbur oldukları hükümler, Ankara aboneleri için de geçerli kılındı.

Teşrii masuniyetler hakkında 1272 ve 1273 sayılı TBMM kararları yayımlandı.

28 OCAK

Memur maaşlarına yüzde 15 ile 25 oranları arasında zam yapılması kabul edildi.

29 OCAK

Kaput Bezlerinin Tip ve Vasıfları Hakkındaki Nizamname'nin Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bu Nizamname'ye Bir Madde İlavesine Dair Nizamname yayımlandı.

30 OCAK

Devlet Meteoroloji İşleri Umum Müdürlüğü Teşkilat ve Vazifeleri'ne Dair 3127 sayılı Kanun'a Ek 4174 sayılı Kanun yayımlandı.

Yedek Subay ve Askeri Memurlar Hakkındaki 1076 sayılı Kanun'un 3923 sayılı Kanun'la Değiştirilen 3. Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine Dair 4175 sayılı Kanun yayımlandı.

İnhisarlar Genel Müdürlüğü 1941 Mali Yılı Bütçesinde 15.000 Liralık Münakale Yapılması Hakkında 4176 sayılı Kanun yayımlandı.

Askeri Tayinat ve Yem Kanunu'nun 4 ve 36'ncı Maddelerinin Tadiline ve 39'uncu Maddesine Bir Fıkra İlavesine Dair Kanun'un 2'nci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında 4177 sayılı Kanun yayımlandı.

Bazı nakil vasıtalarının trafiğe çıkmalarına izin verilmesi hakkında 2/17200 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

Pasta ve benzeri maddelerin yapılıp satılmasının yasaklanması hakkında 2/17199 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

Memur ve Müstahdemlere Verilecek Fevkalade Zam Hakkında 4178 sayılı Kanun kabul edildi.

Türkiye'de pasta yapımı ve ticareti yasaklandı, stokçulara uygulanacak cezalar belirlendi.

31 OCAK

Vatandaşlığa alınmalar hakkında 2/16856, 2/16861 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararları yayımlandı.

Öğrencilere sigara içme ve nişan yüzüğü takma yasağı getirildi.

3 ŞUBAT

Millî Korunma Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanun'a Bazı Maddeler Eklenmesine Dair 4180 sayılı Kanun yayımlandı.

Çeltikçi Çiftliğinin Satılmasına ve İlk Satış Bedellerinden Kalan Alacağın Terkinine Dair 4183 sayılı Kanun yayımlandı.

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun Tadiline Dair 4179 sayılı Kanun yayımlandı.

4 ŞUBAT

Nafia Vekâleti ile Kızılay Cemiyeti emrine verilen ödenekler hakkında 2/17205 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

Muhtaç çiftçilere ziraat alet ve vasıtaları alınması hakkında 2/17206 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

Trabzon, Ordu ve Kırklareli'nde kulüplerin birleşmesi ve feshi hakkında 2/17225 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

6 ŞUBAT

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülü Hakkındaki Kanun'a Bağlı Bir sayılı Cetvelin Adliye Vekâleti Kısımında Değişiklik Yapılması Hakkında 4184 sayılı Kanun yayımlandı.

Toprak Mahsulleri Ofisi Kanunu'nun Bazı Maddelerini Değiştiren 4185 sayılı Kanun yayımlandı.

Askerin İstihkakından Kesilecek Ekmeğe Mukabil İlave Edilecek Gıda Maddeleri Hakkında 4186 sayılı Kanun yayımlandı.

Askeri Tayinat ve Yem Kanunu'nun Tadili Hakkında 4187 sayılı Kanun yayımlandı.

7 ŞUBAT

Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Kanunu'nun 64'üncü maddesinin 2'nci fıkrasının tefsiri yayımlandı.

Şeker pancarı fiyatları hakkında 2/17246 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

Refah Vapuru hâdisesinden dolayı eski Millî Müdafaa Vekili Erzincan Mebusu Saffet Arıkan ile eski Münakalât Vekili Sinop Mebusu Cevdet Kerim İncedayı hakkında Meclis tahkikatına mahal olmadığına dair 1275 sayılı TBMM Kararı yayımlandı.

11 ŞUBAT

İstanbul sınırları dışında kâğıtlara el konulması hakkında 2/17293 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

Hububata zam yapılması hakkında 2/17294 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

✍ Jeneratör grubuna Hükûmetçe el konulması hakkında 2/17292 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

13 ŞUBAT

✍ Tevhidi İctihat Kararı yayımlandı.

14 ŞUBAT

✍ İpek ve Sun'i İpek Kadın Çorapları Standardı hakkındaki Nizamname'nin bazı maddelerinin değiştirilmesine dair Nizamname kabul edildi.

18 ŞUBAT

✍ Türk Kiremit Normları hakkında Nizamname yayımlandı.

20 ŞUBAT

✍ Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumu'na borç verilmesi hakkında 2/17311 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

22 ŞUBAT

✍ Halide Edip Adıvar, "Sinekli Bakkal" romanıyla CHP'nin "Sanat Ödülü"nü kazandı.

✍ Avusturyalı yazar Stefan Zweig, Brezilya'nın Petropolis kentinde eşiyle birlikte intihar etti.

23 ŞUBAT

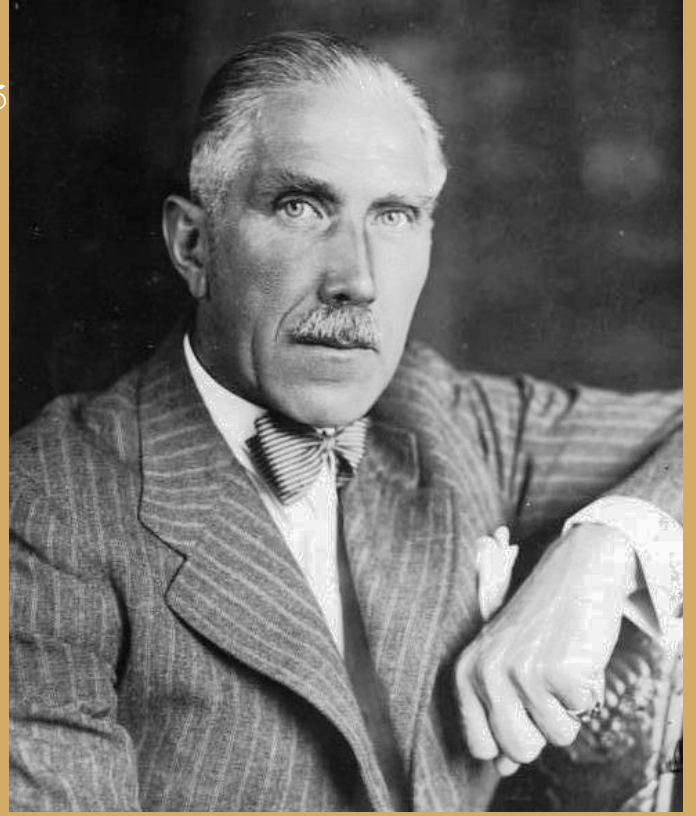
Halkevlerinin 10. kuruluş yıl dönümü kutlamaları ile ilgili haberler basında yer aldı.

24 ŞUBAT

II. Dünya Savaşı sırasında Nazi-lerden kaçan Yahudileri Filistin'e götürmek üzere Romanya'dan yola çıkan "Struma" gemisi, 24 Şubat 1942 tarihinde Karadeniz'de, Şile açıklarında, uluslararası sularda bir Sovyet denizaltısı tarafından torpillenerek batırıldı. Bir kişi hariç, mürettebatla birlikte gemide bulunan 103'ü çocuk 768 kişi hayatını kaybetti. Struma faciası için Türkiye'de ilk resmî anma, Kültür ve Turizm Bakanı Ömer Çelik'in hükûmet adına katılımı ve taziye konuşması ile 24 Şubat 2015'te gerçekleştirildi.

Almanya Büyükelçisi Franz Von Papen'e Ankara'da suikast girişiminde bulunuldu. Büyükelçi ve eşi olaydan yara almadan kurtuldu. Suikastçının Yugoslav göçmeni Ömer Tokat olduğu belirlendi.

Franz Von Papen (1879-1969)

1942 yılında gerçekleşen Papen suikastı girişimi olayının hiçbir zaman tam olarak açıklığa kavuşmaması, her zaman olayın arkasındaki asıl nedenin ne olduğu konusunda çeşitli görüşlerin ileri sürülmesine neden olmuştur. Suikast hakkında Papen, Sovyet ajanlarının Türkiye'yi Sovyetler Birliği tarafında savaşa katmak için bu suikastı yaptıklarını belirtmişse de suikast sonucu Almanya-Türkiye ilişkileri daha da sıkışmıştır. Papen suikastının somut etkisi, Türkiye-Sovyetler Birliği ilişkilerinin bozulması ve buna karşılık, Türk-Alman ilişkilerinde belirgin bir yakınlaşma şeklinde görülmüştür. 1942 yılında suikastın sanıkları 16'şar yıl hapis cezasına mahkûm edilmiş; ancak, suikastın gerçekleşmesinin

üzerinden bir buçuk yıl geçtikten sonra, II. Dünya Savaşı'nın seyri değişmiş; Sovyetler Birliği, Almanya'yı püskürtmüştür. Nitekim Türkiye de 1944 yılının yaz aylarında, Almanya ile ilişkilerini kesmiş ve hemen bir hafta sonra yapılan duruşmada ise, Papen suikastı sanıklarının beraatine karar verilmiştir. Tüm bunlara bakıldığında, Papen'e yönelik suikast girişimin, II. Dünya Savaşı yıllarında Türkiye'nin izlediği, "güçlü tarafa meyleden tarafsızlık" veya "denge politikası" biçiminde ifade edilebilecek dış politik genel tavrına önemli bir örnek olduğu görülmektedir.

✍ Pansiyon ve bekâr odaları işletmesi işinin Türk vatandaşı olmayanlar tarafından yapılmasının yasaklanması hakkında 2/17330 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

27 ŞUBAT

✍ Ticaret Vekaletinin İtalya ile yapılacak 2.750.000 liralık takas muamelesi hakkında tebliği yayımlandı.

✍ II. Dünya Savaşı'nda Japon İmparatorluk Donanması ile Müttefik Deniz Kuvvetleri arasında, Cava Deniz Muharebesi gerçekleşti. Muharebe, Japon zaferiyle sonuçlandı ve Hollanda Doğu Hint Adaları, Japon İmparatorluğu tarafından ele geçirildi.

28 ŞUBAT

✍ Ticaret Vekâleti emrine ödenek verilmesi hakkında 2/17380 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

✍ Türk-Romen Ticaret Anlaşması çerçevesinde Kararname çıkarıldı.

✍ İskenderun Limanı İdaresi hakkında 2/17384 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

✍ İstanbul Vezneciler'deki Zeynep Hanım Konağı (İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi binası) tamamen yandı.

✍ İstanbul'da karne ile kişi başına verilen günlük ekmek miktarı erişkinler için 300, çocukları için 150 grama düşürüldü.

3 MART

✍ Millî Korunma Kanunu'na ilişkin olarak 8 mahkeme kurulması hakkında 2/17450 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

✍ İktisadi Devlet Teşekküllerinin Kurdukları Müesseselerle Mü-nasebetleri ve Bu Müesseselerin Alakalı Teşekküller Tarafından Teftiş ve Murakabeleri Hakkında Nizamname yayımlandı.

 Türk Ressamlar Cemiyeti İstanbul'da kuruldu. Güzel Sanatlar Birliğinden İbrahim Çallı, D Grubu'ndan Halil Dikmen, Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliğinden Mahmut Cuda ve bağımsız sanatçılardan Hamit Görele tarafından kurulan cemiyet büyük ilgi gördü ve daha kuruluş evresinde üye sayısı 70'e ulaştı.

4 MART

 Devlet Limanları İşletme Umum Müdürlüğü Memurlarının Tayin Tebdil Terfi Tecziye Usulleriyle Bunlara Verilecek Harcırah Tazminat ve Tahsisatlar Hakkındaki Nizamname'ye Ek Nizamname yayımlandı.

5 MART

 Devlet Limanları İşletme Umum Müdürlüğü'nün Kati Hesaplarıyla Bu Hesapların Tertip ve Kayıt Suretleri Hakkında Talimatname yayımlandı.

 Okul bahçelerine patates, yer elması ve fasulye gibi sebzeler dikilmeye başlandı.

6 MART

 Tevhidi İctihat Kararları yayımlandı.

7 MART

 Demirtepe Halk İstihlak Kooperatifi kuruldu.

9 MART

 Çeltik Ekimi hakkında 2/ 17473 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

 Muhtaç çiftçiye ucuz fiyatla alet ve vasıta ile ödünç tohumluk sağlamak için ayrılmış bulunan ödenekler hakkında 2/17456 sayılı ve 2/17458 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararları yayımlandı.

 Krom İşletmeleri hakkında 2/17460 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

 Kâğıt ve Matbuayı Düzenleme Bürosu hakkında 2/17465 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

 Tel çekme makinesine Hükûmetçe el konulduğuna dair 2/17461 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

11 MART

 Belediyeler ve Bunlara Bağlı Müesseseler ve Belediyeler Bankası memur ve müstahdemlerinden vazife icabı malul olanların maluliyet derecelerini ve bunlara bağlanacak maluliyet maaşlarını gösteren Nizamname yayımlandı.

✍ Bazı Fabrikalardaki Makinelerin İktisat Vekâletince Satın Alınması Hakkında 2/17466 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

✍ Ekmeklik Una %25 Oranına Kadar Mısır Unu Karıştırılabilmesi Hakkında 2/17467 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

12 MART

✍ Mezarlık Nizamnamesi'nin 8'inci Maddesinin Birinci Fıkrası Mu- cibince Hazırlanan Talimatname yayımlandı.

17 MART

✍ Çay ve Kahve Satışının İki Gün Müddetle Men'ine ve Elllerinde Ticaret Kastıyla Çay ve Kahve Bulunduranların Beyanname Vermelerine Mütedair Olup Koordinasyon Heyeti Reisliğinin 16/3/1942 tarihli ve 1/380 sayılı Tezkeresile Teklif Edilen İlişik K/299 sayılı Karar'ın meriyete konulması kabul edildi.

18 MART

✍ Basın Kartı Nizamnamesi yayımlandı.

19 MART

✍ Millî Korunma Kanunu'nun Muaddel 29'uncu Maddesinin 2'nci Fıkrasına Müsteniden, Her Nevi Çayın Toptan Satış Fiyatına Kiloda 750 Kuruş ve Her Nevi Kahvenin Toptan Satış Fiyatına Kiloda 300 Kuruş İlâve Edilmesine Mütedair Olup Koordinasyon Heyeti Reisliğinin 16/3/1942 tarihli ve 1/381 sayılı Tezkeresile Teklif Edilen İlişik K/300 sayılı Karar'ın meriyete konulması kabul edildi.

22 MART

✍ Altı ve daha fazla çocuğu olan ailelere ikramiye verilmesi kararlaştırıldı.

24 MART

✍ Ticaret Vekaletinin tebliği yayımlandı.

25 MART

✍ Alelumum Seyyar Küçük Sıhhat Memurlarına Hayvan Yem Bedeli Verilmesine Dair 4192 sayılı Ka- nun yayımlandı.

✍ Dağıtma Ofisi Kurulması Hak- kında 2/17540 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

✍ Ekmek karnelerinin masrafları hakkında 2/17559 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

26 MART

✍ Naziler, Yahudileri Polonya'daki Auschwitz kampına götürmeye başladı.

30 MART

✍ Nakil Vasıtaları Hakkındaki Kanun'a Ek 4193 sayılı Kanun yayımlandı.

1 NİSAN

✍ Tevhidi içtihat kararları yayımlandı.

3 NİSAN

✍ Noter Yardım Sandığının İdare ve Murakabesi Hakkındaki Nizamname yayımlandı.

6 NİSAN

✍ Hastaneler Talimatnamesi yayımlandı.

7 NİSAN

✍ Dâhiliye Vekâletinde tayinler yapıldı. Ankara Polis Enstitüsü Müdürü Vekâlet emrine alındı.

8 NİSAN

✍ Tasarruf Bonoları İhracına Dair Olan 4058 ve 4120 sayılı Kanunlara Ek 4195 sayılı Kanun yayımlandı.

9 NİSAN

✍ Nafia Vekâleti Teftiş Heyeti Nizamnamesi'nin 33'üncü Maddesinin Tadili Hakkında Nizamname yayımlandı.

10 NİSAN

✍ Gümüşhane şehrinde elektrik istihsal ve tevziyle işletilmesi imtiyazının Gümüşhane Belediyesine verilmesi ile ilgili Devlet Şurası Kararları yayımlandı.

14 NİSAN

Macaristan ile aramızda mevcut 3 Mayıs 1941 tarihli Ticaret Anlaşmasına merbut A ve A1 listelerinde yazılı kontenjanlar haricinde olarak Macarlarla mübadele edilecek demir ve çelikler hakkında 15 ilkanun 1941 tarihinde Macaristan Hükûmetiyle teati edilen notaların tasdikine dair 4202 sayılı Kanun yayımlandı.

15 NİSAN

4204 sayılı Yasa ile Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü kuruldu.

16 NİSAN

Seyhan, Malatya, Kocaeli, İçel ve Sinop'ta 14 spor kulübünden 9 tanesi birleştirildi. 5 spor kulübü ise kapatıldı.

18 NİSAN

İaşe Teşkilatı genişletildi. İaşe Müsteşarlığının merkez ve taşra teşkilatı kadrosu tadil edildi.

Maadin Nizamnamesi'nin Bazı Maddeleriyle Taşocakları Nizamnamesi'ni Tadil Eden 608 sayılı Kanun'un 5'inci maddesinin tefsiri yayımlandı.

Yemeklik yağ hakkında 2/17674 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

II. Dünya Savaşı'nda Amerikan uçakları Tokyo'yu ilk kez bombaladı.

20 NİSAN

Tevhidi İçtihat Kararları yayımlandı.

Anadolu Ajansında çalışan 26 Yahudi kökenli vatandaşın işine Başbakan Refik Saydam'ın emri ile son verilmesi tartışmalara yol açtı.

Kız öğrencilerin süse ve lükse olan temayüllerinin önlenmesi için okullara bir tamim gönderildi. Maarif Vekilliğinin bu kararı "yerinde" olarak değerlendirildi.

22 NİSAN

Ankara Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesine bağlı bir "Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü" kurulması hakkında 4204 sayılı Kanun yayımlandı.

Sabun normları hakkında nizamname yayımlandı.

Ereğli kömür havzasındaki amelenin hukukuna müteallik 151 numaralı Kanun'un 12'nci maddesinin tefsiri yayımlandı.

23 NİSAN

Millî Egemenlik ve Çocuk Bayramı törenlerle kutlandı.

29 NİSAN

Posta, Telgraf ve Telefon ücretlerine ait tarifeler hakkında 2/17695 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

30 NİSAN

Türkiye ile Romanya Arasında 12 İlkkanun 1941 tarihinde akit ve imza edilen Ticaret ve Tediye Anlaşmalarıyla Merbutlarının Tasdiki Hakkında 4208 sayılı Kanun yayımlandı.

5 MAYIS

Veraset ve İntikal Vergisi Nizamnamesi'nin 38'inci Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kararname yayımlandı.

6 MAYIS

Bursa'nın Gedikviran köyünde Türk Maadin Anonim Şirketinin işlettiği krom madeninin terki-ne ilişkin Devlet Şurası Kararı yayımlandı.

8 MAYIS

Dâhiliye Vekâletinde değişiklik yapıldı. Sağlık durumundan dolayı Dâhiliye Vekili Tekirdağ Mebusu Faik Öztrak'ın milletvekilliğinden ve dâhiliye vekilliğinden istifası Cumhurbaşkanı tarafından kabul edildi. Faik Öztrak'ın yerine Dâhiliye Vekâletine Erzurum Milletvekili Dr. Fikri Tüzer atandı. Fikri Tüzer'in Dâhiliye Vekâletine tayini üzerine açılan CHP Umumi İdare Heyeti Azalığına ve CHP Genel Sekreterliğine Bilecik Milletvekili Memduh Şevket Esendal tayin edildi.

Gençlik kulüplerinin kurulmasına izin verilmesi hakkında 2/17797 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

11 MAYIS

Dağıtma Ofisinin merkez kadrosunun tasdiki hakkında 2/17858 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

Subaşı ve subaşı yardımcılıkları teşkilatı hakkında 2/17827 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

Birkaç nakil vasıtasına sefere çıkma izni verilmesi hakkında

2/17823 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

Bazı dinamo ve motorlara Devletçe el konulması hakkında 2/17824 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

Bazı gemilerin satın alınması hakkında 2/17825 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

Erzurum-Karabıyık Hanları Dar Hattının Millî Müdafaa Vekâletine Devri Hakkında 4218 sayılı Kanun yayımlandı.

Örfi İdare Kanunu'nun 7'nci Maddesini Değiştiren 4219 sayılı Kanun yayımlandı.

14 MAYIS

Halk Dağıtma Birlikleri kurulması hakkında 2/17826 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

Nakil vasıtaları hakkında 2/17872 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

Toz ve komprime kininler hakkında 2/17873 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

Mersin Limanı hakkında 2/17874 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

15 MAYIS

Emniyet Umum Müdürlüğü kadrosu ile Gümrük Muhafaza ve Muamele Sınıfı Teşkilat Kadrolarındaki Memurlara Birer Er Tayını Verilmesi Hakkında 4220 sayılı Kanun yayımlandı.

Bilumum hububata el konulması hakkında 2/17875 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

Balık Avcılığı ve Sanayii Birliği hakkında 2/17876 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

Koordinasyon Bürosu hakkında 2/17877 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

16 MAYIS

İhracat hakkında 2/17901 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

Ticaret Vekâletinin kuru üzüm ihracatında ambalaj kullanımı hakkında tebliği yayımlandı.

18 MAYIS

Dışişleri Vekâletinin yurt dışı örgütlenmesinde değişiklik yapıldı.

 PTT hakkında 2/17896 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

21 MAYIS

 Mahrukat Ofisi hakkında 2/17909 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

 Koordinasyon Bürosu hakkında 2/17923 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

22 MAYIS

 Tekneler hakkında 2/17906 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

25 MAYIS

 4223 sayılı Kahve ve Çay İhisarı Kanunu yayımlandı.

 İktisadi Devlet Teşekkülleri Memurları Tekaüt Sandığı Hakkında 4222 sayılı Kanun yayımlandı.

 Ereğli ve çevresinde yaşayan erkekler için konulan "kömür madenlerinde çalışma zorunluluğu" kaldırıldı.

27 MAYIS

 Muhtaç çiftçi hakkında İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

29 MAYIS

 Dâhiliye Müsteşarı Ali Rıza Çevik'in Manisa Valiliğine, Manisa Valisi Akif Eyidoğan'ın Seyhan Valiliğine, Elâzığ Valisi Feyzi Gürel'in Niğde Valiliğine, Dahiliye Vekâleti Teftiş Heyeti Reisi Hüsnü Uzgören'in Elâzığ Valiliğine naklen tayinleri İcra Vekilleri Heyetince kabul olundu.

30 MAYIS

 Şeker ve Glikozdan Alınan İstihlak Vergisinin Artırılmasına Dair 4041 sayılı Kanun'a Ek 4225 sayılı Kanun yayımlandı.

 Fevkalade Vaziyet Dolayısıyla Bazı Vergi ve Resimlere Zam İcrasına Dair olan 3828 ve 4040 numaralı Kanunların Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesine ve Bazı Vergi ve Resimlere Yeniden Zam İcrasına Dair 4226 sayılı Kanun yayımlandı.

 Sigorta Prodöktörleri Hakkında Talimatname kabul edildi.

 Ücretli iş mükellefiyeti hakkında 2/17991 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

 Ücretli iş mükellefiyeti hakkında 2/17992 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

3 HAZİRAN

- ✍ Beden Terbiyesi Kanunu'na Ek 4235 sayılı Kanun yayımlandı.
- ✍ İnhisarlar Umum Müdürlüğü Teşkilat Kanunu'na Bağlı Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına ve Bu Kanun'a Yeniden Bir Madde Eklenmesine Dair 4236 sayılı Kanun yayımlandı.
- ✍ Fevkalade Hâllerde Haksız Olarak Mal İktisap Edenler Hakkında 4237 sayılı Kanun yayımlandı.
- ✍ Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne Dair Olan 3656 ve 3888 sayılı Kanunlara Bağlı (1) sayılı Cetvellerin Maarif Vekilliği Kısımında Değişiklik Yapılmasına Dair 4238 sayılı Kanun yayımlandı.
- ✍ 3 Haziran 1942'den itibaren ekmek istihkakı tekrar tam verilmeye başlandı. Kişi başına ekmek miktarı 300 grama çıktı. Yeni düzenlemeye göre ağır işçilerin istihkakı 750 gramdan 600 grama indirilmişti. Büyükler 300, çocuklar ise 150 gram ekmek alacaklardı.
- ✍ Adliye Vekili Hasan Menemencioğlu'nun, boşanma vakalarının fazlaşması durumu karşısında gerekli kanuni tedbirlerin alınacağına ilişkin beyanatı gazetelerde yer aldı.

4 HAZİRAN

- ✍ Sinema Filmlerinin Gümrük Rejimlerinin İndirilmesi Hakkında İttihaz Olunan Kararın Tasdikine Dair 4243 sayılı Kanun yayımlandı.

5 HAZİRAN

- ✍ Gümrük Tarife Kanunu'na Bağlı Gümrük İthalat Umumi Tarifesi'nin 815. numarasının Tadiline ve 816. numarasının Kaldırılmasına Dair 4245 sayılı Kanun yayımlandı.
- ✍ Ankara Şehri İmar Müdürlüğü'nün 4244 sayılı 1939 Mali Yılı Hesabı Kati Kanunu kabul edildi.
- ✍ Türkiye ile İtalya arasında Mevcut 29 İlkkanun 1936 tarihli Ticaret ve Seyrisefain Muahedesinin Temdidine Ait Notaların Kabulü Hakkında 4247 sayılı Kanun yayımlandı.

6 HAZİRAN

- ✍ Jandarma Erat Kanunu'na bir madde eklenmesine ve bu Kanun'un 3155 sayılı Kanun'la değiştirilen 14'üncü maddesinin tadiline dair 4248 sayılı Kanun yayımlandı.

7 HAZİRAN

7 Haziran 1942'de, Etimesgut Uçak Fabrikasında yapılan ilk Miles Magister uçağı devlet yetkililerinin katıldığı bir törenle havalandı.

9 HAZİRAN

9 Haziran'da Prof. Dr. Emin Onat ile Orhan Arda'nın projesi, Anıtkabir için açılan mimari yarışmada birinciliğı kazandı. Ancak, hükûmet tarafından projenin uzman bir heyete yeniden yaptırılmasına karar verilerek, Onat ve Arda'dan proje taslaklarını değiştirmeleri istendi.

12 HAZİRAN

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülü Hakkındaki 3656 sayılı Kanun'a Bağlı (1) sayılı Cetvelin Adliye Vekâleti Kısımında Değişiklik Yapılması Hakkında 4249 sayılı Kanun yayımlandı.

4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu yayımlandı.

Bazı kişilerin ölüm cezalarına çarptırılmaları hakkında 1296, 1297, 1298 ve 1299 sayılı TBMM Kararları yayımlandı.

13 HAZİRAN

İthalatçılar Birliğı kurulması hakkında 2/18048 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

Taş ve kok kömürü hakkında 2/18109 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

Hususi mahkemelerin kurulmadığı yerler hakkında 2/18050 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

Muhtaç çiftçi hakkında 2/18087 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

15 HAZİRAN

Şose ve Köprüler İnşaatı İçin Gelecek Yıllara Geçici Taahhüde Girişilmesi Hakkında 4251 sayılı Kanun yayımlandı.

Bazı kişilerin ölüm cezalarına çarptırılmaları hakkında 1300 ve 1301 sayılı TBMM Kararları yayımlandı.

Atatürk'ün Şişli'de oturduğu ev müze oldu. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Aralık 1918'den 16 Mayıs 1919'a kadar Şişli'de annesi ve kız kardeşiyle birlikte kaldığı ev, dönemin İstanbul Valisi ve Belediye Başkanı Lütfü Kırdar tarafından 15 Haziran 1942'de "Atatürk İnkılabı Müzesi" olarak ziyarete açıldı.

Umumî Hıfzıssıhha Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bir Maddesinin Kaldırılması Hakkında Kanun kabul edildi.

16 HAZİRAN

Kâğıtların devlet tarafından satın alınması hakkında 2/18107 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

18 HAZİRAN

Subaşı Teşkilatı ve Vazifeleri Hakkında Talimatname yayımlandı.

Örfî İdarenin 6 ay daha uzatılması hakkında 1303 sayılı TBMM Kararı yayımlandı.

1942 Yılı Hububat Mahsulüne Elkonması Hakkındaki Kararnamenin Tatbikine Dair Talimatname yayımlandı.

19 HAZİRAN

Taşıt Teşkilat ve Taşıma Talimatnamesi yayımlandı.

20 HAZİRAN

Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bir Maddesinin Kaldırılması Hakkında 4255 sayılı Kanun yayımlandı.

Askerlerin Zat İşlerine Taalluk Eden Davaların Tetkik ve Muhakeme Usulü hakkında 3410 sayılı Kanun'un İkinci Maddesini Değiştiren 4259 sayılı Kanun yayımlandı.

Devlet Meteoroloji İşleri Umum Müdürlüğü Teşkilat ve Vazifelerine Dair 3127 sayılı Kanun'un Bazı Maddeleriyle Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülü Hakkındaki 3656 sayılı Kanun'a Bağlı (1) sayılı Cetvelin Devlet Meteoroloji Umum Müdürlüğü Kısımında Değişiklik Yapılmasına Dair 4256 sayılı Kanun yayımlandı.

Askeri Ceza Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair 4257 sayılı Kanun yayımlandı.

22 HAZİRAN

Halk Dağıtma Birlikleri Teşkili Hakkındaki Kararnamenin Tatbikine Dair Talimatname yayımlandı.

23 HAZİRAN

 Gedikli Erbaş Membalarına Dair 2505 sayılı Kanun'un 5. Maddesinin Tadili Hakkında 4260 sayılı Kanun yayımlandı.

 Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 3515 sayılı Kanun'la Değiştirilen 66. Maddesinin Tadili Hakkında 4261 sayılı Kanun yayımlandı.

 Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne Dair Olan 3656 sayılı Kanun'a Ek 3888 sayılı Kanun'a Bağlı (1) sayılı Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında 4262 sayılı Kanun yayımlandı.

 Hatay Vilayeti Hududu Dâhilinde Hatay'ın İlhakından Evvel Altın Üzerine Yapılan Borçların İfası Tarzına Dair 3713 numaralı Kanun'a Ek 4263 sayılı Kanun yayımlandı.

 Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne Dair Kanun'un Tadili Hakkındaki 4088 sayılı Kanun'a Bağlı Cetvelde Değişiklik Yapılmasına Dair 4264 sayılı Kanun yayımlandı.

 Bankalar ve Devlet Müesseseleri Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne Dair 3659 sayılı Kanun'un 14. Maddesinin Son Fıkrasının Tadiline Dair 4265 sayılı Kanun yayımlandı.

 Başvekâlete Bağlı Matbuat Umum Müdürlüğü Teşkiline ve Vazifelerine dair 3837 sayılı Kanun'a Ek 4266 sayılı Kanun yayımlandı.

 Fevkalade İhtiyaçlar İçin Nafia- ca Yaptırılacak İnşa ve Tesislerde Tatbik Olunacak Muafliklar Hakkında 4267 sayılı Kanun yayımlandı.

 Madenlerin Arama ve İşletilmesi Hakkında 4268 sayılı Kanun yayımlandı. Etibank Sermayesinin 100.000.000 Liraya İblağına Dair 4269 sayılı Kanun yayımlandı.

 Sümerbank Sermayesinin Tezyidi Hakkında 4270 sayılı Kanun yayımlandı.

 İskele ve Rıhtımlar Müruriye Tarifesi kabul edildi.

 Çok çocuklu ailelere ikramiye verilmesi kararlaştırıldı.

25 HAZİRAN

 4273 sayılı Subaylar Heyetine Mahsus Terfi Kanunu yayımlandı.

 4274 sayılı Köy Okulları ve Enstitüleri Teşkilat Kanunu yayımlandı.

 Millî Müdafaa İstikrazı hakkında 4275 sayılı Kanun yayımlandı.

29 HAZİRAN

- Taşkömürüne zam hakkında 2/18199 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

30 HAZİRAN

- Bazı iş yerlerinde fazla mesai yapılması hakkında 2/18179 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

2 TEMMUZ

- Adli Eyrakın Posta, Telgraf ve Telefon İdaresi vasıtasıyla tebliğine dair Nizamname'nin bazı maddelerinin değiştirilmesine dair Nizamname yayımlandı.
- Türk Parasının Kıymetinin Korunmasına Dair 12 sayılı Kararname'ye ek olarak hazırlanan Karar'ın yürürlüğe konulmasına karar verildi.

3 TEMMUZ

- İnhisarlar Umum Müdürlüğü Memurları Nizamnamesi yayımlandı.

4 TEMMUZ

- Tababet ve İhtisas Vesikaları Nizamnamesi'nin 4'üncü madde-

sinin değiştirilmesine ve 5'inci maddesinin kaldırılmasına ve bir muvakkat madde eklenmesine dair olan Nizamname yayımlandı.

7 TEMMUZ

- Başvekil Dr. Refik Saydam öldü. Yeni kabine kuruluncaya kadar Başvekâlet görevine vekâleten Dâhiliye Vekili Dr. Fikri Tüzer atandı.

Refik Saydam (1881-1942)

9 TEMMUZ

Şükrü Saracoğlu Başvekilliğe atandı. Saracoğlu Kabinesinde Ticaret Vekilliğine Dr. Behçet Uz ve Ziraat Vekilliğine Afyon Mebusu Şevket Raşid Hatiboğlu getirildi. Diğer vekiller yerlerini korudu.

Şükrü Saracoğlu (1887-1953)

11 TEMMUZ

Reisicumhur İsmet İnönü'nün Dr. Refik Saydam'ın irtihali münasebetiyle Türk milletine beyanatı Resmî Gazete'de yayımlandı.

14 TEMMUZ

Atılay denizaltısı 14 Temmuz 1942'de son seferine çıktı ve 38 mürettebatıyla suya gömüldü. Atılay denizaltısı; 14 Temmuz 1942 günü Donanma Komutanlığından gelen emir üzerine yeni cihazların kontrolü maksadıyla saat 14.30'da Çanakkale Mortu Koyu'nda, Binbaşı Sadi Gürcan komutasında daldı ve bir daha su yüzüne çıkamadı. Dalıştayken batan ilk Türk denizaltısıdır. Denizcilik tarihine Atılay faciası olarak geçen bu olayda 38 denizci hayatını kaybetti.

15 TEMMUZ

Toprak Mahsulleri Ofisinin işgal mevzularından olan buğday, çavdar, mahlut, mısır, arpa, yulaf ve akdarının memleket dâhilinde Toprak Mahsulleri Ofisi veya Ticaret Vekaletince Ofis namına mubayaaya mezun kılınacak müesseseler, teşkiller veya

şahıslar tarafından satın alınması İcra Vekilleri Heyetinin 365 sayılı Kararı'yla 15 Temmuz 1942 tarihli toplantısında kabul edildi.

16 TEMMUZ

Bazı mallara hükûmet tarafından el konulması hakkında 2/18354 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

Fransa'daki 12.884 Yahudi Auschwitz'e gönderilmek üzere tutuklandı.

17 TEMMUZ

2/18348 Ücretleri 1942 Mali Yılı Başvekâlet Bütçesinin (E) cetveline dâhil 86'ncı faslına konulan tahsisattan verilmek üzere Arşiv Dairesi hakkında Kararname yayımlandı.

Millî Korunma Kanunu'nun maddel 18'inci maddesine müsteniden İstanbul'da Kazlıçeşme'de Demirhane Caddesi 15 numarada kurulu Aleko Dulo ve Mahdumları Deri Fabrikasına dair Kararname yayımlandı.

Millî Korunma Kanunu'nun maddel 31'inci maddesine müsteniden bir Genel Sanayi Birliği ile Bölge Sanayi Birlikleri kurmak üzere İktisat Vekâletine mezuniyet verilmesine ve bu birliklere ait statülerin tasdikine dair Kararname yayımlandı.

Toprak Mahsulleri Ofisi hububat mubayaa fiyatları hakkında kararname ile hububat mahsulünden muayyen nispetlerin bedeli mukabilinde satın alındıktan sonra geri kalanının serbest bırakılması hakkında Kararname yayımlandı.

21 TEMMUZ

Noter Yardım Sandığı'nın İdare ve Murakabesine dair Nizamname'nin birinci maddesinin tadili ve muvakkat birinci maddesinin tashihi hakkındaki Nizamname yayımlandı.

25 TEMMUZ

2/18385 Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından satılacak buğday, çavdar, mahlut, mısır, arpa, yulaf ve akdarının ve unların satış fiyatı hakkında Kararname yayımlandı.

Subaşı Teşkilâtının tahmin işlerini ikmal ettikleri mahallerde lâğvedilmesine ve diğerlerinin işlerini ikmal edinceye kadar vazifelerine devam etmelerine dair Kararname yayımlandı.

Fiyat Murakabe Komisyon ve Heyetleriyle İaşe Müsteşarlığı Vilâyetler Teşkilâtının lağvına ve Fiyat Murakabe Komisyon ve Heyetlerine ait vazife ve salâhiyetlerin Belediye Daimî Encümenlerine, Vilâyetler Teşkilâtına mevdu vazife ve salâhiyetlerin de Belediyelere devrine dair Kararname yayımlandı.

9/5/1942 tarihli ve 2/17875 sayılı Kararname ile yürürlüğe konulan 2324 sayılı Karar'ın mısra el konulmasına mütedair hükümlerinin 31/8/1942 tarihine kadar muvakkaten meriyetten kaldırılmasına dair Kararname yayımlandı.

28 TEMMUZ

İstanbul'un iaşesi Belediyeye devredildi. Gıda maddeleri satışları serbest olacak, ancak satış hareketleri belediyeler tarafından takip ve kontrol edilecekti.

Adliye Vekilinin, boşanmayı kolaylaştırmak için kanunda değişiklik yapılmayacağına ilişkin beyanatı basında yer aldı.

1 AĞUSTOS

366 sayılı Karar'ın tatbikine dair "Tahmin Talimatnamesi" yayımlandı.

Almanlar Stalingrad'dan Krasnodar'a uzanan demiryolunu kapattılar.

Savaş nedeniyle bir süre önce yasaklanmış olan pasta, çörek ve benzeri yiyeceklerin yapımı ve satışı serbest bırakıldı.

6 AĞUSTOS

İcra Vekilleri Heyetine İtimat Beyan Olunduğuna dair Karar yayımlandı.

8 AĞUSTOS

Ceza Hükümlerini İhtiva Eden Kanunlarda Fevkalade Hâllerin Tesbit ve İlanı Hakkında 4276 sayılı Kanun yayımlandı.

Askeri Ceza Kanunu'na Ek 4277 sayılı Kanun yayımlandı.

Askeri Kara, Deniz ve Hava Ataşeleri Maiyetlerine Birer Er Verilmesi Hakkında 4278 sayılı Kanun yayımlandı.

Yabancı Memleketlere Gönderilecek Memurların Harcırahları Hakkındaki 3441 sayılı Kanun'a Ek 4279 sayılı Kanun yayımlandı.

Askeri Muhakeme Usulü Kanunu'nun Bazı Maddelerini Değiştiren 4280 sayılı Kanun yayımlandı.

Hatay Vilayeti Hususi İdaresine Devredilecek Gayrimenkuller Hakkında 4281 sayılı Kanun yayımlandı.

Askeri Memurlar Hakkındaki 1455 sayılı Kanun'a Ek 4282 sayılı Kanun yayımlandı.

Orman Koruma Teşkilat Kanunu'nun 3490 sayılı Kanun'la Değiştirilen 14. Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında 4283 sayılı Kanun yayımlandı.

Türkiye ile Bulgaristan arasında Ankara'da 27 Mart 1942 tarihinde imzalanan Ticaret Anlaşması ile merbutlarının tasdikine dair Kanun yayımlandı.

9 AĞUSTOS

Mahatma Gandhi, Hindistan'da çıkan ayaklanmada, İngiliz birlikleri tarafından Bombay'da tutuklandı.

Mahatma Gandhi (1869-1948)

Dimitri Şostakoviç'in 7. Senfoni'si "Leningrad", Alman kuşatması altındaki Leningrad'da ilk kez seslendirildi.

10 AĞUSTOS

Türkiye ile İsviçre Arasında 28 Mart 1942 Tarihinde Akit ve İmza Edilen Ticaret ve Tediye Anlaşması'nın Tasdiki Hakkında 4285 sayılı Kanun kabul edildi.

11 AĞUSTOS

Tasarruf Sandıkları Nizamnamesi yayımlandı.

Fazla mesai yapılması hakkında 2/18438 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

14 AĞUSTOS

İaş Merkez Teşkilatının lağı hakkında 2/18530 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

Dağıtma Ofisinin ilgası hakkında 2/18531 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararları yayımlandı.

4286 sayılı Maliye Teşkilatına Dair 2996 sayılı Kanun ile Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülü Hakkındaki 3656 ve buna Ek 3888 ve 3968 sayılı Kanunlara Bağlı Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

4288 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Merkez Hıfzıssıhha Müessesesi

Adının Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

Adliye Harç Tarifesi Kanunu'nun Bazı Maddelerini Değiştiren 4289 sayılı Kanun yayımlandı.

Muamele Vergisi Kanunu'nun 12. Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi-ne ve 26. Maddesinin Fevkalade Hâllerin Devamı Müddetince Tat-bik Edilmemesine Dair 4290 sayı-lı Kanun yayımlandı.

15 AĞUSTOS

Hususi Hastaneler Nizamname-si'nin 53'üncü maddesini değişti-ren Nizamname yayımlandı.

Belediyeler Bankası Esas Nizam-namesi'nin 15'inci maddesine bir fıkra ilavesine dair olan Nizam-name yayımlandı.

17 AĞUSTOS

Hayvan Sağlık Memurlarına Hayvan Yem Bedeli Verilme-si Hakkında 4291 sayılı Kanun yayımlandı.

Duyun-u Umumiye ve Münakalat Vekâleti 1942 Mali Bütçeleri Ara-sında 100 Bin Liralık Münakale Yapılması Hakkında 4292 sayılı Kanun yayımlandı.

Şekere zam yapıldı.

20 AĞUSTOS

Bazı Muhasiplerin Zimmetlerinin Terkini Hakkında 4294 sayılı Ka-nun yayımlandı.

Askeri Fabrikalar Tekaüt ve Mu-avenet Sandığı Hakkındaki 3575 sayılı Kanun'un 36. Maddesinin Değiştirilmesine ve Bu Kanun'a Bir Muvakkat Madde Eklen-mesine Dair 4295 sayılı Kanun yayımlandı.

Askeri Memurlar Hakkındaki 1455 sayılı Kanun'a Bir Muvakkat Madde Eklenmesine Dair 4296 sayılı Kanun yayımlandı.

Eşkıya Müsademesinde Malul Olanların 3656 ve 4222 sayılı Ka-nunların 24. ve 21. Maddelerin-den İstifade Etmeleri Hakkında 4298 sayılı Kanun yayımlandı.

Telsiz Kanunu'nun 19. Mad-desinin 1. Fıkrasının Tadi-li Hakkında 4300 sayılı Kanun yayımlandı.

İskenderun Limanının Devlet De-miryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğüne Devri ve Mezkûr Umum Müdürlükçe İşle-tilmesi Hakkında 4301 sayılı Ka-nun yayımlandı.

Mersin Liman Şirketinin Satın Alınması Hakkındaki Mukavele-nin Tasdikine Dair 4302 sayılı Ka-nun yayımlandı.

✍ Mersin Limanı'nın Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğünce İşletilmesi Hakkında 4303 sayılı Kanun yayımlandı.

✍ Mesleki ve Teknik Okullar Açılması ve Mevcutlarının Büyütülmesi Hakkında 4304 sayılı Kanun yayımlandı.

22 AĞUSTOS

✍ İncir ve üzüm hakkında 2/18599 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

✍ Fındık hakkında 2/18600 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

✍ Kömür madenlerinde çalışmakta olan işçilere verilecek ekmek hakkında 2/18601 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

✍ Brezilya; Almanya ve İtalya'ya savaş ilan etti.

25 AĞUSTOS

✍ Çekirdeksiz Kuru Üzüm İhracatının Murakabesine Dair Nizamname'ye Bir Madde Eklenmesi Hakkındaki Nizamname'nin Tadiline Dair Olan Nizamname yayımlandı.

✍ Fındık İhracatının Murakabesi Nizamnamesine Bir Madde Eklenmesine Dair Olan Nizamname yayımlandı.

✍ Zeytinciliğin İslahına ve Yabani Zeytinlerin Aşılattırılmasına Dair Nizamname'nin Tadili Hakkındaki Nizamname yayımlandı.

✍ Ereğli Kömür Havzası Maden Ocaklarında Çalışan İşçilerin Sıhhi İhtiyaçlarının Teminine Dair Nizamname yayımlandı.

28 AĞUSTOS

✍ Kâğıtlara El Konulmasına İlişkin Kararnamenin ilgası hakkında 2/18636 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

30 AĞUSTOS

✍ Zafer Bayramı tüm ülkede büyük bir coşkuyla kutlandı.

31 AĞUSTOS

- Bazı borçların silinmesi hakkında 1312 sayılı TBMM Kararı yayımlandı.

1 EYLÜL

- Ocak ayında başlanan ekmekte karne uygulamasının üç büyük şehirde (İstanbul, Ankara, İzmir) sürdürülmesine, diğer illerde kaldırılmasına karar verildi.

2 EYLÜL

- Kömür işçilerinin fazla çalıştırılmaları hakkında 2/18664 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.
- Alman SS Birlikleri, Varşova Gettosu ayaklanmasını 50 bin Yahudi'yi öldürerek bastırdı.

4 EYLÜL

- Manganez hakkında 2/18585 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.
- İnhisarlar İdaresi hakkında 2/18435 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

- İzmirli eczacı Ferit Bey tarafından günümüzdeki Eczacıbaşı Holdingin çekirdeğini oluşturan Eczacıbaşı firması kuruldu.

5 EYLÜL

- Kahve ve çaydan alınacak tekel vergisi hakkında 2/18662 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.
- Cezaevlerinde sanat atölyeleri törenlerle açıldı.

7 EYLÜL

- Gıda Maddelerinin ve Umumi Sıhhati İlgilendiren Eşya ve Levazımın Hususi Vasıflarını Gösteren Nizamname yayımlandı.

10 EYLÜL

- II. Dünya Savaşı devam ederken Birleşik Krallık Kraliyet Hava Kuvvetleri, Almanya'nın Düsseldorf şehrine 100 bin bomba attı.

12 EYLÜL

- Yapağı ve yüne el konması hakkında 2/18682 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

13 EYLÜL

Almanya, Stalingrad'a saldırdı.

16 EYLÜL

1942 mahsulü olan pirinç ve çeltiğin bir kısmına el konulmasına karar verildi.

18 EYLÜL

Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Bern'den Lahey'e tayin oldu.

20 EYLÜL

Ukrayna'nın Letiçiv kentinde, Alman SS birlikleri, iki gün içinde yaklaşık 3 bin Yahudi'yi öldürdü.

23 EYLÜL

Nazi Almanya'sı, Auschwitz'te gazla öldürme katliamlarına başladı.

24 EYLÜL

Giriş Muamele Vergisi Talimatnamesi yayımlandı.

1 EKİM

Akaryakıt Miktarı Hakkında 18807/2 sayılı Kararname yayımlandı.

İcra Vekilleri Heyeti eğlence yerlerinin akşam saat 10.00'da kapatılması kararını verdi.

3 EKİM

Türk Hava Kurumu Ana Tüzüğü değişikliği İcra Heyeti Vekillerince kabul edildi.

4 EKİM

Adolf Hitler ve Benito Mussolini, Kuzey İtalya'daki Brenner Geçidi'nde buluştu.

9 EKİM

Milletler Arası Telekomünikasyon Mukavelesine Bağlı Nizamnameler Ahkâmına Uygun Olarak Ticaret Gemilerinde Alıcı Verici Telsiz Tesisat Hakkında Kararname yayımlandı.

Burdur Vilayetinin Merkez Kazasına Bağlı Sultandere Mevkiinde Kain Linyit Madeni Müstahsalatının Yüzde Üç Nispi Resme Tabi Tutulmasına Dair Kararname yayımlandı.

17 EKİM

Gümrüklerden Çekilmeyen Mallar Hakkında 2/18841 sayılı Kararname yayımlandı.

20 EKİM

Ekmek karneleri üç büyük ilde dağıtılmaya başlandı.

2/18365 sayılı Karar'la yürürlüğe konulmuş olan K/366 sayılı Karar'ın bazı maddelerinin değiştirilerek yerine Koordinasyon Heyeti Reisliğinin K/391 sayılı Kararı'nın konulmasına karar verildi. Bu değişikliklere göre hükûmet hisseleri her tarafta alım merkezlerine teslim edilinceye kadar 1942

yılı hububat mahsulünün satışı ve izinsiz nakli yasaklandı. Hükûmet hissesi teslim olunduktan sonra geri kalan miktar üzerindeki nakil ve satış tahdidi yerinde yapılacak ilanlarla kaldırılacaktı. Hükûmet hissesini müddetinde teslim etmeyen müstahsilin bilumum hububatına el koyma hükmüne tabi tutulacaktı.

22 EKİM

Hükûmet, bazı sorunların yaşandığının belli olmasıyla ekmek dağıtım meselesine bir çekidüzen vermek için bir talimatname yayımladı. "Hükûmetçe ekmek ve ekmeklik hububat ve sair eşya ve maddelerin dağıtılmasına dair Talimatname" 22 maddeden oluşuyordu. Talimatname'de dağıtımdan istifade edecek olanlar, karnelerin mahiyeti, şekli ve hak sahiplerine dağıtım, ekmeklik un, hububat ve diğer maddelerin dağıtım ayrıntılı bir şekilde tarif edildi. Önemli bazı maddelerine göre, dağıtımdan yararlanacaklar beyanname doldurup memuriyet ve nüfus vaziyetlerine göre daire amirlerine vereceklerdi. Karneler, Ticaret Vekâletince hazırlanacak ve soğuk damgalı olacaktı. Ankara, İstanbul, İzmir gibi büyük şehirlerde verilen karnelere yalnız aile reisi veya karne sahibinin fotoğraflarının yapıştırılması mecburi, diğer yerlerde ihtiyariydi.

27 EKİM

🪻 Hükûmetçe Ekmek ve Ekmeklik Hububat ve Sair Eşya ve Madde-lerin Dağıtılmasına Dair Talimat-name yayımlandı.

29 EKİM

🪻 Cumhuriyet Bayramı kutlandı.

30 EKİM

🪻 İngiliz ordusu, El Alameyn'de Alman ordusuna karşı saldırıya geçti.

31 EKİM

🪻 Devlet resim ve heykel sergisi Ankara'da, Başvekil tarafından açıldı.

1 KASIM

🪻 TBMM, 6. Dönem 5. Yasama Yılı çalışmalarına başladı. Cumhurbaşkanı İsmet İnönü açış konuşmasını yaptı.

3 KASIM

🪻 Lüzumunda ecnebi memleketlerde ve Türkiye'de şubeler açmak ve Türkiye'de turizmin inkişafına çalışmak üzere İstanbul'da Türkiye Turing ve Otomobil Kulübü kurulmasına izin verilmesi hakkında Kararname yayımlandı.

🪻 II. Dünya Savaşı sürecinde, Kuzey Afrika'daki II. El Alameyn Savaşı, Erwin Rommel komutasındaki Alman kuvvetlerinin geri çekilmesiyle sona erdi.

4 KASIM

🪻 Temyiz Mahkemesinin bozma kararı üzerine Von Papen'e karşı suikast davası yeniden başladı. Kavaklıdere yolu üzerinde Alman Büyükelçisi Von Papen ve eşine yakın bir mesafede patlayan bir bomba dolayısıyla Ankara Ağır Ceza Mahkemesinde geçen dava, suçlu olarak ele geçirilen Karnilof, Pavlof, Abdurrahman Sayman ve Süleyman Sağol adında 4 şahsın mahkûmiyeti ile

sonuçlanmıştı. Ankara Ağır Ceza Mahkemesi, olay sırasında patlayan cismin etkisiyle ölen Ömer Tokad'ın Von Papen'i teammütle öldürmeye tam derecede teşebbüs ettiği kanaatine varmış, Sovyet tebasından İvan oğlu Lionit Karnilof ve Nikolay oğlu Giyorgi Pavlof'u da Ömer Tokad'ı bu fiile azmettirmekten suçlu saymıştı. Abdurrahman Sayman ve Süleyman Sağol da Pavlof ve Karnilof'a bilerek yardım ve müzaharetten mahkûm olmuşlardı. Karnilof ve Pavlof'un cezaları yirmişer, diğerleri onar sene hapisti. Ayrıca bir kısım masrafları da ödeyeceklerdi. 17 Haziran'da Ağır Ceza Mahkemesinin tefhim ettiği bu karar, suçlular tarafından temyiz edilmişti.

5 KASIM

II. Dünya Savaşı günlerinde lokanta ve birahanelere ekmek verilmesi yasaklandı.

7 KASIM

Millî Eğitim Bakanı Hasan Âli Yücel, bu tarihte yaptığı bir konuşmada "Türk inkılâbı gibi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü de Türk milletin malı ve şerefidir." diyerek Türk İnkılap Enstitüsüne verdiği önemi ifade etti.

10 KASIM

Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk, ölümünün dördüncü yılında anıldı.

Belediyeler Bankası Esas Nizamnamesi'nin A Fıkrasının Değiştirilmesi Hakkındaki Nizamname yayımlandı.

11 KASIM

Saracoğlu hükûmeti tarafından hazırlanan "Varlık Vergisi" Kanunu TBMM'de kabul edildi. Türk demokrasi tarihinin acı ve kara bir sayfasını oluşturan "Varlık Vergisi", 16 ay yürürlükte kaldıktan sonra 15 Mart 1944 ve 4530 sayılı Kanun ile yürürlükten kaldırıldı.

12 KASIM

4305 sayılı Varlık Vergisi Hakkında Kanun yayımlandı.

13 KASIM

Devlet Memurlarına Parasız Elbise ve Ayakkabı Verilmesine İlişkin Kanun kabul edildi.

14 KASIM

- Nebeati yağlara hükûmetçe el konulması hakkında 2/18953 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

15 KASIM

- İki fiyatlı ekmek satışına başlandı. Buna göre memurların 14, memur olmayanların ise 27 kuruştan ekmek alacağı belirtildi.

16 KASIM

- Nebeati Mahsullerin ve Pirinayı Tâsir veya Tasfiye Eden Sınai Müesseselerden Muamele Vergisinin Aynen Alınması Hakkında 4307 sayılı Kanun yayımlandı.
- Devletçe Parasız Verilecek Giyim Eşyası Hakkında Kanun yayımlandı.
- Şeker satışı fiyatları yeniden belirlenerek serbest bırakıldı.
- Şeker ve şeker pancarına zam yapılması hakkında 2/18940 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.
- Hükûmetçe Ekmek ve Ekmeklik Hububat ve Sair Eşya ve Maddelerin Dağıtılmasına dair Talimatname'nin şeker tevziatına ait olan 16-20'nci maddelerini değiştiren ek Talimatname yayımlandı.

- Stokçuluğun yasaklanması hakkında 2/18957 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

17 KASIM

- Bazı tahsis edilen kredilerin iptali hakkında 2/18946 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.
- Millî Korunma Mahkemeleri kadrosu hakkında 2/ 18947 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.
- Kükürt ithali hakkında 2/18948 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.
- Bigadiç, Sındırgı ve Gölcük'te deprem meydana geldi.

18 KASIM

- Türkiye'ye Giren Bazı Maddelerden Alınacak Giriş İstihlak Vergisi Talimatnamesi yayımlandı.

19 KASIM

- Şehir ve kasabalarda emniyet ve asayiş işlerine yardım edecek bekçilerin ailelerine iâşe yardımı kabul edildi.
- Beslenme, giyecek ve yakacak için Harp Ekonomisi Bürosu kuruldu.
- Çarşı, mahalle ve kır bekçileri hakkında 2/18948 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

20 KASIM

İngilizler Bingazi'yi işgal etti.

21 KASIM

Kabotaj Gümrük Talimatnamesi yayımlandı.

23 KASIM

Unutulmaz 'Casablanca' filminin ilk gösterimi New York'ta yapıldı.

3611 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesi mucibince yapılacak elektrik tesislerinin kabulleri hakkında Talimatname yayımlandı.

26 KASIM

Yugoslavya'da partizanların lideri Tito'nun çağrısıyla, Nazi işgaline karşı savaşan tüm komiteler Bihaç'ta toplanarak AVNOJ'u (Antifaşist Ulusal Kurtuluş Konseyi) kurdu.

27 KASIM

3 aydır Nazi ordularının kuşatması ve bombardımanı altındaki Stalingrad'da Kızıl Ordu karşı saldırıya geçti. II. Dünya Savaşı'nın gidişinde Nazi askerî üstünlüğüne son verildi.

Toulon Limanı'ndaki Fransız donanması, Almanların eline geçmemek için kendini batırdı.

1 ARALIK

İstanbul'da yoksul ve işsizler için çeşitli semtlerde 6 aşevi açıldı.

2 ARALIK

ABD'li bilim insanları, Chicago'da ilk kontrollü zincirleme atomik reaksiyonu gerçekleştirdi.

3 ARALIK

Zonguldak'ta bir maden ocağındaki kazada 63 işçi öldü.

5 ARALIK

Seferberlikte veya Fevkalade Hâllerde Askeri Şahıslara Ait Hukuk Davalarıyla İcra Takiplerinde Yapılacak Muameleler Hakkında 4308 sayılı Kanun yayımlandı.

8 ARALIK

İstanbul, Edirne, Kırklareli, Tekirdağ, Çanakkale ve Kocaeli illerinde ilan edilmiş örfi idarenin altı ay daha uzatılmasına karar verildi.

Vatan gazetesi, Hitler ve Mihver Devletleri aleyhtarı yazılar nedeniyle kapatıldı.

9 ARALIK

Türkiye ile İsviçre arasında Mamul Mallar Değiş Tokuş Antlaşması imzalandı.

12 ARALIK

Vatan gazetesinin iki ay kapatılması kararı Resmî Gazete'de yayımlandı.

13 ARALIK

Çorum'da deprem meydana geldi. 25 kişi hayatını kaybetti, 589 ev yıkıldı.

15 ARALIK

Varlık vergisi listeleri açıklandı. Varlık vergisi 330 milyon lira olarak kesinleşti.

Türkiye-Macaristan Ticaret Anlaşmasına Merbut A Listesinde Yazılı Barsak ve Amyant Kontenjanlarının Tezyidi Hakkında Türk ve Macar Hükûmetleri Arasında Teati Edilen Mektupların Tasdikine Dair 4315 sayılı Kanun yayımlandı.

16 ARALIK

Varlık vergisi listeleri yayımlandı. Vergi borçlarını ödemeyenlerin yol ve köprü inşaatında çalıştırılacakları yerler tespit edildi.

17 ARALIK

4320 sayılı Mebus Seçimi Kanunu yayımlandı.

1942 Mali Yılı Muvazenei Umumiye Kanunu'na Bağlı Bazı Daire Bütçelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.

Millî Müdafaa Vekâleti 1942 Mali Yılı Bütçesine Fevkalâde Tahsisat Verilmesine Dair 4228 sayılı Kanun'a Ek Kanun yayımlandı.

Orman Umum Müdürlüğünün 1939 Mali Yılı Hesabı Katî Kanunu yayımlandı.

✍ Posta, Telgraf ve Telefon Umum Müdürlüğünün 1939 Mali Yılı Hesabı Katî Kanunu yayımlandı.

✍ Mebus Seçimi Kanunu yayımlandı.

✍ Muharip Yabancı Ordu Mensuplarından Türkiye'ye İltica Edenler Hakkındaki 4104 sayılı Kanun'un Tadiline Dair Kanun yayımlandı.

✍ İnhisarlar Umum Müdürlüğünün 1939 Mali Yılı Hesabı Katî Kanunu yayımlandı.

✍ Türkiye ile Almanya Arasında Ticarî Mübadelelerin Tanzimine Dair 9, İlkteşrin 1941 tarihli Anlaşmaya ek Anlaşma'nın Tasdiki-ne Dair Kanun yayımlandı.

20 ARALIK

✍ Erbaa ve Niksar'da meydana gelen 7,0 büyüklüğündeki depremde 500'e yakın kişi hayatını kaybetti, çok sayıda bina kullanılamaz hâle geldi.

23 ARALIK

✍ "Varlık vergisi" kapsamında bu tarihte ödenen vergi miktarı 10 milyon lirayı buldu. Borçlarını muayyen müddet içinde ödemeyenlerin derhâl çalışma merkezlerine gönderileceği belirtildi.

✍ Franz Von Papen'e suikast davası karara bağlandı. Sovyet ve Türk vatandaşları sanıklara hapis cezası verildi.

24 ARALIK

✍ İdareyi hususiyeyi vilayat Talimatnamesine müzeyyel Talimatname yayımlandı.

26 ARALIK

✍ 4325 sayılı Ankara Elektrik ve Havagazı ve Adana Elektrik Müesseselerinin İdare ve İşletmeleri Hakkında Kanun yayımlandı.

✍ 1933 ve 1934 Türk Borçları Tahvillerinin Ödenmesi için Anlaşmalar Yapılabilmesine Dair 4326 sayılı Kanun yayımlandı.

✍ Memur ve Müstahdemlere Verilecek Fevkalâde Zam Hakkındaki 4178 sayılı Kanun'a Ek Kanun yayımlandı.

✍ Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkındaki Kanun Hükümlerini Değiştiren Kanun yayımlandı.

Tunceli Vilâyetinin İdaresi Hakkındaki 2884 numaralı Kanun Hükümlerinin İki Yıl Daha Uzatılmasına Dair Kanun yayımlandı.

Yalova Kaplıcaları İşletme İdaresinin 1940 Mali Yılı Bilançosunun Tasdikine Dair Kanun yayımlandı.

29 ARALIK

Memur ve Müstahdemlere Verilecek Fevkalade Zam Hakkındaki 4178 sayılı Kanun'un 9. Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine Dair 4332 sayılı Kanun yayımlandı.

Posta, Telgraf ve Telefon Umum Müdürlüğü Süvari Müvezzilerine Hayvan Yem Bedeli Verilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

Hava Sınıfı Mensuplarına Verilecek Zamlar ve Tazminler Hakkındaki 3485 sayılı Kanun'un 10, 12 ve 14. Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

Subay, Yüksek Mühendis, Askeri Yüksek Mühendis ve Askeri Mühendislere Verilecek İhtisas Ücreti Hakkında Kanun yayımlandı.

Devlet Havayolları Umum Müdürlüğü 1942 Mali Yılı Bütçesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.

Hudut ve Sahiller Sıhhat Umum Müdürlüğü 1942 Mali Yılı Bütçesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.

Vakıflar Umum Müdürlüğü 1942 Mali Yılı Bütçesine Munzam ve Fevkalâde Tahsisat Verilmesine Dair Kanun yayımlandı.

Devlet Konservatuarının Tiyatro, Opera ve Balet Şubelerinden Mezun Olanlara Giyim Eşyası Verilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

Fevkalâde İhtiyaçlar için Millî Müdafaa Vekilliğince Yurda Sokulacak Maddelerin Vergi Muafıkları Hakkında Kanun yayımlandı.

31 ARALIK

Türkiye ile Almanya arasında savaş malzemesi alımı için kredi antlaşması imzalandı.

Devlet Demiryolları Nakliyatındaki Zıya ve Hasarların Tazmin Suretlerine dair 3259 sayılı Kanun'a Ek Kanun yayımlandı.

Devlet Limanları İşletme Umum Müdürlüğü 1942 Mali Yılı Bütçesine Munzam ve Fevkalâde Tahsisat Konulmasına Dair Kanun yayımlandı.

Posta, Telgraf ve Telefon Umum Müdürlüğü 1942 Mali Yılı Bütçesine Munzam ve Fevkalâde Tahsisat Konulması Hakkında Kanun yayımlandı.

1942 Mali Yılı Muvazenei Umumiye Kanunu'na Bağlı A, B ve D Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.

1943

4 OCAK

Orman Umum Müdürlüğü 8 numaralı Orman Tahdit Komisyonu Reisliğinin Tebliği yayımlandı.

5 OCAK

2/19214 Millî Müdafaa Mükellefiyeti Nizamnamesi'nin 53. Maddesinin 2. Fıkrasının 2 numaralı Bendinin Değiştirilmesi Hakkında Kararname yayımlandı.

2/19230 Demiryolu Nakliyatını İnkıtaa Uğratan Arızaların Süratle İzalesi ve Seyrüsefer Emniyetinin Temini Hakkında Kararname yayımlandı.

6 OCAK

Askeri ve Mülki Tekaüt Kanunu'nun 39. Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun yayımlandı.

8 OCAK

4348 İспенçiyari ve Tıbbî Müstahzarlar Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Aynı Kanun'a Bazı Hükümler Eklenmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

4349 Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü 1942 Mali Yılı Bütçesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.

4350 Kazanç Vergisi Kanunu'na Muvakkat Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun yayımlandı.

9 OCAK

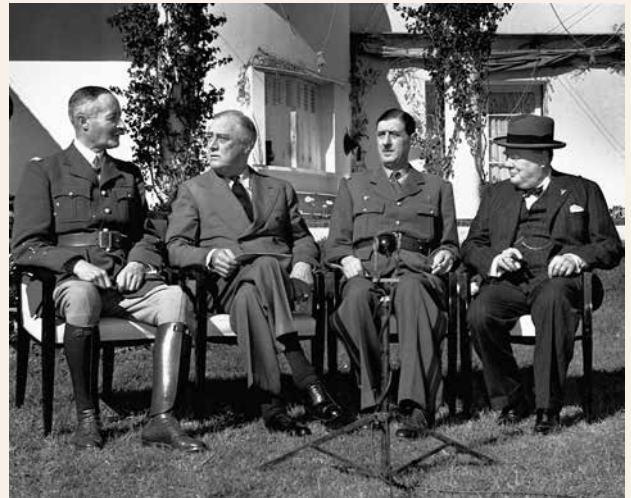
Dar gelirli vatandaşların ekmek ve ekmeklik hububat ihtiyaçlarının teminine dair 2/19276 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

12 OCAK

Varlık Vergisi Kanunu'nun Çalışma Mecburiyetine Dair Hükümlerinin Uygulanmasına Dair Kararname yayımlandı.

14 OCAK

Sir Winston Churchill, Franklin Roosevelt ve Charles de Gaulle, Casablanca Konferansı'nda bir araya geldiler.

15 OCAK

✍ Cumhuriyet döneminde popülerleşen tarih dergilerinin ilk örneği Tarihten Sesler, yayın hayatına başladı. Dergi Osmanlı Tarihi ve Mecmuasından mecmuasından sonra özel şahıslar tarafından yayımlanan ikinci dergi olmanın yanı sıra, Latin harfleriyle yayımlanan ilk popüler tarih dergisi unvanını almıştır. Derginin yayın hayatına başlaması sürecinde emeği geçenlerden biri, dönemin meşhur tarihî roman ve hikâye yazarlarından olan

İskender Fahrettin Sertelli'di. Derginin ilk sayısında sahibi ve umumi neşriyat müdürlüğü vazifelerini üstlenen kişi ise dönemin akademik çevresinin yakından bilinen ismi Prof. Yavuz Abadan'dı. Tarihten Sesler dergisi, yayımlandığı 25 sayı boyunca herhangi bir yazım sınırlamasına gitmeden dönemin birçok tanınmış akademik ve popüler tarihçisine kapılarını açmıştı. Yazı ve fikirleriyle dergiye katkı sunan kişiler arasında: Reşat Ekrem Koçu, Münir Süleyman Çapanoğlu, Sermet Muhtar Alus, Hasan Adnan Giz, İskender Fahrettin Sertelli, Kadircan Kaflı, Ziya Şakir, Enver Behnan Şapolyo, Yavuz Abadan, Zeki Velidi Togan, İbrahim Artık, Şehabeddin Tekindağ, Necmeddin Sadak, Mükrim Halil Yınanç, Süheyl Ünver, Emin Oktay, Vâlâ Nurettin (V'a-Nu), Tarık Zafer Tunaya, Fahreddin Kırzioğlu, M. Şakir Ülkütaşır, Tahir Alangu, Necdet Rüştü Efe, İsmet Zeki Eyüboğlu, Selahaddin Demirkan ve Yılmaz Öztuna gibi tanınmış isimler yer almıştı.

18 OCAK

✍ Sovyetler Birliği iki yıl süren Leningrad kuşatmasını kırdı. Eylül 1941'den beri Nazi orduları ve müttefiklerinin kuşatması altındaki Leningrad'da ilk kez 10 km genişliğinde bir koridor açtı. Bir yıl sonra kuşatma bütünüyle sona erdi.

19 OCAK

Devlet Demir Yolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü Memur ve Müstahdemlerinin Ücretlerine dair 2847 sayılı Kanun'un Bazı Maddelerini Değiştiren 3173 Sayılı Kanun'a Bir Muvakkat Madde Eklenmesine Dair 4356 sayılı Kanun yayımlandı.

Ceza ve Tevkifevleri Umum Müdürlüğünün Teşkilat ve Vazifeleri Hakkında 4358 sayılı Kanun yayımlandı.

Hububat Satışı ve Kullanımı ile İlgili Kararname yayımlandı.

Elkoyma Suretiyle Alınmış Pirinç ve Bulgurların Sahiplerine Ödenecek Bedellerle İlgili Kararname yayımlandı.

20 OCAK

Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 ve 3888 sayılı kanunların Maarif Vekilliği kısmında değişiklik yapılması hakkında 4365 ve 4368 sayılı kanunlar yayımlandı.

21 OCAK

Varlık Vergisi ödemesinin son günüydü. Vergisini ödemeyen mükelleflerin ev ve iş yerlerindeki malları haczedildi. Daha sonra da icra yoluyla satış yöntemiyle

vergileri tahsil edildi. Varlık vergisini vermeyenlerden ilk kabile toplama kampına sevk edildi.

21 Ocak 1943 tarihli gazetelerde "vergisini vermeyen mükelleflerin sevkine başlandığı" yazıyordu.

Jandarma Erat Kanunu'nun 4248 sayılı Kanun'la Değiştirilen 14. Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında 4370 sayılı Kanun yayımlandı.

4373 sayılı Taşkın Sulara ve Su Baskınlarına Karşı Korunma Kanunu yayımlandı.

İaşe Teşkilatının Kabul ve Tasdikine Dair 4372 sayılı Kanun yayımlandı.

24 OCAK

Franklin D. Roosevelt ve Winston Churchill'in katıldığı Casablanca Konferansı sona erdi.

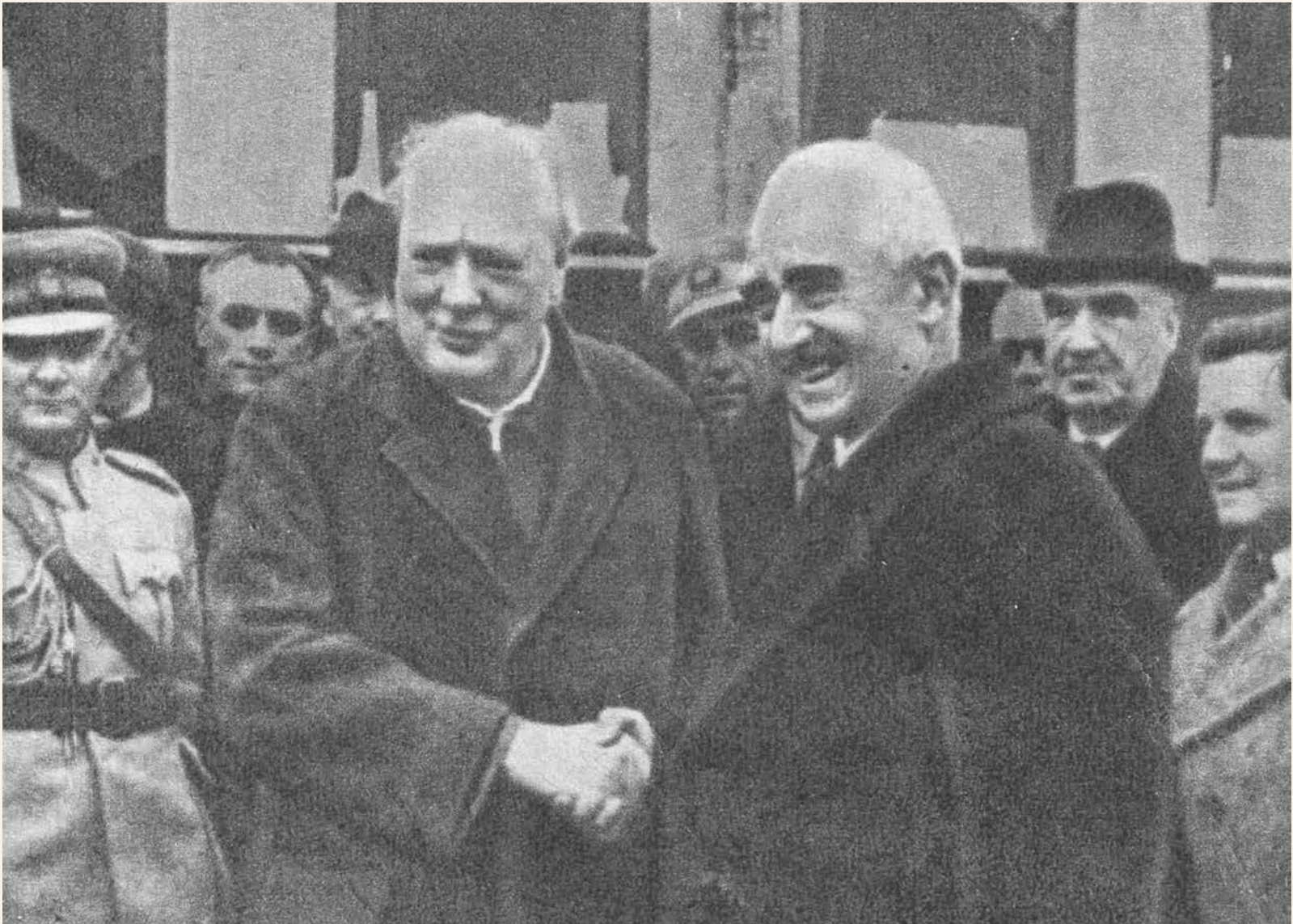
28 OCAK

Dar gelirlilerin tespiti hakkında Talimatname yayımlandı.

30 OCAK

Churchill, İnönü ile görüşmek için Adana'ya geldi. Türk heyetinde İnönü'nün yanında Başbakan Şükrü Saracoğlu, Dışişleri Bakanı Numan Menemencioğlu ve Genelkurmay Başkanı Fevzi Çakmak da yer aldı. Churchill, Türkiye'nin en geç 1943 yılı sonunda savaşa katılmasını istedi.

Türkiye, müttefiklere yakınlaşmakla beraber savaşın dışında kalmayı başardı. Bu görüşmelere "Sağırlar Diyaloğu" da denmektedir. Bunun nedeni, Churchill ve İnönü'nün taban tabana zıt fikirlerle görüşmelere katılması ve görüşme sonunda her iki tarafın amacına ulaştığı izlenimi ile ayrılmasıydı. Oysa daha sonra ortaya çıkan tablo özellikle M. Winston Churchill'in istediğini alamadığı gerçeğini göstermişti.

31 OCAK

Stalingrad Muharebesi'nde Nazi Almanyası'nın 6. Ordu Komutanı Generalfeldmarschall Friedrich Paulus, Sovyet birliklerine teslim oldu.

1 ŞUBAT

Türkiye Ziraat Donatım Kurumu'nun teşkiline izin verilmesine dair İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

Almanların 6.Ordusu Stalingrad'da teslim oldu.

2 ŞUBAT

Millî Şef, Adana'da Churchill ile görüştü.

Türkiye ile Romanya arasında Ticaret ve Tediye Anlaşması imzalandı.

İkinci Dünya Savaşı'nda Almanlar Stalingrad'da yenildi. 1942 yazından beri süren kuşatma son buldu. Alman 6. Ordu birlikleri Sovyet birliklerine teslim oldu.

3 ŞUBAT

Ziraat Enstitüleri Yapı Kooperatifinin teşkiline izin verilmesine dair İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

8 ŞUBAT

Sermayesinin tamamı devlet tarafından verilmek suretiyle kurulan iktisadi teşekküllerin teşkilatıyla idare ve murakebeleri hakkında Umumi Heyet kararları yayımlandı.

13 ŞUBAT

Sanayi müesseselerinin bozulması ve tadilata girmesi hakkında Kararname yayımlandı.

Türk sinemasının ilk kadın oyuncusu Neyyire Neyir (Münire Eyüp Ertuğrul) İstanbul'da öldü.

19 ŞUBAT

- Gümrük ve İnhisarlar Vekâleti Tamimi yayımlandı.

20 ŞUBAT

- İhracat vergisi indirimine dair Kararname yayımlandı.

22 ŞUBAT

- Beyaz Gül hareketi üyeleri, Nazilerce idam edildi. Nazi yönetiminin soykırım eylemlerine karşı örgütlenen, Münih ve çevresinde bildiri yazıp dağıtma ve duvarlara yazı yazma eylemleri gerçekleştiren grubun bazı üyeleri, 1943'te yine üniversitede bildiri dağıtırken yakalandı ve ardından grubun diğer üyeleri de yakalanarak 22 Şubat 1943'te idam cezasına çaptırıldı ve aynı gün infaz edildiler.

23 ŞUBAT

- Varlık Vergisi Kanunu'nun çalışma mecburiyetine dair hükümlerine ek Kararname yayımlandı.

24 ŞUBAT

- İsmet İnönü, TBMM'de konuşma yaptı.
- Macaristan ile Ticaret Anlaşması imzalandı.

25 ŞUBAT

- Talat Paşa'nın naaşı Almanya'dan İstanbul'a getirildi. Aynı gün Hürriyet-i Ebediye Tepesi'nde toprağa verildi.

Varlık vergisini ödemeyenler
İlk katile dün akşam
Aşkaleye yollandı
Katile azalarından ikisi son dakikada 497,000
lira tediye ederek serbest bırakıldılar
Aşkale yolcuları tıbbı Uludağ seyahatine
çıkart gibi giyinmişlerdi. Ayaklarında golf
pantolonları gözlerinde kar gözlükleri vardı
Vagon penceresinden duyulan ses: "Kuzum, mösyö Alber, para meselesini çabuk bitir, belki Ankaradan önerim!.."

26 ŞUBAT

İstanbul'da Varlık vergisini ödemeyen 160 kişi, Aşkale'ye demir yolu inşaatında çalışmaya gönderildi.

28 ŞUBAT

İki dereceli son seçim yapıldı. İlk kez milletvekili sayısından daha fazla sayıda adayın katıldığı milletvekili seçimleri sonucu, 455 milletvekili içinde, 14 kadın, 4 gayrimüslim ve 21 müstakil grup üyesi yer aldı.

1943 genel seçimlerine kadar, 1939 seçimleri de dâhil olmak üzere, Cumhuriyet döneminin bütün genel seçimleri 1908 tarihli İntihabı Mebusan Kanunu'na göre yapılmış, 1942'de ilk defa bir seçim kanunu hazırlanmış ve 1943 genel seçimleri, yeni Kanun'a göre uygulanmıştı. 14 Aralık 1942'de yürürlüğe giren ve iki dereceli seçim sisteminin sür-

dürülmesini öngören 4320 sayılı Mebus Seçimi Kanunu, seçim sistemi açısından herhangi bir yenilik getirmemekle birlikte, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk seçim kanunu olması açısından önemli bir yere sahiptir. Mebus Seçimi Kanunu, sadece bir seçimde, 1943 seçimlerinde uygulanmış ve 1946'da yürürlüğe giren 4918 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanunu ile yürürlükten kaldırılmıştı.

8 MART

TBMM 7. Dönem 1. Yasama Yılı açışı yapıldı.

TBMM'de Cumhurbaşkanlığı ve TBMM Başkanlığı seçimleri yapıldı. Cumhurbaşkanlığına 435 oyla İsmet İnönü, TBMM Başkanlığına ise 427 oyla Çankırı Milletvekili Mustafa Abdülhalik Renda seçildi.

Mustafa Abdülhalik Renda (1881-1957)

✍ Cumhurbaşkanı İsmet İnönü, Şükrü Saracoğlu'nu hükûmeti kurmakla yeniden görevlendirdi.

Milletvekili seçiminin bitimiyle 8 Mart 1943'te çalışmalarına başlayan TBMM'de; İsmet İnönü ikinci kez Cumhurbaşkanı'na, Abdulhalik Renda da Meclis Başkanlığı'na seçilirken, tekrar hükûmeti kurmakla görevlendirilen Şükrü Saracoğlu, oy birliğiyle güvenoyu aldı. Böylelikle 7. TBMM Dönemi resmen başladı.

9 MART

✍ İsmet İnönü'nün Reisicumhurluğa seçildiği hakkında Karar ve Başvekil Şükrü Saracoğlu ve İcra Vekilleri Heyetinin istifasına dair işlem ve Başvekil Şükrü Saracoğlu'nun İcra Vekilleri Heyetini teşkil etmekle görevlendirilmesine dair Karar yayımlandı.

18 MART

✍ İcra Vekilleri Heyetine İtimad Beyan Olunduğuna dair Karar ve Başvekil Şükrü Saracoğlu tarafından 17/3/1943 tarihinde Heyeti Umumiyyede okunan Hükûmet Programı yayımlandı.

22 MART

✍ Türkiye ile ABD arasında karşılıklı radyo yayın servisi açıldı.

8 NİSAN

✍ Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Roosevelt, enflasyonu kontrol altında tutabilmek amacıyla tüm maaş ve ücretleri dondurduğunu ve işçilerin iş değiştirmesini yasakladığını açıkladı.

18 NİSAN

✍ Ses sanatçısı, Hafız Burhan olarak da bilinen Burhaneddin Sesyılmaz Ankara'da öldü.

Burhaneddin Sesyılmaz (1897-1943)

19 NİSAN

✍ Nazilerce istila edilen Polonya başkenti Varşova'daki Yahudilere yönelik temizlik harekâtına karşı, Varşova gettosu ayaklanması başladı.

21 NİSAN

✍ Türkiye Romanya Ticaret ve Tediyeye Anlaşması'nın Tasdikine Dair Kanun yayımlandı.

✍ Türkiye Almanya Kredi Anlaşması'nın Tasdikine Dair Kanun yayımlandı.

26 NİSAN

✍ Tiyatromuzun büyük oyuncularından Naşit Özcan yaşamını yitirdi. Tuluat tarzının en yetkin oyuncusu sayılan Özcan, tuluatın İbiş'ine kişilik kazandırmasıyla biliniyordu. Özcan, sinema ve tiyatromuzun ünlü sanatçılarından Adile Naşit ve Selim Naşit'in babasıydı.

Naşit Özcan (1886-1943)

29 NİSAN

✍ Millî Müdafaa Vekâleti 1942 Mali Yılı Bütçesine Fevkalade Tahsisat Verilmesine Dair 4228 sayılı Kanun'a Ek Kanun yayımlandı.

5 MAYIS

✍ Şeker fiyatlarının tespiti hakkındaki Kararname Resmî Gazete'de yayımlandı. Toz ve kesme şeker fiyatı indirildi.

7 MAYIS

✍ Fethi Okyar vefat etti.

Fethi Okyar (1880-1943)

8 MAYIS

Resmi daire ve müesseselere ait ilânların 1 Haziran 1943 tarihinden itibaren aşağıdaki şartlar dairesinde Türk Basın Birliği vasıtasıyla neşrettirilmesi hakkında Kararname yayımlandı.

14 MAYIS

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkındaki 1567 sayılı Kanun'a Müstenit 12 numaralı Kararnamenin 3. maddesinin B fıkrasının tadiline dair Kararname yayımlandı.

İstanbul'da Münteşir "Journal d'Orient" gazetesinin, Matbuat Kanunu'nun 50. maddesine tevfi kan bir gün müddetle kapatılması hakkında Kararname yayımlandı.

15 MAYIS

1943 sayılı mahsulü hububat ve bakliyattan alınacak devlet hisselerine dair İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

18 MAYIS

4406 sayılı Devlet Denizyolları İşletme Umum Müdürlüğü 1942 Mali Yılı Bütçesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Devlet Havayolları Umum Müdürlüğü 1942 Mali Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı(A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.

Devlet Limanları İşletme Umum Müdürlüğü 1942 Mali Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.

Vakıflar Umum Müdürlüğü 1942 Mali Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.

Devlet Limanları İşletme Umum Müdürlüğü 1943 Mali Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

19 MAYIS

Ankara'da Gençlik Parkı törenle açıldı.

25 MAYIS

✍️ Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828 ve 4226 sayılı Kanunlarla tapu harçları hakkındaki 1451 sayılı Kanun'un bazı hükümlerinin değiştirilmesine dair Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı. Buna göre, Türkiye dâhilinde imal olunan maddelerle yabancı memleketlerde imal olunup Türkiye'ye ithal edilen maddelere ait muamele vergileri nispeti yüzde 2,5 zamlı yüzde 15'e, banka ve bakerlerle sigorta şirketlerinden alınan muamele vergileri nispeti yüzde 2,5 zamlı yüzde 10'a çıkarıldı.

1 HAZİRAN

✍️ İstanbul Radyosu, Vedat Nedim Tör yönetiminde deneme yayınına başladı. Beyoğlu Postanesi üzerinde kurulan geçici stüdyoda çalışmalarını sürdüren İstanbul

Radyosu, Batı müziği ve Ankara Radyosundan telefon aracılığıyla iletilen ajans haberlerini yayımladı.

✍️ İstanbul'da tifüs vakalarının artış göstermesi ve tifüsün önünün alınamaması üzerine, Vilayet Umumi Hıfzıssıhha Meclisi 1 Haziran 1943 tarihinde Vali Sabri Öney'in başkanlığında toplandı.

4 HAZİRAN

✍️ Toprak mahsullerinden vergi alınmasını öngören Toprak Mahsulleri Vergisi Kanunu kabul edildi. Buna göre Madde 1'de, "Türkiye'de yetiştirilen ve bağlı 1 numaralı cetvelde yazılı bulunan toprak mahsulleri ile ipek kozası bu kanunda yazılı esaslara göre toprak mahsulleri vergisine tabidir." hükmü yer aldı.

5 HAZİRAN

✍️ II. Dünya Savaşı nedeniyle gerçekleştirilmesi geciken ilk devlet yatırımı olan Sivas Çimento Fabrikası kuruldu. Sivas Çimento Fabrikasının 5 Haziran 1943 tarihinde hizmete girdiğinde 300 memur ve 400 işçiyi istihdam etmesi, bütün çimento fabrikalarının işsizliği önlemede ne derece önemli bir faktör olduğu gerçeğini ortaya koydu.

7 HAZİRAN

- 4429 Toprak Mahsulleri Vergisi Kanunu yayımlandı.
- 4430 Muamele Vergisi Hakkındaki 3843 sayılı Kanun ile 4307 numaralı Kanun'a Ek Kanun yayımlandı.

8 HAZİRAN

- Tifüsle mücadele sürecine ilişkin tedbirler gazetelerde yer aldı

20 HAZİRAN

- Adapazarı'nda meydana gelen 5,6 şiddetindeki depremde 346 kişi öldü.

28 HAZİRAN

- Şair Yahya Kemal, Cumhuriyet Halk Partisinin sanat danışmanı oldu.

Yahya Kemal Beyatlı (1884-1958)

30 HAZİRAN

- Seyhan Barajı açıldı.

1 TEMMUZ

- Devlet Konservatuvarı ve Riyaseti Cumhur Filarmonik Orkestrası Mütedavil Sermayesi Hakkında Kanun yayımlandı.

7 TEMMUZ

İstanbul-Londra uçak seferleri başladı.

10 TEMMUZ

4305 sayılı Varlık Vergisi Kanunu'nun çalışma mecburiyetine dair hükümleri ihtiva eden 12 ve 13'üncü maddelerinin tatbik sureti hakkındaki Talimatname'nin 16'ncı maddesinin değiştirilmesi hakkında Kararname yayımlandı.

16 TEMMUZ

Basın ve Yayın Umum Müdürlüğü Teşkilât, Vazife ve Memurları Hakkında Kanun kabul edildi.

19 TEMMUZ

Ereğli Kömür Havzası'ndaki Ocakların Devletçe İşlettirilmesi Hakkındaki 3867 sayılı Kanun'a Ek Kanun kabul edildi.

Teknik Ziraat ve Teknik Bahçıvanlık Okulları Kanunu kabul edildi.

Varlık vergisi tahsilatının 19 milyon liraya ulaştığı açıklandı ve Aşkale'deki çalışma kamplarında bulunan insanlar kabileler hâlinde Eskişehir'in Sivrihisar il-

çesine gönderilmeye, oradan da serbest bırakılmaya başlandı.

21 TEMMUZ

Tifüs salgınında 400 yeni vaka görüldüğü açıklandı.

25 TEMMUZ

Benito Mussolini'nin iktidardan düşürülmesiyle faşizm İtalya'da yasa dışı ilan edildi.

26 TEMMUZ

Dar gelirliilere ucuz fiyatla tevzi edilmekte olan şeker miktarının arttırılması hakkında İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

17 AĞUSTOS

✍ Müttefikler Sicilya'yı ele geçirdi.

30 AĞUSTOS

✍ Zafer Bayramı kutlandı.

8 EYLÜL

✍ Nazi Mahkemesinin mahkûm ettiği Çek edebiyatının başarılı ismi, gazeteci Julius Fucík idam edildi. Fucík'in Gestapo zindanlarında kaleme aldığı güncesi, "Darağacından Notlar" adıyla kitap olarak yayımlandı.

10 EYLÜL

✍ Alman askerleri, Roma'yı işgal etti.

✍ İstanbul Kapalıçarşı'da yangın çıktı, 200'den fazla dükkân yandı.

11 EYLÜL

✍ Seferberlikte ve Fevkalâde Hâllerde Askeri Şahısların, Ailelerini İcabında Yanlarında Bulundurmalarının Men'i Hakkında Kanun yayımlandı.

✍ Toprak Mahsulleri Ofisi Talimatnamesi Hakkında Kararname yayımlandı.

12 EYLÜL

✍ Benito Mussolini, Alman komandoları tarafından Gran Sasso'da tutuklu bulunduğu otelden kurtarıldı ve uçakla Viyana'ya getirildi.

3 EYLÜL

✍ Müttefikler İtalya'yı istila etti.

7 EYLÜL

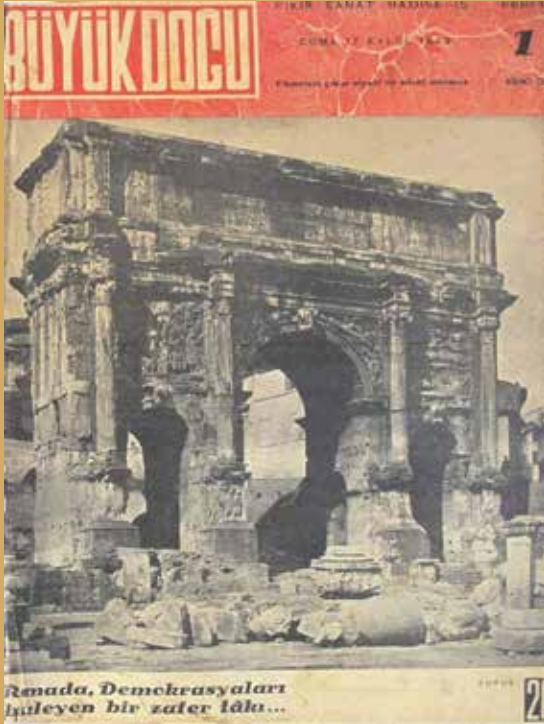
✍ İtalya Krallığı Müttefiklere koşulsuz teslim oldu.

17 EYLÜL

✍ Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi kuruldu.

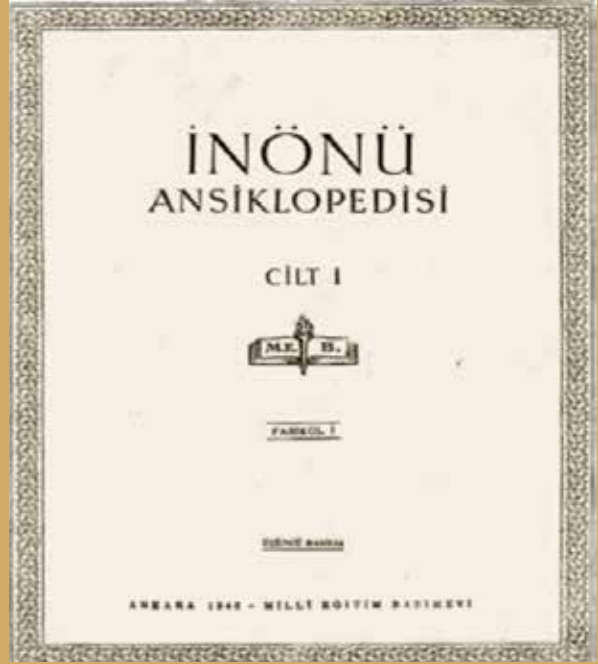
✍ Büyük Doğu dergisi, Necip Fazıl Kısakürek'in sahipliği ve yönetiminde politika ve edebiyat ağırlıklı yayımlanmaya başladı.

21 EYLÜL

✍ Hükûmet; İzmir, Aydın, Manisa, Denizli, Balıkesir, İçel, Seyhan, İstanbul, Kars, Malatya, Kayseri ve Gaziantep'te bulunan 1942 ürünü pamuklara, 1942'de tespit edilen fiyatla ve peşin ödenmesi şartıyla el koydu.

✍ İnönü Ansiklopedisi'nin ilk fasikülü yayımlandı.

Öğrenciler ve araştırmacılar için güvenilir bir kaynak oluşturulması amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı tarafından ilk kez 1943 yılında fasiküller hâlinde yayımlanmaya başlayan İnönü Ansiklopedisi, belki de dünyanın en uzun sürede yazılan ansiklopedisi olarak 1985 yılında tamamlanabildi. Tamamı 33 ciltten oluşmaktadır. Sadece birinci cildin tamamlanması 3 yıl aldı. 42 yılda vücuda geldiği için "Yorgun Ansiklopedi" olarak da bilinir. İlk 4 cildi "İnönü Ansiklopedisi" adıyla yayımlanmış, ancak Demokrat Parti ile CHP arasındaki çekişmeden nasibini alarak, 5. ciltten itibaren "Türk

Ansiklopedisi" adını almıştı. Ansiklopedinin birinci cildinin ilk sayfalarında dönemin Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün 15 Ekim 1943 tarihli el yazması mektubu ile Maarif Vekili Hasan Âli Yücel'in 21 Eylül 1943 tarihli ön sözü bulunmaktadır. İsmet İnönü kendi el yazısıyla şu satırları kaleme almıştır: "Bu eserin değerini artırmak için emek vermeyi her Türk aydınından beklerim. Ansiklopedi, Türk kültürünün yeni devrinin bir işareti, bir sembolü olacak ve fikir hayatımızda geniş tesirler yapacaktır. Onu başaracaklar, millete büyük hizmetler yapanlar gibi engin saygılarımıza hak kazanacaklardır." Bazı maddeleri bugün eskimiş olmasına rağmen, değerli bilim insanlarından oluşan bir heyetçe hazırlandığı için hâlen çok güvenilir ve nitelikli bir kaynaktır.

13 EKİM

II. Dünya Savaşı devam ederken İtalya'da Mussolini'yi devirip başa geçen yeni hükûmet taraf değiştirdi ve Müttefik Devletlerle ittifak oluşturarak Almanya'ya savaş ilan etti.

17 EKİM

Millî Tıp Kongresi toplandı.

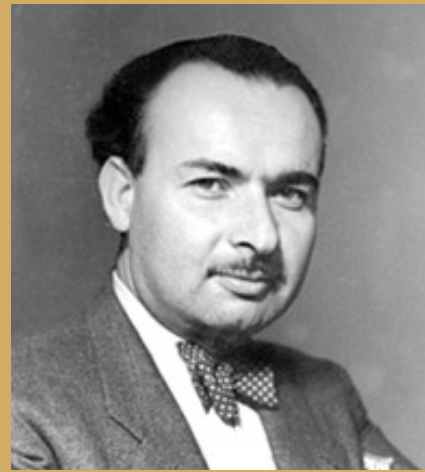
18 EKİM

Ulvi Cemal Erkin ve Necil Kazım Akses, Berlin'de bir konser verdi.

Ulvi Cemal Erkin (1906-1972)

Necil Kazım Akses (1908-1999)

Artan hayat pahalılığı nedeniyle memurlara verilmesi kararlaştırılan birer maaş ikramiyenin dağıtımına başlandı. Bazı özel kuruluşlar da bu kararı örnek alarak çalışanlarına ikramiye verme kararı aldı.

28 EKİM

Amerikan donanmasının Pensilvanya eyaletine bağlı Philadelphia şehri limanında bir deney yaptığı iddia edildi.

Philadelphia Deneyi olarak bilinen bu olayda iddiaya göre donanmaya ait bir koruma destroyeri olan DE 173 sınıfı bin 240 tonluk USS Eldridge isimli gemi, birkaç dakika içerisinde 600 km'den fazla bir uzaklığa gidip tekrar geldi. Deneyin varlığı konusunda hiçbir delil bulunmamaktadır. Nitekim Amerikan donanması da böyle bir deneyin kayıtlarda var olmadığını belirtti. Al Bielek hariç deneye katıldığı iddia edilen tüm askerler bunu yalanlayarak, hikâyenin bir aldatmaca olduğunu söyledi. Araştırmacı Jacques Vallee, USS Eldridge yanında demirli bulunan USS Engstrom gemisinde, amacı gemileri manyetik algılayıcı mayınlara karşı görünmez yapmak olan ve benzer şekilde elektromıknatıslarla yapılan bir deneyi tanımladı. Gemi elektromıknatıslarla degauss edilerek manyetik görünmezliğe ulaştırılmaya çalışıldı.

29 EKİM

Cumhuriyet'in 20. yılı kutlandı.

1 KASIM

TBMM 7. Dönem 2. Yasama Yılı açıldı. Cumhurbaşkanı İnönü, açış konuşmasını yaptı.

6 KASIM

II. Dünya Savaşı sürerken Sovyetler Birliği Kiev'i Almanlardan geri aldı. Almanlar çekilirken şehrin birçok tarihî binasını yerle bir etti.

8 KASIM

Şeker fiyatlarında yeni bir indirim daha yapıldı.

9 KASIM

- Şeker Fiyatlarının Tespiti Hakkında Kararname yayımlandı.
- Ticarette iştiğal eden bütün hakikî ve hükmi şahıslarla ticaret maksadiyle nezdlerinde şeker bulunduran ve şekerini imal ettikleri maddelerde kullanan bilûmum hakikî ve hükmi şahısların, üç gün müddetle şeker satmalarının veya imalâtta kullanmalarının veyahut şekerlerini bir yerden diğer bir yere nakleylemelerinin menedilmesi hakkında Kararname yayımlandı.
- 1943 kampanyasında şeker pancarı fiyatlarının tespiti ve müstahsile şeker primi verilmesi hakkında Kararname yayımlandı.

10 KASIM

- Atatürk, ölüm yıl dönümünde tüm ülkede sevgi ve minnetle anıldı.

14 KASIM

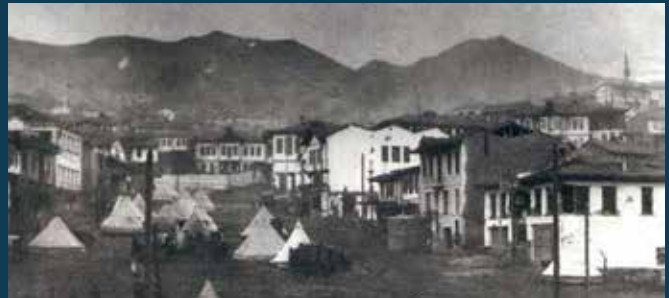
- Rakı, votka ve kanyağın litresine 2 lira zam yapıldı.
- III. Tarih Kongresi toplandı.

22 KASIM

- Lübnan, Fransa'dan bağımsızlığını kazandı.
- Sir Winston Churchill, Franklin D. Roosevelt ve Chiang Kai-Shek Kahire'de biraraya geldi; Japonlar teslim olana kadar savaşa devam kararı alındı.

27 KASIM

- Tosya, Osmancık, Erbaa, Vezirköprü, Ladik ve Havza'da 7,2 şiddetindeki deprem sonucu 5 bine yakın insan hayatını kaybetti, 40 bine yakın bina yıkıldı.

28 KASIM

✍ Sir Winston Churchill, Franklin D. Roosevelt ve Josef Stalin savaş sonrasında dünyanın geleceğini kararlaştırmak üzere Tahran'da toplandı.

29 KASIM

✍ Antifaşist Ulusal Kurtuluş Konseyi 1 yıl aradan sonra ikinci kez toplandı ve geçici hükûmeti oluşturarak "Demokratik Federal Yugoslavya"yı ilan etti.

1 ARALIK

✍ Roosevelt, Churchill ve Stalin'in katıldığı Tahran Konferansı sona erdi.

2 ARALIK

✍ %87'si gayrimüslim azınlıklardan oluşan ve Varlık vergisini ödeyemeyen mükelleflerden, borçlarını "bedenen çalışarak ödemeleri" için çalışma kamplarına gönderilenlerin serbest bırakılmasına karar verildi.

4 ARALIK

✍ Cumhurbaşkanı İsmet İnönü, II. Kahire Konferansı'na katılarak, ABD Başkanı Roosevelt ve İngiltere Başbakanı Churchill'le görüştü.

6 ARALIK

II. Kahire Konferansı sona erdi.

13 ARALIK

İkinci Basın Kongresi Ankara'da toplandı.

24 ARALIK

ABD başkanı Franklin D. Roosevelt, General Dwight D. Eisenhower'i müttefik kuvvetler komutanlığına atadı.

Halk Sigorta kuruldu.

29 ARALIK

Kızılay Cemiyeti, stokları tükenen iskambil kâğıdı satışını durdurdu.

31 ARALIK

Geçim endeksi 1930'da 100 olarak alındığı takdirde 1941'de %132,5; 1942'de %220,9; 1943'te ise %339,9'u buldu. En fazla artış %465'le giyim sektöründe olurken onu %409 ile gıda sektörü izledi.

Orta Öğretim Okullarında Yardımcı Öğretmen Çalıştırılması Hakkındaki 2624 sayılı Kanun'un Müddetinin Uzatılması ve İkinci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

1943 Mali Yılı Muvazenei Umumiye Kanunu'na Bağlı (A) İşaretili Cetvelin Millî Müdafaa Vekâleti Kısımına Fevkalâde Tahsisat Verilmesi Hakkındaki 4424 sayılı Kanun'a Ek Kanun yayımlandı.

21 ARALIK

TBMM tarafından ikinci kez İktisat Vekilliğine seçilen ve daha sonra Adalet Bakanlığı yapan Mahmut Esat Bozkurt vefat etti.

Mahmut Esat Bozkurt (1892-1943)

1944

7 OCAK

Millî Korunma Mahkemelerine tahsisat yapılmasına ilişkin İcra Vekilleri Heyeti Kararı yayımlandı.

10 OCAK

Millî Korunma Kanunu'na muhalefet nedeniyle verilen cezalandırma kararları yayımlandı.

12 OCAK

Mareşal Mustafa Fevzi Çakmak yaş haddinden emekliye ayrıldı, yerine Kazım Orbay atandı.

Kazım Orbay (1904-1950)

14 OCAK

Millî Korunma Kanunu ile tahsis edilmiş sermayelerin iptaline ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

Şair Mehmet Emin Yurdakul öldü.

Mehmet Emin Yurdakul (1869-1944)

29 OCAK

Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkındaki Kanun'a Ek 4512 sayılı Kanun yayımlandı.

Dünyanın en büyük savaş gemisi Missouri denize indirildi.

1 ŞUBAT

Devlet Limanları İşletme Umum Müdürlüğünün Kaldırılması ve Vazifelerinin Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğüne Verilmesi Hakkında 4517 sayılı Kanun yayımlandı.

Bolu, Gerede ve Çankırı'da deprem oldu, 4 bin 611 kişi öldü.

2 ŞUBAT

Millî Korunma Kanunu Hükümlerine Göre 1942 Yılı Hububat Borçlarını Ödeyememiş Olanların Affına Dair 4518 sayılı Kanun yayımlandı.

20 ŞUBAT

II. Dünya Savaşı: "Big Week" başladı ve Amerika Birleşik Devletleri bombardıman uçakları, Nazi uçak üretim merkezlerini bombaladı.

22 ŞUBAT

ABD savaş uçakları, Hollanda kentleri Nijmegen, Arnhem, Enschede ve Deventer'i yanlışlıkla bombaladı. Sadece Nijmegen'de 800 kişi öldü.

26 ŞUBAT

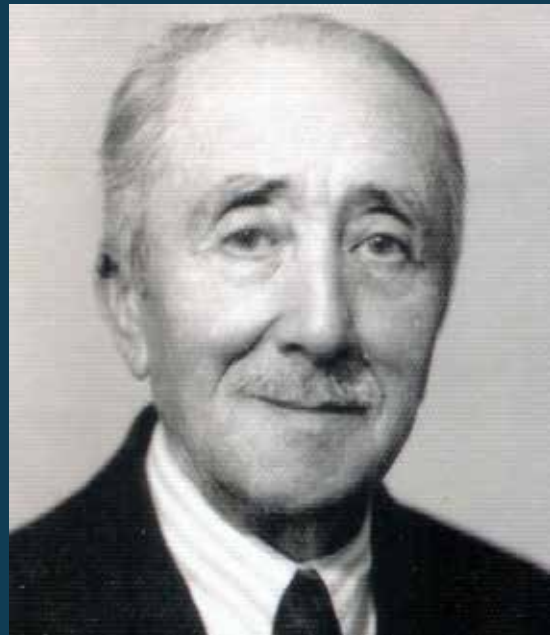
Hükûmet, aile sahibi olan memurlara onar lira ikramiye verilmesini kabul etti.

1 MART

Yabancı Memleketlerde Okuyan Türk Talebesi Hakkında Kararname yayımlandı.

8 MART

Roman Yazarı Hüseyin Rahmi Gürpınar, Heybeliada'daki evinde zatürreden öldü. Romanlarında Tanzimat'tan Cumhuriyet sonrasına kadar, toplumsal

Hüseyin Rahmi Gürpınar (1864-1944)

değişimi İstanbul'un gündelik yaşamını temel alarak işleyen Gürpınar, her sınıftan, her yaştan, her cinsten kişilerin farklı davranış, düşünce ve duyuş durumlarını sergiledi. En çok gülünçlüklerle, zaafalara, sosyal dengesizliklere dikkat çekti.

🖋️ New York Metropolitan Operası, Taksim Gazinosunda bir konser verdi.

15 MART

🖋️ Varlık Vergisi Kanunu hükümlerini iptal eden 4530 sayılı "Varlık Vergisi Bakayasının Terkinine Dair Kanun" kabul edildi.

🖋️ Ticaretin Tanzimi ve İhtikârla Mücadeleleri Hakkında Kararname yayımlandı.

18 MART

🖋️ Almanlar Macaristan'ı işgale başladı.

25 MART

🖋️ Heykeltıraş Zühtü Müritoğlu ve Hadi Bara'nın yaptıkları Barbaros Hayreddin Paşa Anıtı törenle açıldı.

28 MART

🖋️ Adapazarı ve civarında 2 bin 831 kişinin öldüğü büyük bir deprem oldu. Mısır Kralı Faruk deprem felaketzedelerine 1.000 Mısır lirası yardımında bulundu.

1 NİSAN

🖋️ Hüseyin Nihal Atsız'ın Başbakan Şükrü Saracoğlu'na yazdığı ikinci açık mektup, Orkun dergisinin 16. sayısında yayımlandı. Atsız'ın mektubu 3 Mayıs 1944'te Türkçülük davasının açılmasına yol açtı.

1944 yılının Nisan ve Mayıs aylarında gerçekleşen ve kamuoyunda 'Sabahattin Ali-Nihal Atsız davası' olarak bilinen dava, 'İrkçilik-Turancılık davasının başlangıç noktası olarak kabul edilmektedir. Söz konusu süreç Nihal Atsız'ın, sahibi ve müdürü olduğu Orkun dergisinin 1 Mart 1944 tarihli 15. sayısında yayımlanan "Başvekil Saracoğlu Şükrü'ye Açık Mektup" başlıklı yazıyla başlamıştır. Nihal Atsız, derginin 1 Nisan 1944 tarihli 16. sayısında "Başvekil Saracoğlu Şükrü'ye İkinci Açık Mektup" başlıklı bir başka yazı daha yayımladı. Bu yazısında da ülkedeki sinsi komünistlerin varlığından şikâyet eden Atsız "maarif sahasına girmiş olan komünistlerden" bahsederek bunların vatan düşmanlarına karşı kayıtsız davranan Maarif Vekillerinin gafletinden faydalanarak mühim yerlere geldiklerini ve oradan zehirlerini saçmaya başladıklarını iddia etti. "Maarif sahasındaki komünistler" olarak Sabahattin Ali'yi, Pertev Naili Boratav'ı, Sadrettin Celal Antel'i ve Ahmet Cevat'ı işaret eden yazar, bu kişilerin Maarif Vekili Hasan Âli Yücel'in sempatisi sayesinde önemli görevlerde bulunduklarını dile getirdi, bu durumun vatansever Türkçü gençlerin vicdanını rahatsız ettiğini yazdı. Mektubun sonunda ise Hasan Âli Yücel'in bu isimlerin görevlerine son vermesi gerektiğini, hatta kendisinin de Maarif Vekilliğinden ayrılmasının vatansever bir davranış olacağını ifade etti. Bu mektuplar üzeri-

ne Maarif Vekaleti, Nihal Atsız'ın Özel Boğaziçi Lisesindeki öğretmenlik görevine son verdi. Ayrıca, hükûmet kararıyla çıkardığı Orkun dergisi de kapatıldı.

8 NİSAN

Orta öğretim okullarında çalıştırılacak yardımcı öğretmenlerin vasıfları, tayin şartları ve aylık ücretleri hakkında Talimatname yayımlandı.

14 NİSAN

İngiltere ve ABD, Türkiye'ye nota vererek, Almanya'ya krom ihracatının durdurulmasını istedi.

20 NİSAN

II. Dünya Savaşı sırasında İngiltere ve ABD'nin, Türkiye'ye, Almanya'ya krom ihracatını durdurmazsa, abluka uygulanacağını bildirmeleri üzerine Almanya'ya krom ihracatı durduruldu.

21 NİSAN

Fransa'da kadınlar oy kullanma hakkını elde etti.

23 NİSAN

Millî Hâkimiyet ve Çocuk Bayramı tüm yurttta coşkuyla kutlandı.

25 NİSAN

Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü çalışanları hakkında Nizamname yayımlandı.

26 NİSAN

Sabahattin Ali, kendisini komünistlikle suçlayarak hakarete bulunduğu gerekçesiyle dava ettiği Nihal Atsız arasındaki Irkçılık-Turancılık davasının ilk duruşması yapıldı.

Toprak Mahsulleri Vergisi Kanunu kabul edildi.

1 MAYIS

Tokat'ta Gürmenek Barajı açıldı.

3 MAYIS

Tarihte "Ankara Nümayişi" adıyla anılan olaylar, Nihal Atsız'ın, hakkında açılan dava için Ankara'ya geldiği sırada başladı. Turancılık mahkemesi sırasında Nihal Atsız'ın savunmasından etkilenen bir gencin, "Kahrolsun komünistler." diye bağırması ile birlikte kalabalıklar harekete geçti ve Turancılar komünizm aleyhine bir gösteri düzenlediler. Bu olaydan sonra milliyetçi görüşleri ile tanınan birçok kişi tutuklandı ve yargılamalar 1947 yılına kadar devam etti.

18 MAYIS

Irkçılık ve Turancılık gayesi ile rejime aykırı hareket edenlerin

kurdukları gizli cemiyet meydana çıkarıldı. Nihal Atsız, Zeki Velidi Togan, Dr. Ferid Cansever ile Reha Oğuz'un İstanbul'daki evlerinde vesikalar bulundu.

25 MAYIS

Türk Harfleriyle Basılacak Altın Paranın Şekli Hakkında TBMM Kararı yayımlandı.

Ticaret Vekâletinden akaryakıt ve boş teneke azami satış fiyatları hakkında Tamim yayımlandı.

Nuri Demirağ'ın fabrikasında yapılan ilk Türk yolcu uçağı İstanbul'dan Ankara'ya uçtu.

31 MAYIS

Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü 1943 Mali Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.

Büyük Millet Meclisi 1943 Mali Yılı Bütçesinden Millî Müdafaa

Bütçesine Münakale Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

İnhisarlar Umum Müdürlüğü 1943 Mali Yılı Bütçesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.

1 HAZİRAN

4566 sayılı 1944 Mali Yılı Muvazene-i Umumiye Kanunu yayımlandı.

2 HAZİRAN

Kahraman Ordumuza Türkiye Büyük Millet Meclisinin selam, sevgi ve güveninin bildirilmesi hakkında TBMM Kararı yayımlandı.

5 HAZİRAN

Genelkurmay Başkanlığının Vazife ve Salâhiyetleri Hakkında Kanun kabul edildi.

Yüksek Beden Terbiyesi Enstitüsünün temeli törenle atıldı.

9 HAZİRAN

Belediye Kanunu'nun 152'nci Maddesinin D Bendinin Değiştirilmesi Hakkında 4573 sayılı Kanun yayımlandı.

Yedek Subay ve Yedek Askeri Memurlar Kanunu'na Ek 4575 sayılı Kanun yayımlandı.

Askerlik Kanunu'nun 61. Maddesinin Tadili Hakkında Kanun yayımlandı.

10 HAZİRAN

Demiryollarına ilişkin 4577 sayılı Kanun yayımlandı.

Demiryolları Personeline ilişkin 4578 sayılı Kanun yayımlandı.

Millî Korunma Kanunu'na Tevfikan Yapılmış Olan Sarfiyata Ait 1940 Takvim Yılı Bilançosunun Tasdiki Hakkında 4579 sayılı Kanun yayımlandı.

13 HAZİRAN

Genelkurmay Başkanlığının Vazife ve Salahiyetleri Hakkında 4580 sayılı Kanun yayımlandı.

Muayyen Tarifeli Nakil Vasıtalarıyla Seyahat Eden Yolculardan Alınacak Nakliyat Resmi Hakkındaki 2030 numaralı Kanun'a Ek 4581 sayılı Kanun yayımlandı.

Ticaret Anlaşmalarına Yeni Düzeneye İlişkin 4582 sayılı Kanun yayımlandı.

Oyun Kâğıtları İnhisarı Hakkındaki 1118 sayılı Kanun'un 2'nci Maddesinin Değiştirilmesine Dair 4584 sayılı Kanun yayımlandı.

14 HAZİRAN

İzmir Suları Türk Anonim Şirketinin Satın Alınmasına ve Devrine Dair 4583 sayılı Kanun yayımlandı.

15 HAZİRAN

Alman Kassel gemisinin Boğazlardan geçişine izin verilmedi.

İngiliz hükûmetinin, 4, 9 ve 14 Haziran 1944 tarihlerinde Türkiye'yi Montreux Sözleşmesi'ni çiğnemek ve denetim yükümlülüğünü hafife almakla suçlaması üzerine sorumluluğu üstlenen Numan Menemencioğlu, Dışişleri Bakanlığı görevinden istifa etti. Başbakan Şükrü Saracoğlu Dışişleri Bakanlığı görevini üstüne aldı. Menemencioğlu'nun istifası "Türk-İngiliz ilişkilerinin daha çok bozulmaması için" gerçekleşmişti. İngilizler, 15 Haziran 1944'te Türkiye'ye resmî müracaatta bulunarak Almanya ile diplomatik ilişkilerin kesilmesini istedi. Türkiye'nin Müttefiklerle

ilişkilerini iyileştirmeye çalıştığı bu dönemde diplomatik sorun yaratan bir başka husus Boğazlardan geçen Alman gemileri oldu. İngilizler bu gemilerin ticari gemi kılığında savaş gemileri olduğunu ve Montreux Sözleşmesi'ne uyulmadığını iddia ediyorlardı.

17 HAZİRAN

Belediye Yapı ve Yollar Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair 4585 sayılı Kanun yayımlandı.

Ankara'ya Otobüs Alımına İlişkin 4586 Sayılı Kanun yayımlandı.

4588 numaralı Türkiye ile İsviçre Arasında 4 Ağustos 1943 tarihinde Bern'de İmza Olunan Ticari Mübadelelerin ve Tediyelelerin Tanzimine Ait Anlaşma ile Merbutu Protokol ve Mektupların Tasdikine Dair Kanun yayımlandı.

İzlanda, Danimarka'dan ayrıldı ve cumhuriyet ilan etti.

21 HAZİRAN

Başvekalet Teşkilatı Hakkındaki 1943 tarih ve 4443 sayılı Kanun'a Ek 4589 sayılı Kanun yayımlandı.

Ordu Uçaklarında Bulundurulacak Demirbaş Yiyecek Hakkında 4590 sayılı Kanun yayımlandı.

1944 Yılı Muvazenei Umumiye Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında 4591 sayılı Kanun yayımlandı.

22 HAZİRAN

Memurlara ayni yardım, barem tadilatı ve subay maaşları ile ilgili kanunlar kabul edildi.

23 HAZİRAN

Yalova Kaplıcaları İşletme İdaresinin 1941 Mali Yılı Bilançosunun Tasdiki Hakkında 4593 sayılı Kanun yayımlandı.

Kan gütme sebebiyle işlenen adam öldürme ve buna teşebbüs cürümleri faillerinin hısımları hakkında tatbik olunacak muameleye dair olan 3236 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesinin tefsirine mahal olmadığı hakkında TBMM Kararı yayımlandı.

24 HAZİRAN

Belediyeler ve Bunlara Bağlı Müesseseler ve Belediyeler Bankası Memurları Tekaüt Sandığı Teşkiline Dair 4085 sayılı Kanun'a Ek 4594 sayılı Kanun yayımlandı.

Antalya, Trabzon ve Malatya Elektrik İmtiyazlarının Feshi Hakkında 4596 sayılı Kanun yayımlandı.

Şeker ve Glikoz İstihlak Vergisi Hakkındaki 4385 sayılı Kanun'a Ek 4597 sayılı Kanun yayımlandı.

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne Dair 3656 sayılı Kanun'un Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında 4598 sayılı Kanun yayımlandı.

Fevkalade Hallerin Devamı Müddetince Memur ve Müstahdemlere Yapılacak Yardım Hakkında 4599 sayılı Kanun yayımlandı.

26 HAZİRAN

Türkiye Zirai Donatım Kurumu Kanunu kabul edildi.

29 HAZİRAN

Örfi idare hakkında TBMM Kararı yayımlandı. İstanbul, Edirne, Kırklareli, Tekirdağ, Çanakkale ve Kocaeli vilayetlerinde 23 teşrinisani 1940 tarihinde ilan edilen ve en son 1358 sayılı karar ile müddeti altı ay uzatılmış olan örfi idarenin, hitamı tarihinden itibaren altı ay daha uzatılmasına karar verildi.

1 TEMMUZ

4604 Sayılı Türkiye Zirai Donatım Kurumu Kanunu yayımlandı.

12 TEMMUZ

Belediye Kanunu'nun 127'nci Maddesine Ek Kanun kabul edildi.

İstanbul Teknik Üniversitesi hakkında Kanun kabul edildi. İstanbul Yüksek Mühendis Okulu, bütün hak ve vecibeleriyle birlikte "İstanbul Teknik Üniversitesi" olarak bu Kanun hükümlerine göre teşkilatlandırıldı.

Askeri Memurlar Kanunu Talimatnamesinin 22'nci maddesinin "Askeri memurların terfileri 1455 sayılı Kanun'un 8'inci maddesi hükümlerine göre yapılır." şeklinde değiştirilmesi hakkında Kararname yayımlandı.

13 TEMMUZ

Yeniden Toplam On Milyon Lira Değerinde Madeni Ufaklık Para Basılması Hakkında 4606 sayılı Kanun yayımlandı.

15 TEMMUZ

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne Dair Olan 3656 sayılı Kanun'a Bağlı (1) numaralı Cetvelde Değişiklik Yapılması ve Gümrük ve İnhisarlar Vekilliği Teşkilat ve Vazifeleri Hakkındaki 2825 sayılı Kanun'a İki Madde Eklenmesi Hakkında 4607 sayılı Kanun yayımlandı.

Muvazzaf Subay ve Askeri Memurlara Verilecek Elbise ve Teçhizat Hakkında 4608 sayılı Kanun yayımlandı.

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne Dair Kanun'un 18'inci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında 4609 sayılı Kanun yayımlandı.

18 TEMMUZ

Türkiye ile Almanya arasında Ticari Mübadelelere ve Tediyelelerin Tanzimine Mütedair 18/4/1943 tarihli Anlaşmalara Bağlı II'nci Listeye 14 Milyon Liralık Munzam Bir Kontenjan İlâvesine İncir ve Üzüm Kontenjanlarında Münakale Yapılmasına Dair Alman Sefaretiyle 19 Şubat 1944 tarihinde Teati Olunan Mektupların Tasdikine Dair Kanun yayımlandı.

Türkiye ile Almanya arasında Ticari Mübadelelere ve Tediyelelerin Tanzimine Mütedair 18/4/1943

Tarihli Anlaşma Esasları Dâhilinde Almanlar Tarafından 5 Adet Tayyare Verilmesi ve Mukabilinde Muayyen Türk Mallarının İhracı İçin Alman Sefareti ile Teati Olunan Mektupların Tasdikine Dair Kanun yayımlandı.

Türk - Macar Ticaret ve Tediye Anlaşmalarıyla Merbutlarının 22 Mart 1944 Tarihinden 31 Mayıs 1944 tarihine Kadar Temdidi Hakkında Teati Olunan Mektupların Tasdikine Dair Kanun yayımlandı.

Romanya ile Türkiye arasında 10 Birincikânun 1943 tarihinde Bükreş'te İmzalanan Tasfiye Protokolünün Tasdikine Dair Kanun yayımlandı.

Türk - Romen Ticaret ve Tediye Anlaşmalarıyla Merbutlarının 2 Ay Müddetle Temdidi Hakkında Teat Olunan Mektupların Tasdikine Dair Kanun yayımlandı.

20 TEMMUZ

Belediye Kanunu'nun 127'nci Maddesine Ek 4617 sayılı Kanun yayımlandı.

Dahiliye Vekaleti Merkez Teşkilat ve Vazifeleri Hakkındaki 1624 sayılı Kanun'a Bazı Hükümler eklenmesine ve 4446 sayılı Kanun'a Bağlı Cetvelde Değişiklik Yapılmasına Dair 4618 sayılı Kanun yayımlandı.

İstanbul Teknik Üniversitesinin Kurulması Hakkında 4619 sayılı Kanun yayımlandı.

TCDD Personel Ücretlerine İlişkin 4620 sayılı Kanun yayımlandı.

22 TEMMUZ

Yer Sarsıntısından Evvel ve Sonra Alınacak Tedbirler Hakkında 4623 sayılı Kanun yayımlandı.

Devlet Memurları Aylıkları Hakkında 4624 sayılı Kanun yayımlandı.

2 AĞUSTOS

Türkiye; İngiltere ve ABD'nin önerisi üzerine, Almanya ile siyasi ve iktisadi ilişkileri kesti.

3 AĞUSTOS

Almanya ile siyasi ve iktisadi münasebetlerin kesilmesine dair TBMM Kararı yayımlandı.

4 AĞUSTOS

Anne Frank 2 yıldır günlük tuttuğu babasının ofisindeki gizli bölmede Naziler tarafından

yakalandı. Anne Frank götürüldüğü Bergen-Beslen Nazi Toplama Kampında Şubat 1945'te tifüsten hayatını kaybetti. Saklanırken tuttuğu günlük sonradan klasik hâline geldi.

5 AĞUSTOS

Nazilerden kaçan Yahudileri taşıyan ve 3 Ağustos'ta Romanya Köstence Limanı'ndan ayrılan 383 yolculu "Mefkure" isimli gemi, bir denizaltının saldırısıyla batırıldı. 372 kişi hayatını kaybetti.

7 AĞUSTOS

39 il merkezinde geceleri karartma başladı ve gece sokağa çıkma yasağı getirildi.

Müdafaa Mükellefiyeti Kanunu'nda değişiklik yapıldı; 16-60 yaş arasındaki erkeklerle 20-45 yaş arasındaki kadınlara hizmet yükümlülüğü getirildi. Buna göre seferberlik hâlinde tüm ulaştırma araçlarına el konulacağı belirtildi.

8 AĞUSTOS

Bazı Suçlardan Mahkum Bulunanların Affına ve Suçlardan Maznun Olanlar Hakkında Takibat Yapılmamasına Dair 4627 sayılı Kanun yayımlandı.

Devlete Ait Matbaaların Birleştirilmesi Hakkında 3558 sayılı Kanun'a Ek 4628 sayılı Kanun yayımlandı.

Adliye Memurları Hakkında 4629 sayılı Kanun yayımlandı.

Tapu Memurlarına Düzenleme Hakkında 4630 sayılı Kanun yayımlandı.

Diyanet Memurları Hakkında 4631 sayılı Kanun yayımlandı.

Gümrük Muhafaza ve Muamele Sınıfı Memurları Teşkilatı Hakkındaki Kanun yayımlandı.

Belediye İstimlak Kanunu'nun 9'uncu Maddesini Değiştiren 4633 sayılı Kanun yayımlandı.

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne Dair Olan 3656 sayılı Kanun'a Ek 4634 sayılı Kanun yayımlandı.

Yabancı Öğretim Üyeleri Hakkında 4635 sayılı Kanun yayımlandı.

Muvakkat Bir Vazife ile Yabancı Memleketlere Gönderilecek Erata Harçlık Verilmesine Dair 4636 sayılı Kanun yayımlandı.

İl Memurlarına İlişkin 4638 sayılı Kanun yayımlandı.

Askeri Personel Aylıklarına İlişkin 4639 sayılı Kanun yayımlandı.

TCDD Emekliliği Hakkında 4640 sayılı Kanun yayımlandı.

Muamele Vergisi Kanunu'na Bazı Fıkralar Eklenmesine Dair 4641 sayılı Kanun yayımlandı.

16 İlçe Kuruluşu Hakkında 4642 sayılı Kanun yayımlandı.

Demiryolları ve Limanlar İnşaatı İçin Gelecek Yıllara Geçici Taahhütlere Girişilmesi Hakkında 4643 sayılı Kanun yayımlandı.

10 AĞUSTOS

PTT Posta Ücretleri Hakkında 4646 sayılı Kanun yayımlandı.

PTT Telefon Ücretleri Hakkında 4647 sayılı Kanun yayımlandı.

11 AĞUSTOS

Millî Korunma Kanunu'nda Değişiklik Yapan 4648 sayılı Kanun yayımlandı.

Yeniden Yapılacak Su İşleri İçin Gelecek Senelere Geçici Taahhüt İcrasına Mezuniyet Verilmesi Hakkındaki 3132 sayılı Kanun'a Ek 4649 sayılı Kanun yayımlandı.

Askeri Muhakeme Usulü Kanunu'nun 30. Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında 4650 sayılı Kanun yayımlandı.

12 AĞUSTOS

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne Dair 3656 sayılı Kanun'a Ek 4644 sayılı Kanun yayımlandı.

Tan gazetesi kapatıldı.

14 AĞUSTOS

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne Dair 3656 sayılı Kanun'a Bağlı (1) sayılı Cetvelin Adliye Vekaleti Kısımında Değişiklik Yapılması Hakkında 4653 sayılı Kanun yayımlandı.

4654 sayılı Memleket İçi Düşmana Karşı Silahlı Müdafaa Mükellefiyeti Kanunu yayımlandı.

Münakalat Vekaletinin Hazar'da İdare Etmekte Olduğu Münakale ve Muhabere ve Mürasele İşlerinin Umumi veya Kısmi Seferberlik Hâlinde ve Fevkalade Hâllerde Ne Suretle İfa Edileceğine Dair 4655 sayılı Kanun yayımlandı.

Şehir, Kasaba ve Köylerin Lüzumunda Tahliye veya Seyrekleştirilmesi Hakkında 4656 sayılı Kanun yayımlandı.

21 AĞUSTOS

Osmanlı hanedanının son halifesi II. Abdülmecid, Paris'te yaşamını yitirdi.

II. Abdülmecid (1868-1944)

22 AĞUSTOS

✍ Bir ABD savaş uçağı, İngiltere'nin Freckleton kentinde bir okulun üzerine düştü, 61 kişi yaşamını yitirdi.

23 AĞUSTOS

✍ Halkapınar Dokuma Fabrikasının temeli atıldı.

25 AĞUSTOS

✍ Fransız II. Zırhlı Tümeni Paris'e girdi. 1 haftalık çatışmalar sonunda Paris, Nazi işgalinden kurtarıldı. Alman askerleri idarecileriyle iş birlikçi Fransızlar tutsak alındı.

30 AĞUSTOS

✍ Zafer Bayramı kutlandı.

2 EYLÜL

✍ Türkiye'deki Alman Dışişleri görevlileri gözaltına alındı.

3 EYLÜL

✍ 2 Eylül'de Belçika'ya giren İngiliz ordusu, başkent Brüksel'i Almanlardan geri aldı.

✍ Memur ve emeklilere "aynî yardım" yapılması kararlaştırıldı. Karar'a göre memur ve emeklilere üç ay için 45 lira yardım yapılacağı; mahsupları bu paradan yapılmak üzere 120 kuruştan 6'sar kilogram şeker, 42 kuruştan da 12'ser kilogram has un verileceği belirtildi.

4 EYLÜL

✍ II. Dünya Savaşı'nda Müttefikler, Brüksel ve Anvers'i ele geçirdi.

7 EYLÜL

✍ Irkçılık ve Turancılık yapmakla suçlanan 24 kişinin duruşmasına İstanbul Sıkıyönetim Mahkemesinde başlandı.

9 EYLÜL

- Askeri Personel Taşıtları Hakkında 4657 sayılı Kanun yayımlandı.
- İspirto ve İspirtolu İçkiler Hakkında 4658 sayılı Kanun yayımlandı.
- Avukatlık Kanunu'nun Muvakkat Sekizinci Maddesinde Yazılı Müddetin Uzatılması Hakkında 4659 sayılı Kanun yayımlandı.
- "Yapı ve Kredi Bankası" 1 milyon lira sermaye, 17 personelle 72 hissedar tarafından kuruldu. Bankanın kurucuları arasında iş adamı ve kimya mühendisi Kazım Taşkent de yer aldı.
- İzmir Yüksek Ekonomi ve Ticaret Okulu açıldı.

11 EYLÜL

- Türkiye-Finlandiya Ticaret ve Tediye Anlaşması'nın 1 Mayıs 1945 tarihine Kadar, Bir Sene Müddetle Temdidi Hakkında Kanun yayımlandı.
- Türk-Macar Ticaret ve Tediye Anlaşmalarıyla Merbutlarının Kabul ve Tasdiki Hakkında Kanun yayımlandı.

Türk-Romen Ticaret ve Tediye Anlaşmalarıyla Merbutlarının 15 Mayıs 1944 tarihine Kadar Temditleri Hakkında Teati Olunan Mektupların Kabul ve Tasdikine dair Kanun yayımlandı.

Türk-Romen Ticaret ve Tediye Anlaşması ile Merbutlarının Kabul ve Tasdiki Hakkında Kanun yayımlandı.

Türkiye, Mihver devletlerinden gelebilecek sığınmacılara karşı sınırlarını kapattı.

12 EYLÜL

- 4664 sayılı Adli Sicil Kanunu yayımlandı.
- II. Dünya Savaşı sırasında Amerikan birlikleri Almanya'ya girdi.

15 EYLÜL

- Yeniden Radyo İstasyonları Kurulmasına Dair Kanun TBMM'de kabul edildi.
- II. Dünya Savaşı sırasında, Büyük Britanya savaşının en önemli gününde, Kraliyet Hava Kuvvetleri uçakları, Alman hava savaş birimi Luftwaffe'ye ait 185 Alman uçağını düşürdü.

16 EYLÜL

“Ülker Gıda Sanayi ve Ticaret AŞ” iş adamları Sabri ve Asım Ülker tarafından kuruldu.

18 EYLÜL

Dışişleri Kadrolarına İlişkin 4655 sayılı Kanun yayımlandı.

Dışişleri Kadroları Hakkında 4666 sayılı Kanun yayımlandı.

Nakil Vasıtaları Hakkında 3827 sayılı Kanun'a Ek 4667 sayılı Kanun yayımlandı.

19 EYLÜL

Finlandiya ile Sovyetler Birliği ateşkes imzaladı.

25 EYLÜL

Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü Fakültelerine Paralı ve Yatılı Talebe Alınmasına Dair 4668 sayılı Kanun yayımlandı.

Muhasebei Umumiye Kanunu'nun 77'nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında 4669 sayılı Kanun yayımlandı.

Yeniden Radyo İstasyonları Kurulmasına Dair 4670 sayılı Kanun yayımlandı.

28 EYLÜL

Belgrad, Kızıl Ordu ile Yugoslav ve Bulgar partizanlarının 2 hafta süren harekâtı sonunda Nazi ordularının işgalinden kurtarıldı.

5 EKİM

Fransa'da kadınlar seçme hakkına kavuştu.

9 EKİM

Başbakan Şükrü Saracoğlu, Anıtkabir'in temelini attı.

Anıtkabir'in inşaatına 9 Ekim 1944 günü saat 10.00'da görkemli bir temel atma töreni ile başlandı. Törene Başbakan Şükrü Saracoğlu, bakanlar ve kalabalık bir davetli topluluğu katıldı. Bayındırlık Bakanı Sırrı Day, törende şu konuşmayı yaptı. "Aziz Başbakanım, değerli arkadaşlarım, Türk milleti 1938 yılında Kasım'ın 10'uncu günü en kıymetli evladı Atatürk'ü kaybetmişti. Bunun acısı milletimizin kalbinde bütün tazeliği ile ebedidir. Ancak bizi teskin eden, kuvvet ve kudretimizi sağlayan iki mazhariyetimiz vardır. Biri Atatürk'ün ebedi varlığının, inkılapçı ruhunun daima içimizde ve aramızda olduğuna inancımız, biri de Cumhuriyet'imizin, milletimizin ve partimizin başında aziz millî şefimiz İnönü'nün bulunuşudur. Gerçekten, bu iki büyük kuvvet etrafında birleşen milletimiz, yaratılan büyük eseri korumak, büyütmek ve ileri medeniyet seviyesine varmak için hızla ve imanla çalışmakta, inkılabımız daha çok ileri merhalelerine varmaktadır. Hep biliriz ki, Atatürk, kendisini hatırlatmak için bir anıta, bir abideye ihtiyacı olmayanlardandır. Türkiye Cumhuriyeti, maddi manevi bütün varlığı ile Atatürk'ün büyük ve yıkılmaz anıtıdır. Ancak kendi hislerimizi tatmin ve minnettarlığımızı ifade etmek ve en kutsal bir ziyaretgâhı kurmak içindir ki Anıtkabir'in inşası o felâket gününden beri kararlaşan bir amacımız olmuştur. Bu ehemmiyetle yapıya başlamak için lüzumlu hazırlıklar devamlı çalışmalarla ikmal edildi. Bugün ilk kazmanın

vurulmasından itibaren inşaat devresine geçmiş olunacaktır. Bu hizmetin kendisine emanet edilmesini büyük bahtiyarlık bilen Bayındırlık teşkilatının bütün dikkat ve gayretini harcayarak ve muhtaç olduğu yardımlarınıza mazhar olarak muvaffak olacağına eminim. Başvekilimizin isabetli rehberliği, kıymetli ve devamlı alaka ve yardımları, işlerimizin başarısı için bize daima cesaret ve emniyet vermektedir. Kendilerine bu vesile ile tekrar şükranlarımı sunmak için müsaadelerini rica ederim. Sözlerime son verirken Atatürk'ün büyük adını bir daha hürmetle anar, millî şefimiz İnönü'nün başımızda daima var ve mesut olmasını candan dilerim." Bayındırlık Bakanının bu konuşmasından sonra Yapı ve İmar İşleri Başkanı Sırrı Sayarı'nın inşaat hakkında teknik bilgileri sunmasını müteakip temele ilk kazmayı Başbakan Saracoğlu vurdu. Sonra sırası ile bakanlar, generaller ve törene katılan kuruluş temsilcileri de temel kazılmasına sembolik olarak katıldı. Anıtkabir inşasının başlaması nedeniyle Bayındırlık Bakanı, Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'ye şu telgrafı gönderdi: "Büyük Reiscumhur, Anıtkabir'in inşasına bugün Başvekilimizin uğurlu eli ile başlandı. Kendisine bu kutsal işin emanet edilmesiyle bahtiyarlık duyan Bayındırlık camiası eserin yüksek ilham ve iradeleri dairesinde en kısa zamanda ve en başarılı şekilde bitmesi için bütün gayretleri ile çalışacağına itimat buyrulmasını en derin

tazim hisleri ile arz eder, ellerinizden öperim." "Sırrı Day, Bayındırlık Bakanı" Cumhurbaşkanı İsmet İnönü de başarı dileklerini sunan şu cevabi telgrafı gönderdi: "Sırrı Day, Bayındırlık Bakanı; Ankara Anıtkabir'in temeli atılması münasebetiyle yazdığınız tel için çok teşekkür ederim. Anıtkabir'in yüksek mevzuuna layık tarihî bir eser olması için milletimizin gösterdiği dikkat, eserin mümkün olduğu kadar süratle bitirilmesini candan temenni ettirmektedir. Sebatsız ve devamlı çalışma ile Bayındırlığımızın tam bir başarısını tebrik ettiğim gün kendimi bahtiyar sayacağım. İsmet İnönü, Cumhurbaşkanı"

Britanya, Çin, Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyetler Birliği "Birleşmiş Milletler" adlı bir örgüt kurulacağını açıkladı. Örgütün görevinin ise savaş sonrası barışı planlamak olacağı belirtildi.

10 EKİM

Devlet Memur Maaşları Hakkında 4671 sayılı Kanun yayımlandı.

Hudut ve Sahiller Sıhhat Umum Müdürlüğü 1944 Mali Yılı Bütçesinde Değişiklik Yapılması Hakkında 4674 sayılı Kanun yayımlandı.

Vakıflar Genel Müdürlüğüne İlişkin 4675 sayılı Kanun yayımlandı.

Tarihteki en büyük Nazi katliamlarından biri gerçekleşti. 800 Çingene çocuk, sistematik bir şekilde Auschwitz kampında öldürüldü.

11 EKİM

SSCB, Tuva Halk Cumhuriyeti'ni ilhak etti.

12 EKİM

Atina'daki Nazi Almanyası işgali sona erdi.

13 EKİM

II. Dünya Savaşı'nda Amerikan orduları Almanyanın Aachen kentine girdi.

Letonya'nın günümüzdeki başkenti Riga, SSCB'nin kontrolüne geçti.

14 EKİM

Hitler'e suikastta rol alan Mareşal Erwin Rommel intihar etti.

İngilizler Atina'ya girdi.

18 EKİM

SSCB, Çekoslovakya'yı işgal etti.

20 EKİM

✍ Sovyet Kızıl Ordusu Belgrad'a girdi.

✍ Alman anti faşist ve sosyal demokrat Julius Leber, Gestapo tarafından kurşuna dizildi.

29 EKİM

✍ Cumhuriyet Bayramı kutlandı.

✍ Fevzipaşa-Malatya-Diyarbakır-Kurtalan Demir Yolu işletmeye açıldı.

1 KASIM

✍ TBMM 7. Dönem 3. Yasama Yılı açıldı. Cumhurbaşkanı İsmet İnönü, açış konuşmasını gerçekleştirdi.

✍ "Unlu gıda maddeleri imal yasağı" kaldırıldı.

2 KASIM

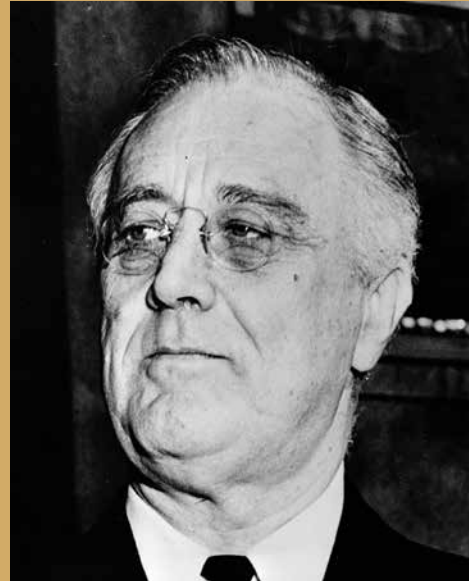
✍ Hava saldırılarına karşı ışık karrartma tedbirleri kaldırıldı. 8 Kasım itibarıyla ışıkların yakılabileceği ilan edildi.

6 KASIM

✍ ABD'nin "Hanford Atomik Tesisleri"nde plütonyum üretildi. Bu plütonyum daha sonra Japonya'nın Nagasaki şehrine atılacak olan "Şişman Adam" kod adlı atom bombasının yapımında kullanıldı.

7 KASIM

✍ Franklin Delano Roosevelt ABD Başkanlık seçimlerini dördüncü kez kazandı.

Franklin Delano Roosevelt (1882-1945)

II. Dünya Savaşı'nın Sovyet casusu Richard Sorge, Japon Gazeteci Hotsumi Ozaki'yle beraber Japonlar tarafından idam edildi.

10 KASIM

Atatürk, ölüm yıl dönümünde anıldı.

Müttefikler, Arnavutluk'ta Enver Hoca liderliğindeki hükûmeti tanıdı.

15 KASIM

Ticaret Bakanlığı, Amerika ile ilişkilerin geliştirilmesini sağlamak amacıyla bu ülkeye yapılacak ihracatta dolara %40 prim verilmesini kararlaştırdı. İthalatta ise %48 prim tahsil edileceği belirtildi. Bu primlerin ödenmesi ve tahsili için Takas Limited Şirketi görevlendirildi.

19 KASIM

Elâzığ-Van Demir Yolu hattının temeli atıldı.

20 KASIM

1773 yılında kurulan Mühendis-hane-i Bahr-i Hümayun, İstanbul Teknik Üniversitesi adını aldı.

25 KASIM

4676 sayılı 1940 Mali Yılı Kati Kanunu yayımlandı.

29 KASIM

Tiran'ı 17 Kasım'da Nazi işgali ve iş birlikçi hükûmetten kurtaran Arnavut partizan güçleri 12 gün sonra tüm Arnavutluk'u özgürlüğüne kavuşturdu. Arnavutluk Halk Cumhuriyeti kuruldu.

Mavi Bebek sendromu adı verilen yenidoğan kalp hastalığını düzeltmek için insan üzerinde ilk cerrahi tedavi, Alfred Blalock ve Vivien Thomas adlı cerrahlar tarafından Baltimore, Maryland'deki Johns Hopkins Hastanesinde gerçekleştirildi.

3 ARALIK

- Yunanistan'da, komünistler ve kralcılar arasında Yunan iç savaşı başladı.

4 ARALIK

- Atatürk Anıtkabri İnşasına Dair 4677 sayılı Kanun yayımlandı.
- Yunanistan'da Başbakan'ın "Silah bırak ve Atina'yı terket" ultimatoma uymayan Ulusal Kurtuluş Ordusu (ELAS) üyeleri kentte silahlı direnişe geçti. Perde gerisinde İngiliz işgal kuvvetlerinin olduğu ultimatoma ELAS üç hafta direnebildi ve sonunda ateşkese razı oldu.

7 ARALIK

- Türkiye Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesi'ne (ICAO) katıldı. 52 devletin imzaladığı, "Şikago Sözleşmesi" olarak da adlandırılan sözleşme, uluslararası sivil havacılık taşımacılığının güvenli ve düzenli bir şekilde yapılmasını sağlamak için uluslar arasında iş birliğini öngörüyordu.
- Reşat Ekrem Koçu tarafından yayımlanan İstanbul Ansiklopedisi'nin ilk fasikülü çıktı.

15 ARALIK

- Posta, Telgraf ve Telefon Umum Müdürlüğünün 1940 Mali Yılı 4681 sayılı Hesabi Kati Kanunu yayımlandı.
- Orman Umum Müdürlüğü 1944 Mali Yılı 4681 sayılı Hesabi Kati Kanunu yayımlandı.

18 ARALIK

- Türk Ceza Kanunu'nun 480. ve 482. Maddelerinin Değiştirilmesine Dair 4683 sayılı Kanun yayımlandı.

23 ARALIK

- Subaylar Heyetine Mahsus 4273 numaralı Terfi Kanunu'nun 11. Maddesinin Değiştirilmesine Dair 4554 sayılı Kanun'a ek 4685 sayılı Kanun yayımlandı.
- Tunceli Vilayetinin İdaresi Hakkındaki 2884 numaralı Kanun Hükümlerinin Bir Yıl Daha Uzatılmasına Dair 4687 sayılı Kanun yayımlandı.

27 ARALIK

- Nakil Vasıtaları Hakkında 3827 sayılı Kanun'a Ek 4689 sayılı Kanun yayımlandı.
- Çapakçur bölgesinin adı Bingöl olarak değiştirildi.

30 ARALIK

- Yedek Subay ve Yedek Askeri Memurlar Hakkındaki 1076 sayılı Kanun'un 3923 sayılı Kanun'la Değiştirilen 3. Maddesine Bir Fıkra İlavesine Dair 4690 sayılı Kanun yayımlandı.

1945

5 OCAK

Japonya ile siyasi ve iktisadi münasebetlerin kesilmesi hakkında 1445 sayılı TBMM Kararı yayımlandı.

12 OCAK

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği Birlikleri Doğu Avrupa'da Nazi güçlerine karşı atağa geçti.

13 OCAK

Milletvekili dokunulmazlıklarının kaldırılması hakkında çeşitli TBMM kararları yayımlandı.

14 OCAK

Ekmek istihkakı kişi başına 450 grama çıkarıldı.

15 OCAK

Jandarma Kanunu'nun 10'uncu Maddesini Değiştiren 4693 sayılı Kanun yayımlandı.

İsviçre ile Ticaret ve Tediye Anlaşması Hakkında Kanun yayımlandı.

Anayasa'ya Dair Kanun yayımlandı.

Bazı Ay Adlarının Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

Müttefik gemilerinin Boğazlardan geçişine izin verildi.

17 OCAK

Sovyet ve Polonya birlikleri Varşova'ya girdi.

19 OCAK

Türkiye'de, Deutsche Bank ve Deutsche Orient Bank faaliyetlerini durdurdu ve tasfiye hazırlıklarına başladı.

20 OCAK

Birleşik Krallık'ta eğitimini tamamlayan 50 Türk öğrenciye pilotluk brövesi verildi.

24 OCAK

4697 Şirketi Hayriye'nin Satın Alınmasına Dair Olan Sözleşmenin Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

4698 Muhasebei Umumiye Kanunu'nun 5 ve 34'üncü Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

✍ Arazi Vergisi Hakkındaki 1833 sayılı Kanun'un İkinci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine Dair Kanun yayımlandı.

✍ Muamele Vergisi Hakkındaki 3843 sayılı Kanun'un 10'uncu Maddesinin 5'inci Fıkrasının Değiştirilmesine Dair Kanun yayımlandı.

4 ŞUBAT

✍ İngiltere, SSCB ve ABD'nin bir araya geldiği Yalta Konferansı'nda, 1 Mart'a kadar Almanya ve Japonya'ya savaş ilan eden devletlerin San Francisco'da yapılacak konferansa katılmaları ve BM'ye kurucu üye olabilmeleri kararlaştırıldı.

İkinci Dünya Savaşı sırasında, 'Büyük Üçlü' denilen Birleşik Devletler, Birleşik Krallık ve Sovyetler Birliği; savaş sonrası askerî, siyasi ve ekonomik gelişmelerle ilgili birbirleriyle ve daha az güçlü devletlerle çeşitli anlaşmalar imzaladılar. Bunlar arasında en tartışmalı olanı ve günümüzde dahi birçok tarihçi tarafından 'Yalta Düzeni' olarak adlandırılan bugünkü dünya sisteminin temellerinin atıldığı Yalta Konferansı'nda imzalanan anlaşmalardı. Yalta Konferansı, müttefikler arası güvensizlik tohumlarının atıldığı ve Soğuk Savaş döneminin ilk kıvılcımlarının ateşlendiği bir zirve olması bakımından önemlidir. 4-11 Şubat 1945'te Ukrayna'nın güney kıyısında yer alan liman kenti Yalta'da düzenlenen konferansa savaşın sonunda güçlerini muhafaza eden, hatta artıran ve tarihte "Büyük Üçlü" olarak anılan ABD Başkanı Franklin D. Roosevelt, Sovyet lideri Josef Stalin ve İngiltere Başbakanı Winston Churchill katıldı. Bu toplantılarda genel olarak Almanya'nın teslim alınarak silahsızlandırılması ve bölünmesi için bir strateji oluşturulması, Birleşmiş Milletlerin kurulması, Özgür Avrupa Bildirgesi'nin imzalanarak savaşta büyük bir yıkıma uğrayan ve ezilen Doğu Avrupa ülkelerinde serbest seçimler yoluyla demokratik ve uygar bir gelecek inşa edilmesi, Sovyetler ile Polonya arasındaki sınırın net olarak belirlenmesi

ve Pasifik'te ABD tarafından Japonya'ya karşı sürdürülen savaşın ivedi bir zaferle sonuçlandırılması gibi meseleler tartışıldı. Konferansta Churchill, birçok konuda Stalin ile görüş ayrılığı yaşadı. Konferansın ardından müttefikler arasında rekabet dönemi başladı, müttefikler arasındaki bu farklı tutum ve davranışlar savaş sırasında kurulan ittifakın zedelenmesine ve güvensizliğe neden oldu. Yalta'da tohumları atılan müttefikler arası güvensizlik birkaç ay sonra Potsdam Konferansı'nda su yüzüne çıktı. Amerikan Başkanı Truman'ın Japonya'yı teslim almak için atom bombası kullanımına onay vermesi de aslında ABD'nin Pasifik'te Stalin'e ihtiyacı kalmaması ve ayrıca Sovyetler Birliği'ne bir güç gösterisinde bulunması olarak değerlendirildi.

11 ŞUBAT

İngiltere Başbakanı Sir Winston Churchill, ABD Başkanı Franklin Roosevelt ve SSCB lideri Josef Stalin'in bir araya geldiği Yalta Konferansı sona erdi. İkinci Dünya Savaşı sonrası dünya düzeninin esasları belirlendi.

13 ŞUBAT

II. Dünya Savaşı'nda SSCB birlikleri Budapeşte'yi Nazilerden geri

aldı. İngiliz Kraliyet Hava Kuvvetleri, Almanya'nın Dresden kentini bombalamaya başladı.

14 ŞUBAT

Şili, Ekvador, Paraguay ve Peru, Birleşmiş Milletlere katıldı.

Birleşik Krallık ve ABD uçakları, Dresden'in bombalanışının ikinci gününde yangın bombaları kullanmaya başladılar.

19 ŞUBAT

Yaklaşık 30 bin ABD askeri Batı Pasifik'teki Iwo Jima adasına çıktı. Japon ordusunun şiddetli direnişi ile karşılaşan ABD birlikleri adada kontrolü ancak bir ay sonra sağlayabildiler.

23 ŞUBAT

Türkiye; İngiltere ve ABD'nin baskıları sonucunda II. Dünya Savaşı'nın mağlup devletleri olan Almanya ve Japonya'ya savaş ilan etti.

Türkiye, İsmet İnönü'nün girmek için büyük gayret gösterdiği II. Dünya Savaşı'na, 23 Şubat 1945'te kendi isteğiyle katılarak Almanya ve Japonya'ya savaş ilan etti. Türkiye, II. Dünya Savaşı'na askerî anlamda katılmamış olmakla birlikte bu topyekûn savaşın etkilerini derinden hissetti. İsmet İnönü'nün liderliğinde ince bir denge politikası izleyen Türkiye, Almanya liderliğindeki Mihver Devletleri ile Müttefiklerin Türkiye'yi de ittifaklarına katma gayretlerine rağmen kendini savaşın dışında tutmayı başardı. Ancak, savaşın kaderinin belli olduğu 1944 yazında Müttefiklerle anlaşmaya yönelerek, Almanya ve Japonya ile tüm diplomatik ve ekonomik ilişkilerini kesme kararı aldı. Ardından da, yeni kurulacak Birleşmiş Milletlere yalnızca 1 Mart 1945 tarihine kadar Almanya'ya savaş açmış ülkelerin katılacağına kararlaştırılması üzerine, 23 Şubat 1945'te Almanya'ya savaş ilan etti. Bundan yaklaşık iki ay sonra da II. Dünya Savaşı sona erdi.

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükûmeti arasında Ankara'da anlaşma imzalandı. Bu anlaşma, 4780 sayılı Kanun'la onandı.

Doğu Cephesi'nde Posen'deki Alman garnizonu teslim oldu.

Pasifik Cephesi'nde Iwo Jima Muharebesi sırasında, Suribachi Tepesi'ne ABD bayrağı dikildi.

Pasifik Cephesi'nde Manila, ABD'nin eline geçti.

24 ŞUBAT

Mısır Başbakanı Ahmet Mahir Paşa, Meclisten çıkarken uğradığı suikast sonucunda hayatını kaybetti.

Ahmet Mahir Paşa (1888-1945)

28 ŞUBAT

Türkiye, Birleşmiş Milletler Beyannamesi'ni imzaladı.

Winston Churchill'in Yalta Konferansı'nın sonuçlarını değerlendirdiği Avam Kamarasındaki nutkunda Türkiye'ye dair övgü dolu açıklamaları basında yer aldı.

13 MART

Devlet Konservatuvarı Hakkındaki 3829 sayılı Kanun'un Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair 4702 sayılı Kanun yayımlandı.

19 MART

SSCB, bir nota ile 1925 tarihli Türk-Sovyet Dostluk ve Saldırmazlık Paktı'nı yenilemeyeceğini bildirdi.

İkinci Dünya Savaşı'nın sonuna doğru, Sovyetler Birliği'nin Dışişleri Bakanı Molotov, Türkiye'nin Sovyet Büyükelçisi Selim Sarper'i makamına davet ederek kendisine savaş sırasında meydana gelen köklü değişiklikler nedeniyle Sovyet hükûmetinin Aralık 1925 Dostluk ve Tarafsızlık Antlaşması'nın süresini uzatmayacağını ve feshini bildirdi. 19 Mart 1945'te Sovyet hükûme-

ti, 1925 tarihli Saldırmazlık ve Dostluk Antlaşması'nın geçersizliğini duyurarak ve antlaşmanın yeni şartlara uyarlanmasını talep ederek, basını ve radyosu vasıtasıyla mantıklı herhangi bir neden sunmadan Türkiye'ye karşı öfkeli bir kampanya başlattı.

20 MART

Adana Ceyhan'da meydana gelen 6 büyüklüğündeki deprem 39 can aldı, 328 ev yıkıldı.

22 MART

Mısır, Suriye, Lübnan, Ürdün, Suudi Arabistan, Irak ve Yemen, Kahire'de Arap Birliğini kurdular.

27 MART

Roman ve hikâye yazarı Halit Ziya Uşaklıgil İstanbul'da öldü.

Halit Ziya Uşaklıgil (1866-1945)

4 NİSAN

Belediye Kanunu'nun 54, 119, 120 ve 128'inci Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

İdarei Umumiyei Vilâyat Kanunu'nun Özel İdarelere Ait Kısımına Geçici Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun yayımlandı.

Tütün ve Muskıratın Alınacak Müdafaa Vergisi Hakkındaki Kanun'u Değiştiren Kanun yayımlandı.

5 NİSAN

Hesap Uzmanları Kurulu Kurulmasına ve Maliye Bakanlığı Merkez İller Kadrosunda Bazı Değişiklikler Yapılmasına Dair 4709 sayılı Kanun yayımlandı.

9 NİSAN

Memurlara birer maaş yardım yapılması hakkındaki Kanun tasarısı kabul edildi.

Türkiye'de yerli ampul üretimi başladı.

10 NİSAN

II. Dünya Savaşı nedeniyle Almanya'da bulunan Türk öğrenciler ve diplomatlar Türkiye'ye geldi. On gün sonra da Türkiye'deki Almanlar geri dönmeye başladı.

11 NİSAN

Millî Müdafaa Mükellefiyeti Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun yayımlandı.

Posta Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun yayımlandı.

TBMM'nin 41. birleşiminde Bingöl Milletvekili Feridun Fikri Düşünsel'in, dahilî nizamnamenin Türkçeleştirilmesine dair tüzük teklifi ve Teşkilâtı Esasiye Encümeni mazbatası kabul edildi.

12 NİSAN

Askeri Memurlar Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne Dair Olan 3656 sayılı Kanun'a Ek 4644 sayılı Kanun'a Bağlı (1) ve (3) sayılı Cetvellerin Ziraat Bakanlığı Bölümlerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.

Vakıf Memba Sularıyla Orman ve Zeytinliklerin İşletilmesi hakkındaki 3913 sayılı Kanun'a Ek Kanun yayımlandı.

Fevkalâde Hâllerin Devamı Müddetince Memur ve Müstahdemlere Yapılacak Yardım Hakkındaki 4599 sayılı Kanun'da Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Bütçelerden Aylık ve Ödenek Alanlara Bir Aylık Tutarında Yapılacak Yardım Hakkında Kanun yayımlandı.

İktisat Bakanlığı, bütün illerde yurttaşların giyim ihtiyacını karşılamak için basma ve kaput bezi dağıtma kararı aldı.

ABD Başkanı Franklin D. Roosevelt öldü. Roosevelt'in ölümü ve yerine yardımcısı Harry S. Truman'ın Başkan olduğu haberi gazetelerde yer aldı.

15 NİSAN

Zeytinyağı karne ile satılmaya başlandı.

16 NİSAN

Başkan Roosevelt'in ölümü üzerine duyulan teessürün ABD Kongresine bildirilmesi hakkında 1459 sayılı TBMM Kararı yayımlandı.

Kızıl Ordu Berlin'e girdi ve Berlin muharebesi başladı. Kızılordu, Nazi ordusunun Berlin önlerindeki son savunma hattı Seelow Tepelerine doğru taarruza başladı. 4 gün süren muharebe sonucunda Alman direnişi kırıldı ve 45 mil ötedeki Berlin'in kapıları açıldı.

19 NİSAN

Ankara Polis Enstitüsü ile Polis Okulları Tüzüğü Hakkında 3/2308 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

23 NİSAN

Türkiye'nin ilk çocuk dergisi olan Doğan Kardeş'in ilk sayısı yayımlandı.

Millî Egemenlik ve Çocuk Bayramı tüm yurttaki coşkuyla kutlandı.

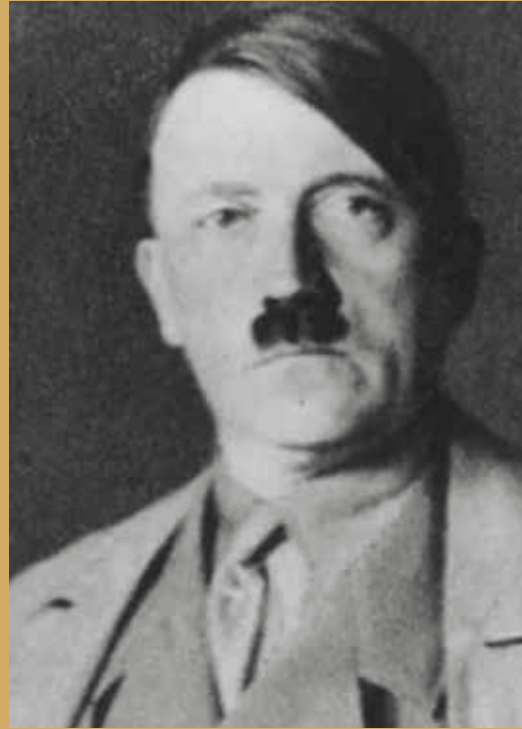

25 NİSAN

Milletler Cemiyetinin yerini alacak olan "Birleşmiş Milletler"i kurmak üzere 46 ülkeden gelen delegeler San Francisco'da bir araya geldi.

30 NİSAN

Adolf Hitler, Berlin'deki yer altı sığınağı Führerbunker'de kendini vurarak intihar etti.

Adolf Hitler (1889-1945)

Kızıl Ordu askerleri Berlin'de ele geçirilen Nazi Parlamento binası Reichstag'ın çatısına kızıl bayrak çekti.

1 MAYIS

- Alman Nazi Propaganda Bakanı Joseph Goebbels, Sovyet Birlikleri Berlin'e girerken karısını ve altı çocuğunu öldürerek intihar etti.

4 MAYIS

- Türkiye - İsviçre Ticaret ve Ödeme Anlaşması'nın 1 Mart 1945 tarihine Kadar Uzatılması Hakkında Kanun yayımlandı.
- Birleşik Krallık'ta mamul eşyanın Türkiye'ye ihracına müteallik garantilere dair munzam Anlaşmanın 5'inci maddesine bir «f» fıkrası ilâvesi için İngiltere Sefareti ile teati edilen notaların onanması hakkında Kanun yayımlandı.
- Türkiye-Amerika Ticaret Anlaşmasına bağlı bir numaralı listede gümrük resmi konsolide

edilmiş bulunan 695 D pozisyonundaki maddelere ait gümrük resminin 2.75 kuruşa çıkarılmasına mukabil 695 C pozisyonuna giren maddelere müteallik gümrük resminin 3.30 kuruşa indirilmesi hakkında Amerika Hükûmetiyle teati edilen mektupların onanmasına dair Kanun yayımlandı.

8 MAYIS

- Askeri Ceza Kanunu'nun Bazı Maddelerini Değiştiren Kanun yayımlandı.
- Tescil Edilmeyen Birleşmelerle Bunlardan Doğan Çocukların Tesciline ve Gizli Kalmış Nüfus Vakalarının Cezasız Olarak Kaydına Dair Kanun yayımlandı.

10 MAYIS

- Genel Nüfus Sayımı Hakkında Kanun yayımlandı.

14 MAYIS

- Avrupa Harbi'nin sona ermesi münasebetiyle verilen önerge- nin kabul edildiğine dair Karar yayımlandı.
- Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'ye Türkiye Büyük Millet Meclisinin minnet ve şükranlarının sunul- ması hakkında Karar yayımlandı.

18 MAYIS

- Millî Eğitim Bakanlığı Merkez Kuruluşu ve Görevleri Hakkında- ki 2287 sayılı Kanun'a Ek Kanun yayımlandı.
- Devlet Havayolları Genel Müdür- lüğü 1944 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Deği- şiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.
- Orman Genel Müdürlüğü 1944 yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşa- retli Cetvelde Değişiklik Yapılma- sı Hakkında Kanun yayımlandı.

- Posta, Telgraf ve Telefon İşletme Genel Müdürlüğü 1944 Yılı Bütçe- sinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.

19 MAYIS

- İnönü, 19 Mayıs 1945 tarihli ko- nuşmasıyla çok partili sisteme geçiş sürecini başlattı. 19 Mayıs 1945'teki konuşmasında, "Savaş zamanlarının darlıkları kalktıkça memleketin siyaset ve fikir haya- tında demokrasi prensipleri daha geniş ölçüde hüküm sürecektir" dedi.

24 MAYIS

- Ordu'ya Büyük Millet Meclisinin şükran ve selâmlarının bildiril- mesi hakkında Karar yayımlandı.

29 MAYIS

- Etibankta 2 milyon liralık nakliye yolsuzluğu ortaya çıkarıldı.

✍ Bütçe müzakereleri sona erdi. Bütçe Kanunu kabul edildi.

✍ Hükûmet Meclisten güvenoyu aldı.

31 MAYIS

✍ 1467 sayılı Bakanlar Kuruluna güvenildiğine dair Karar yayımlandı.

4 HAZİRAN

✍ Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu tasarısının 17. maddesiyle ilgili görüşmeler, 4 Haziran 1945'teki TBMM oturumunda devam etti. Yusuf Hikmet Bayur, köylüye toprak dağıtılmasına taraftar olduğunu, ancak 17. maddenin yumuşatılması gerektiğini savundu. Ayrıca çiftçiye toprak dağıtılırken toprak sahibinin iki bin ve beş bin dönüm olarak tespit edilen sınırdaki hakkının korunması gerektiğini söyledi, bunun sağlanmaması hâlinde keyfi muamelelerin ortaya çıkacağını iddia etti. Bayur, maddenin tekrar gözden geçirilmesi için bir önerge hazırlayıp Meclise sundu. 17. maddenin görüşüldüğü bu oturumda Başbakan Şükrü Saracoğlu da bir konuşma yaptı, Toprak Kanunu'nu esaslı bir inkılap kanunu olarak nitelendirerek Kanun'un müzakeresinin de gü-rültüsüz olamayacağını söyledi. Saracoğlu, Kanun'la ilgili olarak bolşevizm, komünizm ve nazizm

benzetmelerini de eleştirdi, bunun yaptıkları için iyi olduğunu gösterdiğini belirtti. "Arkadaşlar, bu Kanun'da Türk kokusu vardır." diyerek yapılan ideolojik benzetmelere ironik bir gönderme yaptı.

5 HAZİRAN

✍ Şikago'da 7 Aralık 1944 tarihinde akit ve imza edilmiş olan Milletlerarası Sivil Havacılık Anlaşması ile Sivil Havacılık Geçici Sözleşmesi ve Bunların Eklerinin Onanması Hakkında Kanun kabul edildi.

7 HAZİRAN

✍ Dörtlü Takrir olarak bilinen önerge verildi. 7 Haziran 1945'te CHP'li Celâl Bayar, Refik Koraltan, Adnan Menderes ve Fuad Köprülü'nün Meclis grubunda açık olarak görüşülmek üzere verdiği önergedir. Dört kişi verdiği için Dörtlü Takrir diye anılmaktadır. Türkiye'nin tek parti yönetiminden çok partili hayata geçmesi, serbest seçimlerin yapılması, üniversite özerkliği, tek dereceli seçim sistemi, yürütme erkinin CHP'nin tüzel hamiliğinden çıkarılması amaçlanmıştır.

7 Haziran 1945 tarihinde dört milletvekili Meclis Grubu Başkanlığına bir önerge verdi. Önergede demokratik usullerin daha geniş bir şekilde uygulanması isteniyordu. Önergenin altında dört milletvekilinin imzası olduğu için tarihe "Dörtlü Takrir" olarak geçmişti. Takrir parti grup başkanlığında 12 Haziran 1945 tarihinde reddedildi. Ancak, takrir sahipleri fikirlerini basın aracılığıyla kamuoyuna duyurmaya başlamışlardı. Özellikle Fuat Köprülü ve Adnan Menderes'in Vatan gazetesinde çıkan yazıları bu süreçte çok önemli bir yer tutuyordu. Parti divanı milletvekillerinin basında çıkan yazılarının parti ve hükûmet programına aykırı olduğu gerekçesiyle partiden ihraç edilmesine karar verdi. Ardından partiden istifa ve ihraç haberleri gelmeye başladı. Dörtlü Takrir, Türk siyasi tarihinin önemli dönüm noktalarından biridir. Türkiye'nin çok partili siyasal yaşama geçmesinde çok etkili olmuştu. Çünkü, 6 Ocak 1946 tarihinde kurulan Demokrat Partinin kurucularını Dörtlü Takrir bir araya getirmişti.

Çalışma Bakanlığı, Devlet Dairelerinin Bakanlıklara Ayrılması Hakkındaki 3271 sayılı Kanun'un 1. maddesine dayanılarak, Başbakanın 7 Haziran 1945 tarih ve 6-376/6 sayılı teklifi üzerine 7 Haziran 1945 tarih ve 4/591 sayılı Cumhurbaşkanlığı tezkeresi ile kuruldu.

9 HAZİRAN

Altı ilde ilan edilmiş olan sıkıyönetimin altı ay daha uzatılması hakkında Karar yayımlandı.

Çalışma Bakanlığına Dr. Sadi İrmak'ın atanmasına dair Karar yayımlandı.

11 HAZİRAN

Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu kabul edildi. Kanun ile arazisi olmayan veya yetmeyen çiftçilerin veya çiftçilik yapmak isteyenlerin, aileleri ile birlikte geçimlerini sağlayacak ve iş kuvvetlerini değerlendirecek ölçüde araziye sahip kılınmaları amaçlanıyordu.

12 HAZİRAN

Toprak Reformu Yasası'nın görüşülmesinden bir gün sonra, CHP milletvekillerinin önergesi görüşmeye açıldı. Önerge, CHP'nin hâlihazırda demokratik hayata geçiş hâlinde olduğu gerekçeyle reddedildi. Önergenin reddi parti içi muhalefetin güçlenmesine neden oldu. Dörtlü Takrir imzacılarından Adnan Menderes ve Fuad Köprülü 21 Eylül 1945'te oy birliği ile ihraç edildi. Refik Koraltan ile Celâl Bayar ise daha sonra istifa etti. Partiden ayrılan bu dört siyasetçi, 7 Ocak 1946'da Demokrat Partiyi kurdu.

13 HAZİRAN

- İller Bankası Kanunu kabul edildi.
- Bütçe Yılı'nın Değiştirilmesi Üzerine Kazanç, Hayvanlar, Muamele ve Bina Vergileri Kanunlarında Değişiklik Yapılmasına ve Bunlara Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun yayımlandı.

14 HAZİRAN

- Şose ve Köprüler Kanunu ile Bu Kanun'un Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkındaki 1882 sayılı Kanun'da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.
- Millî Korunma Kanunu'na Göre Yapılmış Olan Harcamalara Ait 1941 Takvim Yılı Bilançosunun Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.
- Ticaret Bakanlığının her türlü koyun ve kuzu derilerinin ihracatındaki tahdit ve kontrollerle son verilmesine dair Tebliğ yayımlandı.

15 HAZİRAN

- Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu yayımlandı.

- Toprak Kanunu'nun kabulü münasebetiyle Meclisin onadığı maddelere dair Karar yayımlandı.

- Toprak Bayramı Kanunu kabul edildi. 1. maddesinde, "Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu'nun kabul edildiği 11 Haziran tarihini takip eden pazar günü her yıl Toprak Bayramı olarak kutlanır." ibaresi yer aldı.

16 HAZİRAN

- Toprak Bayramı Kanunu yayımlandı.

20 HAZİRAN

- Ankara Tıp Fakültesinin Kurulması Hakkında Kanun kabul edildi.

21 HAZİRAN

- Sürekli Tahkimat İşlerinde Çalıştırılacak Erlere Verilecek Gündelik Hakkında 4754 sayılı Kanun yayımlandı.

✍ Vakıflar Kanunu'na Ek 4755 sayılı Kanun yayımlandı.

✍ Avukatlık Kanunu'nun 21. Maddesinin Değiştirilmesine Dair 4756 sayılı Kanun yayımlandı.

22 HAZİRAN

✍ Çalışma Bakanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun kabul edildi.

23 HAZİRAN

✍ 4759 sayılı İller Bankası Kanunu yayımlandı.

26 HAZİRAN

✍ Birleşmiş Milletler Antlaşması, ABD'nin San Francisco şehrinde imzalandı. Birleşmiş Milletler Antlaşması, uluslararası örgütlenme konusundaki Birleşmiş

Milletler Konferansı'nın sonucunda 26 Haziran 1945'te yürürlüğe girdi. Türkiye, Antlaşma'yı Milletlerarası Adalet Divanı Statüsüyle birlikte 15 Ağustos 1945'te onayladı.

27 HAZİRAN

✍ Ankara Tıp Fakültesinin Kurulması Hakkında Kanun yayımlandı.

✍ Çalışma Bakanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun yayımlandı.

✍ İş kazalarıyla meslek hastalıkları ve analık sigortaları Kanunu kabul edildi. Kanun'un 1. maddesinde, "İş kazalarıyla meslek hastalıkları ve analık hâllerinde bu kanunda yazılı yardım ve ödeneklerden faydalanmak, 3008 sayılı İş Kanunu'nun uygulandığı işyerlerinde çalışanlardan o Kanun'a göre sigortalı sayılanların hakkıdır." hükmü yer aldı.

Yunus Nadi Abalıoğlu (1879-1945)

28 HAZİRAN

Gazeteci Yunus Nadi Abalıoğlu öldü. Yunus Nadi, Cumhuriyet ve Yeni Gün gazetelerinin kurucusuydu. Cumhuriyet gazetesi tarafından 1946'dan bugüne, anısını yaşatmak için çeşitli dallarda Yunus Nadi Armağanı Yarışması düzenlenmektedir.

İstanbul Havagazı ve Elektrik ve Teşebbüsatı Sınaiye Türk Anonim Şirketini Satın Alma Sözleşmesinin Onanmasına ve İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri İdaresine Devrine Dair Kanun yayımlandı.

2 TEMMUZ

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükûmeti arasında 23 Şubat 1915 tarihinde Ankara'da imzalanan ve Amerika Birleşik Devletleri'nin 11 Mart 1941 tarihli Kanun'da Yazılı Yardımla İlgili Esaslara İlişkin Olan Anlaşmanın Onanması Hakkında Kanun kabul edildi.

3 TEMMUZ

Askeri Şûranın Teşkilat ve Vazifeleri Hakkındaki 636 sayılı Kanun'a Ek Kanun yayımlandı.

Subay ve Askeri Memurların Tevkaüdü İçin Rütbe ve Sınıflarına Göre Tayin Olunan Yaşları Bildiren 3079 sayılı Kanun'a Ek Kanun yayımlandı.

Van Gölü İşletmesi Hakkındaki 3025 sayılı Kanun'a Ek Kanun yayımlandı.

Orman Koruma Kuruluşunun Kaldırılmasına ve Bu Kuruluşun Görev ve Yetkilerinin Devlet Orman İşletmelerine Devrine Dair Kanun yayımlandı.

Elektrik İşletme Müesseseleri Hakkında Kanun yayımlandı.

Yeni (9) İlçe Kurulmasına Dair Kanun yayımlandı.

6 TEMMUZ

Ulaştırma Bakanlığı Görevleri ve Kuruluşu Hakkında Kanun yayımlandı.

Su Mahsulleri ve Avcılığı İşlerinin Ekonomi Bakanlığı Görevleri İçine Alınmasına Dair Kanun yayımlandı.

7 TEMMUZ

4772 sayılı İş Kazalarıyla Meslek Hastalıkları ve Analık Sigortaları Kanunu yayımlandı.

9 TEMMUZ

İşçi Sigortaları Kurumu Kanunu kabul edildi. İş hayatında türlü hâllere karşı ilgili Sigorta Kanunu hükümlerini uygulamak ve Çalışma Bakanlığına bağlı olmak üzere İşçi Sigortaları Kurumu kuruldu.

Uyuşmazlık Mahkemesi Kurulması Hakkında Kanun kabul edildi.

Orman Kanunu'na bazı hükümler eklenmesine ve bu Kanun'un birinci maddesinde değişiklik yapılmasına dair Kanun kabul edildi. Madde 1'e göre, "Bu Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihte var olan gerçek veya tüzel özel kişilere,

vakıflara ve köy, belediye, özel idare kamu tüzel kişiliklerine ilişkin bütün ormanlar bu kanun gereğince devletleştirilmiştir. Bu ormanlar hiçbir işlem ve bildirimme lüzum olmaksızın Devlete geçer."

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne Dair Olan 3656 sayılı Kanun'a Ek 4644 sayılı Kanun'da Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Maliye Bakanlığı Kuruluş ve Görevlerine Dair Olan 2996 sayılı Kanun'un Bir Fıkrasının Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Kuruluş ve Memurları Kanunu'nun 84'üncü Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun yayımlandı.

Orman Genel Müdürlüğü Kuruluş Kanunu'na Ek Kanun yayımlandı.

Devlet Ekonomi Kurumları Memurları Emekli Sandığı hakkındaki 4222 sayılı Kanun'un 15'inci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

10 TEMMUZ

Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Teknik Okullarda Yetiştirilecek Askeri Mühendisler Hakkında Kanun yayımlandı.

 Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükûmeti arasında 23 Şubat 1945 tarihinde Ankara'da imzalanan ve Amerika Birleşik Devletlerinin 11 Mart 1941 tarihli Kanun'da yazılı yardımla ilgili esaslara ilişkin olan Anlaşma'nın Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

 Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Kuruluş ve Memurları Kanunu'nun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bu Kanun'a bazı maddeler eklenmesine dair olan 4258 sayılı Kanun'a bağlı (2) sayılı kadro cetvelinde değişiklik yapılması hakkında Kanun yayımlandı.

 Noter Kanunu'nun 71. ve 84. Maddelerinin Değiştirilmesi ve Olağanüstü Hâllerin Devamı Süresince Noter Ücretlerinin Artırılması Hakkında Kanun yayımlandı.

 Türkiye-İsviçre Ticaret ve Ödeme Anlaşması'nın 1 Haziran 1945 tarihine Kadar 3 Ay Uzatılması Hakkında Kanun yayımlandı.

11 TEMMUZ

 Tarım Bakanlığı Toprak İşleri Genel Müdürlüğü Görev ve Kuruluşu Hakkında 4784 sayılı Kanun yayımlandı.

13 TEMMUZ

 Orman Kanunu'na Bazı Hükümler Eklenmesine ve Bu Kanun'un Birinci Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.

 Ordu Mensuplarıyla Emniyet Genel Müdürlüğü ve Gümrük Muhafaza ve Muamele Sınıfı Kadrolarında Çalışanlara Birer Er Tayını Verilmesi Hakkındaki 4367 sayılı Kanun'a Ek Kanun yayımlandı.

14 TEMMUZ

 Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanun'a Ek 4644 sayılı Kanun'a Bağlı (2) ve (3) sayılı Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

 Uyuşmazlık Mahkemesi Kurulması Hakkında Kanun yayımlandı.

 Seferberlik Kanunu'nun 3. Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun yayımlandı.

 Hâkimler Kanunu ile bu Kanun'un Bir Kısım Maddelerini Değiştiren 3501, 3693 ve 3885 sayılı Kanunların Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun yayımlandı.

16 TEMMUZ

- 4792 sayılı İşçi Sigortaları Kurumu Kanunu yayımlandı.

17 TEMMUZ

- Müttefik güçlerin önderleri Potsdam Konferansı'nda toplandı. 17 Temmuz 1945'te İngiltere, ABD ve Sovyetler Birliği liderleri, Almanya'nın Potsdam kentinde bir araya geldiler. Harry Truman, Josef Stalin ve İngiltere Başbakanı Winston Churchill, II. Dünya Savaşı sonrası dünyanın bölüşümünü belirlediler.

- Türk-İngiliz Ticaret ve Ödeme ve Mali Anlaşmalarının Birer Ay Daha Uzatılmaları Hakkında 4794 sayılı Kanun yayımlandı.

- Ordu İç Hizmet Kanunu'nun 3387 sayılı Kanunla Değişen 2'nci Maddesinin Değiştirilmesine Dair 4795 sayılı Kanun yayımlandı.

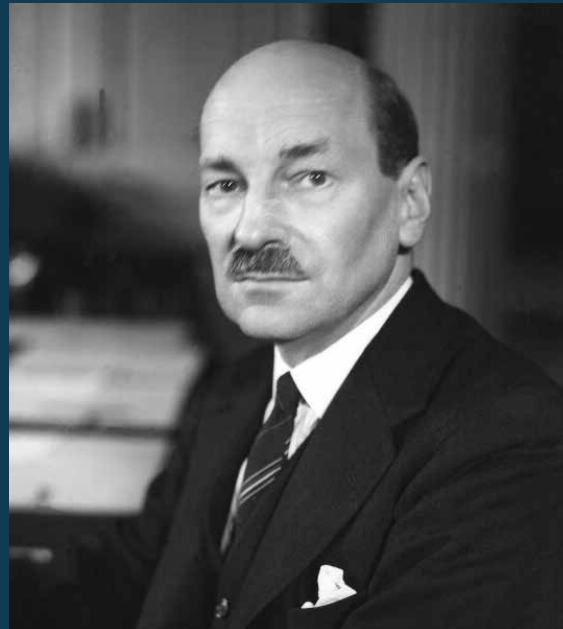
- Mübadele ve Teffiz İşlerinin Keson Tasfiyesi Hakkında 4796 sayılı Kanun yayımlandı.

18 TEMMUZ

- Çok partili hayatın ilk muhalefet partisi olan Millî Kalkınma Partisi kuruluş başvurusunda bulundu.

26 TEMMUZ

- İngiltere'de Sir Winston Churchill seçimleri kaybetti. İngiltere tarihinde ilk kez İşçi Partisi iktidara geldi. Clement Attlee Başbakan oldu.

Clement Attlee (1883-1967)

28 TEMMUZ

✍ Bir B-25 Mitchell bombardıman uçağı New York'ta Empire State binasının 78. katına çarptı ve 24 kişi öldü.

30 TEMMUZ

✍ Trakya'da Almanlar adına casusluk yaptıkları iddiasıyla yargılanan 15 kişi, Sıkıyönetim Mahkemesi tarafından ölüm cezasına mahkûm edildi.

2 AĞUSTOS

✍ "Potsdam Konferansı" sona erdi. II. Dünya Savaşı sonrası Avrupa'sına yön vermek için Potsdam'da bir araya gelen ABD Başkanı Harry Truman, İngiltere Başbakanı Winston Churchill ve SSCB Devlet Başkanı Josef Stalin görüşmelerini tamamladı. Konferans'ta alınan karar gereğince Almanya; Amerikan, İngiliz, Fransız ve Sovyet komutanlarınca yönetilecek dört ayrı işgal bölgesine ayrıldı.

6 AĞUSTOS

✍ Devlet Malı Gayrimenkullerin Bağıtlı ve Bağıtsız İşgalinden Doğan Alacakların Affı Hakkında 4797 sayılı Kanun yayımlandı.

✍ II. Dünya Savaşı'nda ABD tarafından Japonya'nın Hiroşima kentine ilk atom bombası atıldı. Şehirde 10 kilometrekarelik alan yerle bir olurken 70 bin kişi o anda, on binlerce insan da ileriki yıllarda radyasyon nedeniyle öldü. Zamanla radyoaktivitenin yol açtığı kanserler de dâhil, ölü sayısı 200 binin üstüne çıktı.

7 AĞUSTOS

✍ Irak ordusu Revandiz'den Kürt güçlerine yönelik büyük bir saldırı başlattı. Aynı gün Barzan-Revandiz bölgesinde sıkıyönetim ilan edildi. Irak Hava Kuvvetleri ve Topçu Birlikleri bölgeyi bomba yağmuruna tuttu.

✍ Nüfus sayımı için evlere numara verilmesi kararlaştırıldı.

8 AĞUSTOS

✍ II. Dünya Savaşı devam ederken SSCB, Japonya'ya savaş ilan etti.

9 AĞUSTOS

İkinci atom bombası Japonya'nın Nagasaki kentine atıldı. 37 bin kişi yaşamını yitirirken, 40 bin kişi de yaralandı.

10 AĞUSTOS

Japonya teslim olmayı kabul etti. Böylelikle II. Dünya Savaşı Pasifik'te sona erdi.

15 AĞUSTOS

II. Dünya Savaşı sonunda Japonya kayıtsız, şartsız teslim oldu. İmparator Hirohito, ülkesinin teslim olduğunu açıkladı. Kore, bağımsızlığını kazandı.

17 AĞUSTOS

Endonezya, Hollanda'dan bağımsızlığını ilan etti.

Japonların kayıtsız, şartsız teslim olmaları üzerine savaşın sona ermesi dolayısıyla verilen önerge-nin kabul edildiğine dair TBMM Kararı yayımlandı.

19 AĞUSTOS

Vietnam'da Viet Minh, Japon işgalcilerine karşı ayaklanma çağırısı yaptı; 100 bini aşkın kişi Hanoi'de toplandı. Viet Minh, 1941'de Ho Chi Minh'in öncülüğünde komünistler dâhil bağımsızlık yan-lısı ulusal güçlerin ittifakı olarak kurulmuştu.

Tevfik Fikret'in "Aşıyan" (Kuş Yuvası) adını verdiği evi, müze olarak düzenlenerek şairin 30. ölüm yıl dönümünde halka açıldı. "Edebiyat-ı Cedide", "Hamit" ve "Fikret" salonları da 1946'da dü-zenlenerek müzeye eklendi.

20 AĞUSTOS

Şekerin satışının, naklinin ve imalâta kullanılmasının dört gün için yasak edilmesi hakkındaki Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

24 AĞUSTOS

San Francisco'da 26 Haziran 1945 tarihinde yapılmış ve imzalanmış olan Birleşmiş Milletler Andlaşması ile Milletlerarası Adalet Divanı Statüsünün onanması hakkında Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinde "Devletler Genel Hukuku" kürsüsü öğretim üyesi Doç. Dr. Mehmet Ali Aybar, Vatan gazetesinde CHP iktidarını sert eleştirdiği "Kâğıt Üstünde Demokrasi" başlıklı bir yazı dizisine başladı. 1946 yılı başlarında Aybar'ın üniversitedeki görevine son verildi.

27 AĞUSTOS

Vârisleri, Sultan II. Abdülhamid'in miras davasını kazandı. II. Abdülhamid'in mirasının 400 milyon dolar olduğu belirtildi.

30 AĞUSTOS

Zafer Bayramı tüm ülkede kutlandı.

2 EYLÜL

ABD Başkanı Truman, II. Dünya Savaşı'nın sona erdiğini ilan etti.

Başbakan Suzuki, Tokyo Körfezi'nde, Missouri zırhlısında Japonya'nın yönetiminin General MacArthur'a devrini öngören anlaşmayı imzaladı.

Japon İmparatorluğu'nun teslimiyetine yetki veren bu belge aynı zamanda II. Dünya Savaşı'nı bitiren yazılı anlaşmadır. 2 Eylül 1945 tarihinde Tokyo Körfezi'nde Uraga Kanalı'nda demirleyen ABD Deniz Kuvvetleri zırhlısı USS Missouri'nin güvertesinde Japon İmparatorluğu, Amerika Birleşik Devletleri, Çin Cumhuriyeti, Birleşik Krallık, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği, Avustralya, Kanada, Fransa Cumhuriyeti Geçici Hükûmeti, Hollanda Krallığı ve Yeni Zelanda temsilcileri tarafından imzalandı.

Việt Nam, Fransa'dan bağımsızlığını ilan etti.

4 EYLÜL

Çeltik ve bakliyelerden alınması gereken Devlet hisselerinden tahsil edilmemiş olanlarının satın alınmasından vazgeçilmesi hakkındaki Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

5 EYLÜL

Çok partili düzene geçişin ilk partisi olan Millî Kalkınma Partisi (MKP) kuruldu.

Nuri Demirağ tarafından kurulan MKP, Türkiye'nin çok partili rejimdeki ilk muhalefet partisidir.

II. Dünya Savaşı'nın son yıllarında başlayan liberalleşme süreciyle birlikte yeni partilerin kurulması yolu açılmıştır. Bu doğrultuda MKP, 18 Temmuz 1945'te gerekli başvuruyu yaptı ve 5 Eylül'de Başbakan Şükrü Saracoğlu'nun bu başvuruyu onaylamasıyla çalışmalarına resmen başladı. Partinin kurucuları arasında 1920-23 yılları arasındaki Birinci Dönem TBMM'de muhalefet grubu olan İkinci Grup'un önderi Hüseyin Avni Ulaş, Cevat Rifat Atilhan gibi kişiler yer alıyordu. Partinin ilk genel başkanı da Nuri Demirağ oldu. Genel olarak liberal bir eğilimi yansıtan parti programında devletçilik uygulamaları eleştiriliyor, seçimlerin tek dereceli ve nispi temsil sistemine göre yapılması, iki meclisli yasama organı, cumhurbaşkanının yalnızca tek dönem için ve halk tarafından seçilmesi gibi yenilikler öneriliyordu. Programda ayrıca, belediye başkanlarının da halk tarafından seçilmesi

isteniyordu. MKP 1946'da belediye seçimlerine, gene 1946 ve 1950'de genel seçimlere katıldıysa da bir varlık gösteremedi. Başkan Nuri Demirağ 1954 genel seçimlerine Demokrat Parti listesinden bağımsız aday olarak katıldı ve Sivas'tan milletvekili seçildi. Demirağ'ın 1957'de ölümünden sonra belirgin bir siyasal etkinlikte bulunmayan MKP, son genel kurulunu toplamadığı için 22 Mayıs 1958'de kendiliğinden fesholdü.

6 EYLÜL

Memurlar Kooperatifinde yolsuzluk yapıldığı ve 32 bin şeker karnesinin kaybolduğu iddia edildi.

7 EYLÜL

Millî Korunma Kanunu'na dayanılarak bazı illerde yetiştirilen 1945 / 1946 rekolte yılı mahsulü bütün pamuklara el konulması ve bu hususta yapılacak işlem hakkında Karar yayımlandı.

9 EYLÜL

Çin-Japon Savaşı (1937-1945) sona erdi.

15 EYLÜL

İzmir ve çevresinde gıda, boya ve kimya ağırlıklı hemen hemen her

sektörde faaliyetini sürdüren ve Türkiye'nin toplam ihracatında önemli bir paya sahip bulunan Yaşar Holding kuruldu.

17 EYLÜL

Celal Bayar CHP'den istifa etti.

Celal Bayar (1883-1986)

Irak Kralı Naibi Prens Abdülillah, resmî ziyaretler için Ankara'ya geldi.

21 EYLÜL

Ülkede demokrasi olmadığını savunan Fuad Köprülü ve Adnan Menderes için Başbakan Saracoğlu'nun başkanlığında 21 Eylül 1945'te toplanan Parti Divanı, ihraç kararı aldı.

5 EKİM

Hollywood set işçilerinin grevinde Warner Bros'ta çıkan olaylarda (Kara Cuma) 40 gösterici yaralandı.

10 EKİM

Kim İl-sung önderliğinde Kore İşçi Partisi kuruldu.

12 EKİM

Ankara Radyosu alaturka saz ve ses sanatçıları toplu olarak istifa etti.

15 EKİM

Nazi işgali altında iş birlikçi Geçici Fransız hükûmetinde Başbakanlık yapan Pierre Laval "vatana ihanet"ten suçlu bulundu ve kurşuna dizildi.

16 EKİM

Tarihe "Ankara Cinayeti" olarak geçen, üst düzey bürokratların adının karıştığı cinayet gerçekleşti.

16 Ekim günü Ankara'da Doktor Neşet Naci Arzan'ın, Ulus Samanpazarı'ndaki muayenehanesinde

Genelkurmay Başkanı Kâzım Orbay'ın oğlu Haşmet Orbay tarafından yedi kurşunla vurularak öldürülmesi olayıdır. Ankara Valisi Nevzat Tandoğan, Haşmet'in Robert Kolejinden arkadaşı olan ve onunla aynı evi paylaşan Reşit Mercan'ı çağırır ve ona "bu cinayeti mutlaka üstlenmesi gerektiğini" söyler. Mercan da çaresiz istenileni yapar ve ertesi gün karakola gidip teslim olur ve "Cinayeti ben işledim." der. Mercan'a 20 yıl, Haşmet Orbay'a da "Ona silahı ben verdim." dediği için sadece bir yıl ceza verilir.

Ancak, basın hadisenin peşini bırakmaz. Bunun üzerine Yargıtay, mahkemenin ilk kararını bozar ve davayı da Ankara'dan alarak Bolu Ağır Ceza Mahkemesine gönderir. Bolu'daki yargılamalarda, mahkemede katilin Haşmet Orbay olduğu ortaya çıkar. Aynı anda, cinayetin Vali Tandoğan tarafından kasten örtbas edildiği, hatta cebren başkasına yüklenildiği de ortaya çıkar. Cezalar, bu yeni duruma göre belirlenir. Mahkemenin kararını Yargıtayda

bozduran ve gelişmelerin seyrini Tandoğan aleyhine olacak şekilde değiştirmeye sebep olan dönemin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Fahrettin Karaoğlu, 16 Haziran 1946 tarihinde otomobili içinde ölü bulunur. Tanık olarak çağırıldığı mahkemede sanık durumuna düşen Ankara'nın 17 yıllık valisi, belediye başkanı ve aynı zamanda CHP il başkanı olan Nevzat Tandoğan, aniden bunalıma girip 9 Temmuz 1946 gecesi kafasına bir kurşun sıkarak intihar eder. Bu olaydan sonra 30 Temmuz 1946 tarihinde Genelkurmay Başkanı Kâzım Orbay görevinden affını ister.

Olaya dair pek çok iddia ortaya atılır. 1945'te Tito liderliğindeki Yugoslavya'nın yönetimi altındaki Bosnalı Müslümanlar için yardım paraları toplanır; ancak o tarihlerde toplanan ve miktarı bilinemeyen bu paralar yerine ulaştırılamaz. Ankara'da muayenehane sahibi ve SSCB Ankara Büyükelçiliğinin doktoru Neşet Naci Arzan da bu yardım parasını toplamıştır. Öldürülme nedeni bir iddiaya göre Bosna için toplanan bu paraların zimmete geçirilmesi idi. Diğer iddiaya göre ise Orbay ile birlikte yürüttükleri casusluk faaliyetiydi. Ancak, gerçek hiçbir zaman tam olarak aydınlatılamadı.

Juan Peron (1895-1974)

17 EKİM

Juan Peron hapisten çıktı ve Arjantin Devlet Başkanı oldu.

19 EKİM

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi açıldı.

20 EKİM

Mısır, Suriye, Irak ve Lübnan; Filistin topraklarında devlet kurmak isteyen Yahudilere karşı Arap Birliğini kurdu.

21 EKİM

Fransa'da kadınlar ilk defa oy kullanma hakkı elde etti.

Cumhuriyet'in dördüncü nüfus sayımı yapıldı. Türkiye nüfusunun 18 milyon 871 bin 203 olduğu açıklandı. İstanbul il nüfusu ise 1 milyon 686 bin 71 olarak belirlendi.

22 EKİM

Toprak Mahsulleri Vergisi olarak zeytin vergisi kararı çıktı. Zeytin vergisinin, yağ olarak ödeneceği belirtildi.

24 EKİM

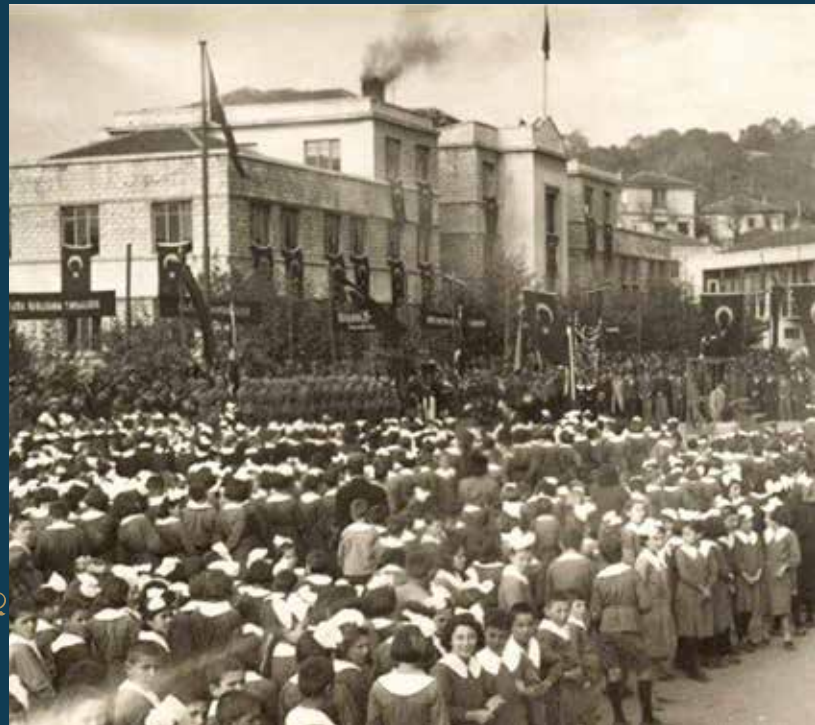
II. Dünya Savaşı sırasında, Nazilerin Norveç'i işgal etmesine yardım eden, daha sonra Hitler'in Norveç Başbakanı yaptığı Faşist Parti lideri Vidkun Abraham Quisling kurşuna dizildi.

Güvenlik ve barışın sağlanması amacıyla, Birleşmiş Milletler Bildirgesi yayımlandı. Böylelikle Birleşmiş Milletler (BM) kurulmuş oldu.

29 EKİM

Cumhuriyet Bayramı tüm yurttta kutlandı.

1 KASIM

TBMM 7. Dönem 4. Yasa-
ma Yılı açıldı. Cumhurbaşkanı
İsmet İnönü açış konuşmasını
gerçekleştirdi.

2 KASIM

Millî Şef İsmet İnönü'nün nutku
gazete manşetlerinde tam sayfa
yer aldı.

10 KASIM

Atatürk, ölüm yıl dönümünde tüm
ülkede sevgi ve minnetle anıldı.

12 KASIM

Yugoslavya'da yapılan genel
seçimleri Mareşal Josip Broz
Tito'nun önderliğindeki Ulusal
Cephe kazandı.

13 KASIM

General Charles de Gaulle, geçici
Fransız hükûmetinin başkanlığı-
na getirildi.

Charles de Gaulle (1890-1970)

15 KASIM

Yaklaşık 90 yıldan beri İstanbul
Boğazi'nde vapurla yolcu taşıma-
cılığı yapan "Şirketi Hayriye" adı-
daki kuruluş, devlet tarafından
satın alındı. 17 Ocak 1851 günü
Osmanlı Devleti'nde yerli serma-
yeye dayalı olarak kurulan ilk ano-
nim şirket olan Şirketi Hayriye,
ilk hattını Üsküdar'a açmış, bunu
daha sonra Boğaz'ın çeşitli semt-
lerine yapılan seferler izlemişti.

16 KASIM

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bi-
lim ve Kültür Örgütü (UNESCO)
kuruldu.

Nazi yönetiminde görev yapmış ve o döneme dair önemli bilgilere sahip 88 Alman bilim insanı ABD'ye ulaştı.

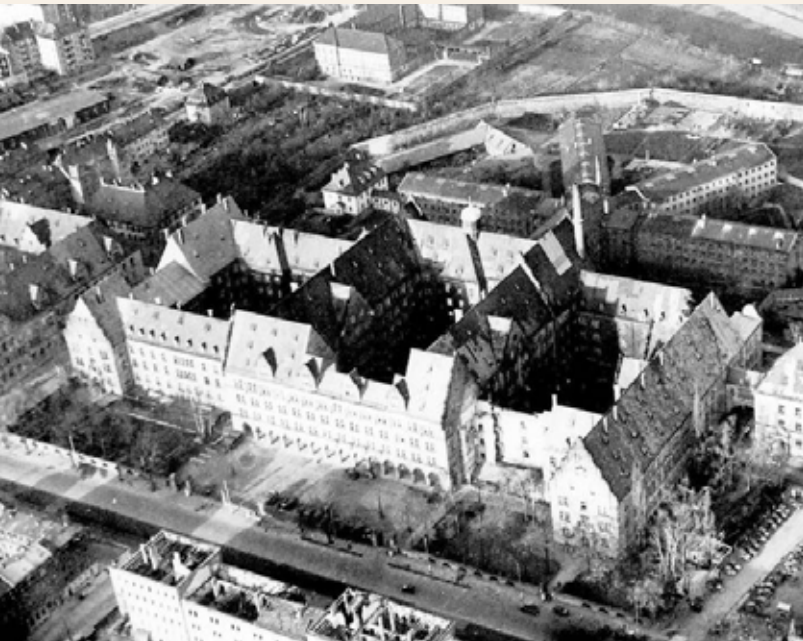
18 KASIM

Bulgaristan'da muhalefetin katılmadığı seçimlerde Komünist Partisi öncülüğündeki "Vatan Cephesi" %88 oranında oy aldı.

Doğan Kardeş sanat müsamerelerinin ilki Tepebaşı Çocuk Tiyatrosunda yapıldı.

20 KASIM

II. Dünya Savaşı'ndan sonra Nürnberg duruşmaları başladı.

24 KASIM

Merkezi Paris'te bulunan Beynelmîl Ticaret Odasıyla irtibat temin etmek için İstanbul'da Beynelmîl Ticaret Odası Türkiye Millî Komitesinin kurulmasına ve 'Millî' unvanını taşımasına izin verilmesine ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

27 KASIM

CHP Parti Grubunun yaptığı toplantıda İçel Milletvekili Refik Koraltan'ın ihracına karar verildi. Genel Başkanlık Divanı ise Koraltan'ın ihracını 19 Aralık günü onadı.

Refik Koraltan (1889-1974)

28 KASIM

Resmî araçlara kadın ve çocukların binmesi yasaklandı.

29 KASIM

Yugoslavya Federal Cumhuriyeti kuruldu.

3 ARALIK

İlk modern maden kuyusunun ad koyma töreni yapıldı.

4 ARALIK

Tan Matbaası bir grubun saldırısıyla yıkıldı.

İstanbul'da, iktidardaki CHP teşkilatı ve "milliyetçi üniversite öğrenci derneklerinin" organize ettiği komünizm karşıtı gösteride, İstanbul Üniversitesi öğrencilerinden oluşan kalabalık bir grup, Beyazıt Meydanı'nda toplanıp sloganlar atarak Babıali'ye doğru yürüyüşe geçti. Burada, Tan Matbaasını, Berrak ve ABC kitabevlerini yağmalayan göstericiler;

Beyoğlu'ndaki Yeni Dünya ve La Turquie gazeteleri ile Görüşler dergisinin idarehane ve tesislerine de zarar verdiler. İstanbul polisi olaylarda etkisiz kaldı. Gazeteci Hüseyin Cahit Yalçın'ın 3 Aralık tarihli Tanin gazetesinde "Kalkın ey ehl-i vatan!" başlıklı yazısı ile kalabalıkları saldırılara teşvik ettiği ileri sürüldü. Tan'ın çıkardığı ve aynı gün tahrip edilen Görüşler dergisi, CHP iktidarına karşı parti kurma hazırlığındaki Celal Bayar, Fuat Köprülü gibi isimlerle birlikte solcu aydınların da yazacağı bir platform olarak 3 gün önce yayın hayatına başlamıştı. Saldırıları sonrası Tan'la birlikte kapandı. Tan'ın sahibi Zekeriya ve Sabiha Sertel ile yazar Nail Çakırhan, Tan'da çıkan bazı yazılardan yargılandı; 4 aylık tutukluluk sonrası 1 yıl hapis cezası verildi. Ardından dava temyize götürüldü ve beraat kararı alındı. Tan gazetesinin Cumhuriyet'i yükseliş yıllarında Hitler'i desteklemekle itham etmesine karşılık Cumhuriyet de Serteller'i Sovyetler üzerinden komünistlikle suçlamış, polemik uzun süre devam etmişti. Yayıncılığı bırakan Sertel çifti 1952'de Türkiye'den ayrıldılar. Aralık 1945

günü, dönemin siyasi iktidarınca kısırtılan üniversite gençliği eliyle gerçekleştirilen saldırıda, gazetenin matbaası bir daha kullanılmayacak şekilde tahrip edildi ve Tan gazetesinin yayın hayatı son buldu. Tan'ın yayın hayatına son veren saldırı, basında 'gençliğin haklı bir eylemi' olarak yer aldı.

Dönemin basını içinde Tan gazetesini, savaş yılları boyunca Nazizme karşı çıkarak antifaşist bir yayın politikası izlemişti. Gazeteler; Tan'ı ve Serteller'i, Moskova ile iş birliği içinde olan ve Sovyet rejimi isteyen 'Kızılar' olarak suçlamıştı. 4 Aralık'taki saldırının ardından Sabiha ve Zekeriya Sertel çeşitli yazıları nedeniyle tutuklanarak yargılanmışlar ve bir yıl hapis cezasına çarptırılmışlardı. Fakat bu karar, dört ay hapis yatmalarının ardından Yargıtay tarafından bozulmuştu.

ABD Senatosu, 65'e karşı 7 oyla BM'ye katılma kararı aldı.

Filyos-Hisarönü Ateş Tuğla Fabrikasının temeli atıldı.

5 ARALIK

✍️ Bermuda Şeytan Üçgeni'nde bir uçak kayboldu.

Bermuda Şeytan Üçgeni, Atlantik Okyanusu'nda, geçmişte çok sayıda uçak ve geminin kaybolduğu bölgedir. Eskiden manyetik olduğusanılan fakat günümüzde okyanus akıntılarının etkisiyle oluşan bir doğal gaz kaynağına ev sahipliği yaptığı düşünülen bir alandır. Bu bölge Amerikan sahil koruma örgütünün 7 no'lu Bölge Müdürlüğünün 5720 sayılı sirküler yazısında şöyle tarif edilmektedir:

"Bermuda Üçgeni ya da Şeytan Üçgeni diye anılan hayal ürünü yer, Atlantik'te, ABD'nin güneydoğu kıyılarında; açıklanamayan gemi, tekne ve uçak kayıplarının çok yüksek oranda yer aldığı bir alandır. Bu üçgenin köşelerinde Bermuda, Florida'daki Miami ve Puerto Rico'daki San Juan olduğu kabul edilmektedir."

13 ARALIK

✍️ Altı ilde ilan edilmiş olan sıkıyönetimin altı ay daha uzatılması hakkında 1480 sayılı TBMM Kararı yayımlandı.

✍️ Filarmoni Derneği İstanbul'da ilk konserini verdi.

Sedat Simavi (1896-1953)

20 ARALIK

- İstanbul Basın Birliği Başkanlığı'na Sedat Simavi getirildi.

22 ARALIK

- Tan ve Yeni Sabah gazeteleri hakkında "Hükûmeti ve Meclisi küçük düşürücü yayın yapmak" iddiasıyla dava açıldı.
- Orduya Büyük Millet Meclisinin selam ve güveninin bildirilmesi hakkında Karar yayımlandı.

25 ARALIK

- Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne Dair Olan 3656 sayılı Kanun'da Değişiklik Yapılması ve Aylıklardan %5 Emeklilik Karşılığı Kesilmesi Hakkında 4805 sayılı Kanun yayımlandı.

27 ARALIK

- Uluslararası Para Fonu ya da bilinen kısaltmasıyla IMF (International Monetary Fund), resmen faaliyete başladı. Bretton Woods Konferansı'na katılan 44 ülkeden 30'u, 31 Aralık 1945 tarihinden önce IMF üyeliğini kabul etti.
- 28 devletin üzerinde anlaştığı ilkeler doğrultusunda Uluslararası Yeniden Yapılanma ve Kalkınma Bankası (IBRD-International Bank for Reconstruction and Development) adıyla Dünya Bankası (The World Bank) kuruldu.

28 ARALIK

- Tunceli İlinin İdaresi Hakkındaki 2884 sayılı Kanun Hükümlerinin Bir Yıl Daha Uzatılmasına Dair 4809 sayılı Kanun yayımlandı.

29 ARALIK

- "Takas Limited Şirketi"nin görevleri Merkez Bankasına devredildi.

31 ARALIK

- 4817 sayılı 1946 Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

1946

2 OCAK

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü 1946 yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü 1946 yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

Olağanüstü hâllerin devamı süresince memur ve hizmetlilere yapılacak yardım hakkındaki 3/3510 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

3 OCAK

4820 sayılı Posta, Telgraf ve Telefon İşletme Genel Müdürlüğü 1946 Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

4821 sayılı Olağanüstü İhtiyaçlar İçin Millî Savunma Bakanlığınca Yurda Sokulacak Maddelerin Vergi Muafıkları Hakkındaki 4340 sayılı Kanun'un Yürürlük Süresinin Uzatılması Hakkında Kanun yayımlandı.

4822 sayılı Devlet Havayolları Genel Müdürlüğünün 1946 Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

4823 sayılı Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğünün 1946 Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

4 OCAK

4824 sayılı Orman Genel Müdürlüğü 1946 Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

4825 sayılı Tekel Genel Müdürlüğü 1946 Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

5 OCAK

4826 sayılı Vakıflar Genel Müdürlüğü 1946 Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

4827 sayılı Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü 1946 Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

7 OCAK

Demokrat Parti kuruldu. Celal Bayar, partinin genel başkanlığına seçildi.

8 OCAK

- ✍ Bir kısım ihraç mallarımızın gümrük çıkış vergisinden istisna edilmeleri hakkında Karar yayımlandı.
- ✍ Orman Umum Müdürlüğü 5 ve 7 numaralı Orman Tahdit Komisyonu Başkanlığının Tebliği yayımlandı.

16 OCAK

- ✍ Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) İş ve İşçi Bulma Kurumu Kanunu'nu kabul etti.
- ✍ Türkiye - Finlandiya Ticaret ve Ödeme Anlaşması'nın 6 Ay Süre ile Uzatılması Hakkında Kanun yayımlandı.
- ✍ Türk - İngiliz Ticaret ve Ödeme ve Akçalı Anlaşmaları Sürelerinin 20 Gün Uzatılması Hakkında Kanun yayımlandı.
- ✍ Türkiye - İsviçre Ticaret ve Ödeme Anlaşması'nın Üç Ay Uzatılması Hakkında Kanun yayımlandı.
- ✍ Türkiye - İsviçre Ticaret ve Ödeme Anlaşması'nın Bir Ay Uzatılması Hakkında Kanun yayımlandı.

21 OCAK

- ✍ Kanun ile kamu istihdam hizmetlerini vermek üzere İş ve İşçi Bulma Kurumu (İİBK) kuruldu.
- ✍ 4832 sayılı Nakil Vasıtaları Hakkındaki Kanun'a Ek Kanun yayımlandı.
- ✍ 4833 sayılı Türkiye ile Çekoslovakya Arasında İmzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşması'nın Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

23 OCAK

- ✍ Toprak mahsulleri vergisi kaldırıldı.
- ✍ Türk-İngiliz Ticaret ve Ödeme Anlaşması'nın Onanması Hakkında 4834 sayılı Kanun yayımlandı.
- ✍ Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Konfederasyonu Anlaşma ve Eklerinin Onanması Hakkında 4835 sayılı Kanun yayımlandı.
- ✍ Türkiye ile Yunanistan arasında Ticari ve Ödeme Anlaşması'nın Onanması Hakkında 4836 sayılı Kanun yayımlandı.

24 OCAK

- ✍ Birleşmiş Milletler, Uluslararası Atom Enerjisi Komisyonunu kurdu.

Cahit Sıtkı Tarancı (1910-1956)

- ✍ Cumhuriyet Halk Partisi Sanat Ödülü'nü "35 Yaş" şiiriyle Cahit Sıtkı Tarancı kazandı.

25 OCAK

- ✍ İş ve İşçi Bulma Kurumu Kuruluş ve Görevleri Hakkında 4837 sayılı Kanun yayımlandı.

26 OCAK

- ✍ 4838 sayılı Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Kuruluş ve Memurları Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Olan 4258 sayılı Kanun'a Bağlı Kadrolarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.
- ✍ 4839 sayılı Gümrük Çıkış Vergisi'nin Kaldırılmasına Dair Kanun yayımlandı.
- ✍ 4840 sayılı Toprak Mahsulleri Vergisi Kanunu'nun Kaldırılması Hakkında Kanun yayımlandı.
- ✍ Félix Gouin, Fransa Başbakanı seçildi.

29 OCAK

- ✍ Çalışma Bakanlığı Kanunu TBMM'de kabul edildi.

30 OCAK

- ✍ Çalışma Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun yayımlandı.
- ✍ Ekonomi Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri hakkındaki Kanun ile 3656 sayılı Kanun'a bağlı 1 ve 2 sayılı cetvellerin bu Bakanlık kısımlarında değişiklik yapılması hakkında Kanun yayımlandı.

31 OCAK

- ✍ SSCB'den esinlenen yeni Yugoslavya Anayasası'na göre ülke, altı cumhuriyete ayrıldı: Bosna-Hersek, Hırvatistan, Makedonya, Karadağ, Sırbistan ve Slovenya.

1 ŞUBAT

- ✍ Macaristan'da üç partili koalisyon hükûmeti monarşiyi kaldırarak Macaristan Cumhuriyeti'ni ilan etti.

7 ŞUBAT

- ✍ 1946 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) ve (D) İşaretli Cetvellerin Bü-

yük Millet Meclisi Kısımlarında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.

- İstiklâl Harbi Malûllerine Verilecek Para Mükâfatı Hakkında Kanun yayımlandı.

8 ŞUBAT

- 4847 sayılı Denizaltı Gemileriyle Avcı Botlarında Bulunanlara Verilecek Hazır Gıda Hakkındaki Kanun'un Birinci Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun yayımlandı.

- 4849 sayılı Memur ve Hizmetlilere Verilecek Olağanüstü Zam Hakkındaki Kanun'a Ek Kanun yayımlandı.

- 4850 sayılı Subaylar Heyetine Mahsus Terfi Kanunu'nun 14. Maddesine İki Fıkra Eklenmesine Dair Kanun yayımlandı.

- 4851 sayılı Etibank Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

- 4852 sayılı Sümerbank Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

- 4853 sayılı Elektrik İşleri Etüd İdaresinin Ekonomi Bakanlığına Bağlanması Hakkında Kanun yayımlandı.

11 ŞUBAT

- Şeker ve Glikozdan Alınan İstihlak Vergilerinde Yapılan İndirimlerin Onanması Hakkında 4855 sayılı Kanun yayımlandı.

12 ŞUBAT

- 4856 sayılı Adli Evrakın Posta, Telgraf ve Telefon İdaresi Vasıtasıyla Tebliği'ne Dair Olan 3560 sayılı Kanun'a Ek Kanun yayımlandı.

- 4857 sayılı Belediye, Kamu-laştırma Kanunu'na Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun yayımlandı.

13 ŞUBAT

- Adalet Bakanlığı Maaşlarında Değişiklik Yapılması Hakkında 4858 sayılı Kanun yayımlandı.

- Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne Dair Olan 3656 sayılı Kanun'a Ek 4859 sayılı Kanun yayımlandı.

- Devlet Havayolları Genel Müdürlüğü İhtiyaçları İçin Gelecek Yıllara Geçici Yüklenmelere Girişilmesi Hakkında 4860 sayılı Kanun yayımlandı.

14 ŞUBAT

- İlk genel amaçlı elektronik bilgisayar ENIAC (Electronic Numerical Integrator and Computer), Pensilvanya Üniversitesinde (ABD) tanıtıldı.
- İngiltere'nin Merkez Bankası olan "The Bank of England" millîleştirildi.

15 ŞUBAT

- 4448 sayılı Kanun'un 2'nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.
- Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Kuruluş ve Memurları Kanunu'na Bazı Hükümler Eklenmesine ve 4258 sayılı Kanun'a Bağlı Kadro Cetvellerinin Değiştirilmesine Dair Kanun yayımlandı.
- Bina Vergisi Kanunu'nun 34'üncü Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun yayımlandı.

16 ŞUBAT

- 4864 sayılı Meslekî Hastalıkların Tazmini Hakkındaki 42 numaralı Milletlerarası Sözleşmeye Katılmaya Dair Kanun yayımlandı.
- 4865 sayılı Sınai Müesseselerde Hafta Tatili Yapılması hakkındaki 14 numaralı Milletlerarası Sözleşmeye Katılmaya Dair Kanun yayımlandı.
- 4866 sayılı Ücretli İş Bulma Bürolarının Kapatılması hakkındaki 34 numaralı Milletlerarası Sözleşmeye Katılmaya Dair Kanun yayımlandı.

20 ŞUBAT

- 4867 sayılı Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü Memurları Emekli Sandığı Hakkındaki 3137 sayılı Kanun'un Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanun'a Yeniden Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun yayımlandı.
- 4868 sayılı Emniyet Kuruluş Kanunu'nun 24'üncü Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.
- Yeniden 10 İlçe Kurulması Hakkında Kanun yayımlandı.

21 ŞUBAT

✍ Tan gazetesinin sahipleri "Meclisin ve hükûmetin manevi şahsiyetini tahkir" suçundan tutuklandı.

✍ İnebolu ve Amasra Limanları Yapımı İçin Gelecek Yıllara Geçici Yüklönmelere Girişilmesi Hakkında 4870 sayılı Kanun yayımlandı.

✍ 4871 sayılı Sıtma Savaşı Kanunu yayımlandı.

✍ Çırağan Sarayının İstanbul Belediyesine devir ve temlik hakkında 4872 sayılı Kanun yayımlandı.

27 ŞUBAT

✍ Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükûmeti arasında Kahire'de anlaşma imzalandı.

5 MART

✍ İkinci Dünya Savaşı'nda ortaya çıkan ve Sovyetler Birliği ile Doğu Avrupa ülkelerini simgeleyen 'Demirperde' kavramı, ilk kez İngiltere Başbakanı Winston Churchill'in bir konuşmasında kullanıldı.

15 MART

✍ İş ve İşçi Bulma Kurumu 15.03.1946 tarihinde faaliyete geçti.

23 MART

✍ Zekeriya Sertel ile Sabiha Sertel, Cami Baykut ve Halil Lütfi Dördüncü, çeşitli hapis cezalarına çarptırıldılar. Daha sonra karar, Yargıtayca bozuldu ve gazeteciler serbest bırakıldılar.

5 NİSAN

✍ 1944'de vefat eden Washington büyükelçisi Münir Ertegün'ün naaşını getiren ABD savaş gemisi "Missouri" İstanbul Limanı'na demirledi. Missouri'ye refakat eden 2 gemiyle gelen ABD askerî heyeti için, 4 gün boyunca üst düzey karşılama/ağırlama programı uygulandı. Dönemin en güçlü savaş gemisi Missouri'nin İstanbul Limanı'na gelmesiyle Türk-Amerikan ilişkilerinde yeni bir dönem başladı.

8 NİSAN

4873 sayılı Bina Vergisi Kanunu'na geçici bir madde eklenmesi hakkında Kanun yayımlandı.

4874 sayılı Kazanç Vergisi Kanunu'nun 3'üncü maddesinin 14'üncü fıkrasının değiştirilmesi hakkında Kanun yayımlandı.

Milletler Cemiyeti, 8-18 Nisan 1946'da yapılan tarihî bir toplantı sonunda görevini BM örgütüne bıraktı.

15 NİSAN

Şair Necip Fazıl Kısakürek, Sümerbanka hakaret ettiği gerekçesiyle üç buçuk ay hapis, 115 lira para cezasına çarptırıldı.

Millî Kütüphane Hazırlık Bürosu kuruldu. Kütüphane, 15 Ağustos 1948'de okuyuculara açıldı.

17 NİSAN

Suriye, Fransa'dan bağımsızlığını ilan etti. Bağımsızlık günü Eid-ul Jalaa (İyd-ul Celâ) adıyla ulusal resmî tatil günü ilan edildi.

18 NİSAN

Milletler Cemiyeti dağıldı.

23 NİSAN

Millî Egemenlik ve Çocuk Bayramı tüm yurttaki coşkuyla kutlandı.

24 NİSAN

Ulvi Cemal Erkin'in "Birinci Senfonisi", Ankara Devlet Konservatuarında ilk kez seslendirildi.

- 3/4022 sayılı İstanbul ilinin Eyüp ilçesine bağlı Kemberburgaz bucağının Akpınar köyünde elde edilecek linyit madeninden %5 nispi resim alınması hakkında Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

25 NİSAN

- İstanbul - Ankara hattında yataklı tren seferleri başladı.
- Türkiye Garanti Bankası kuruldu.

29 NİSAN

- Belediye Kanunu'nun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında Kanun kabul edildi.

30 NİSAN

- Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğüne tahsil edilmekte olan vergi ve resimlerin ilgili daire ve sandıklara yatırılması süresine dair Kanun yayımlandı.
- Gümrük Tarifesi Kanunu'na bağlı cetvelin 840 ve 845'inci numaralarında değişiklik yapılmasına dair Kanun yayımlandı.
- Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu'na Ek Kanun yayımlandı.
- Belediye Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

6 MAYIS

- Mısır ve mamullerinin Devlete, gerçek ve tüzel kişilere ait deniz taşıtları ile Karadeniz limanlarından başka limanlara taşınmasının yasak edilmesi, Samsun'dan Sivas'a ve Zonguldak'tan Irmak'a kadar olan demiryolu üzerindeki istasyonlardan yurdun başka yerlerine Devlet Demir Yolları vasıtasıyla mısır ve mamullerinin taşınmasının yasak edilmesi, buğday, karışık buğday ve çavdar ile bunların her nevi mamullerinin (kaynamış bulgur hariç) Devlet kara ve deniz

taşıtları ile taşınmayacağına dair olan K/590 sayılı Karar'ın K/611 sayılı Karar'la değiştirilen altıncı maddesi hükmünün Güney Demiryollarının Türk toprakları içindeki kısmına da teşmil edilmesi hakkındaki Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

10 MAYIS

Birleşmiş Milletler Yardım ve Kalkındırma İdaresine Katılması ve Yardımda Bulunulması Hakkında 4881 sayılı Kanun yayımlandı.

Amerika Birleşik Devletleri Hükûmeti tarafından Cumhuriyet Hükûmetine Verilen On Milyon Dolarlık Kredi Anlaşmasının Onaylanması Hakkında 4882 sayılı Kanun yayımlandı.

1946 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

11 MAYIS

10-11 Mayıs 1946'da yapılan Olağanüstü Kurultay'da İnönü'nün "Millî Şef" ve "Değişmez Genel Başkan" unvanları kaldırıldı. Bunun yerine parti başkanının 4 yıllığına seçilmesi kabul edildi. Ayrıca hükûmeti denetlemek amacıyla kurulmuş olan Müstakil

Grup, çok partili sisteme geçildiği için kaldırıldı.

Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün CHP'nin Büyük Kurultayının 10/5/1946 tarihinde yapılan olağanüstü toplantısındaki söylevleri, Resmî Gazete'de yayımlandı.

13 MAYIS

Ankara Tıp ve Fen Fakülteleri Yapımı İçin Gelecek Yıllara Geçici Yüklenmelere Girişilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

1934 İkinci Sıra Türk Borcu Tahvillerinin Erken Ödenmesinde 4516 sayılı Kanun'la Çıkarılmasına İzin Verilen Bonoların Kullanılması ve Amortisman Sandığında Bulunan Tahvillerin Üç Yılda Ödenmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

14 MAYIS

Türkiye Sosyalist Partisi (TSP) İstanbul'da Avukat Esat Adil Müstecaplıoğlu tarafından kuruldu.

16 MAYIS

Altı ilde ilân edilmiş olan Sıkıyönetimin altı ay daha uzatılması hakkında TBMM Kararı yayımlandı.

18 MAYIS

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne Dair Olan 3656 sayılı Kanun'a Ek Kanun yayımlandı.

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Amerika Birleşik Devletleri Arasında Hava Ulaştırımalarına Dair Olan Anlaşmanın Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Birleşik Krallık Hükûmeti Arasında Hava Ulaştırımalarına Dair Olan Anlaşmanın Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

20 MAYIS

Türkiye, UNESCO Sözleşmesi'ni 20 Mayıs 1946 tarihli ve 4895 sayılı Kanun'la onayladı.

21 MAYIS

Tokat, Çorum, Balıkesir illerindeki Yer Sarsıntısından Müteessir Olan Mintikalarda Zarar Görenlere Yapılacak Yardım Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

23 MAYIS

15/5/1946 tarihli Tekel Genel Müdürlüğünün 1941 Yılı Bilançosunun Onanması Hakkında 4887 sayılı Kanun yayımlandı.

24 MAYIS

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, "çok partili" siyasi dönemin ilk girişimlerinden birisi olarak 24 Mayıs 1946 tarihinde Sabit Şevki Şeren, Hüseyin Türkgeldi, Hasan Yaşatürk, Fehmi Ünal, Orhan Taner ve Orhan Arıburnu tarafından İstanbul'da kuruldu.

Toprak Mahsulleri Vergisi Kanunu'nun Kaldırılması Hakkındaki 4840 sayılı Kanun'a Ek Kanun yayımlandı.

Asker Ailelerinden Muhtaç Olanlara Yardım Hakkındaki 4109 sayılı Kanun'a Ek Kanun yayımlandı.

3339 sayılı Kanun'un Yürürlük Süresinin Uzatılmasına Dair Kanun yayımlandı.

Gazi Mustafa Kemal Köprüsü'nün Yapılması Hakkındaki 1223 ve 1596 sayılı Kanunların Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi ve İstanbul Sular İdaresi Teşkili Hakkındaki 2226 sayılı Kanun'a Bazı Hükümler Eklenmesine Dair Kanun yayımlandı.

Posta, Telgraf ve Telefon İşletme Genel Müdürlüğü İhtiyaçları için Gelecek Yıllara Geçici Yüklenmelere Girişilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

Şark halı ve kilimleriyle benzerleri ve hayvan postları için kurulacak serbest yer hakkında Kanun yayımlandı.

25 MAYIS

Türk - Yunan Ticaret ve Ödeme Anlaşması'nın Üç Ay Uzatılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu Sözleşmesi'nin Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükûmeti arasındaki Ödünç Verme ve Kiralama ve Mutalebelere Müteallik Anlaşma'nın onanması hakkında Kanun yayımlandı.

26 MAYIS

Belediye seçimleri, "Açık Oy, Gizli Tasnif" şeklinde olduğu için olaylı geçti. CHP birinci parti oldu. İkinci olan Demokrat Parti ise, iktidarın seçimde yanlı davranıldığı ve seçim güvenliği olmadığı gerekçesiyle konuyu mahkemeye taşıdıysa da sonuç alamadı.

26 Mayıs Belediye Seçimleri, erkene alınması düşünülen milletvekili seçimlerinin provasıydı ve favorisi de CHP'ydı. DP seçimlere girmiyor, MKP ise ciddiye alınmıyordu. Sonucu baştan bilinmesine rağmen yine de bu seçim çok partili hayata geçişin ilk seçimiydi ve asıl merak edilen ise kimin kazanacağı değil, seçimlere katılım oranlarının ne olacağıydı. Seçimler sonrasında en çok üzerinde durulan konular seçimlerin uygulanması ve katılım oranlarıydı. Seçimler sonrasında muhalefetin iddia ve şikâyetleri dört konuya odaklandı: Seçimlere katılım oranının düşük olması, halkın çeşitli baskılarla CHP'ye oy vermeye zorlanmış olması, seçim komisyonlarının iktidar partisi lehine görevlerini suistimal etmiş olması ve oyların gizli verilmemiş olması. Bu seçimler aynı zamanda, 1945 sonrası yaşanan "basın patlaması"nın sebeplerinden birini oluşturmuştu. Nitekim söz konusu dönemde tirajlar artmış,

resmî ajans ve radyonun iktidar tekelinde kullanılması karşısında muhalif gazeteler daha çekici hâle gelmişti. CHP sözcüsü yayınlar ise günden güne tiraj kaybetmiş, bazıları kapanma noktasına gelmişlerdi. Bu bakımdan 26 Mayıs Belediye Seçimleri, CHP'li yayınların sonunu hazırlayan zincirin ilk halkalarından biri olarak değerlendirilmiştir.

27 MAYIS

Tekel Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki 4036 sayılı Kanun'un Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun yayımlandı.

Kibrit ve Çakmak Tekeli Geçici İşletme İdaresinin Tekel Genel Müdürlüğüne Devrine Dair Kanun yayımlandı.

Tekel Genel Müdürlüğü İhtiyaçları İçin Gelecek Yıllara Geçici Yüklenmelere Girişilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

29 MAYIS

1946 yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) ve (E) İşaretli cetvellerde değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü 1946 Yılı Bütçesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü 1946 yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü İhtiyaçları için Gelecek Yıllara Geçici Yüklenmelere Girişilmesi Hakkındaki 4515 sayılı Kanun'da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.

Türk parası kıymetini koruma Kararı yayımlandı.

30 MAYIS

15/1/1940 tarihli ve 2/12688 sayılı kararla yürürlüğe konulmuş olan Türk bayrağı altına girecek vapurlar hakkındaki Tüzük'ün 3 ve 4'üncü maddelerinin değiştirilmesine dair olup Danıştayca incelenmiş olan ilişik Tüzük'ün yürürlüğe konulması hakkında Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

31 MAYIS

TBMM'nin 57. oturumunda, 26 Mayıs 1946 Belediye Seçimi'nde yapıldığı ileri sürülen yolsuzluklar görüşüldü ve gizli oyun demokrasinin temel taşı olduğu konusu müzakere edildi.

✍ Varto ve Hınıs'ta 5,7 büyüklüğünde bir deprem meydana geldi. 839 kişi öldü, 1991 ev yıkıldı.

✍ Millî Korunma Kanunu'nun 20, 21, 27, 28, 29 ve 31'inci maddelerine dayanılarak Ekonomi, Tarım, Sosyal Yardım ve Ticaret Bakanlıklarına bazı yetkiler verilmesi hakkında K/643 sayılı Karar'ın yürürlüğe konulmasına ilişkin 3/4225 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

1 HAZİRAN

✍ Danıştay Kanunu'nun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına ve Bu Kanun'a Bazı Madde ve Fıkralar Eklenmesine Dair Kanun yayımlandı.

✍ Türkiye ile Yunanistan arasında imza edilen Ticaret ve Ödeme Anlaşması ile Bağlantılarının Altı Ay Daha Uzatılması Hakkında Kanun yayımlandı.

✍ Avrupa Kömür Kurulunun Teşkiline Dair Londra'da İmzalanan Anlaşma'nın Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

✍ Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Statüsünde Yapılan Değişikliklerin Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

2 HAZİRAN

✍ İtalya'da 2 Haziran 1946'da yapılan referandumla monarşiden cumhuriyete geçildi.

5 HAZİRAN

✍ Milletvekilleri Seçimi Kanunu kabul edildi. 5 Haziran 1946'da, 4918 sayılı Kanun'la tek dereceli sisteme geçildi.

✍ 4919 sayılı Cemiyetler Kanunu'nun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair Kanun kabul edildi. 5 Haziran 1946 tarihli ve 4919 sayılı Kanun ile 1938 Kanunu'nda önemli değişiklikler yapıldı. Böylece dernek kurma özgürlüğü yeniden serbestlik ilkesine kavuştu.

6 HAZİRAN

✍ Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanun'un bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bu Kanun'a bazı maddeler eklenmesi hakkındaki 4598 sayılı Kanun'a ek Kanun yayımlandı.

✍ 4918 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanunu yayımlandı.

7 HAZİRAN

Subay ve Askeri Memurlarla Gedikli Erbaşlardan ve Askeri Kadrolardaki Çeşitli Hizmetlilerden Kurslara Gönderilenlerin Gündelikleri Hakkında Kanun yayımlandı.

Maliye Bakanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki 2996 sayılı Kanun'un Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanun'a Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun yayımlandı.

Devlet Kâğıt ve Basım Genel Müdürlüğünün Sermayesi Hakkında Kanun yayımlandı.

8 HAZİRAN

Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü 1946 Yılı Bütçesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Belediyeler ve Bunlara Bağlı Müesseseler ve İller Bankası Emekli Sandığı Kurulmasına Dair Olan 4085 sayılı Kanun'a Ek Kanun yayımlandı.

Yüksek Denizcilik Okulu ve Denizcilik Meslek Okul ve Kursları Hakkında Kanun yayımlandı.

Orman Kanunu'na ek 3444 sayılı Kanun'un 7'nci Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun yayımlandı.

Siyasal Bilgiler Okulu hakkındaki 2777 sayılı Kanun'un 2. ve 4. Maddelerini Değiştiren Kanun yayımlandı.

3/4259 28/6/1945 tarihli ve 3/2828 sayılı Karar'la yürürlüğe konulan Un Randımanları ve Ekmek Tipi hakkındaki K/596 sayılı Karar'ın birinci ve ikinci maddelerinin değiştirilmesine dair olan ilişik K/646 sayılı Karar'ın yürürlüğe konulması hakkında Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

10 HAZİRAN

Cemiyetler Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun yayımlandı.

Türkiye Gazeteciler Cemiyeti kuruldu. Sedat Simavi Cemiyetin ilk seçilmiş başkanı oldu.

Denizde Can ve Mal Koruma Hakkında Kanun kabul edildi.

12 HAZİRAN

Türkiye Büyük Millet Meclisi seçiminin yenilenmesine dair TBMM Kararı yayımlandı.

3/4245 İnhisar Muamelâtının ve Murakabesi hakkındaki Tüzük'ün 28'inci maddesinin değiştirilmesine dair Tüzük yayımlandı.

13 HAZİRAN

Üniversiteler Kanunu kabul edildi. Her üniversitenin genel özerkliği ve tüzel kişiliği içinde üniversiteyi oluşturan fakültelerin de, bu kanun hükümlerine göre bilim ve yönetim özerkliğine ve tüzel kişiliğe sahip olduğu anlayışı benimsendi.

Devlet Orman İşletmelerinin Bazı Vergilerden Muaf Tutulması Hakkında Kanun yayımlandı.

İçtimaatı Umumiye Kanunu'na Müzeyyel Kanun'un Kaldırılması na Dair Kanun yayımlandı.

7/4/1938 tarihli ve 2/8528 sayılı Kararla yürürlüğe konulan Ordu Mensuplarına Ait Beden Kabiliyeti Yönetmeliği'nde değişiklik yapılması hakkında Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

Merkezi Kayseri ilinde Bulunan Kayseri Veremle Savaş Derneğinin genel menfaatlere yarar derneklerden sayılması hakkında Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

Merkezi Ankara'da bulunan Ankara Veremle Savaş Derneğinin genel menfaatlere yarar derneklerden sayılması hakkında Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

14 HAZİRAN

Denizde Can ve Mal Koruma Hakkında Kanun yayımlandı.

Belediyeler ve Bunlara Bağlı müesseseler ve Belediyeler Bankası Memurları Tekaüt Sandığı teşkiline Dair Olan 4085 sayılı Kanun'un Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanun'a Bazı Hükümler Eklenmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

Beden Terbiyesi Kanunu'na Ek 4047 sayılı Kanun'un Geçici 1'inci Maddesi Hükmünün 1946 Yılı Sonuna Kadar Uzatılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Devlet Havayolları Genel Müdürlüğü 1946 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

15 HAZİRAN

Millî Eğitim Bakanlığı Kuruluş Kadrolarıyla Merkez Kuruluşu ve Görevleri Hakkındaki 2287 sayılı Kanun'da Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Yeniden Radyo İstasyonları Kurulmasına Dair 4670 sayılı Kanun'da Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

1946-1947 mahsul yılında Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından satın alınacak hububatın niteliklerinin ve fiyatının tespitine dair olan ilişik K/648 sayılı Karar'ın yürürlüğe konulması hakkında Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

16 HAZİRAN

Demokrat Parti, Ankara'da yapılan toplantıda milletvekili seçimine katılmaya karar verdi.

17 HAZİRAN

İdarei Umumiyei Vilâyat Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

Türkiye İşçi ve Çiftçi Partisi (TİÇP) İstanbul'da kuruldu. Kurucuları; Avukat Ethem Ruhi Balkan, marangoz Selahattin Yorulmazoğlu, Mülkiye Kaymakamlığından emekli Mehmet Şükrü Sekban, gazeteci Necmettin Deliorman, makinist İrfan Recep Naya, çiftçi Ali Esenkova, gazeteci İbrahim Tokay'dı.

18 HAZİRAN

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanun'a Geçici Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun yayımlandı.

Yabancı Memleketlerle Geçici Mahiyette Ticaret Anlaşmaları ve Modüs Vivendiler Akdine ve Bunların Şümulüne Giren Maddelerin Gümrük Resimlerinde Değişiklikler Yapılmasına ve Anlaşmaya Yanaşmayan Devletler Muvaredatına Karşı Tedbirler Alınmasına Yetki Verilmesi Hakkındaki 4582 sayılı Kanun'a Ek Kanun yayımlandı.

Basın Birliği Kanunu'nun Kaldırılması Hakkında Kanun yayımlandı.

İnönü Armağanları Kanunu yayımlandı.

Türk Ceza Kanunu'nun 141 ve 142'nci Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

Matbuat Kanunu'nun 50'nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

Üniversiteler Kanunu yayımlandı.

1946 yılı Bütçe Kanunu'na bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Af Kanunu yayımlandı.

Demokrat Parti beyannamesini neşretti. 19 Haziran tarihli gazetelerde Demokrat Partinin beyannamesinin temel noktaları yer aldı.

Şefik Hüsnü Deymer (1887-1959)

19 HAZİRAN

- ✍ Türkiye Sosyalist Emekçi ve Köylü Partisi, Dr. Şefik Hüsnü Deymer ve 7 arkadaşı tarafından kuruldu.
- ✍ 4938 sayılı Kalkınma İstikrazı Hakkında Kanun yayımlandı.
- ✍ 4940 sayılı Devlet Kitapları Döner Sermayesi Hakkındaki Kanun'un 4'üncü Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun yayımlandı.
- ✍ 4941 sayılı Eskişehir'de Vakıf Çiftlikleri İçindeki Topraklara İlişkin Ecrimisillerin Alınmaması Hakkında Kanun yayımlandı.

20 HAZİRAN

- ✍ Kazanç Vergisi Kanunu'nda Değişiklikler Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.
- ✍ Askeri Memnu Mıntıklar Kanunu'nun 1'inci Maddesinin (A) Fıkrasının Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.
- ✍ Millî Korunma Kanunu'nun 51'inci Maddesiyle Bu Kanun'un 4648 sayılı Kanun'la Değiştirilen 10, 31, 32, 57, 66, 67 ve 68'inci Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun yayımlandı.
- ✍ Üç Malûle Aylık Bağlanmasına Dair Kanun yayımlandı.

21 HAZİRAN

- ✍ Türkiye Garanti Bankası Kuruluş Kanunu kabul edildi.
- ✍ 4939 Muamele Vergisi Kanunu'nda Değişiklikler Yapılmasına ve 2731 sayılı Kanun ve Ekleri Gereğince Bazı Maddelerden Alınan İstihlâk Vergisinin Muamele Vergisiyle Birleştirilmesine Dair Kanun yayımlandı.
- ✍ Rize Çay Fabrikasının temeli atıldı.

22 HAZİRAN

4947 sayılı Türkiye Emlâk Kredi Bankası Kanunu yayımlandı.

4948 sayılı Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Konfederasyonu arasındaki Ticari Mübadelelere ve Ödemelerin Düzenlenmesine Ait Anlaşmaya Bağlı Mektup Hükmülerine Uygun Olarak Satılacak 150.000 Ton Kömür İçin Teati Olunan Mektupların Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

25 HAZİRAN

Birleşmiş Milletler Türk Derneği kurulmasına izin veren 3/4304 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

27 HAZİRAN

On İki Ada müttefikler tarafından artık resmen Yunanistan'a bırakıldı. Savaşın sonunda imzalanan Paris İtalyan Barış Antlaşması ile 27 Haziran 1946'da, On İki Ada müttefikler tarafından artık resmen Yunanistan'a bırakıldı. İtalya'nın da Lozan Antlaşması'nın 15. maddesi gereği elinde tuttuğu On İki Ada'yı ve Meis'i silahsız olarak Yunanistan'a bırakmayı kabul etmesinden sonra, Nisan 1947'de Yunanistan askerî yönetimi On İki Ada'ya resmen yerleşmişti. Böylece On İki

Ada İsmet İnönü veya Türkiye tarafından değil, II. Dünya Savaşı'nı kazananlar tarafından Yunanistan'a hediye edilmiş oluyordu.

1 TEMMUZ

Elâzığ-Palu Demir Yolu açıldı.

4 TEMMUZ

Ankara Üniversitesi, başkentin ilk üniversitesi olarak resmen kuruldu. Bugün toplanan Üniversite Senatosu, üniversitenin öğretime başlama tarihini 21 Ekim 1946 olarak kabul etti.

9 TEMMUZ

✍ Ankara Valiliği ve Şehremaneti Vekilliği yapan Nevzat Tandoğan, intihar etti.

21 TEMMUZ

✍ Türkiye'de ilk çok partili seçim yapıldı. Bu seçim, adli denetim dışında, açık oy, gizli sayım ve çoğunluk sistemi esasına göre gerçekleştirildi. Cumhuriyet Halk Partisi 395, Demokrat Parti 64 ve Bağımsızlar 6 milletvekilliği kazandı.

22 TEMMUZ

✍ DSÖ (Dünya Sağlık Örgütü) Anayasası 61 ülkenin temsilcisi tarafından imzalandı.

28 TEMMUZ

✍ İzmir Gazeteciler Cemiyeti kuruldu. İzmir Gazeteciler Cemiyeti, tıpkı İstanbul ve Ankara Gazeteciler Cemiyetlerinde olduğu gibi demokrasinin çok seslilik kuralını işletebilmek, halkın doğru, tarafsız ve gerçek haber alabilmesini sağlayabilmek üzere mesleki bir dayanışma çatısı olarak hayata geçti.

30 TEMMUZ

✍ Kazım Orbay Genelkurmay Başkanlığından istifa etti, yerine Salih Omurtak getirildi.

5 AĞUSTOS

✍ TBMM 8. Dönem 1. Yasama Yılı açıldı.

✍ TBMM'de Cumhurbaşkanı ve TBMM Başkanı seçimleri yapıldı. İsmet İnönü 388 oyla Cumhurbaşkanı, İstanbul Milletvekili Kazım Karabekir 379 oyla TBMM Başkanı seçildi.

6 AĞUSTOS

✍ İsmet İnönü'nün Cumhurbaşkanlığına seçildiği hakkında TBMM Kararı yayımlandı.

✍ Bakanlar Kurulunun çekilmesine dair işleme ilişkin TBMM Kararı yayımlandı.

7 AĞUSTOS

✍ Cumhurbaşkanı İsmet İnönü, Başbakan Recep Peker'in 6 Ağustos 1946 tarihli ve 6-452/1975 sayılı yazılılarıyla teklif olunan Bakanlar Kurulu listesini tasdik etti.

✍ Türkiye, SSCB'nin Boğazlar statüsünün değiştirilmesine yönelik isteklerini reddetti.

8 AĞUSTOS

✍ Büyük Millet Meclisinin yeniden seçilmesi dolayısıyla İzmir Milletvekili Şükrü Saracoğlu'nun başkanlığındaki Bakanlar Kurulunun çekilmesine ve 6 Ağustos 1946 tarihli ve 6-452/1975 sayılı yazılılarıyla teklif olunan Bakanlar Kurulu listesi uygun görülerek tasdikine dair işlem, Resmî Gazete'de yayımlandı.

9 AĞUSTOS

✍ İnebolu Limanı inşaatına başlandı.

13 AĞUSTOS

✍ Muhalefetteki Demokrat Partinin TBMM Grup Başkanlığı bir Tebliğ yayımlayarak "Sovyet notası karşısında hükûmetle beraber hareket edeceklerini" açıkladı.

15 AĞUSTOS

✍ Bakanlar Kuruluna güvenildiğine dair TBMM Kararı yayımlandı.

19 AĞUSTOS

✍ Çin'de iç savaş başladı.

20 AĞUSTOS

✍ Erzurum'da meydana gelen depremde 330 kişi öldü.

22 AĞUSTOS

✍ Sovyet Rusya'nın Boğazlar'ın savunmasına katılma isteğini Türkiye reddetti.

26 AĞUSTOS

✍ Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkındaki Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

3/4603 sayılı Türkiye Emlak Kredi Bankası Genel Müdürlüğüne, İdare Meclisi Başkan ve Üyeliklerine yapılan atamalar ve bunlara verilecek ücretlere ilişkin Karar yayımlandı.

30 AĞUSTOS

Zafer Bayramı coşkuyla kutlandı.

31 AĞUSTOS

Türkiye ile Fransa arasında "Ticaret ve Ödeme Antlaşması" imzalandı.

6 EYLÜL

İzmir'de çıkan İleri gazetesi yöneticileri tutuklandı.

1946 yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında 4949 sayılı Kanun yayımlandı.

7 EYLÜL

Cumhuriyet tarihinin ilk büyük devalüasyonu yapıldı. 7 Eylül Kararları olarak adlandırılan ve Recep Peker hükûmetinin gerçekleştirdiği bu devalüasyonla %116 oranında bir artışla ABD dolarının fiyatı 1,31 liradan 2,83 liraya çıkarıldı.

8 EYLÜL

Bulgaristan'da referandum neticesinde monarşi sona erdi.

9 EYLÜL

Üç büyük kentte (İstanbul, Ankara ve İzmir'de) ekmek dağıtımında uygulanmakta olan karne yönetimine son verildi. Ekmek karnesi uygulamasına 1942 yılı Ocak ayı içinde başlanmıştı.

14 EYLÜL

- Kahvenin Tekel Konusundan Çıkarılmasına ve Dâhili İstihlak Vergisine Tabi Tutulmasına Dair 4950 sayılı Kanun yayımlandı.

15 EYLÜL

- 8 Eylül'de yapılan oylamada halkın %93'ünün oyu ile monarşiye son verilen Bulgaristan'da Halk Cumhuriyeti'nin kuruluşu ilan edildi.

16 EYLÜL

- Prof. Dr. Ali Fuad Başgil, İnsan Haklarını Müdafaa Cemiyetini kurma çalışmalarına başladı.

Ali Fuad Başgil (1893-1967)

17 EYLÜL

- Bakanlıklar Kuruluşu Hakkında Kanun yayımlandı.
- Başbakanlık Kuruluşu Hakkındaki 4443 sayılı Kanun'a Ek Kanun yayımlandı.

- 1946 yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) ve (D) İşaretli Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

19 EYLÜL

- Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile İsveç Hükûmeti Arasında Hava Ulaştırmalarına Dair Olan Anlaşmanın Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

20 EYLÜL

- Fransa'da Cannes Film Festivali başladı.
- Basın Yasası'nın pek çok maddesinde değişiklik öngören Tasarı TBMM'de kabul edildi.

21 EYLÜL

- Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığına Ankara Milletvekili Mümtaz Ökmen'in, Devlet

Bakanlığına Çankırı Milletvekili M. Abdülhalik Renda'nın ve Adalet Bakanlığına Zonguldak Milletvekili Şinasi Devrin'in tayinleri işlemi, Resmî Gazete'de yayımlandı.

24 EYLÜL

Matbuat Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

Türk Ceza Kanunu'nun 140, 159 ve 160'ıncı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun yayımlandı.

1 EKİM

Nazi yöneticilerinin yargılandığı Nürnberg Mahkemelerinde karar açıklandı: 12 ölüm, 3 müebbet, 4 muhtelif hapis cezası. Nürnberg duruşmaları sonunda NSDAP, SS, Gestapo ve Güvenlik Örgütü'nün tüm Nazi siyasi kadroları da suçlu bulundu.

13 EKİM

Fransa'da Dördüncü Cumhuriyet'in Anayasası kabul edildi.

15 EKİM

Nazi savaş suçlusunu Hermann Göring, ölüm cezasının infaz edilmesine saatler kala zehir içerek yaşamına son verdi.

16 EKİM

Nürnberg duruşmalarında ölüme mahkûm edilen 12 Nazi'den 10'unun cezası infaz edildi.

Mareşal Fevzi Çakmak önderliğinde bir grup, İnsan Hakları Cemiyeti kurmak üzere başvurdu.

23 EKİM

Birleşmiş Milletler (BM), ilk genel toplantısını New York'ta yaptı.

24 EKİM

Kara, deniz, hava askerî iş yerlerinde çalışan işçiler, teknisyenler, mühendisler, ihtisas sahipleri ve sair hizmetlilerin çalıştıkları iş yerlerini, kabule değer bir mazeret olmaksızın, terk edememeleri hakkındaki ilişik K/662 sayılı Karar'ın yürürlüğe konulması hakkında Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

25 EKİM

- ✍ Serbest Güreş Millî Takımı, İsveç'te Avrupa Şampiyonu oldu.

29 EKİM

- ✍ Cumhuriyet Bayramı tüm yurttan kutlandı.

1 KASIM

- ✍ TBMM 8. Dönem 2. Yasama Yılı açıldı Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün açış konuşması yaparak Genel Kurula hitap etti.

2 KASIM

- ✍ Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün Türkiye Büyük Millet Meclisinin sekizinci döneminin birinci toplantı yılını açarken yaptığı söylemler yayımlandı.

10 KASIM

- ✍ Atatürk, ölümünün sekizinci yılında anıldı.

12 KASIM

- ✍ Türk Parası Kıymetini Koruma Kararı yayımlandı.

19 KASIM

İthalatçı Birliklerinin kaldırılması kararı yayımlandı.

Afganistan, İzlanda ve İsveç, BM'ye üye oldu.

21 KASIM

Malatya ilinin Merkez ve Akçadağ, Urfa ilinin Merkez İlçelerinde 4753 sayılı Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu Hükümlerine Göre Arazi Dağıtımının Yapılması Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

23 KASIM

Fransız Donanması Vietnam'ın Hai Phong kentini topa tuttu, 6 bin sivil hayatını kaybetti.

27 KASIM

Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü 1946 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

28 KASIM

Beden Terbiyesi Teşkilâtı ve Kurumlar tarafından kurulacak olan 27 Gençlik Kulübü'nün açılmasına izin verilmesine dair Karar yayımlandı.

İzmir ili Menemen ilçe merkezine bağlı (Haykıran) köyü ormanlarına ait tahdit kısa dayanağına ilişkin Tebliğ yayımlandı.

1 ARALIK

Recep Peker, seçmenlerle görüştü. 7 Eylül kararlarının, Türkiye'yi yakın bir istikbalde güneşli ve ferah günlere muhakkak götüreceğini bildirdi.

2 ARALIK

Sağlık planı hazırlıklarına başlandı. Yurtta yedi sağlık bölgesi kurulacağı bildirildi.

III. Millî Eğitim Şûrası toplandı.

4 ARALIK

İstiklâl Harbi Malûllerine Verilecek Para Mükâfatı Hakkında Kanun yayımlandı.

✍ Gümrük Tarifesi Kanunu'nun 28'inci Maddesini Değiştiren 1926 sayılı Kanun'a Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

✍ Erzurum Ticaret Borsası kuruldu.

5 ARALIK

✍ Orman Umum Müdürlüğü 17 numaralı Orman Tahdit Komisyonu Başkanlığına ait tahdit kısa dayanaklarına ilişkin Tebliğ yayımlandı.

7 ARALIK

✍ Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü 1947 Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

✍ Altı İlde İlân Edilmiş Olan Sıkıyönetimin Altı Ay Daha Uzatılması Hakkında TBMM Kararı yayımlandı.

9 ARALIK

✍ Nürnberg Uluslararası Askerî Ceza Mahkemesinin ikinci aşaması "Doktorların duruşmaları"yla başladı. Bu duruşmalarda insanlar üzerinde deneyler yapan Nazi doktorlar yargılandı.

11 ARALIK

✍ Seçim tutanaklarına ilişkin TBMM kararları yayımlandı.

✍ Hıfzırabbani Yelkenlisi'nin Satılmasına İzin Verilmesi Hakkındaki K/668 sayılı Karar'ın Yürürlüğe Konulmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

✍ 18/2/1944 tarihli ve 3/433 sayılı Karar'a Ek Karar yayımlandı.

✍ K/453 sayılı Karar'ın İzmit Limanındaki İskeleye Dair Olan Hükümün Kaldırılması Hakkında Karar yayımlandı.

✍ Gazete Sahifelerinin Tahdidine Dair Karar yayımlandı.

✍ Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) kuruldu.

12 ARALIK

İş ve İşçi Bulma Kurumu Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanun'a Geçici Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun yayımlandı.

13 ARALIK

Ankara Tarım Kongresi sona erdi.

Emniyet Müsteşarlığı tasarısı hazırlandı.

14 ARALIK

Ankara Üniversitesinin ve Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünün 1947 Yılı Bütçe Kanunları yayımlandı.

Türkiye, Ekonomik ve Sosyal Konseye üye seçildi.

16 ARALIK

Komünist tahriklerine karşı tedbirler alındı. İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı, "Türkiye Sosyalist Emekçi ve Köylü Partisi", "Türkiye Sosyalist Partisi", "İstanbul İşçi Sendikalar Birliği" ve "İstanbul İşçi Kulübü"nü kapattı. Ayrıca, Yiğın, Nor Or, Gün, Ses, Sendika, Dost dergi ve gazeteleri yasaklandı. Yarın gazetesi ve Büyük Doğu dergisinin yayımı 4 ay süreyle durduruldu.

17 ARALIK

Ocak 1946'da SSCB'nin desteğiyle İran'ın kuzeyinde kurulan ve BM tarafından da tanınan "Mahabad Kürt Cumhuriyeti" yönetimine son verildi.

Mahabad Kürt Cumhuriyeti hükûmeti 13 bakanın bulunduğu bir yönetim kurulundan oluşuyordu. Cumhuriyet Senendec, Uşnu ve Miyandoab şehirlerini kapsadığı gibi başkenti Mahabad'dı. İran hükûmeti ordu birliklerini Aralık ayında Kürdistan'a yöneltti. Mahabad Cumhuriyeti'ne muhalefet eden aşiretlerden de silahlı destek alınarak saldırı geliştirildi. İran yönetiminin baskısına dayanamayan Mahabad cumhuriyet taraftarları silahsızlandırıldı ve Mahabad cumhuriyet yönetimine son verildi. Cumhuriyetin başı Kadı Muhammed, kardeşi Sadır Kadı ve Savunma Bakanı Seyfi Kadı teslim oldu. 23 Aralık 1946'da haklarında idam kararı alındı ve Mart 1947'de karar infaz edildi.

18 ARALIK

İstanbul Teknik Üniversitesi 1947 yılı Bütçe Kanunu kabul edildi.

IMF faaliyete geçti. 27 Aralık 1945'te kurulan IMF, 32 üye ülkenin para birimlerinin altın ve Amerikan doları karşılığını ifade eden bir anlaşma ilan etti.

19 ARALIK

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü 1946 yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

İstanbul Üniversitesi 1947 Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

20 ARALIK

Başbakan Recep Peker Tarafından Verilen Söylevin Yayılması Hakkında TBMM Kararı yayımlandı.

21 ARALIK

1946 yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Tekel Genel Müdürlüğü 1946 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.

Türkiye-İtalya Ödeme Anlaşması Gereğince Teati Olunan Mektupların Onanmasına Dair Kanun yayımlandı.

Çekoslovakya Elçiliği ile Alınip Verilen Dokuz Milyon Liralık Takas Anlaşmasına Dair Mektupların Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

Orduya Büyük Millet Meclisinin Güven, Selâm ve Sevgisinin Bildirilmesine Dair Karar yayımlandı.

23 ARALIK

Türkiye ile Finlandiya arasında İmza Edilen Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları ile Eklerinin Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

Türkiye ile İsveç Arasında İmza Edilen Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarının Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

25 ARALIK

Giriş Muamele Vergisi Yönetmeliği yayımlandı.

26 ARALIK

Bedens Terbiyesi Genel Mdrlüğü 1946 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Vakıflar Genel Mdrlüğü 1946 yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.

Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Mdrlüğü 1946 yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

1946 yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.

Devlet Havayolları Genel Mdrlüğü 1946 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

27 ARALIK

İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri Umum Mdrlüğünün elektrik ve tramvay kısımlarına ait usul ve esaslarda değişiklik yapılmasına dair Karar yayımlandı.

İptidai Maddeler Tenzilat Cetvelinde değişiklik yapılmasına ilişkin Karar yayımlandı.

28 ARALIK

İlkbaharda yaz saati uygulama tarihinin, diğer memleketlerde de, İngiltere'de de yeknesak olarak tespiti hakkında Karar yayımlandı.

22/8/1946 tarihli ve 3/4600 sayılı Karar'a Ek Karar yayımlandı.

Türkiye Emlak Kredi Bankası tarafından Ankara , İstanbul, İzmir, Bursa, Adana ve Samsun'da birer şube açılmasına izin verilmesine dair Karar yayımlandı.

30 ARALIK

Bedens Terbiyesi Genel Mdrlüğü 1946 Yılı Bütçe Kanunu'na bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Devlet Havayolları Genel Mdrlüğü 1946 Yılı Bütçe Kanunu'na bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Posta, Telgraf ve Telefon İşletme Genel Mdrlüğü 1946 yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Şekerden Alınan Munzam İstihlâk Vergisinde Yapılan İndirmelerin Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

Demokrat Partiyi komünistlikle suçlayan Yozgat Valisi Sadri Akamahkûm oldu.

31 ARALIK

Tekel Genel Müdürlüğü 1947 Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne Dair Olan 3656 sayılı Kanun'la Buna Ek 4644 sayılı Kanun'da Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Subay ve Askeri Memurların Aylıkları Hakkındaki 3661 sayılı Kanun'da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.

Gedikli Erbaşların Aylıkları Hakkındaki 3779 ve 4807 sayılı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Sürekli Görevle Yabancı Memleketlerde Bulunan Memurların Aylıkları Hakkında Kanun yayımlandı.

Emekli Dul ve Yetim Aylıklarına Zam Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

ABD Başkanı Harry Truman II. Dünya Savaşı'nın bittiğini resmen açıkladı.

Harry Truman (1884-1972)

1947

2 OCAK

1947 Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

Haşhaş Ekilecek ve Afyon Sütü Toplanacak Bölgelere Dair Karar yayımlandı.

Bazı Maden Hurdalarının İhracının Yasak Edilmesi Hakkında Karar yayımlandı.

Ticaret Ofisinin Sermayesinden Bir Milyon Lira İndirilmesi Hakkında Karar yayımlandı.

Mali ve Ticari Anlaşmalar Müzakereler Heyetinin 1947 Yılı Teşkilât ve Diğer Giderlerine Dair Karar yayımlandı.

Yargıtay Özel Dairesi ile Toplu ve Tek Yargıçlı Millî Korunma Mahkemeleri ve Adalet Bakanlığında ki Muhasebe Bürosu Kadrolarının Değiştirilmesi Hakkında Karar yayımlandı.

Millî Korunma Kanunu Gereğince Çeşitli Kararlarla Ticaret Bakanlığına Eklenen Teşkilâtına ve Millî Korunma Kontrolörlüklerine Dair Karar yayımlandı.

Şekerin Toptan Satış Fiyatlarının Tespiti, Şeker ve Glikozdan Alınmakta Olan Munzam İstihlâk Vergilerinde İndirme Yapılması Hakkında Karar yayımlandı.

Şekerin Satışı ve Bir Yerden Diğer Yere Nakli ve İmalâtta Kullanılmasının Dört Gün Süre ile Yasak Edilmesi Hakkında Karar yayımlandı.

3 OCAK

Orman Genel Müdürlüğü 1947 Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü 1947 Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

4 OCAK

Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü 1947 Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

Devlet Havayolları Genel Müdürlüğü 1947 Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

6 OCAK

Posta, Telgraf ve Telefon İşletme Genel Müdürlüğü 1947 Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

Tunceli İl Merkezinin Kalan Kasabasına Nakline ve Kalan İlçesi Kadrosu ile Kütahya İlinde Altıntaş İlçesinin Kurulmasına Dair Kanun yayımlandı.

✍ Vakıflar Genel Müdürlüğü 1947 Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

✍ 3656 sayılı Kanunla Tadil ve Eklerinin İçişleri Bakanlığına Ait Cetvelinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.

✍ Dördüncü Genel Müfettişliğe Ordu ile Bağlılığı Baki Kalmak Üzere Orgeneral veya Korgeneral Rütbesinde Bir Zatın Tayin Edilebileceğine Dair Kanun yayımlandı.

14 OCAK

✍ Hükûmet Hesabına Yabancı Memleketlerde Okuyan Öğrencilere Verilecek Aylık Ödenek Hakkında Karar yayımlandı.

15 OCAK

✍ Ege Bölgesinin 1946 - 1947 Yılı Tütünlerini Satın Alan Yerli Ürünler Türk Anonim Ortaklığının Millî Korunma Kanunu Gereğince Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasında Tesis Edilen Fon Hesabına İntikal Ettirilmesi Hakkındaki Karar'ın Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar yayımlandı.

✍ 1946 Yılı Mahsulü Ekici Tütünlerinin Tahsil Edilecek

Primlerin Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasındaki Fona Yatırılması Hakkındaki Karar'ın Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar yayımlandı.

16 OCAK

✍ 1947 Yılında Yabancı Memleketlere Gönderilecek veya Dâhile Sevk Olunacak Zımpara Cevherlerinden %1 Nispetinde Resim Alınmasına Dair Karar yayımlandı.

✍ Olağanüstü Hâllerin Devamı Süresince Memur ve Hizmetlilere Yapılacak Yardım Hakkında Karar yayımlandı.

✍ Uçak Motor Fabrikasının İhtiyacı İçin Sipariş Edilen Makinaların İthaline Dair Karar yayımlandı.

17 OCAK

✍ Kanunlarda Geçen Başkumandan, Başkomutan ve Başbuğ Tâbirleri Yerine Kaim Olacak Unvan Hakkında Kanun yayımlandı.

18 OCAK

✍ İstanbul'da Muallimler Birliği kuruldu.

20 OCAK

- Fransa'da Charles De Gaulle politikadan çekildiğini açıkladı ve görevinden istifa etti.

22 OCAK

- Fransa'da yeni kabineyi sosyalist Paul Ramadier kurdu.

25 OCAK

- İngiliz Şehircilik Sergisi Ankara'da açıldı.

28 OCAK

- 3/5241 sayılı İçişleri Memurları Meslek Kursu Hakkında Tüzük'ün Yürürlüğe Konulmasına Dair Karar yayımlandı.

29 OCAK

- İçişleri Bakanı Şükrü Sökmensüer, Demokrat Partinin (DP) kurucuları Celal Bayar ve Adnan Menderes'i

solcularla ilişkileri olmakla suçladı.

4 ŞUBAT

- Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü Memur ve Hizmetlilerinin Ücretlerine Dair Olan 2847, 3173 ve 4620 sayılı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

- Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne Dair Olan 3656 sayılı Kanun'a Bağlı (1) sayılı Cetvelin Adalet Bakanlığı Kısımında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

- Hatay ilinde yer adlarının Türkçeleştirilmesine karar verildi.

5 ŞUBAT

- Millî Savunma ihtiyacı için yabancı memleketlerden satın alınmış olan malzemeler hakkında Karar yayımlandı.

- Genel Müfettişlikler görev ve yetkilerine dair Yönetmelik'in 26'ncı maddesinin değiştirilmesine dair Karar yayımlandı.

- Posta, Telgraf ve Telefon İdaresi vasıtası ile tebliğ edilecek adli kâğıtlardan alınacak ücretler hakkında Karar yayımlandı.

6 ŞUBAT

- Türkiye Emlak Kredi Bankası İdare Meclisi üyeliğine Amiral Fahri Engin'in seçilmesi hakkında Karar yayımlandı.
- Ticaret Bakanlığı merkez ve iller teşkilâtına eklenen kadrolarına dair Karar yayımlandı.
- 1947 kampanyası için şeker pancarı fiyatlarının tespitine dair Karar yayımlandı.

10 ŞUBAT

- İtalya, Macaristan, Bulgaristan, Romanya ve Finlandiya, Paris Barış Antlaşması'nı imzaladılar.
- Amerika Birleşik Devletleri özel bankaları, Türkiye'ye kredi vermeyi reddetti.

14 ŞUBAT

- Türkiye, Dünya Bankasına üye oldu.

15 ŞUBAT

- Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükûmeti arasında 27 Şubat 1946 tarihinde Kahire'de imzalanan Anlaşma'ya ek olarak Ankara'da 6 Aralık 1946 tarihinde imzalanan Anlaşma'nın Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.
- Rodos ve On İki Adalar Yunanistan'a verildi.

17 ŞUBAT

- "Marko Paşa" mizah dergisinin sahibi/yayın müdürü Sabahattin Ali ile dergi yazarı Aziz Nesin 18 Aralık 1946'da yayımlanan "Milletvekili Cemil Barlas'a Pulsuz Mektup; Topunuzun Köküne Kibrit Suyu" başlıklı yazıdan dolayı yargılanmaya başlandı.

18 ŞUBAT

Gümrük ve Tekel Eski Bakanı Suat Hayri Ürgüplü hakkında soruşturma yapmak üzere kurulan karma komisyonun görev süresinin uzatılmasına dair TBMM Kararı yayımlandı.

Basın Kartı Yönetmeliği'nin yürürlüğe konulmasına dair Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

19 ŞUBAT

İstanbul'da et giderek pahalılaştığı için, İstanbul Belediyesi halkı et boykotuna çağırdı.

TBMM'de, 5016 sayılı Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına Katılmak İçin Hükûmete Yetki Verilmesine Dair Kanun kabul edildi.

Türkiye ile Hâşimî Şarkü'l Ürdün Krallığı Arasında Ankara'da 11 Ocak 1947 tarihinde imzalanan Dostluk Antlaşması'nın Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

20 ŞUBAT

5018 sayılı İşçi ve İşveren Sendikaları ve Sendika Birlikleri hakkında Kanun ile Türkiye'de ilk kez sendikalara, özel bir kanun ile kurulma hakkı tanındı.

1947 tarihli ilk Sendikalar Kanunu'nun çıkarılmasıyla örgütlenme hakkı sınırlı bir biçimde de olsa yasal düzenlemeye kavuşmuş ve işçilere sendikal haklar tanınmıştır. Böylelikle, daha önce fiilî olarak faaliyet gösteren sendikalar yasal nitelik kazanabilmişlerdir. 1950-60 dönemi çalışma ilişkilerinin ana hukuksal zeminini 1947 yılında çıkartılan 5018 sayılı Sendikalar Kanunu oluşturur.

Gelendros ve Tervabii Devlet Ormanlarının Tehdidine ilişkin Tebliğ yayımlandı.

21 ŞUBAT

Olağanüstü Vaziyet Dolayısı ile Bazı Vergi ve Resimlere Zam İçmesine Dair Olan 3828 sayılı Kanun'a Ek 4040 sayılı Kanun'la 4226 sayılı Kanun'da Bazı Değişikliklerin Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Bucak Müdürlerinin Devir Masrafları Hakkında Kanun yayımlandı.

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne Dair Olan 3656 sayılı Kanun'a Bağlı (1) sayılı Cetvelin Emniyet Genel Müdürlüğü Kısımında Bazı Değişiklikler Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne Dair Olan 3656 sayılı Kanun'a Ek 4644 sayılı Kanun'a Bağlı (1) sayılı Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Posta Kanunu'na Ek 2721 sayılı Kanun'un Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

Telgraf ve Telefon Kanunu'na ek 2722 sayılı Kanun'un Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

Askerlik Kanunu'nun 35'inci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Binası ve Eklenti Binaları ile Tesislerinin Yapım Yetkisinin Bayındırlık Bakanlığına Devri Hakkında Kanun yayımlandı.

24 ŞUBAT

Köy Okulları ve Enstitüleri Teşkilât Kanunu'nun 25. Maddesinin Birinci Fıkrasında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkındaki 1567 sayılı Kanun Süresinin Uzatılmasına Dair Kanun yayımlandı.

5013 sayılı Ordu ve Jandarmaya Mensup Subaylarla Eratın ve Sair Binek Hakkı Olanların Kendi Malı Bineklerinin ve Orduya Alınan Ahali Nakliye Vasıtalarının Ödenmesine Dair Olan 1471 sayılı Kanun'un 4657 sayılı Kanun'la Değiştirilen 4. Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

25 ŞUBAT

Toplam Altmış Milyon Lira Tutarında Madenî Ufaklık Para Basılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına Katılmak için Hükûmete Yetki Verilmesine Dair Kanun yayımlandı.

Yargıçlar Kanunu'na Ek Kanun yayımlandı.

26 ŞUBAT

İşçi ve İşveren Sendikaları ve Sendika Birlikleri Hakkında Kanun yayımlandı.

İş Kazaları ile Meslek Hastalıkları ve Analık Sigortaları Hakkındaki 4772 sayılı Kanun'un Bazı

Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bazı Maddelerinin Kaldırılmasına Dair Kanun yayımlandı.

28 ŞUBAT

✍ Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Fransa Cumhuriyeti Geçici Hükûmeti Arasında Hava Ulaştırma-larına Dair Olan Anlaşma'nın Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

✍ Türkiye ile Çekoslovakya Arasında 5 Aralık 1946 tarihinde Ankara'da İmzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarıyla Modüs Vivendi'ye Ek Anlaşma ve Bağlantılarının Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

✍ Muamele Vergisi Kanunu'nda değişiklikler yapılmasına ve 2731 sayılı Kanun ve Ekleri Gereğince Bazı Maddelerden Alınan İstihlâk Vergisinin Muamele Vergisiyle Birleştirilmesine Dair Kanun yayımlandı.

1 MART

✍ Türkiye ile Yunanistan Arasında İmza Edilen Ticaret ve Ödeme Anlaşması ile Bağlantılarının Yürürlük Süresinin Üç Ay Daha Uzatılması Hakkında Kanun yayımlandı.

✍ İstanbul Adalet Binası İnşası için Gelecek Yıllara Geçici Yüklenmelere Girişilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

✍ Uluslararası Para Fonu (International Monetary Fund, IMF) finans işlemlerine başladı.

✍ İffet Halim Oruz'un çıkardığı Kadın gazetesi yayına başladı. Gazete, 1979 yılına kadar 32 yılda bin 125 sayı olarak çıktı.

1 Mart 1947 yılında "Sosyal-Siyasi-İçtimai Kadın Gazetesi" başlığı ile yayın hayatına başlayan Kadın gazetesi, kadın yayınları içinde

bir anda öne çıkmıştır. İffet Halim Oruz, Hasene Ilgaz, Şuküfe Nihal, Zübeyde Mengüç, Neriman Tuna, Müjgân Ağaoğlu, Halide Nusret Zorlutuna gibi dönemin önemli kadın aydınları tarafından yayımlanan gazete Türk yayın hayatına kazandırıldı. Gazete, sosyal, hukuki ve siyasi alanlarda görülen kadın sorunlarına eğilerek kadının gündelik hayat içindeki varlığını etkin bir hâle getirmeye çalıştı. Tüm bu yazarlar arasında en fazla ses getirenlerden biri olan İffet Halim Oruz'un yazılarında en çok mücadele verdiği konu, cumhuriyet rejimi ile birlikte kadınlara tanınan hakların, fiiliyatta da uygulanma-

sını sağlamak oldu. Oruz'a göre kadın haklarının gelişimi, ancak kadınların sahip oldukları haklar konusundaki farkındalıklarının artmasıyla gerçekleşecekti. Yazılarındaki çabası büyük oranda bu yöneydi.

4 MART

Ticaret Ofisinin K/123, K/174, K/308 ve K/480 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'yla teşkilat kadrolarında değişiklik yapılması hakkında Karar yayımlandı.

Millî Korunma Kanunu gereğince çeşitli kararlarla Ticaret Bakanlığına eklenen teşkilâtın ve millî korunma kontrolörlerine ilişkin Karar yayımlandı.

Milletlerarası Para Fonu ve Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankası hakkındaki Bretton Woods Anlaşmalarını Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti adına imza etmek üzere Vaşington Büyük Elçisi Hüseyin Ragıp Baydur ile Maliye Bakanlığı Hazine Genel Müdürü Sait Naci Ergin'in delege olarak tayini, bu anlaşmalar gereğince her iki teşekküle gereken paranın ödenmesi ve gerekli diğer işlemlerin yapılması için Maliye Bakanlığına yetki verilmesi; Maliye Bakanlığının teklifi üzerine, 5016 sayılı Kanun'a göre, Bakanlar Kurulunun 26/2/1947 tarihli toplantısında kararlaştırıldı.

Şevket Aziz Kansu (1903-1983)

6 MART

“Milliyetçi” öğrenciler Ankara’da Ulus Meydanı’nda toplanarak solcular aleyhine gösteri yaptılar, solcu öğretim üyelerinin üniversiteden uzaklaştırılmasını istediler.

Sağcı öğrenciler DTCF’de toplandılar ve taleplerini Rektörlüğe iletiler. Rektör Şevket Aziz Kansu kürsüye gelerek yatıştırıcı konuşmalar yaptı. Bin kişiye yaklaşan topluluk, Ulus’a doğru yürüyüşe çıktı, Markopaşa ve 24 Saat gazetelerini yırttılar.

7 MART

Cumhuriyet gazetesi, “Ankara Gençliğinin Kızıl Propagandayı Protestosu”, Akşam gazetesi ise “Ankara Üniversite Talebesinin Nümayişi” başlığıyla 6 Mart’ta yaşananları haber yaptı.

10 MART

Dört büyükler Almanya’nın geleceğini tartışmak için Moskova’da toplandı.

Truman’ın Türkiye’yi doğrudan desteklemek istediğine ve Türk askerinin meziyetlerinin modern teçhizatla arttırılması gerektiği hususunun Vaşington’da ele alınmasına ilişkin haberler basında yer aldı.

11 MART

Türkiye, Uluslararası Para Fonu Teşkilatına (International Monetary Fund) katıldı.

Moskova Konferansı’nda Prusya’nın Avrupa haritasından kati surette silinmesi kararlaştırıldı.

Merkezi İstanbul’da olmak üzere kurulmuş bulunan “Türk Talebe Birliği”nin, “Millî” unvanını kullanmasına izin verilmesi hakkında Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

12 MART

Komünizmin Batı'ya doğru ilerlemesine mani olmak için alınan tedbirler kapsamında, ABD Başkanı Truman, Amerikan Kongresinden Sovyetler Birliği'nin baskısı altında bulunan Türkiye ve Yunanistan'a toplam 400 milyon dolarlık bir yardımda bulunulması ve bu devletlerin sivil ve askerî personeline ABD'de eğitim verilmesi için yetki istedi. Truman, Kuzey Yunanistan'daki komünist hâkimiyetinin Yunanistan'ın ve Türkiye'nin geleceğini tehdit ettiğini söyledi. Kongre, Truman'ın bu talebini kabul etti ve Yunanistan'a ve Türkiye'ye Yardım Kanunu'nu yürürlüğe koydu. Öngörülen 400 milyon dolar yardımın 100 milyon doları Türkiye'ye, 300 milyon doları ise Yunanistan'a ayrıldı. Yardımın yerinde ve amacına uygun kullanılıp kullanılmadığı ABD tarafından gönderilen yetkililerce denetlenecekti. Türkiye, Amerikan hükûmetinin onayını almadan kendisine askerî

yardım çerçevesinde verilen hiçbir madde veya malumatı kullanamayacaktı.

ABD Başkanı Truman, hükûmet üyeleri ve kongre liderlerini toplayarak konu ile ilgili istişare yaptı ve görüşme sonunda ABD dış politikasının dönüm noktası olan ve kendi adıyla anılan ünlü mesajını 12 Mart 1947 tarihinde Kongrede okudu. Türkiye'ye yardım yapılmasına Kongreden itirazlar geldi. Savaşa girmedeği hâlde Türkiye'ye yardım edilmesinin SSCB'ye resmen savaş ilan etmek şeklinde algılanacağı dile getirildi. Karşı çıkanların aksine, Truman Doktrini'nin Kongreden geçmesini isteyenler, Türkiye yönetiminin demokratik olduğunu savunmuşlar, Türkiye'nin artık çok partili rejime geçtiğini belirtmişlerdi. Truman Doktrini ile temelde ekonomik yardım hedeflenmiş, ancak doktrin, 1950'li yıllarla birlikte dünyayı iki bloğa ayıran ABD-SSCB mücadelesini tetikleyen gelişmelerden biri olarak değerlendirilmişti.

13 MART

İşçi Sigortaları Kurumunun Yönetim Kurulu Üyeliğine Ziya Yörük'ün tayini hakkında Karar yayımlandı.

Ankara ili içerisinde, 4753 sayılı Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu hükümlerine göre, arazi dağıtımının yapılmasına dair Karar yayımlandı.

17 MART

Hurda bakır ile bakırın hurda halindeki halitalarının memleket dışına çıkarılmasının yasak edilmesine dair Karar yayımlandı.

Milletvekilleri Seçimi Kanunu'nun 31'inci maddesi gereğince yapılacak yoklamanın zaman ve şekli hakkında Yönetmelik yayımlandı.

3/5570 sayılı Ticaret Ofisi Umum Müdürlüğüne Muzaffer Yeşim'in atanmasına dair Karar yayımlandı.

19 MART

Tokat, Çorum ve Balıkesir illerinde yer sarsıntısından müteessir olan mıntikalarda zarar görenlere yapılacak yardım hakkında Karar yayımlandı.

Linyit Madenlerine Dair Karar yayımlandı.

İş Kazaları ile Meslek Hastalıkları ve Analık Sigortaları Kanunu gereğince verilecek ödenekler hakkında Karar yayımlandı.

28 MART

Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu kuruldu.

1 NİSAN

Turancılar Davası sona erdi. Irkçılık ve Turancılık ideolojilerini yaymak ve hükûmeti devirmek için gizli cemiyet kurmaktan yargılanan 24 kişinin duruşmaları bitmiş, 11 kişi muhtelif cezalara çarptırılmıştı. Kararın Askerî Yargıtay tarafından bozulması nedeniyle davaya yeniden bakan Sıkıyönetim Mahkemesi, tüm sanıkların beraatine karar verdi.

Paris-İtalyan Barış Antlaşması'nın imzasından sonra Rodos, 12 Ada ve Meis Adası'ndaki İngiliz askerî idaresi, 1 Nisan 1947'de Yunan askerî idaresine devredildi.

2 NİSAN

Gazyağı tahsisleri hakkında Tamim yayımlandı.

4 NİSAN

İçişleri Bakanlığına ait idari bağılılığın değiştirilmesine dair Tammim yayımlandı.

14 NİSAN

Güreşçi Yaşar Doğu, Avrupa Şampiyonu oldu. Türkiye millî takımı Avrupa üçüncülüğünü kazandı.

18 NİSAN

Mehmet Ali Aybar'ın çıkardığı Zincirli Hürriyet gazetesinin İzmir'deki matbaası bir grup öğrenci tarafından tahrip edildi.

Gençler « Zincirli Hürriyet » gazetesinin basıldığı matbaa önünde
(Foto: Kemal Mete)

22 NİSAN

Türkiye'ye yapılacak 100 milyon dolarlık yardım ABD Senatosunca onaylandı.

1941 Akçalı Yılı Kesin Hesap Kanunu yayımlandı.

23 NİSAN

Millî Egemenlik ve Çocuk Bayramı tüm yurttta coşkuyla kutlandı.

24 NİSAN

Millî Korunma Kanunu'na Göre Yapılmış Olan Harcamalara Ait 1942 Takvim Yılı Bilançosunun Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü 1941 Akçalı Yılı Kesin Hesap Kanunu yayımlandı.

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü 1941 Akçalı Yılı Kesin Hesap Kanunu yayımlandı.

Devlet Havayolları Genel Müdürlüğü 1941 Akçalı Yılı Kesin Hesap Kanunu yayımlandı.

✍ Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğünün 1941 Akçalı Yılı Kesin Hesap Kanunu yayımlandı.

✍ Orman Genel Müdürlüğünün 1941 Akçalı Yılı Kesin Hesap Kanunu yayımlandı.

✍ Posta, Telgraf ve Telefon Genel Müdürlüğünün 1941 Akçalı Yılı Kesin Hesap Kanunu yayımlandı.

✍ Vakıflar Genel Müdürlüğünün 1941 Akçalı Yılı Kesin Hesap Kanunu yayımlandı.

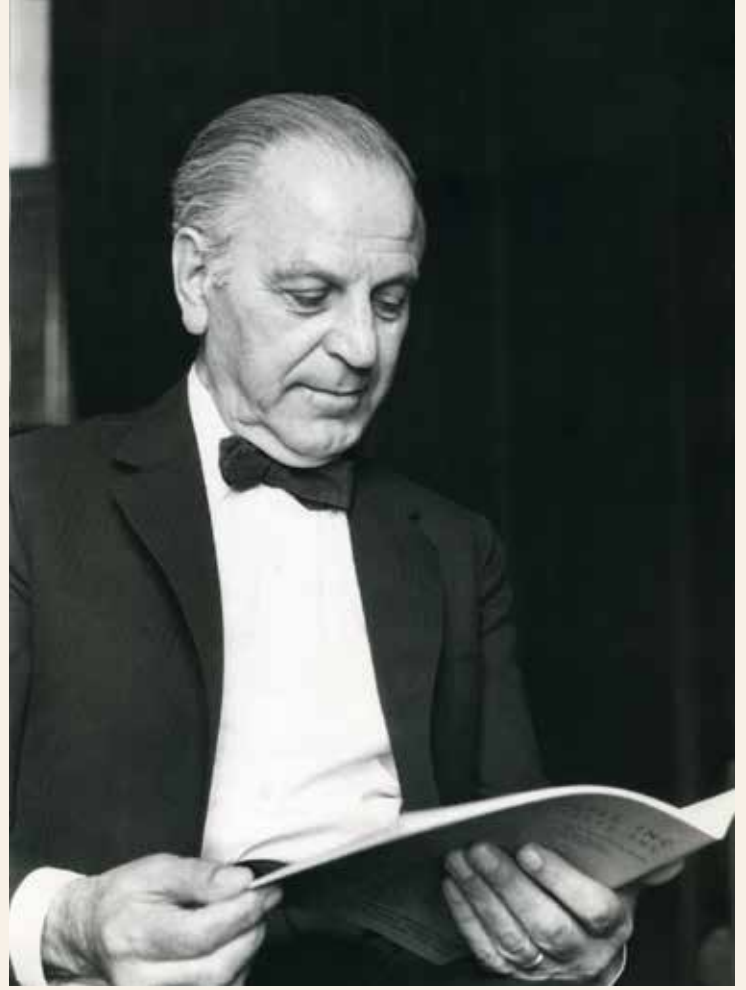
26 NİSAN

✍ Bazı illerde yapılan idari değişiklikler hakkında Tamim yayımlandı.

✍ Ekonomi Bakanlığına dair Tamim yayımlandı.

6 MAYIS

✍ 1947 yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Ulvi Cemal Erkin (1906-1972)

8 MAYIS

✍ Ulvi Cemal Erkin, Prag'da Çek Filarmoni Orkestrası'nı yönetti.

9 MAYIS

✍ ABD, Türkiye ve Yunanistan'a yardım projesini 107'ye karşı 287 oy ile kabul etti.

12 MAYIS

✍ Güzel Sanatlar Akademisi Bedri Rahmi Eyüboğlu Atölyesinde yetişen 10 sanatçının oluşturduğu "Onlar Grubu" kuruldu.

14 MAYIS

- Askeri Okullar Öğretmenleri Hakkında Kanun yayımlandı.
- Adli Evrakın Posta, Telgraf ve Telefon İdaresi Vasıtasıyla Tebliğine Dair Olan 3560 sayılı Kanun'a Ek Kanun yayımlandı.
- Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair 4541 sayılı Kanun'un bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanun'a Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

20 MAYIS

- Adana'da İplik ve Dokuma İşçileri Kongresi yapıldı.

22 MAYIS

- Milletlerarası Adalet Divani Statüsünün 36. maddesinin İkinci Fıkrasında Derpiş Olunan ve Hukuki Uyuşmazlıkların Çözülmesi Hususunda Divanın Yargı Hakkını Önceden Tanımayı Gerektiren İhtiyari Kayda Katılma Hakkında Kanun yayımlandı.
- ABD Başkanı Harry Truman, Türkiye'ye yapılacak yardımı imzaladı. Yardımı, ABD Dışişleri

Bakanı Marshall'ın kontrol edeceği açıklandı. Aynı gün, General Oliver başkanlığındaki ABD heyeti, Türkiye'ye yapılacak askerî yardımı görüşmek üzere yurda geldi.

Harry Truman (1884-1972)

24 MAYIS

- Ankara'da bulunan ABD askerî heyeti, Türkiye'ye yapılacak askerî yardımla ilgili Genelkurmay yetkilileri ile ilk toplantısını yaptı. Heyet, ABD Başkanı Truman'ın Türkiye'ye ve Yunanistan'a 400 milyon dolarlık yardım kanununu onayladığı 22 Mayıs'ta Türkiye'ye gelmişti.
- İnönü'nün Amerikan yardımı ile ilgili mesajı gazetelerde yer aldı.

✍ Ticaret Bakanlığının lüzum göreceği yerlerde ve tespit edeceği fiyatlarla susam alım ve satımına Toprak Mahsulleri Ofisinin memur edilmesine dair Karar yayımlandı.

26 MAYIS

✍ Türk Parası Kıymetini Koruma Kararı yayımlandı.

27 MAYIS

✍ İdarei Umumiyei Vilâyet Kanunu'nun Değişik 116 ve 140'ıncı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun yayımlandı.

✍ Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne Dair Kanun'da Değişiklik Yapan 4598 ve 4988 sayılı Kanunların Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

✍ Toprak Mahsulleri Vergisi Artıklarının Silinmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

28 MAYIS

✍ Yabancı dil imtihanlarını yapmak için Ankara'da vazife görmek üzere kurulmuş olan komisyonda görev alacaklara ilişkin Karar yayımlandı.

✍ Ankara Şehri İmar Müdürlüğü İdare Kurulu Uzman Üyeliğine Orhan Alsaç'ın atanmasına ilişkin Karar yayımlandı.

✍ Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumu İdare Meclisi Başkanlığına Atıf Bayındır'ın atanmasına ilişkin Karar yayımlandı.

✍ 1947 yılı için haşhaş ekilecek ve afyon sütü toplanacak bölgelerin tespitine dair Karar yayımlandı.

✍ Sıkıyönetimin 6 ay uzatılması Mecliste kabul edildi.

29 MAYIS

✍ Milletvekili Cemil Barlas'a yayın yoluyla hakaretten yargılanıp, 10 Mart 1947'de 4 ay hapis ve para cezasına çarptırılan ve kararı temyiz eden Marko Paşa'nın sahibi ve yazı işleri müdürü Sabahattin Ali'nin cezası Yargıtayca onandı, Sabahattin Ali cezaevine konuldu.

✍ Hükûmet hesabına İtalya'da okuyan öğrencilere ödenek verilmesine dair Karar yayımlandı.

31 MAYIS

- ✍ Takip ve Tahsiline İmkân Görülemeyen Bazı Zimmetlerin Silinmesi ve Affı Hakkında TBMM Kararı yayımlandı.

2 HAZİRAN

- ✍ Altı ilde ilan edilmiş olan sıkıyönetimin altı ay daha uzatılması hakkında TBMM Kararı yayımlandı.

4 HAZİRAN

- ✍ Çiftçiyi Topraklandırma Tüzüğü yayımlandı.
- ✍ Yapı ve Kredi Bankası Anonim Ortaklığı tarafından Bursa ve İskenderun'da birer şube açılmasına izin verilmesine dair Karar yayımlandı.
- ✍ Türk Vatandaşlığına Alınmalar Hakkında Karar yayımlandı.
- ✍ Vakıflar Genel Müdürlüğü İdare Kurulu Başkanlığına Aziz Akyürek'in atanmasına dair Karar yayımlandı.

5 HAZİRAN

- ✍ ABD, Avrupa ülkelerini Sovyetler Birliği etkisinden kurtarmak için, antikomünist hedefleri olan bir ekonomik yardım paketi olan

Marshall Planı'nı yürürlüğe koydu. Dışişleri Bakanı George Marshall, Marshall Planı'nı 5 Haziran 1947 günü Harvard Üniversitesinde verdiği bir nutukla açıkladı.

6 HAZİRAN

- ✍ Beden Terbiyesi Kanunu'na Ek 4047 sayılı Kanun'un Geçici 1. Maddesi Hükmünün 1947 Yılı Sonuna Kadarı Uzatılması Hakkında Kanun yayımlandı.
- ✍ Denizaltı Sınıfı Mensuplarına Verilecek Zamlar ve Tazminler Hakkındaki 3486 sayılı Kanun'un 4145 sayılı Kanun'la Değişen 2. Maddesinin (C) Fıkrasının Değiştirilmesine Dair Kanun yayımlandı.
- ✍ Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü Teşkilât ve Vazifeleri Hakkındaki 1042 sayılı Kanun'a Ek Kanun yayımlandı.
- ✍ Kadastro ve Tapu Tahriri Kanunu'nun 43. Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.
- ✍ Askeri Hastabakıcı Hemşireler Hakkındaki Kanun'da Bazı Değişiklikler Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.

9 HAZİRAN

- ✍ Jandarma Kanunu'nun 12. Maddesinin Değiştirilmesine ve Bu

Kanun'a Geçici Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun kabul edildi.

New York'ta Toplanan Milletlerarası Sağlık Konferansı'nda Kabul ve İmza Edilen Belgelerin Onanmasına Dair Kanun kabul edildi.

10 HAZİRAN

1947-1948 mahsul yılında Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından satın alınacak hububat niteliklerinin ve fiyatının tespitine dair Karar yayımlandı.

12 HAZİRAN

Almanlara Ait İhtira Beratlarının Kamunun Faydalanmasına Konmasına İlişkili Olarak Milletlerarası Tamirat Ajanlığında Üye Bulunan Devletler Arasında 27 Temmuz 1946 tarihinde Londra'da İmza Edilen Anlaşma'ya Türkiye Hükûmetinin Katılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Türkiye ile Belçika-Lüksemburg Ekonomik Birliği Arasında Ankara'da İmzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları ile Modüs Vivendinin Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

17 HAZİRAN

Jandarma Kanunu'nun 12. Maddesinin Değiştirilmesine ve Bu Kanun'a Geçici Bir Mad-

de Eklenmesine Dair Kanun yayımlandı.

New York'ta Toplanan Milletlerarası Sağlık Konferansı'nda Kabul ve İmza Edilen Belgelerin Onanmasına Dair Kanun yayımlandı.

Milletlerarası Tarım Enstitüsünün Kaldırılması ve Görev ve Alacaklarının Birleşmiş Milletler Yiyecek ve Tarım Kuruluna Devri Hakkında Roma'da 30 Mart 1946 tarihinde İmzalanan Protokolün Onanmasına Dair Kanun yayımlandı.

Türkiye Emlak Kredi Bankası tarafından Eskişehir'de bir şube açılmasına izin verilmesine dair Karar yayımlandı.

Çimento Fabrikaları taş ocaklarında çalışan işçilerin günde üç saate kadar fazla çalıştırılmalarına izin verilmesi hakkında Karar yayımlandı.

18 HAZİRAN

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne Dair Olan 3656 sayılı Kanun'un Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanun'a Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkındaki 4598 sayılı Kanun'a Ek Kanun yayımlandı.

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne Dair Olan 3656 sayılı Kanun'a Bağlı (1) sayılı Cetvelinin İçişleri Bakanlığı Kısmında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

İçişleri Bakanlığı Merkez Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanun'un Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun yayımlandı.

İstanbul Telefon Tesislerinin Tesellüm ve İşletme Muameleleri Hakkındaki 3054 sayılı Kanun'un Bazı Maddelerinin Kaldırılmasına Dair Kanun yayımlandı.

İzmir Telefon Tesislerinin Tesellüm ve İşletme Muameleleri Hakkındaki 3488 sayılı Kanun'un Bazı Maddelerinin Kaldırılmasına Dair Kanun yayımlandı.

Posta, Telgraf ve Telefon İşletme Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri ve Memurları Hakkındaki 4454 sayılı Kanun'un 37, 38 ve 39'uncu Maddelerinin Ertelenmesine Dair Kanun yayımlandı.

Memur ve Hizmetlilere Verilecek Olağanüstü Zam Hakkında 4178 sayılı Kanun'a Ek Kanun yayımlandı.

Yeniden 15 İlçe Kurulması Hakkında Kanun yayımlandı.

Yüzde Beş Faizli Hazine Tahvilleri İhracına Dair Olan Kanun'un Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü İhtiyaçları İçin Gelecek Yıllara Geçici Yüklenmelere Girişilmesi Hakkındaki 4515 sayılı Kanun'da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.

Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü İhtiyaçları İçin Gelecek Yıllara Geçici Yüklenmelere Girişilmesine Dair Olan 4814 sayılı Kanun ile Genel Müdürlüğün 1947 Yılı Bütçe Kanunu'nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Demiryolları ve Limanları İnşaatı İçin Gelecek Yıllara Geçici Yüklenmelere Girişilmesi Hakkındaki 4643 sayılı Kanun'da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.

Devlet Havayolları Genel Müdürlüğü İhtiyaçları İçin Gelecek Yıllara Geçici Yüklenmelere Girişilmesi Hakkındaki 4860 sayılı Kanun'da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.

Diyanet İşleri Başkanı Ahmet Hamdi Akseki'nin Mabet Dışında Ruhani Elbise Giymesine İzin Verilmesine Dair Karar yayımlandı.

İstanbul Ermeni Patrik Kaymaklığına Seçilmiş Olan Kevork Arslanyan'ın Açık Olan Ermeni Patrikliğine Yeni Bir Patrik Seçilinceye Kadar, Mabet Dışında Ruhani Elbise Giymesine İzin Verilmesine Dair Karar yayımlandı.

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Çekoslovakya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Hava Ulaştırmalarına Dair Olan Anlaşmanın Onanması Hakkında Kanun kabul edildi.

✍ Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Hollanda Hükûmeti Arasında Hava Ulaştırımlarına Dair Olan Anlaşma'nın Onanması Hakkında Kanun kabul edildi.

✍ Köy Enstitüleri Kanunu'na Ek Kanun kabul edildi.

20 HAZİRAN

✍ Genel Muhasebe Kanunu'nun 83. Maddesinin (A) Fıkrasının Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

✍ Subaylar Heyetine Mahsus Terfi Kanunu'nun 4460 sayılı Kanun'la Değişen 110. Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.

✍ Bankalar ve Devlet Müesseseleri Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülü Hakkındaki 3659 sayılı Kanun'da Değişiklik Yapan 4621 sayılı Kanun'un 6. Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

21 HAZİRAN

✍ Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü Memur ve Hizmetlilerinin Ücretlerine Dair Olan Kanun'da Değişiklik Yapan 4620 ve 5000 sayılı Kanunların Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

✍ Edremit Belediye Başkanı Cevdet Denizer'in Cezasının Affına Dair Kanun yayımlandı.

✍ Köy Ebeleri ve Köy Sağlık Memurları Teşkilâtı Yapılmasına ve 3017 sayılı Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Kuruluş ve Memurları Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkındaki Kanun'da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.

✍ Devlet Havayolları Genel Müdürlüğü 1947 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

✍ Tekel Genel Müdürlüğü 1947 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

✍ Vakıflar Genel Müdürlüğünün 1947 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) ve (R) İşaretli Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.

✍ Şeker ve Glikozdan Alınan Munzam İstihlâk Vergilerinde Yapılan İndirmelerin Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

✍ Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Kuruluş ve Memurları Kanunu'na Bazı Hükümler Eklenmesine Dair 4862 sayılı Kanun'a Bağlı Kadro Cetvelinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

✍ Kazanç, Muvazene ve İktisadi Buhran Vergileri Hakkındaki Kanunların Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesine Dair Kanun yayımlandı.

✍ Şaraplık Üzüm Bağı Yetiştirecek-
lere Yapılacak İkraz Hakkında
Kanun yayımlandı.

✍ 1947 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağ-
lı (A) İşaretli Cetvelde Değişik-
lik Yapılması Hakkında Kanun
yayımlandı.

✍ Gelir, Kurumlar, İşletme ve Gez-
ginci İşler Vergileriyle Vergi Usul
Kanunu Tasarılarını görüşmek
üzere kurulan Geçici Komisyo-
nun temmuz başına kadar çalış-
malarına devam etmesi hakkında
TBMM Kararı yayımlandı.

✍ K/363 sayılı Kararla Zirai Kom-
binalar İdaresine tahsis edilen
sermayenin kullanılacağı bazı iş-
lere dair Bakanlar Kurulu Kararı
yayımlandı.

23 HAZİRAN

✍ Devlet Demiryolları ve Liman-
ları İşletme Genel Müdürlüğü
1947 yılı Bütçe Kanunu'na Bağ-
lı (A) İşaretli Cetvelde Değişik-
lik Yapılması Hakkında Kanun
yayımlandı.

✍ İstanbul Üniversitesi 1947 Yılı
Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşa-

retli Cetvelde Değişiklik Yapılma-
sı Hakkında Kanun yayımlandı.

✍ Posta, Telgraf ve Telefon İşletme
Genel Müdürlüğü 1947 Yılı Bütçe
Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cet-
velde Değişiklik Yapılması Hak-
kında Kanun yayımlandı.

24 HAZİRAN

✍ Askeri Fabrikalar Tekaüt ve Mu-
avenet Sandığı Kanunu'nda Bazı
Değişiklikler Yapılmasına ve Bu
Kanun'a Geçici Bir Madde Eklen-
mesine Dair Kanun yayımlandı.

✍ Tarım Kredi Kooperatifleri Kanu-
nu'nda Değişiklik Yapılması Hak-
kında Kanun yayımlandı.

✍ Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Ban-
kası Kanunu'nun 50. Maddesinde
Değişiklik Yapılmasına Dair Ka-
nun yayımlandı.

✍ Devlet Memurları Aylıklarının
Tevhit ve Teadülüne Dair Olan
3656 sayılı Kanun'a Bağlı (1) sa-
yılı Cetvelin Adalet Bakanlığı Kıs-
mında Değişiklik Yapılması Hak-
kında Kanun yayımlandı.

✍ İskân Kanunu'nun Bazı Madde-
lerinin Kaldırılmasına, Değiști-
rilmesine ve Bu Kanun'a Yeniden
Bazı Madde ve Fıkraların İlavesi-
ne Dair Kanun yayımlandı.

25 HAZİRAN

Yedek Subay ve Askeri Memurlar Hakkındaki 1076 sayılı Kanun'un 8. ve 23. Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun yayımlandı.

Gedikli Erbaş Membalarına Dair Olan 2505 sayılı Kanun'un 5. Maddesini Değiştiren 4260 sayılı Kanun'un 1. Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

Polis Memurlarının Yaş Hadlerine Dair Olan 2388 sayılı Kanun'un 1. Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne Dair Olan 3656 sayılı Kanun'a Bağlı (1) sayılı Cetvelin Ticaret Bakanlığı Kısmında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğünün 1947 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

1947 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Emekli, Dul ve Yetim Aylıklarına Zam Yapılması Hakkındaki 4992 sayılı Kanun'a Ek Kanun yayımlandı.

Tekel Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki 4036 sayılı Kanun'da Değişiklikler Yapılmasına Dair 4896 sayılı Kanun'a Bazı Hükümler Eklenmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

Maden Ocaklarında Yeraltında Çalışan İşçi Ücretlerinin Kazanç, Buhran, Muvazene ve Hava Kuvvetlerine Yardım Vergileriyle Damga Resminden Bağışık Tutulması Hakkında Kanun yayımlandı.

Orman Genel Müdürlüğü 1947 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

26 HAZİRAN

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Çekoslovakya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Hava Ulaştırmalarına Dair Olan Anlaşma'nın Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

Köy Enstitüleri Kanunu'na Ek Kanun yayımlandı.

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Hollanda Hükûmeti Arasında Hava Ulaştırmalarına Dair Olan Anlaşma'nın Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

Türkiye ile Yunanistan arasında imza edilen Ticaret ve Ödeme Anlaşması ile Bağlantılarının

Yürürlük Süresinin Üç Ay Daha Uzatılması Hakkında Kanun yayımlandı.

🌿 Tekel Genel Müdürlüğünce yaptırılacak Tütün Bakımı ve İşletme Evleri İçin Gelecek Yıllara Geçici Yüklenmelere Girişilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

🌿 Vakıflar Genel Müdürlüğü Teşkilâtı Hakkındaki Kanun'da Değişiklik Yapılmasına Dair Olan 3821 sayılı Kanun'a Bağlı (1) ve (2) sayılı Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

🌿 Rüşumu Sıhhiye Kanunu'nun 1. ve 4. Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

🌿 Belediye Kanunu'nun 110. Maddesine İki Fıkra Eklenmesine Dair Kanun yayımlandı.

28 HAZİRAN

🌿 Maliye Bakanlığının Türk parası kıymetini koruma hakkındaki 13 sayılı Karar'a ilişkin Tebliğ yayımlandı.

30 HAZİRAN

🌿 Yargıtay Özel Dairesi ile Toplu ve Tek Yargıçlı Millî Korunma Mahkemelerinin ve Bakanlıktaki Muhasebe Bürosunun 1947 yılı ikinci

altı aylık teşkilât ve diğer giderleriyle Millî Korunma Kanunu'na göre görevlendirilen mahkemelerin suçüstü ve hükümlerin yayımı giderleri hakkında Karar yayımlandı.

🌿 Merkezi Adana olmak üzere 5. Genel Müfettişlik Teşkili hakkındaki Karar yayımlandı.

1 TEMMUZ

🌿 Sümer Yapı Kooperatif Ortaklığı kurulmasına ilişkin Karar yayımlandı.

🌿 Hükûmetle Demokrat Parti arasındaki ihtilaf sonucunda Celal Bayar, partisinin ihtilaller hazırlayan bir komite değil, şerefli bir parti olduğunu söyledi.

🌿 Paris Konferansı'nın dağılacağı bildirildi.

🌿 Devlet Reisliği ile Parti Başkanlığının ayrılması hususunda, CHP Tüzüğü'nde yapılması gereken değişikliklerle ilgili formül hazırlandı.

2 TEMMUZ

🌿 Ticaret Bakanlığı merkez ve iller teşkilâtına eklenmiş olan kadroların kaldırılmasına dair Karar yayımlandı.

✍ Bazı malların alım ve satımının kontrole tabi tutulması hakkında Karar yayımlandı.

✍ Hükûmet, din bilgileri dershaneleri açılmasına izin verdi. Din öğretiminin serbest olması kararlaştırıldı.

3 TEMMUZ

✍ Meslek halinde çalışan dokuyucu oldukları halde iplik dağıtımından faydalanamayanlar hakkında Tamim yayımlandı.

✍ Maliye Bakanlığına ait Türk Parası Kıymetini Koruma hakkında ki 13 sayılı Karar'a ilişkin Tebliğ yayımlandı.

10 TEMMUZ

✍ İbradı Yapı Kooperatifinin kurulmasına izin verilmesi hakkında Karar yayımlandı.

✍ İzmir İşçi Sağlığını Koruma Derneğinin genel menfaatlere yarar derneklerden sayılması hakkında Karar yayımlandı.

✍ 24/5/1944 tarihli ve 3/847 sayılı Karar'la yürürlüğe konulan K/522 sayılı Karar gereğince elde edilecek primlerin taş kömürü maliyet ve satış arasındaki farklardan

doğan zararın karşılanması hakkında Karar yayımlandı.

✍ Hindistan'ın ikiye ayrılmasıyla oluşan Pakistan'ın genel valiliğine Muhammed Ali Cinnah getirildi.

11 TEMMUZ

✍ İstanbul Limanı Tüzüğü'nün 42 ve 45'inci maddelerinin değiştirilmesine dair Karar yayımlandı.

✍ Basın Kartı Yönetmeliği'nin 3 ve 10'uncu maddelerinin değiştirilmesine dair Karar yayımlandı.

✍ 12 Temmuz Beyannamesi, akşam saatlerinde radyodan okundu.

12 TEMMUZ

✍ Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı İsmet İnönü tarafından bir bildiri yayımlandı. 12 Temmuz Beyannamesi adıyla anılan bildiri, ulusal gazetelerde yayımlandı.

İnönünün Beyannamesi

Dün akşam yayınlanan beyanname bütün memlekette büyük heyecan ve derin bir memnurlukla karşılandı

Devlet Reisinin partiler arasındaki davada kanaatleri ve fikirleri

«Başbakan ve Bay Celâl Bayar'dan dinlediğim karşılıklı şikâyetler içinde mubalâga payı ne olursa olsun hakikat payı da vardır»

«İhtilâfî bir teşekkül değil, bir kanunî siyasi partinin maddelerle çalışan muhalif partinin iktidar partisi partisi içinde çalışması tesadüf değil, bir vaziyettir.»

Kelâmları
hastalarımıza

İnönü bunları söyleyerek ilâve ediyor: «Bu zeminde ben Devlet Reisi olarak kendimi her âl partiyeye karşı müstaki devrende vazifeli görüyorum»

Beyannameyi D. P. nasıl karşıladı?

dı. Bu bildiri ile İnönü, iktidar ve muhalefete eşit mesafede duracağını ve aralarında uzlaşma sağlamayı hedeflediğini açıkladı. Muhalefetin teminat içinde yaşayacağını ve iktidarın kendisini ezmek niyetinde olmadığından müsterih olacağını; iktidarın da, muhalefetin kanun haklarından başka bir şey düşünmediğinden müsterih bulunacağını vurguladı.

12 Temmuz Beyannamesi ile İsmet İnönü, gerek bu baskılar ve gerekse 1945 yılından sonra başlayan çok partili siyasal hayatı kurumsallaştırmak adına, ulusal ve uluslararası konjonktürün de etkisiyle muhalefeti korumaya almış, "Ne iktidarı devirmek isteyen bir muhalefet partisi ne de muhalefeti boğmak isteyen bir iktidar" düşüncesiyle iktidar ile muhalefet arasında bir hakem rolü üstlenmiştir. 12 Temmuz Beyannamesi Türkiye'de çok partili siyasal sistemi kabul eden ana belge olarak görülmektedir.

Türkiye ile Amerika Birleşik Devletleri arasında 12 Temmuz 1947 tarihinde Truman Doktrini çerçevesinde bir yardım anlaşması yapıldı. İki ülke temsilcileri arasında "Türkiye'ye Yapılacak Yardım Hakkında Antlaşma" adlı bir antlaşma imzalandı ve imza gününden itibaren yürürlüğe giren bu anlaşma TBMM tarafından 1 Eylül 1947 tarihinde 5123 sayılı Kanun'la onaylandı.

Dönemin ABD Devlet Başkanı Truman'ın ismi ile anılan "Truman Doktrini", Türkiye ve Yunanistan'ı kapsayan geniş bir güvenlik bloğunu, Truman Doktrini kapsamında hazırlanan "Marshall Planı" ise bu doktrinin ekonomik yönünü oluşturmuştur. 12 Temmuz 1947 tarihli antlaşma ise bu sürecin askerî zeminini inşa etmiştir. Antlaşma gerek ABD'nin SSCB'ye karşı geliştirdiği politikada Türkiye'nin yerini daha da pekiştirmiş, gerekse Türkiye'nin savaş sonrası süreçte takip edeceği dış politikanın yönünü belirlemiştir.

14 TEMMUZ

Paris Konferansı'nda Türk teklifi kabul edildi. Kurulmasına karar verilen Avrupa İşbirliği Komitesinin, Konferans'a iştirak eden bütün devletlerin delegelerinden teşekkül edeceği bildirildi.

16 TEMMUZ

🌿 Rize Çay Fabrikası açıldı.

18 TEMMUZ

🌿 New York'ta Bir Basın Ataşeliği Kurulmasına dair Karar yayımlandı.

🌿 Muntazam posta seferleri yapan vapurlarla veya münhasıran toplu asker ve muhacir nakledecek gemilerle yapılacak nakliyatada dair Yönetmelik'in yürürlükten kaldırılmasına ilişkin Karar yayımlandı.

21 TEMMUZ

🌿 İngiliz filosu İstanbul'a geldi.

22 TEMMUZ

🌿 CHP Tüzüğü'nde değişiklik yapılacağı basında yer aldı. Parti genel başkanının aynı zamanda Başbakan olacağı, İnönü'nün partinin bir üyesi olarak kalacağı bildirildi.

30 TEMMUZ

🌿 Demokrat Parti Kütahya Milletvekili Adnan Menderes'in Mecliste yaptığı konuşmayı yayımlayan Tasvir, Demokrasi, Demokrat İzmir, Yeni Asır gazetelerinin sahipleri ve yazı işleri müdürleri tutuklandılar.

1 AĞUSTOS

🌿 İstanbul Türk Musikisi Yüksek Sanatkârlar Cemiyeti kuruldu.

6 AĞUSTOS

🌿 Şambr Dö Kommers Belj'an Türki adlı derneğin kurulmasına izin verilmesine dair Karar yayımlandı.

Teşviki Sanayi Kanunu'ndan İstifade Eden Müesseselerle Getirecekleri Makine, Alât ve Bunların Yedek ve Tecdit Parçaları Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

7 AĞUSTOS

Yapı ve Kredi Bankası Anonim Ortaklığı Tarafından Milano'da Bir Şube Açılmasına İzin Verilmesine Dair Karar yayımlandı.

İş Kazaları ile Meslek Hastalıkları ve Analık Sigortaları Kanunu Gereğince Verilecek Ödeneklere Dair Karar yayımlandı.

11 AĞUSTOS

CHP Kurultayında ele alınacak meseleler basında yer aldı. Genel Sekreter yardımcısı açıklamalarda bulundu. Adnan Menderes de CHP'deki demokrasi temayülünden memnuniyetle bahsetti.

12 AĞUSTOS

Elektrik Tesisat İşlerinde Serbest ve Müstakil Olarak Çalışmak İsteyenlere Bayındırlık Bakanlığı'nca Verilecek Ehliyetnameler Hakkında Yönetmelik ile Dahili Tesisat Yönetmeliği ve Dahili Tesisat Fenni Şartnamesi'nin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Karar yayımlandı.

Türk Coğrafya Kurumunun Genel Menfaatlere Yararlı Derneklerden Sayılması Hakkında Karar yayımlandı.

Türkiye Hayırlar Yaptırma ve İdame Ettirme Derneğinin Genel Menfaatlere Yararlı Derneklerden Sayılması Hakkında Karar yayımlandı.

Krom Madeni Hakkında Karar yayımlandı.

14 AĞUSTOS

Birleşik Krallık, Hindistan'a bağımsızlık verdi. Tüm Hindistan Müslüman Birliği Lideri Muhammed Ali Cinnah ile Kongre Partisi Lideri Jawaharlal Nehru'nun Hindistan'ın paylaşımına ilişkin İngiliz planını kabul etmesinin ardından ülke ikiye ayrıldı ve bağımsız Pakistan devleti kuruldu.

15 AĞUSTOS

Pakistan'ın kurucusu Muhammed Ali Cinnah, Genel Vali olarak Karaçi'de yemin etti ve görevine başladı.

Hindistan bağımsızlığını kazandı. Jawaharlal Nehru, Hindistan'ın ilk başbakanı oldu.

20 AĞUSTOS

- İzmir Fuarı'nın açılışında halk tarafından düzenlenen gösteride, "pahalılık" protesto edildi.

22 AĞUSTOS

- Ankara'da motor fabrikası kuruldu. Fabrikanın Cumhuriyet Bayramı'nda açılması planlandı.

23 AĞUSTOS

- Çalışma Bakanlığı Teftiş Kurulu Tüzüğü'nün yürürlüğe konulmasına dair Karar yayımlandı.
- Orman Genel Müdürlüğü 14 numaralı Orman Tahdit Komisyonu Başkanlığına dair Tebliğler yayımlandı.

25 AĞUSTOS

- Türkiye Sağır, Dilsiz ve Körler Tescil Derneğinin genel menfaatlere yarar derneklerden sayılması hakkında Karar yayımlandı.

26 AĞUSTOS

- Recep Peker hükûmeti Meclisten güvenoyu aldı. 35 CHP'li vekil aleyhte oy verdi.
- Danıştay Tüzüğü'nün yürürlüğe konulmasına dair Karar yayımlandı.

27 AĞUSTOS

- Beden Terbiyesi Teşkilâtı ve Kurumlar tarafından kurulacak olan ilişik Gençlik Kulübünün kurulmasına, adlarının değiştirilmesine ve adının cetvelden çıkartılmasına ilişkin Kararlar yayımlandı.
- Cezayir, Fransa'dan bağımsızlığını istedi.

29 AĞUSTOS

- Nakil Vasıtaları Hakkındaki 3827 sayılı Kanun'da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.
- Amortisman Sandığı Hakkındaki 2794 sayılı Kanun'un Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanun'a Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun yayımlandı.
- ABD'li bilim insanları nükleer güç için plütonyumu parçalamayı başardılar.

30 AĞUSTOS

 Zafer Bayramı kutlandı.

1 EYLÜL

 Türkiye Hükûmeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükûmeti Arasında 12 Temmuz 1947 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye'ye Yapılacak Yardım Hakkında Anlaşma'nın Onanmasına Dair Kanun kabul edildi.

 Avrupa Kömür Kurulu Anlaşması'nın Bir Yıl Uzatılmasına Dair Olan Protokol'ün Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

 Neuchatel'de imza Edilen Sınai Mülkiye Haklarının Korunmasına ve Onarılmasına Dair Anlaşma'nın Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

 Türkiye Hükûmeti ile İtalya Hükûmeti Arasında Ankara'da imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları ile Eklerinin Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

5 EYLÜL

 Türkiye Hükûmeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükûmeti Arasında 12 Temmuz 1947 tarihinde

Ankara'da imzalanan Türkiye'ye Yapılacak Yardım Hakkında Anlaşma'nın Onanmasına Dair Kanun yayımlandı.

6 EYLÜL

 Vazifelerinden çekilmiş olan Millî Savunma, İçişleri, Ekonomi, Ticaret, Tarım ve Çalışma Bakanlarının çekilmelerinin kabulü ile adı geçen Bakanlıklara yapılan atamalara ilişkin Karar yayımlandı. Millî Savunma Bakanlığına İzmir Milletvekili Münir Birsal, İçişleri Bakanlığına Erzurum Milletvekili Münir Hüsrev Göle, Ekonomi Bakanlığına Diyarbakır Milletvekili Cavit Ekin, Tarım Bakanlığına İzmir Milletvekili Şevket Adalan, Çalışma Bakanlığına Ekonomi Bakanlığında çekilmiş olan Rize Milletvekili Tahsin Bekir Balta, Ticaret Bakanlığına şimdilik vekil olan Maliye Bakanı Halit Nazmi Keşmir atandı.

7 EYLÜL

 Türkiye-İrak Dostluk Antlaşması imzalandı.

9 EYLÜL

 Yerli Ürünleri ve Pirinayı Tâsir ve Tasfiye Ederek Yağ İstihsal Eden Müesseselerin Yeniden Muamele Vergisinden Muaf Tutulmalarına Dair Kanun yayımlandı.

Türkiye
Cumhuriyeti'nin

100
Yılı

1947

1947 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü 1947 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu'na Ek Kanun yayımlandı.

Şose ve Köprüler Yapımı İçin Gelecek Yıllara Geçici Yüklenmelere Girişilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

10 EYLÜL

Köy Enstitüsü Mezunu Öğretmenlerle Köy Sağlık Memurlarının Geçimlerini Düzenlemek Üzere 3803, 4274 ve 4459 sayılı Kanunlara Ek Kanun yayımlandı.

Ticaret Bakanlığına dair Tebliğ yayımlandı.

11 EYLÜL

Recep Peker hükûmetinin istifasına dair işlem yayımlandı.

Hasan Saka başkanlığındaki Bakanlar Kurulu listesinin onanmasına dair işlem, Resmî Gazete'de yayımlandı.

12 EYLÜL

Türkiye ile Irak arasında imza Edilen Dostluk ve İyi Komşuluk Antlaşması ile Bu Antlaşma'ya Ek Protokol ve Sözleşmelerin Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

Petrol Ofisinin 27/12/1946 tarih ve 3/5152 sayılı Karar ile Yürürlüğe Konulmuş Olan K/677 sayılı Karar'a Bağlı Teşkilât Kadrosuna İlâveler Yapılması Hakkında Karar yayımlandı.

20 EYLÜL

İl Özel İdareleri, Belediyeler veya Bunlara Bağlı Kurumlar Tarafından İşletilen Elektrik, Havagazı, Tramvay ve Tünel İşletmelerinin Alım ve Satım Esaslarına Dair 4768 sayılı Kanun'un 3. Maddesi Uyarınca Tertiplenen Yönetmelik yayımlandı.

21 EYLÜL

Kozlu'daki kömür ocaklarında grizu patlaması sonucu 48 işçi öldü.

23 EYLÜL

Bulgar Tarım Ulusal Birlik Partisi lideri Nikola Petkov idam edildi.

24 EYLÜL

Hindistan'da Müslüman mültecileri taşıyan tren Pencap sınırında durduruldu, Sihler bin 200 mülteciyi kurşuna dizdi.

26 EYLÜL

İngiltere, Filistinlilerle Yahudilerin kendi geleceklerine kendilerinin karar vermesi gerektiğini açıkladı; bu nedenle Filistin'i boşaltma kararı aldı.

1 EKİM

Hür Fikirleri Yayma Cemiyeti kuruldu. Cemiyet başkanı Prof. Dr. Ali Fuat Başgil olurken, cemiyetin amacı, siyasete karışmaksızın her türlü totaliter gidişe ve taassuba karşı çıkmak olarak açıklandı.

3 EKİM

Türkiye, Uluslararası Üzüm, Üzüm Suyu ve Şarapçılık Kongresi'ne ilk kez ev sahipliği yaptı.

Adapazarı'nda vagon fabrikasının temeli törenle atıldı.

4 EKİM

28/2/1947 tarihli ve 3/5506 sayılı Kararla arazi dağıtımının yapılması kararlaştırılan Ankara ile Niğde, İzmir, İstanbul ve Manisa illerinde Vakfa, Özel İdarelere ve Belediyelere ait topraklardan Tarım Bakanlığınca arazi kamulaştırması hakkında Karar yayımlandı.

Yapı ve Kredi Bankası tarafından Ankara'da bir şube açılmasına izin verilmesine dair Karar yayımlandı.

Millî Aydın Bankası tarafından Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu'na göre verilecek teminat mektupları yekununun, bu Bankanın yatırılmış sermayesinin yüzde yetmiş beşine çıkarılması hakkında Karar yayımlandı.

3843 sayılı Muamele Vergisi Kanunu'nun 21'inci maddesine ilişkin Karar yayımlandı.

Millî Eğitim Bakanlığı, özel din der-shanelerinde okutulacak kitapların vasıf ve şartlarını tespit etti.

Alman fizikçi Max Planck yaşamını yitirdi.

Max Planck (1858-1947)

5 EKİM

Atina'da yapılan Akdeniz Atletizm Yarışmalarında Türkiye birinci oldu.

Alman-Sovyet Saldırmazlık Paketi sonucu lağvedilen Kominternin devamı olarak komünist partiler, SBKP (B) önderliğinde Kominformu kurdu.

11 EKİM

Eski Millî Eğitim Bakanı Hasan Âli Yücel'in, Avukat Kenan Öner ve Yeni Sabah gazetesi Yazı İşleri Müdürüne açtığı hakaret davasına devam edildi. Mareşal Fevzi Çakmak'ın "Bir Millî Eğitim eski Bakanı Köy Enstitülerinde komünistlere arka çıktı" beyanına Kenan Öner "O bakan Hasan Âli Yücel'di" sözleriyle destek çıkmıştı. Nisan'da başlayıp 1944-45 İrkçılık-Turancılık davalarında yargılanan Nihal Atsız gibi isimlerin aralarında olduğu 27 kişinin de Hasan Âli Yücel'e karşı müdahil olduğu hakaret davası, Kasım ayında görülen karar duruşmasında Avukat Kenan Öner ve Yeni Sabah gazetesi Yazı İşleri Müdürü C. Saracoğlu'nun beraatiyle sonuçlandı.

Hava Sınıfı Mensuplarına Verilecek Zamlar ve Tazminler Hakkındaki Kanun'un 4334 sayılı Ka-

nunla Değiştirilen 12. Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun yayımlandı.

13 EKİM

Edirne ilinin bütün ilçelerinde Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu'na göre arazi dağıtımının ve Merkez ilçesinde ayrıca adı geçen Kanun'a göre dağıtmak için arazi kamulaştırma işlerinin yapılmasına dair Karar yayımlandı.

Millî Kütüphaneye Yardım Derneğinin genel menfaatlere yarar derneklerden sayılmasına dair Karar yayımlandı.

14 EKİM

1566 Bakanlar Kuruluna Güvenildiğine Dair Karar ve Başbakan Hasan Saka tarafından 13/10/1947 tarihinde Kamutayda okunan Hükûmetin Programı yayımlandı.

ABD'de pilot Chuck Yeager, yapılan test uçuşlarında ses duvarını aştı.

15 EKİM

1525 sayılı Şose ve Köprüler Kanunu ile Değişikliklerinin Uygulanmasını Gösterir Yönetmelik yayımlandı.

21 EKİM

- ✍ Türkiye Kızılay Derneği Ana Tüzüğü'nün onanmasına dair Karar yayımlandı.
- ✍ Ankara'da Keçiören Ev Yapı Kooperatifi'nin kurulmasına ilişkin Karar yayımlandı.
- ✍ Türk Hava Kurumu Ana Tüzüğü'nün 5, 7, 19 ve 27'nci maddelerinin değiştirilmesi hakkında Karar yayımlandı.

22 EKİM

- ✍ ABD yardımının ilk partisi İskenderun Limanı'na geldi. İlk malzemelerle İstanbul-Ankara kara yolunun yapımına başlanacağı açıklandı.
- ✍ İstanbul Üniversitesi Öğrenci Yönetmeliği yayımlandı.

23 EKİM

- ✍ Amerikan Aleyhtarı Faaliyetler Komitesi (HUAC), Hollywood'da, 79 'yıkıcı' belge elde edildiği gerekçesiyle film endüstrisine karşı soruşturma başlattı.

- ✍ 3/6502 sayılı Türk Kanser Araştırma ve Savaş Kurumunun genel menfaatlere yarar derneklerden sayılması hakkında Karar yayımlandı.

- ✍ 3/6509 sayılı Millî Korunma Kanunu'nun 42'nci maddesine dayanılarak muhtaç çiftçilere 1947-1948 ekim yılında ödünç olarak tohumluk hububat temini için mubayaa bedeli, masraflar ve zarar karşılığı olmak üzere Tarım Bakanlığına sermaye tahsisine dair Karar yayımlandı.

24 EKİM

- ✍ Walt Disney, HUAC'de ifade vererek komünist olduklarına inandığı bazı çalışanlarının isimlerini komiteye verdi. Walt Disney, Komite'ye verdiği ifadede: "Komünistlerin Hollywood'a sızdığı bir gerçek." dedi. Komite, toplantılarına gelip ifade vermeyi reddeden Hollywood'dan 1 yapımcı, 2 yönetmen ve 7 senaristin "komünist" olduğuna karar verdi. ABD Temsilciler Meclisi, komünist olduğuna hükmedilen "Hollywood 10'lusu"nu 1 yıl hapis ve film endüstrisinde çalışamama cezasına çarptırdı.

26 EKİM

- ✍ Irak'taki İngiliz askerî işgali sona erdi.

29 EKİM

✍ Cumhuriyet Bayramı kutlandı.

1 KASIM

✍ TBMM 8. Dönem 3. Yasama Yılı açıldı. Cumhurbaşkanı İsmet İnönü açış konuşması ile Genel Kurula hitap etti.

2 KASIM

✍ Kaliforniya'da, havacı iş adamı Howard Hughes, o zamana kadar yapılmış en büyük sabit kanatlı uçak olan Spruce Goose'u uçurdu. Bu, dev uçağın ilk ve son uçuşu oldu.

3 KASIM

✍ Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün Türkiye Büyük Millet Meclisinin sekizinci döneminin ikinci toplantı yılını açması sırasındaki söylevleri yayımlandı.

4 KASIM

✍ Bulgaristan Halk Cumhuriyeti ilan edildi.

10 KASIM

✍ Gazi Mustafa Kemal Atatürk, ölüm yıl dönümünde anıldı.

11 KASIM

✍ Türkiye, Uluslararası Para Fonu'na (International Monetary Fund-IMF) üye oldu.

13 KASIM

✍ 1567 Gümrük ve Tekel Eski Bakanı Suat Hayri Ürgüplü ile diğer şahıslar hakkında son tahkikat açılmasına ve Yüce Divan kurulmasına dair Karar yayımlandı.

20 KASIM

✍ II. Elizabeth ile Philip Mountbatten Londra'daki Westminster Katedrali'nde evlendi.

24 KASIM

✍ Üniversiteler Eylemli Öğretim Üyelerinin Seçimi Hakkında Tüzük yayımlandı.

27 KASIM

✍ İstanbul BJK İnönü Stadyumu açıldı.

28 KASIM

✍ İptidai maddeler indirim cetvelinin kimya sanayine ait D grubuna 37 sıra sayısı ile "kundura cila mumu"nun eklenmesi ve bu mamul için %45 ilk madde indirimi yapılması hakkında Karar yayımlandı.

✍ Gümrük Tarifesi Kanunu'na bağlı tarifenin 585/B-2 pozisyonuna giren külçe gümüşün geçici kabul yoluyla ithaline izin verilmesi hakkında Karar yayımlandı.

✍ Esperanto dilinin yurdumuzda yayılması amacıyla merkezi Aydın olmak üzere Emekli Öğretmen Hulusi Aydınoglu ve arkadaşları tarafından kurulması istenilen Türkiye Esperanto Derneğinin kurulmasına izin verilmesi hakkında Karar yayımlandı.

29 KASIM

✍ Belediye Memur ve Müstahdamları Tüzüğü'nün 24. Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine Dair Tüzük yayımlandı.

✍ Ankara Polis Enstitüsü ile Polis Okulları Tüzüğü'nün Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Tüzük yayımlandı.

Birleşmiş Milletler, 181 sayılı Karar ile, Arapların şiddetli muhalefetine karşın Filistin'in bölünmesini ve bağımsız bir İsrail devleti kurulmasını kararlaştırdı.

BM Genel Kurulunun ortaya koyduğu Paylaşım Planı kapsamında, İngiliz manda rejiminin sona ermesiyle birlikte Filistin toprakları üzerinde, birisi Arap diğeri Yahudi olmak üzere iki bağımsız devletin kurulması ve Kudüs'ün silahlardan arındırılmış, BM Vesa-yet Konseyinin himayesinde uluslararası bir statüye sahip olması öngörüldü. Söz konusu statünün 10 yıl yürürlükte kalması ve daha sonra referandum yoluyla halkın görüşlerine başvurularak gözden geçirilmesi kararlaştırıldı.

"Cyrano de Bergerac" İstanbul Şehir Tiyatrosunda ilk kez sahnelendi.

3 ARALIK

Müstahsilden gerektikçe zeytinyağı satın almağa ve bu yağları memleket içinde veya dışında satmağa Ticaret Bakanlığının yetkili kılınması hakkında Karar yayımlandı.

12 ARALIK

Ham zeytin tanesi ile sut kostiğin geçici kabul yoluyla ithaline izin verilmesi hakkında Karar yayımlandı.

Jandarma Subaylarının Kurs, Manevra, Atış ve Tatbikatlara İştirak Şekline ve Yükselmelerine Esas Olacak Notların Hangi İdari Makam ve Meslekî Üstler Tarafından Ne Suretle Verileceğine Dair Tüzük yayımlandı.

13 ARALIK

Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü 1948 Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

16 ARALIK

Bina Vergisi Tüzüğü'nün 5. Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Tüzük yayımlandı.

Her nevi hububat ve un ticareti ve imaliyle iştigal edenlere mali

müesseselerce verilmiş veya verilecek avanslar ve sair her türlü açılmış veya açılacak kredileri murakabe, tahdit, takyit veya men etmeğe Ticaret Bakanlığının yetkili kılınmasına dair Karar yayımlandı.

Ticaret Bakanlığına ait banka ve kredi işlerine dair (1) sayılı Sirküler yayımlandı.

Palu-Genç Demir Yolu ulaşım açıldı.

17 ARALIK

Arazi Vergisi Tüzüğü'nün 20. Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Tüzük yayımlandı.

Memurların yeterliklerinin takdiri hakkında Tüzük yayımlandı.

Memurlardan Yabancı Bir Dil Öğrenenlere Verilecek Para Mükâfatı Hakkında Tüzük yayımlandı.

18 ARALIK

Seyhan ilinin Osmaniye ilçesine bağlı Issızca köyündeki krom madeninin işletilmesi hakkında Karar yayımlandı.

Seyhan ilinin Osmaniye ilçesine bağlı Karaşıkla köyü sınırları içinde Karaçay deresi mevkiinde bulunan krom madeninin işletilmesi hakkında Karar yayımlandı.

Merkezi Bursa'da olan Eski Eserleri Sevenler Kurumunun genel menfaatlere yarar derneklerden sayılması hakkında Karar yayımlandı.

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğüne ait Emareti Muvaredatına kolera tedbirleri konulduğu hakkında Tamim yayımlandı.

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğüne ait Irak'a karşı konulmuş olan sıhhi tedbirlerin kaldırıldığı hakkında Tamim yayımlandı.

19 ARALIK

1947 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

20 ARALIK

Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün kullandığı yatlarının ödeneği bütçeden çıkarıldı.

23 ARALIK

Ankara Üniversitesi 1947 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Devlet Havayolları Genel Müdürlüğü 1947 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Orman Genel Müdürlüğü 1947 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Posta, Telgraf ve Telefon İşletme Genel Müdürlüğü 1947 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1947 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.

Bell Laboratuvarları, transistörü dünyaya ilk kez tanıttı.

24 ARALIK

Yunanistan Komünist Partisi (KKE), Kuzey Yunanistan'da "Geçici Demokratik Hükûmet" in kuruldu-

ğunu ilan etti. Hükûmetin Başbakanı ve Savaş Bakanı olarak gerilla lideri Markos Vafiadis atandı.

26 ARALIK

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1948 Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

27 ARALIK

İstanbul Üniversitesi 1948 Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

1757 sayılı Kanun'a Ek Kanun yayımlandı.

3135 ve 4440 sayılı Kanunlara Ek Kanun yayımlandı.

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü 1947 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü 1947 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Banka işlemleri ve her çeşit ticaret, komisyonculuk, yüklenme ve temsilcilik işleri yapmak ve merkezi Adana olmak üzere Akbank Türk Anonim Ortaklığının kurulmasına dair Karar yayımlandı.

30 ARALIK

Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü 1948 Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

İstiklâl Harbi Malûllerinden 9 Ere Verilecek Para Mükâfatı Hakkında Kanun yayımlandı.

Ordunya Büyük Millet Meclisinin selâm, güven ve sevgisinin bildirilmesine dair Karar yayımlandı.

İstanbul İşçi Sağlığını Koruma Derneğinin genel menfaatlara yarar derneklerden sayılması hakkında Karar yayımlandı.

Antalya, Aydın, Denizli, Erzincan, Eskişehir, Kırklareli ve Malatya illerinin bütün ilçelerinde Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu'na göre arazi dağıtımının ve bu illerde Vakfa, Özel İdare ve Belediyelere ait topraklardan Tarım Bakanlığınca belirtilecek olanlar hakkında kamulaştırma işlerinin ve arazi dağıtımının yapılması hakkında Karar yayımlandı.

Koordinasyon Bürosunun 1948 yılı aylık ve diğer giderlerini karşılamak üzere Başbakanlık emrine ödenek verilmesi hakkında Karar yayımlandı.

Romanya'da 1946 seçimlerinden zaferle çıkan komünist ağırlıklı hükûmet, Kral Mihai'yi (26) tahttan indirdi.

Seyhan ilinin Osmaniye ilçesine bağlı Davutlar köyündeki krom madeninin 21/7/1944 tarihli ve 3/1241 sayılı Karar gereğince Hüsnü Keçelioğlu üzerinde bulunan %22,5 hissesinin işletilmesi imtiyazının bozulması hakkında Karar yayımlandı.

Ankara'da gençler komünistlik aleyhine bir toplantı yaptı. Rektör Şevket Aziz Kansu istifa etti.

29 ARALIK

İstanbul Teknik Üniversitesi 1948 Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

Ankara Üniversitesi 1948 Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

Ankara Üniversitesi 1947 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü 1947 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

İstanbul Üniversitesi 1947 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Tekel Genel Müdürlüğü 1947 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

1948

2 OCAK

1948 yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

3 OCAK

Tekel Genel Müdürlüğü 1948 Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü 1948 Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

Başbakanlık Koordinasyon Bürosunun 1948 Yılı teşkilât kadrosu hakkındaki 18 ilişik K/715 sayılı Karar'ın yürürlüğe konulmasına dair Karar yayımlandı.

5 OCAK

Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü 1948 Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

Devlet Havayolları Genel Müdürlüğü 1948 Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

Posta, Telgraf ve Telefon İşletme Genel Müdürlüğü 1948 Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

Orman Genel Müdürlüğü 1948 Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

9 OCAK

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Hücum ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğünce Suriye'deki kolera vakaları sebebiyle bu memleket muvaredatına konulan tedbirler hakkında Tamim yayımlandı.

11 OCAK

Ankara Üniversitesi Senatosu, bazı öğretim üyelerini sol eğilimli oldukları için Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesindeki görevlerinden uzaklaştırdı. Görevden alınanlar arasında Pertev Naili Boratav, Niyazi ve Mediha Berkes, Behice Boran, Adnan Cemgil ve Azra Erhat vardı.

14 OCAK

CHP Meclis Grubunda Seçim Kanunu tadili teklifinin kabul edildiği basında yer aldı.

15 OCAK

Toprak Mahsulleri Ofisinin 1947-48 mahsul yılı sonuna kadar, Sümerbanktan ve Sair Yerlerden Satın Alacağı Pamukluları Ticaret Bakanlığının

tespit edeceği esaslar çerçevesinde hububat karşılığında satması hakkında Karar yayımlandı.

16 OCAK

Dişçiliğin ticari olmayıp medeni yani adi bir muamele olduğu ve bu işe üçüncü hukuk dairesinin bakmasının gerekli olduğu hakkında Karar yayımlandı.

17 OCAK

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne Dair Olan 3656 sayılı Kanun'a Bağlı (1) sayılı Cetvelin Adalet Bakanlığı Kısmında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Afyonkarahisar Milletvekili Ahmet Veziroğlu'nun milletvekilliği dokunulmazlığı hakkında Karar yayımlandı. Kovuşturma ve yargılamaların dönem sonuna bırakılmasına karar verildi.

Afyonkarahisar Milletvekili Gen. Sadık Aldoğan'ın milletvekilliği dokunulmazlığı hakkında Karar yayımlandı.

Amasya Milletvekili Ahmet Eymir'in milletvekilliği dokunulmazlığı hakkında Karar yayımlandı.

Bursa Milletvekili Abdurrahman Konuk'un milletvekilliği dokunulmazlığı hakkında Karar yayımlandı.

Çanakkale Milletvekili Niyazi Çıtakoğlu'nun milletvekilliği dokunulmazlığı hakkında Karar yayımlandı.

Edirne Milletvekili Fethi Erimçağ'ın milletvekilliği dokunulmazlığı hakkında Karar yayımlandı.

Eskişehir Milletvekili Emin Sazak ile İstanbul Milletvekili Fuat Köprülü'nün milletvekilliği dokunulmazlıkları hakkında Karar yayımlandı.

Radyo ücretlerini kendiliğinden ödemeyenler hakkında hükmen istifa yoluna gidilmesi için açılacak dâvaların posta, telgraf ve telefon idaresince mi, yoksa maliye hazinesi tarafından mı ikame ve takibedileceği hakkında Karar yayımlandı.

19 OCAK

4353 sayılı Kanun'un Geçici Birinci Maddesiyle 4659 sayılı Kanun'da Yazılı Sürenin İki Yıl Uzatılması Hakkında Kanun yayımlandı.

 Hariçten 30.000 ton daha Portlant çimentosu ithali ve bu miktar çimento hakkında Karar yayımlandı.

 Ankara Polis Enstitüsü ile Polis Okulları Tüzüğü hakkında Karar yayımlandı.

 Tütün ve Tütün İnhisarı Tüzüğü'nün 8. Maddesinin 1. Fıkrasının Değiştirilmesi Hakkında Tüzük yayımlandı.

 Bayındırlık Bakanlığı Teftiş Kurulu Tüzüğü'nün 3. Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Tüzük yayımlandı.

 Rusya'da düzenlenen bir konferansta Molla Mustafa Barzani, Rusya'daki Irak ve İranlı Kürt mültecilerin, siyasi başkanı seçildi.

20 OCAK

 Isparta Milletvekili Kemal Turan'ın Milletvekilliği dokunulmazlığı hakkında TBMM Kararı yayımlandı. Kovuşturma ve yargılamaların dönem sonuna bırakılmasına karar verildi.

 İzmir Milletvekili Hasan Âli Yücel'in milletvekilliği dokunulmazlığı hakkında TBMM Kararı yayımlandı.

 Konya Milletvekili Dr. Muhsin Faik Dünder'in milletvekilliği

dokunulmazlığı hakkında TBMM Kararı yayımlandı.

 Urfa Milletvekili Suut Kemal Yetkin'in milletvekilliği dokunulmazlığı hakkında TBMM Kararı yayımlandı.

23 OCAK

 Amerika Birleşik Devletlerince Türkiye'ye yapılacak yardımdan münhasıran Millî Savunma ihtiyaçları için sağlanacak maddelerin vergi muafıkları hakkında Kanun yayımlandı.

26 OCAK

 Millî Korunma Mahkemeleri kaldırıldı.

 Kazım Karabekir Paşa vefat etti. 1882 yılında İstanbul Kocamustafapaşa'da doğan Kazım Karabekir, Fatih Askerî Rüşdiyesinden ve Kuleli Askerî İdadesinden mezun oldu. 1900 yılında Pangaltı Harbiye Mektebine girerek, 6 Aralık 1902'de "piyade teğmeni" rütbesiyle, sınıf birincisi olarak mezun olunca kurmay sınıfına ayrıldı. Erkân-ı Harbiye Mektebine devam eden Karabekir, 1905 yılında bu okuldan da birincilikle mezun oldu ve "Altın Maarif Madalyası" ile ödüllendirildi. Kurtuluş Savaşı'nda Doğu Cephesi'nde gösterdiği başarılarından ötürü Mustafa

Kemal Paşa, Nutuk'ta "Kâzım Karabekir Paşa ve adamları Kurtuluş Savaşı'nda canları pahasına savaşıp galip geldiler. Bu galibiyet sadece onların değil bütün Türk milletinin galibiyetidir." diyerek onun başarılarını takdir etti. Nitekim Türk Kurtuluş Savaşı'nı başlatan komutanların arasında yer alarak Doğu Cephesi'nde gösterdiği başarılarından dolayı İstiklâl Madalyası ile taltif edildi. 1907 yılında Enver Paşa ile birlikte İttihat ve Terakki Cemiyetinin Manastır şubesini kurdu, 1909'da 31 Mart Olayı'nı bastırmak için kurulan Hareket Ordusu'na katıldı, 1912 yılında I. Balkan Savaşı'nda yer aldı. Türk Kurtuluş Savaşı'nı başlatan komutanların arasında Anadolu'ya ilk geçen komutandı. Kazım Karabekir Paşa; 19 Mayıs 1919 tarihinde Samsun'a çıkarak Türk Kurtuluş Savaşı'nı başlatmış olan Mustafa Kemal Paşa'nın İstanbul'daki Osmanlı Padişahı Mehmed Vahdettin ile haberleşmeleri sonucu görevinden istifa etmesi üzerine, İstanbul'dan bizzat kendisine gönderilen ve Mustafa Kemal Paşa'yı tutuklamasını emreden telgrafa rağmen Mustafa Kemal Paşa'nın emrine girdi. Ardından, Erzurum Kongresi'nin düzenlenebilmesi için büyük gayret gösterdi ve

askerî güvenliği sağladı. 23 Nisan 1920'de BMM'nin Ankara'da açılarak faaliyete başlamasıyla Kazım Karabekir Paşa, Edirne'den milletvekili seçildi.

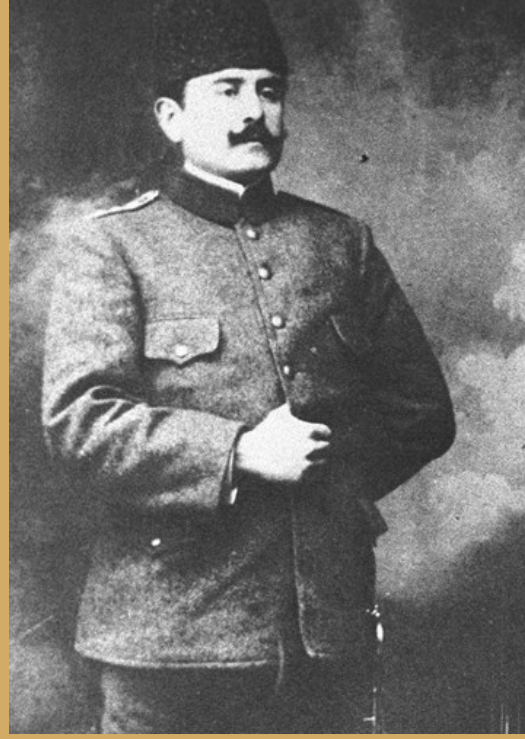

93 Harbi sırasında kaybedilen Sarıkamış, Kars, Ardahan, Artvin ve Batum'u Eylül 1920 tarihinde kurtaran Kazım Karabekir Paşa, Türkiye'nin doğu sınırlarında Misak-ı Millî'yi gerçekleştirdikten sonra 31 Ekim 1920 tarihinde TBMM tarafından Ferik rütbesine terfi ettirildi. 17 Şubat 1923 tarihinde Türkiye'de ilk defa toplanan İzmir İktisat Kongresi'ne başkanlık yaptı. 29 Haziran 1923 tarihinde TBMM'nin ikinci devresinde İstanbul Milletvekili seçildiği dönemde Doğu Cephesi komutanlığı görevini de fiilî olarak devam ettirdi. 21 Ekim 1923 tarihinde son askerî görevi olan 1. Ordu Müfettişliğine atandı, 26 Ekim 1924 tarihinde bu görevinden istifa ederek sadece siyasi alanda faaliyet gösterdi. Karabekir'in II. Meclisteki milletvekilliği, 1 Kasım'da TBMM'nin III. Dönemi'nin başlamasıyla sona erdi. 5 Aralık 1927 tarihinde askerlikle ilişkisi kesildi ve Ferik/Korgeneral olarak 45 yaşında emekliye sevk edildi. Karabekir, İstanbul

Milletvekili Halil Ethem Eldem'in ölümüyle boşalan milletvekilliği için yapılan ara seçimde 31 Aralık 1938'de CHP'den milletvekili seçildi ve 4 Ocak 1939'da mazbatasını alarak TBMM'ye tekrar döndü. Bu arada aynı yılın 26 Mart'ında yapılan TBMM VI. Dönem milletvekili (iki dereceli) seçimlerinde de Karabekir, CHP İstanbul Milletvekili olarak seçilerek tekrar Meclise girdi.

DP'nin kurulmasından kısa bir süre sonra 21 Temmuz 1946'da erken genel seçim yapıldı. Bu seçimde Karabekir İstanbul'dan CHP Milletvekili seçildi. Seçimlere ilk defa CHP dışındaki partiler de katılmıştı. 1946 seçimlerinden sonra Mecliste büyük çoğunluğu bulunan CHP, TBMM Başkanlığına İstanbul Milletvekili Karabekir'i aday gösterdi. 5 Ağustos 1946'da yapılan seçimde Karabekir, 379 oyla TBMM Başkanı seçildi. 1 Kasım 1946'da yeni yasama yılının başlaması ile birlikte, Anayasa'nın ilgili maddesi gereğince, TBMM Başkanlığı seçimi yeniden yapıldı ve oylamaya katılan 317 milletvekilinin oyunu alan Karabekir, yeniden TBMM Başkanı seçildi. Ertesi yıl 1 Kasım 1947 tarihinde yeni yasama yılının başlaması nedeniyle TBMM Başkanlığı seçiminde Karabekir, kullanılan 324 oyun 322'sini alarak bir kez daha TBMM Başkanı seçildi. BMM Başkanı Kazım Karabekir, 26 Ocak Pazartesi günü Ankara Kocatepe'deki evinde geçirdiği kalp krizi sonucunda vefat etti.

Musa Kazım Karabekir (1882-1948)

29 OCAK

Filmlerin ve Film Senaryolarının Kontrolüne Dair Tüzük'ün Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Tüzük yayımlandı.

30 OCAK

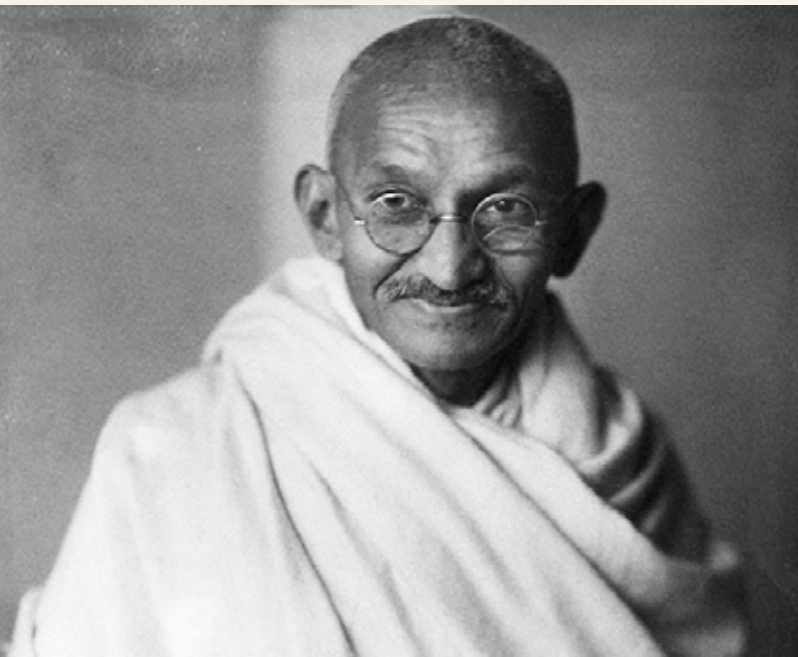
TBMM Başkanlığına 285 oyla Konya Milletvekili Ali Fuad Cebesoy seçildi.

Bayındırlık Bakanı Kasım Gülek'in su ve yol işlerinde Amerika ile iş birliği yapacaklarını belirten beyanatı basında yer aldı.

Hindistan'ın ve Hindistan bağımsızlık hareketinin siyasi ve ruhani lideri Mahatma Gandhi, Yeni Delhi'de uğradığı silahlı saldırıda öldü. Satyagraha felsefesinin öncüsüdür. Bu felsefe, Hindistan'ı bağımsızlığına kavuşturmuş ve dünya üzerinde yurttaşlık hakları ve özgürlük savunucularına ilham kaynağı olmuştur. Gandhi, Hindistan'da ve dünyada, Tagore tarafından verilen ve yüce ruh anlamına gelen "mahatma" ve baba anlamına gelen "bapu" adlarıyla anılmaktadır. Hindistan'da resmî olarak "Ulusun Babası" ilan edilmiştir ve doğum günü olan 2 Ekim Gandhi Jayanti adıyla ulusal tatil olarak kutlanmaktadır. 15 Haziran 2007'de Birleşmiş Milletler Genel Kurulu oy birliği ile 2 Ekim gününü "Dünya Şiddetsizlik Günü" olarak ilan etmiştir.

Mahatma Gandhi (1869-1948)

3 ŞUBAT

Afyonkarahisar Milletvekili General Sadık Aldoğan'ın milletvekilliği dokunulmazlığı hakkında Karar yayımlandı. Yargılama dönem sonuna bırakıldı.

Kocaeli'nin Akmeşe bucağına bağlı Kızılcıktı köyünden Beylül-lahoğlu Salih Baştürk'ün ölüm cezasına çarptırılması hakkında Karar yayımlandı.

1948 yılı Bütçe Kanunu'na bağlı (A) işaretli cetvelin genel toplamında düzeltme yapılması hakkında Karar yayımlandı.

4 ŞUBAT

Türkiye Büyük Millet Meclisinde Valilik ve Belediye Başkanlığının Ayrılmasına İlişkin Kanun kabul edildi.

Daha sonraları Sri Lanka adını alacak olan Seylan, İngiliz Milletler Topluluğu'ndan ayrıldı.

9 ŞUBAT

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu'na Geçici Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun yayımlandı.

Belediye Kanunu'nun 94. Maddesinin A Fıkrasının Kaldırılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Posta, Telgraf ve Telefon İşletme Genel Müdürlüğü İhtiyaçları için Gelecek Yıllara Geçici Yüklenmelere Girişilmesi Hakkındaki 4892 sayılı Kanun'da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu'na Geçici Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun yayımlandı.

12 ŞUBAT

Kömür fiyatlarının tespiti hakkındaki ilişik K/725 sayılı Karar'ın yürürlüğe konulması hakkında Karar yayımlandı.

13 ŞUBAT

Üniversiteler Kanunu'nun 46'ncı maddesiyle bu maddenin (D) fıkrasının yorumu ihtiyaç göstermeyecek derecede açık bulunduğu dair TBMM Kararı yayımlandı.

14 ŞUBAT

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Yunanistan Krallık Hükûmeti Arasında Hava Ulaştırmalarına Dair Olan Anlaşma'nın Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Danimarka Hükûmeti Arasında Hava Ulaştırmalarına Dair Olan Anlaşma'nın Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Irak Krallık Hükûmeti Arasında Hava Ulaştırmalarına Dair Olan Anlaşma'nın Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Hava Ulaştırmaları'na Dair Olan Anlaşmanın Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

16 ŞUBAT

Danıştay, Pertev Naili Boratav'ı, Muzaffer Şerif Başoğlu'nu ve Niyazi Berkes'i solcu oldukları gerekçesiyle uzaklaştırıldıkları üniversitedeki görevlerine iade etti.

Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Statüsünde Yapılan Değişikliklerin Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

17 ŞUBAT

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülü hakkındaki 3656 sayılı Kanun'a Bağlı (1) sayılı Cetvelin Millî Savunma Bakanlığı Kısmında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne Dair 3656 sayılı Kanun'a Bağlı (1) sayılı Cetvelin Dışişleri Bakanlığı Kısmını Değiştiren 4665 sayılı Kanun'a Ek Kanun yayımlandı.

18 ŞUBAT

İl özel idareleriyle belediyelerin ellerinde bulunan iskele, rıhtım ve nehir geçitlerinden 1948 yılı içinde alınacak müruriye resim ve ücretlerine ait ilişik tarifelerin onanması hakkında Karar yayımlandı.

Maliye Bakanlığınca Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 13 sayılı Karar'a ilişkin Tebliğ yayımlandı.

19 ŞUBAT

Sadık Aldoğan, Saim Ergenekon, Adnan Menderes ve Nuri Tarhan'ın milletvekilliği dokunulmazlıkları hakkında TBMM Kararları yayımlandı. Menderes'in milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılmasına mahal görülmediğine; Ergenekon'un, Tarhan'ın ve Aldoğan'ın yapılmak istenen kovuşturma ile yargılamalarının dönem sonuna bırakılmasına karar verildi.

CHP Meclis Grubu uzun süren tartışmalardan sonra ilkokulların son iki sınıfında din dersi verilmesi konusu üzerinde anlaştı.

CHP Meclis Grubunun, delegelelerin ve milletvekillerinin din eğitimi ile ilgili taleplerini ve dinî öğ-

retim konularını incelemek üzere kurduğu komisyon, ilkokulların son iki sınıfında din derslerinin okutulması, imam-hatip okullarının açılması, Ankara'da bir ilahiyat fakültesi kurulması ve Türk büyüklerine ait türbelerin ziyaretine açılması olmak üzere dört maddede mutabakata vardı. Komisyonun bu tarihte yayımlanan raporunda, ilkokul öğrencilerine isteğe bağlı olarak din dersi verilmesinin laikliğe aykırı olmadığı belirtildi. Bu çerçevede çocuklara, velilerinin arzusu olmak şartıyla ilkokulların son iki sınıflarında okul içinde ve ders zamanları dışında din dersi verilmesi, verilecek din dersinin programlarının ve okutulacak kitaplarının Diyanet İşleri tarafından hazırlanması ve bunların Maarif Vekâletinin tasvip ve tasdikinden geçmesi, din bilgisi derslerini okutacak ilkokul öğretmenlerinin seçilmesinde Maarif Vekâletinin yetkili kılınması, din bilgisi dersleri okutan öğretmenlerin ücretlerinin yardım namı altında devletçe ödenmesi, köy okullarında din bilgisi derslerinin okutulabilmesi için Köy Enstitülerinin hazırlık sınıfı öğrencilerine de din bilgisi dersinin verilmesi ve ilkokulu bitirmiş olmak şartıyla bu derslere on altı yaşına kadar çocukların da devamına müsaade olunması ve üç senelik ilkokulların son sınıflarında da yine ihtiyari din bilgisi dersi okutulması oy birliğiyle kararlaştırıldı.

21 ŞUBAT

- ✍ Avukatlık Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.
- ✍ Yalova Kaplıcaları İşletme İdaresinin 1943 Mali Yılı Bilançosu'nun Onanmasına Dair Kanun yayımlandı.
- ✍ Yalova Kaplıcaları İşletme İdaresinin 1944 Mali Yılı Bilançosunun Onanmasına Dair Kanun yayımlandı.
- ✍ Uyuşturucu maddeler hakkındaki 23 Ocak 1912 Lahey, 11 Şubat 1925, 19 Şubat 1925, 13 Temmuz 1931 Cenevre, 27 Kasım 1931 Bangkok ve 26 Haziran 1936 Cenevre Anlaşma, Sözleşme ve Protokollerini Değiştiren Protokolün Onanmasına Dair Kanun yayımlandı.

22 ŞUBAT

- ✍ Üniversitelerarası Kurul toplandı. Kurulda Ankara Üniversitesindeki "Solcu Profesörlerin" üniversiteden uzaklaştırılması konusu görüşüldü.

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde, bazı sosyalist öğretim üyelerinin komünizm propagandası yaptıkları, milliyetçilik aleyhine konuşmalarında ve siyasi telkinlerde bulundukları hakkında iddialar 1946 sonları ve 1947 başlarında yoğunluk kazandı. Bu olaylar üzerine Ankara Üniversitesi Senatosu toplanarak solcu hocalardan Edebiyatçı Prof. Dr. Pertev Naili Boratav, Sosyolog Doç. Dr. Behice Boran ve Tarihçi Prof. Dr. Niyazi Berkes'in üniversiteden uzaklaştırılmasını görüştü. 27 Aralık 1947'de Ankara'da öğrencilerin komünizm aleyhine

yaptıkları gösteri üzerine, bu öğretim üyeleri ihtiyati tedbir olarak derslere girmekten alıkonulmuştu. Üniversiteler Arası Kurulun 22 Şubat 1948'deki toplantısında İstanbul'dan gelen 13 üye ile Ankara'dan katılan 7 üye arasında görüş ayrılığı çıktı ve solcu hocaların tekrar üniversiteye iadelerine karar verilmesi üzerine, Üniversiteler Arası Kuruldaki Ankara Üniversitesi delegeleri toplantıyı terk etti. Ancak, bu kararın Millî Eğitim Komisyonu ve TBMM temayülüne aykırı olması nedeniyle yeni bir durum ortaya çıktı. Hatta bu hocaların tekrar üniversiteye dönmeleri kararı karşısında, tek çarenin üniversitenin lağvedilerek yeniden kurulması tartışıldı. Bu arada, AÜ Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yönetim Kurulu, Üniversiteler Arası Kurul kararı ile fakülteye dönen solcu hocaların derslere girmemesini kararlaştırdı ve bu hocaların derslerini tadil etti.

23 ŞUBAT

Türkiye ile Fransa arasında 31 Ağustos 1946 tarihinde Paris'te imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları ile Modüs Vivendi ve Eklerinin Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

Türkiye - Fransa Ticaret Anlaşması'na Bağlı Listelerin Kaldırılması Hakkında Teati Edilen Mektupların Onanmasına Dair Kanun yayımlandı.

Türkiye ile Yugoslavya arasında 18 Eylül 1947 tarihinde Belgrad'da imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarıyla Modüs Vivendi Tasfiye Protokolü ve Bağlantılarının Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

İç İstikraz Akdi Hakkında Kanun yayımlandı.

24 ŞUBAT

Atatürk'ün kız kardeşi Makbule Atadan'a Vatani Hizmet Tertibinden Aylık Bağlanması Hakkında Kanun yayımlandı.

Hasankeyf Tütününün 1944 Yılı Mahsulünden İhraç Vergisi Alınmaması Hakkında Kanun yayımlandı.

25 ŞUBAT

Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu'nun 18. Maddesinin Kaldırılmasına Dair Kanun yayımlandı.

General Kâzım Karabekir'in Eşi İclal Karabekir'le Kızları Hayat, Emel ve Timsal Karabekir'e Vatani Hizmet Tertibinden Aylık Bağlanması Hakkında Kanun yayımlandı.

Gümrük ambar ve antrepolarında kanuni sürelerini doldurmuş olan eşyanın, takdir edilecek bedellerle, resmî dairelere verilmesi hakkında Karar yayımlandı.

Eskişehir ilinin Merkez ilçesine bağlı Lâçin köyünde bulunan krom madeni işletme imtiyazı hakkında Karar yayımlandı.

Şeker pancarı fiyatları hakkında Karar yayımlandı.

27 ŞUBAT

Çekoslovakya'da Komünist Parti yönetimi ele aldı. Genel grev ve gösterilerle hükûmeti istifa ettiren komünistler yeni hükûmette çoğunluğu sağladılar.

1 MART

2. Saracoğlu hükûmetinde Gümrük ve Tekel Bakanlığı yapan Suat Hayri Ürgüplü bakanlığı sırasında yolsuzluk yaptığı iddiasıyla Yüce Divanda yargılandı. Basında yolsuzluk söylentileriyle ilgili yazılar çıkması üzerine Ürgüplü, olayın sağlıklı biçimde soruşturulabilmesi için bakanlıktan istifa etmişti. Suat Hayri Ürgüplü, kibrit üretiminde kullanılan tutkal ve Yunanistan'a satılacak kibrit işinde, 1946'daki kahve alımlarında yolsuzluk yapmakla suçlanıyordu. Yüce Divan, Ürgüplü ve diğer sanıklar hakkında beraat kararı verdi.

4 MART

Avrupa Birliği Beşler Konferansı toplandı. İngiltere, Fransa, Bene-

lüks Devletleri (Belçika, Hollanda, Lüksemburg)nin toplandığı Konferans'ta komünizm tehlikesini durdurmak için tedbir alınması kararlaştırıldı.

6 MART

Anadolu Ajansında 1925'te şirket kurucuları arasında yer alan ve başyazarı olan ünlü şair, yazar ve gazeteci Kemalettin Kamu, 47 yaşında Ankara'da öldü.

8 MART

Kendi bulduğu hastalığa adı verilerek dünya tıp literatürüne geçen, deri ve zührevi hastalıkları uzmanı Ordinaryüs Profesör Hulusi Behçet İstanbul'da öldü. Göz bozuklukları, ağızda yinelenen yaralar ve cinsiyet organları çevrelerinde yaralardan oluşan hastalığın kendine özgü bir virüsten kaynaklandığını saptayan Dr. Hulusi Behçet'in bu buluşu, 1947 yılında Cenevre'de toplanan Uluslararası Tıp Kongresi'nde hastalığa "Morbus Behçet" ya da "Behçet Sendromu" adı verilerek tıp tarihine geçti.

Hulusi Behçet (1889 - 1948)

11 MART

10-11 Mart 1948 tarihlerinde iki gün süren toplantılar sonucunda AÜ Senatosu, Niyazi Berkes, Behice Boran ve Pertev Naili Boratav'ın üniversiteden uzaklaştırılmasını kararlaştırdı.

15 MART

Muhacir ve mültecilerle göçebelerin ve gezginci çingenelerin yurt içinde ilişik programa göre yerleştirilmeleri hakkında Karar yayımlandı.

Efesbankın vereceği teminat mektupları nispetinin sermayesinin %75'ine çıkarılması hakkındaki 7/6/1945 tarihli ve 3/2631 sayılı Karar'ın kaldırılması hakkında Karar yayımlandı.

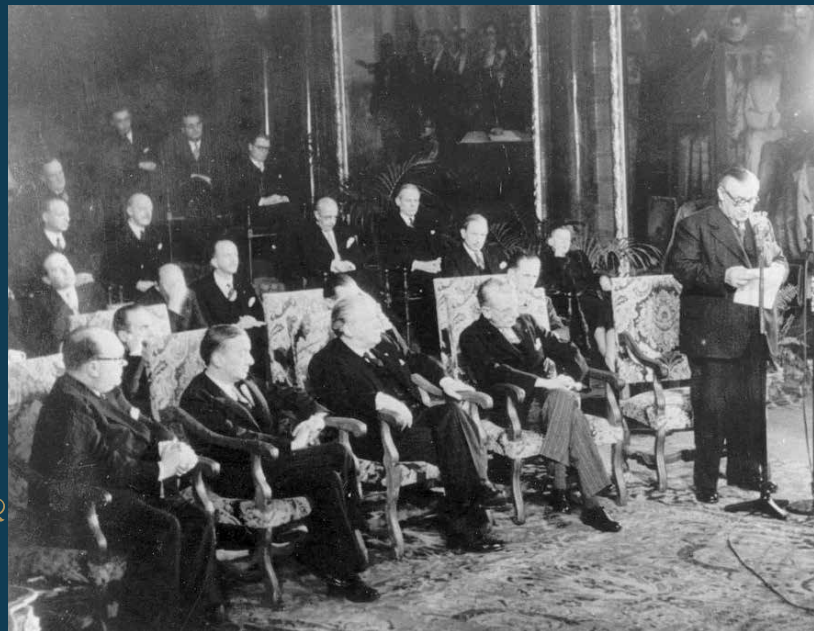
16 MART

Başkaları hesabına ücretle yapılan travers, telgraf direği ve sair tahta mamullerin enjekte işinin muamele vergisi matrahının, bu işler karşılığında alınan ücret olması hakkında Karar yayımlandı.

Sivas ilinin Merkez ilçesine bağlı Huykesen köyünde çimento yapılmasında kullanılan başlıca maddelerden istihsal olunacak çimentodan %5 nispî resim alınması hakkında Karar yayımlandı.

17 MART

Belçika, İngiltere, Fransa, Hollanda ve Lüksemburg tarafından 17 Mart 1948'de imzalanan Brüksel Antlaşması, NATO'nun temelini oluşturmuştur. Belçika, Fransa, Lüksemburg, Hollanda ve İngiltere arasında imzalanan bu "Ortak Savunma, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel İş Birliği Antlaşması" ile Avrupa devletlerinin saldırılara birlikte karşı koymasını kararlaştırılmıştır. Batı Birliği (Western Union), Brüksel Anlaşması Teşkilatı (Treaty of Brussels Organization), "Brüksel Paketi" veya "Beşler Teşkilatı" olarak değişik adlarla adlandırılmış bir örgüt kuran Brüksel Antlaşması'nın temel özelliği, "Yüksek Akit Taraflar"dan herhangi biri Avrupa'da silahlı bir saldırıya maruz kaldığında diğer Yüksek Akit Taraflar BM Antlaşması'nın 51. maddesi hükümlerine uygun olarak askerî ve diğer yardımları yapar." hükmüyle karşılıklı yardımlaşmayı önermesidir.

29 MART

✍ Ankara Üniversitesi Asistanlık Yönetmeliği yayımlandı.

30 MART

✍ Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğünce, Mısır ve Suriye'ye konmuş olan kolera tedbirlerinin tamamen kaldırıldığı hakkında Tamim yayımlandı.

31 MART

✍ Ankara Üniversitesi Sağlık ve Sosyal İşler Araştırma Merkezi Yönetmeliği yayımlandı.

1 NİSAN

✍ Ankara Üniversitesince alınacak Harçlar ve Ücretler Yönetmeliği yayımlandı.

✍ İstanbul Fındıklı'daki Güzel Sanatlar Akademisi binası yandı.

2 NİSAN

✍ Yazar Sabahattin Ali, Bulgaristan sınırını geçmeye çalışırken, kılavuzu Ali Ertekin tarafından öldürüldü. 28 Aralık'ta tutuklanan Ertekin'in cezası indirimine uğradı. Aynı yıl çıkan af yasasıyla da serbest bırakıldı.

✍ Ankara'da Opera binası, Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün katıldığı törenle, Adnan Saygun'un 'Kerem ile Aslı' operasıyla perdelerini açtı. Opera sahnesinin 2 Nisan 1948'de gerçekleşen açılış töreninde Cemal Reşit Rey'in bestelediği "Birinci Senfoni"nin, Ulvi Cemal Erkin'in "Keman Konçertosu"nun ve Necil Kazım Akses'in eseri "Ballade"nin ilk seslendirilişlerinin ardından Ahmet Adnan Saygun'un üç perdelik "Kerem Operası"nın birinci perdesinin birinci sahnesinin dünya prömiyeri yapıldı. O gün, Kerem Operası "büyük opera" (grand opera) türünde yazılan ilk ulusal opera olarak dünya müzik tarihindeki yerini aldı.

Devlet hesabına Hollanda'da okuyan öğrencilere, 1/1/1948 tarihinden 30/6/1948 tarihine kadar, 400 lira aylık ödenek verilmesi hakkında Karar yayımlandı.

Maliye Bakanlığınca Türk Parası Kıymetini Koruma hakkındaki 13 sayılı Karar'a ilişkin Tebliğ yayımlandı.

3 NİSAN

Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Harry Truman, ekonomik yardımları içeren Marshall Planı'nı imzaladı.

7 NİSAN

Dünya Sağlık Örgütü (WHO), Birleşmiş Milletlere bağlı olarak kuruldu.

14 NİSAN

Ekonomi Bakanlığınca Çimento Hakkında Tebliğ yayımlandı.

15 NİSAN

"Avrupa İktisadi İş Birliği Kuruluş Belgesi" Paris'te, Türkiye'nin de aralarında olduğu 16 devlet tarafından imzalandı.

Ticaret Gemilerinin Teknik Durumları Hakkında Tüzük yayımlandı.

16 NİSAN

 Avrupa Ekonomik İşbirliği Teşkilatı sözleşmesi imzalandı. Türkiye, teşkilatın icra konseyi üyeliğine ittifakla seçildi.

 Orman Genel Müdürlüğü 4 numaralı Orman Tahdit Komisyonu Başkanlığınca Tebliğ yayımlandı.

17 NİSAN

 Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Yönetmeliği yayımlandı.

 Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kitaplığı Yönetmeliği yayımlandı.

19 NİSAN

 Amerika Birleşik Devletleri, yeni bir atom silahını Marshall Adası'nda denedi.

 Gazete sayfelerinin ebat ve miktarına dair dokuzuncu maddesinin değiştirilmesi hakkında Karar yayımlandı.

20 NİSAN

 Millî Korunma Kanunu'na Göre Yapılmış Olan Harcamalara Ait 1943 Takvim Yılı Bilançosunun Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

21 NİSAN

 Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Batı Anadolu Arkeoloji Araştırma İstasyonu Yönetmeliği yayımlandı.

22 NİSAN

 7/10/1941 tarihli ve 2/16655 sayılı Kararla Santiago'da açılmış olan Fahrî Konsoloslüğün kaldırılması hakkındaki Karar yayımlandı.

 3/7/1929 tarihli ve 8216 sayılı Kararla Birleşik Amerika'da Chicago şehrinde açılmış olan Fahrî Başkonsoloslüğün kaldırılması hakkındaki Karar yayımlandı.

 1948 yılında yabancı memleketlere gönderilecek veya dâhile sevkolunacak zımpara cevherlerinden %5 nispî resim alınması hakkındaki Karar yayımlandı.

 Amortisman Sandığı'nda mevcut altı milyon liradan bu Sandığın Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasına tevdi veya ikraz etmeyi kabul edeceği paraların, Sümerbankın ilerdeki yıllar ihtiyacını karşılamak maksadıyla ve K/728 sayılı karar esasları dairesinde Çukurova bölgesinde müstahsillerden pamuk mubayaasında kullanılabilmek üzere tahsisine dair olan ilişik K/736 sayılı Karar'ın yürürlüğe konulması hakkında Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

Memur Konutları Yönetmeliği'nin 13'üncü maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında Yönetmelik yayımlandı.

23 NİSAN

II. Dünya Savaşı'ndan beri kapalı tutulan Topkapı Sarayı Müzesi ve İstanbul Arkeoloji Müzesi halka açıldı.

Millî Egemenlik ve Çocuk Bayramı tüm yurttta coşkuyla kutlandı.

27 NİSAN

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Kuruluş ve Memurları Kanunu'na bazı hükümler eklenmesine dair olan 4862 sayılı Kanun'a bağlı 1 ve 2 ve 4258 sayılı Kanun'a bağlı 3 sayılı cetvellerde değişiklik yapılması hakkında Kanun yayımlandı.

Bayındırlık Bakanlığınca 1525 sayılı Şose ve Köprüler Kanunu ile Değişikliklerinin Uygulanmasını Gösterir Yönetmeliğe bazı maddeler eklenmesine dair Yönetmelik yayımlandı.

1 MAYIS

Hürriyet gazetesi, Sedat Simavi tarafından İstanbul'da kuruldu.

3 MAYIS

İthal edilecek viski ve şampanyanın tekel resmi haddinin asgari 100, azami 2.500 kuruş olarak tespiti hakkında Karar yayımlandı.

Trabzon Veremle Savaş Derneğinin genel menfaatlere yarar derneklerden sayılması hakkında Karar yayımlandı.

Orman Genel Müdürlüğü 17 numaralı Orman Tahdit Komisyonu Başkanlığınca Tebliğ yayımlandı.

13 MAYIS

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü 1942 Akçalı Yılı Kesin Hesap Kanunu yayımlandı.

Devlet Havayolları Genel Müdürlüğü 1942 Akçalı Yılı Kesin Hesap Kanunu yayımlandı.

14 MAYIS

Filistin'de İngiliz egemenliği sona erdi ve İsrail bağımsızlığını ilan etti. Arap-İsrail Savaşı başladı.

15 MAYIS

Ortaklarına ev yaptırmak ve kendi inşaatına ait her türlü mali ve ticari işlere girişmek amacıyla

merkezi Ankara olmak üzere, 15 yıl süre ve en az 1.000 Türk lirası sermaye ile Ankara Emek Evleri Yapı Kooperatifinin kurulmasına dair Karar yayımlandı.

Yapı ve Kredi Bankası tarafından Ankara'da, Yenişehir'de bir şube açılmasına izin verilmesi hakkında Karar yayımlandı.

Akbank Türk Anonim Ortaklığı tarafından Ceyhan, Mersin, İskenderun, Gaziantep, Urfa ve Diyarbakır'da birer şube açılmasına izin verilmesi hakkında Karar yayımlandı.

Sıcak hadde, tel ve çivi istihsal, satış ve fiyatlarının tanzimi hakkında Karar yayımlandı.

17 MAYIS

Vakıflar Genel Müdürlüğünün 1942 Akçalı Yılı Kesin Hesap Kanunu yayımlandı.

18 MAYIS

İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Öğretim ve İmtihan Yönetmeliği yayımlandı.

CHP Meclis Grubu, aşırı sağ ve sol cereyan güden bazı memurlara ve gazetelere karşı alınacak şiddetli tedbirler için mevzuatta eksiklik olup olmadığının tetkik edilmesini kararlaştırdı.

19 MAYIS

Gençlik ve Spor Bayramı kutlandı.

İstanbul Üniversitesi Talebe Birliği ile İstanbul Teknik Üniversitesi Talebe Birliği birleşti. Böylece, kısa adı TMTF olan Türkiye Millî Talebe Federasyonu kuruldu.

20 MAYIS

CHP Meclis Grubunda Millî Eğitim Bakanlığı tarafından imam ve hatip yetiştirmek üzere kurslar açılması kararlaştırıldı.

Memurin Muhakemat Kanunu prensibini tayin için bir komisyon kurulması kararlaştırıldı.

3460 sayılı Kanun gereğince Devlet Ekonomi Kurumlarının 1946 yılı bilanço ve kâr ve zarar hesaplarıyla işlemlerini inceleyen Genel Kurul Kararları yayımlandı.

Sıtma ve frengi ilaçları hakkında Karar yayımlandı.

Sivas Veremle Savaş Derneğinin genel menfaatlere yarar derneklerden sayılması hakkında Karar yayımlandı.

22 MAYIS

- İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Diş Hekimliği Okulu Öğretim ve İmtihan Yönetmeliği yayımlandı.

25 MAYIS

- CHP Meclis Grubunda İslam İlahiyat Fakültesi kurulması kararlaştırıldı.

28 MAYIS

- Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Tarihi Dersi Profesörlüğüne, 4936 sayılı Üniversiteler Kanunu'nun 28'inci maddesine göre Fakülte Profesörler Kurulunca seçilmiş ve Senatoca uygun görülmüş olan Siyasal Bilgiler Okulu Profesörlerinden Yavuz Abadan'ın 80 lira aylıkla tâynini hakkında Karar yayımlandı.
- Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza Hukuku Profesörlüğüne, 4936 sayılı Üniversiteler Kanunu'nun 28'inci maddesine göre Fakülte Profesörler Kurulunca seçilmiş ve Senatoca uygun görülmüş olan aynı ders eylemli Doçentlerinden Dr. Faruk Erem'in almakta olduğu 70 lira aylıkla tâynini hakkında Karar yayımlandı.

31 MAYIS

- Muhasebei Umumiye Kanunu'nun 50. Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.
- 3803, 4274 ve 4459 sayılı kanunların köy okulu, öğretmen evi, köy sağlık memurları ve ebe-lerin evlerinin, inşa ettirilmesiyle ilgili maddelerinin değiştirilmesi ve 5012 ve 5082 sayılı kanunların kaldırılması hakkında Kanun yayımlandı.

1 HAZİRAN

- 1948 - 1949 mahsul yılında Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından satın alınacak hububatın niteliklerinin ve fiyatının tespitine dair olan ilişik K/740 sayılı Karar'ın yürürlüğe konulmasına dair Karar yayımlandı.
- Türk parası kıymetini koruma hakkındaki 13 sayılı Karar'a ilişkin Tebliğ yayımlandı.

4 HAZİRAN

- Maden Tetkik ve Arama Enstitüsünün İdare ve Murakabe Şekilleriyle Genel Müdür ve Murakıpların Görev ve Yetkileri, Enstitünün Dahilî Teşkilâtıyla İdare Hakkındaki İlişik Yönetmeliğin

yürürlüğe konulması ve 9/6/1937 tarih ve 2/6799 sayılı Karar'la kabul edilmiş olan yönetmeliğin kaldırılmasına dair Karar yayımlandı.

Amasya ve Çorum'da sel felaketi oldu.

5 HAZİRAN

Antalya Milletvekili Mustafa Korkut'un, Çoruh Milletvekili Asım Us'un ve Isparta Milletvekili Kemal Turan'ın milletvekilliği dokunulmazlıkları hakkında kararlar yayımlandı. Kovuşturma ve yargılamaların dönem sonuna bırakılmasına karar verildi.

2395 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinin 12'nci bendi gereğince kazanç vergisinden istisna edilmiş olan malûl hizmet erbabının buhran vergisi muafiyetinden istifade edemeyecekleri hakkında Karar yayımlandı.

7 HAZİRAN

Eski Ticaret Bakanı Atıf İnan hakkında Meclis soruşturması yapılmasına dair Karar yayımlandı.

8 HAZİRAN

İstanbul illinin Silivri ve Çatalca ve İzmir ilinin Foça ilçelerinde

gerçek kişilerle özel hukuk tüzel kişilerine ait topraklar ile 4758 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinin D ve E fıkralarında yazılı bulunan topraklar hakkında dağıtmak için arazi kamulaştırma işlerinin ve arazi dağıtımının yapılmasına dair Karar yayımlandı.

İstanbul ilinin Silivri, Çatalca, Bakırköy ve Eyüp ilçelerinin dar topraklı bölgeler olarak tespitine dair Karar yayımlandı.

9 HAZİRAN

Kaçakçılığın Men ve Takibi Hakkındaki 1918 sayılı Kanun'a Ek Kanun yayımlandı.

Bankalar ve Devlet Müesseseleri Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülü Hakkındaki 3659 sayılı Kanun'un 1. Maddesinin (B) Fıkrasının Değiştirilmesine Dair Kanun yayımlandı.

Devlet Havayolları Genel Müdürlüğü Teşkilatı Hakkındaki 3424 sayılı Kanun'a Ek Kanun yayımlandı.

10 HAZİRAN

Hasan Saka hükûmetinin istifasının Cumhurbaşkanı İsmet İnönü tarafından kabul edilmesine ilişkin Karar yayımlandı.

11 HAZİRAN

- Bakanlar Kurulunun onanması hakkında Karar yayımlandı.
- Gaziantep ilinin İslahiye İlçesine Bağlı Ağalarobası ve Kalaycık köylerinde elde edilecek krom madeninden %10 nispî resim alınmasına dair Karar yayımlandı.
- Kütahya ilinin Tavşanlı ilçesine bağlı Kışlademirlisi köyünde elde edilecek krom madeninden %10 nispî resim alınmasına dair Karar yayımlandı.

15 HAZİRAN

- Beden Terbiyesi Kanunu'na Ek 4047 sayılı Kanun'un Geçici Birinci Maddesi Hükmünün Uzatılması Hakkında Kanun yayımlandı.
- Gümrük Koruma Memurlarının Askeri Teşkilata Göre Tensiki Hakkındaki 1841 sayılı Kanun'a Ek Kanun yayımlandı.

16 HAZİRAN

- Belediye Kanunu'nun 110'uncu Maddesine 5116 sayılı Kanunla Eklene 19'uncu Fıkra'ya Göre Nüfusu Elli Binden Az Olan Belde-lerin Harita, İmar Plânı, Su, Elektrik, Mezbaha ve Kanalizasyon İşleri İçin Yapılacak Yardımın Uygulama Yolunu Gösteren İlişik Yönetmeliğin Yürürlüğe Konulmasına Dair Karar yayımlandı.

18 HAZİRAN

- İnsan Hakları Evrensel Bildirisi, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu tarafından hazırlandı.

22 HAZİRAN

- Askeri Hastabakıcı Hemşireler Hakkındaki 3433 sayılı Kanun'a Ek Kanun yayımlandı.
- Yabancı Memleketlerle Geçici Mahiyette Ticaret Anlaşmaları ve Modüs Vivendiler Akdine ve Bunların Şümulüne Giren Maddelerin Gümrük Resimlerinde Değişiklikler Yapılmasına ve Anlaşmaya Yanaşmayan Devletler Muvaredatına Karşı Tedbirler Alınmasına Yetki Verilmesine Dair Olan 4582 sayılı Kanun'un Yürürlük Süresinin Uzatılması Hakkında Kanun yayımlandı.
- Ankara Belediyesine, Arsa ve Arazisinden Belli Bir Kısmını Mesken Yapacaklara 2490 sayılı Kanun Hükümlerine Bağlı Olmaksızın ve Muayyen Şartlarla Tahsis ve Temlik Yetkisi Verilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.
- Orta Öğretim Okullarında Yardımcı Öğretmen Çalıştırılma Hakkındaki 2624 sayılı Kanun'un 4504 sayılı Kanunla Değiştirilen 2'nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

23 HAZİRAN

- Belediye Yapı ve Yollar Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Olan 4585 sayılı Kanun'a ek Kanun yayımlandı.
- Sorumlu Sınırlı Gaziantep Memur Evleri Yapı Kooperatifi hakkında Karar yayımlandı.
- Beden Terbiyesi Teşkilâtı ve kurumlar tarafından kurulacak olan Gençlik Kulübünün açılmasına izin verilmesi hakkında Karar yayımlandı.
- Yabancı memleketlerde okuyan öğrencilere belli miktarlar üzerinden aylık ödenmesi hakkında Karar yayımlandı.

29 HAZİRAN

- Yedek Subay ve Askeri Memurlar Hakkındaki Kanun'un 3923 sayılı Kanun'la Değiştirilen 3. Maddesine Bazı Hükümler Eklenmesine Dair 3993 sayılı Kanun'un 1. Maddesinin (A) Fıkrasının Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.
- Demiryolları ve Limanlar İnşaati için Gelecek Yıllara Geçici Yüklenmelere Girişilmesi Hakkında 4643 sayılı Kanun'da Değişiklik

Yapılmasına Dair Kanun Filyos-Ereğli Hattı ile Ereğli Limanı'nın İnşasına Dair 2214 sayılı Kanun'da Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

- Türkiye ile Belçika-Lüksemburg Ekonomik Birliği Arasındaki Ticaret Anlaşması ile Türkiye-Belçika Ödeme Anlaşması'nın Yürürlük Sürelerinin İki Ay Uzatılması Hakkında Kanun yayımlandı.

- Türkiye-Finlandiya Ödeme Anlaşması'nın 8. Maddesi ile Bu Anlaşma'ya Bağlı Mektuptaki Tasfiye Hükümleri Süresinin Altı Ay Uzatılması Hakkında Kanun yayımlandı.

- Türkiye ile Yunanistan Arasında İmza Edilen Ticaret ve Ödeme Anlaşması ile Bağlantılarının Yürürlük Süresinin Uzatılması Hakkında Kanun yayımlandı.

- Romanya'ya ihraç edilmek üzere satın alınan tiftiklerin ihraç edilememesinden doğan zarara karşılık tutulması ve mezkûr karardaki faiz hükmünün kaldırılması hakkındaki K/743 sayılı Karar'ın yürürlüğe konulmasına dair Karar yayımlandı.

- Akaryakıt fiyat istikrar hesabı tutulması hakkındaki ilişik K/744 sayılı Karar'ın yürürlüğe konulmasına dair Karar yayımlandı.

30 HAZİRAN

Toplumbilimci ve siyaset adamı Prens Sabahattin, İsviçre'nin Neuchatel kentinde yaşamını yitirdi. Prens Sabahattin, Padişah Abdülmecit'in kızı Seniha Sultan ile Damat Mahmut Celalettin Paşa'nın oğluydu. Hayatı boyunca merkezî otoriteye karşı bireysel girişimciliğe destek veren bir anlayışı savundu.

Haşhaş ekilecek ve afyon sütü toplanacak bölgelerin 1948 -1949 yılı için listede yazılı yerler olarak tespitine dair Karar yayımlandı.

1 TEMMUZ

Sabah İstanbul'a gelen ABD Akdeniz Filosuna bağlı 3 kruvazör gemisi Dolmabahçe'de demirledi. Öğleden sonra da bir uçak gemisi, askerî yardım kapsamında teslim edilecek AT-II tipi uçakları getirdi. Beyoğlu'na çıkan denizciler için ziyafetler ve eğlenceler tertip edildi.

Belediye Gelirleri Kanunu kabul edildi.

3 TEMMUZ

Takip ve tahsiline imkân görülmeyen bazı alacakların silinmesi ve affı hakkında Karar yayımlandı.

4 TEMMUZ

Türkiye ile Amerika Birleşik Devletleri arasında Ekonomik İşbirliği Anlaşması imzalandı.

6 TEMMUZ

Ankara Üniversitesi Kuruluş Kadroları Kanunu kabul edildi.

Bu tarihte TBMM'de kabul edilen Ankara Üniversitesi Teşkilat Kanunu ile Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinden üç solcu hocaların kadroları iptal edildi.

Erzincan'da Yaptırılacak Meskenler Hakkında Kanun kabul edildi.

İskân Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Kaldırılmasına, Değiştirilmesine ve Bu Kanun'a Yeniden Bazı Madde ve Fıkralar Eklenmesine Dair Olan 5098 sayılı Kanun'un Geçici 2. Maddesinin Bir numaralı Bendinin Değiştirilmesine ve Bu Maddeye Bazı Hükümler Eklenmesine Dair Kanun yayımlandı.

Bina Yapımını Teşvik Kanunu yayımlandı.

Devlet Denizyolları İşletme Genel Müdürlüğü'nün 1942 Akçalı Yılı Kesin Hesap Kanunu yayımlandı.

🌿 Tekel Genel Müdürlüğünün 1942 Akçalı Yılı Kesin Hesap Kanunu yayımlandı.

7 TEMMUZ

🌿 İdil Biret ve Suna Kan'ın Yabancı Memleketlere Müzik Tahsiline Gönderilmesine Dair Kanun kabul edildi.

🌿 İstanbul Teknik Üniversitesi Kuruluş Kadroları Kanunu kabul edildi.

🌿 İstanbul Üniversitesi Kuruluş Kadroları Kanunu kabul edildi.

🌿 Üniversiteler Kanunu'na Ek Kanun yayımlandı.

8 TEMMUZ

🌿 Türkiye, Avusturya, Belçika, Danimarka, Fransa, Yunanistan, İrlanda, İzlanda, Lüksemburg, Norveç, Hollanda, İtalya, Portekiz, Birleşik Krallık, İsveç, İsviçre hükûmetleri ve Almanya'nın Fransa, Birleşik Krallık ve Amerika Birleşik Devletleri işgali altındaki mntıklar başkomutanları arasında imzalanan Avrupa Ekonomik İşbirliği Sözleşmesi ile eklerinin onanması hakkında Kanun kabul edildi. Bu Kanun'la Türkiye, belirtilen ülkeler arasında 16 Nisan 1948 tarihinde Paris'te imzalanan Avrupa Ekonomik İşbirliği Sözleşmesi ve eklerini kabul etmiş ve onamış oldu.

Muhtaç Çiftçilere Ödünç Tohumluk Verilmesi Hakkında Kanun kabul edildi.

Türkiye ile Amerika Birleşik Devletleri Arasında 4 Temmuz 1948 tarihinde imzalanan Ekonomik İşbirliği Anlaşması ve Eki ile Aynı tarihte Teati Edilen Mektupların Onanması Hakkında Kanun kabul edildi.

Dışişleri Bakanlığı Kuruluşu Hakkındaki 3312 sayılı Kanun'a Ek Kanun kabul edildi.

Noter Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

Millî Korunma Kanunu'na Ek Kanun yayımlandı.

İş Kazalariyle Meslek Hastalıkları ve Analık Sigortaları hakkındaki 4772 sayılı Kanun'un 83'üncü maddesinin yorumlanmasına mahal olmadığı hakkında Karar yayımlandı.

9 TEMMUZ

Milletvekilleri Seçimi Kanunu'nun bazı maddelerinin değiştirilmesi-ne ve bu Kanun'a bazı maddeler eklenmesine dair Kanun kabul edildi. O dönemde birçok siyasi tartışmaya yol açan açık oy-gizli tasnif yöntemi, 9 Temmuz 1948 tarihinde kabul edilen Milletvekilleri Seçimi Kanunu'nun bazı maddelerinin değiştirilmesi hak-

kındaki Kanun hükümleri sonucunda, gizli oy-açık tasnif yöntemi ile değiştirilmiştir.

5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu yayımlandı.

10 TEMMUZ

Vaşington Milletlerarası Sağlık Sözleşmesi ile Hava Ulaştırma-ları Milletlerarası Sağlık Sözleş-mesi'nin ve Bu Sözleşmelerin Sürelerini Uzatın Protokollerin Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

12 TEMMUZ

Ruhi Sarıalp, Londra Olimpiyatla-rı'nda üç adım atlamada üçüncü oldu.

Ankara Üniversitesi Kuruluş Kad-roları Kanunu yayımlandı.

Götürü Olarak Alınan Nebati Yağ Muamele Vergileri, Cezaların-dan Tahsil Edilmeyen Kısımın Alınmaması Hakkında Kanun yayımlandı.

İnebolu ve Amasra Limanları Ya-pımı için Gelecek Yıllara Geçici Yüklenmelere Girişilmesi Hak-kındaki 4870 sayılı Kanun'un Bi-rinci Maddesinin Değiştirilmesi-ne Dair Kanun yayımlandı.

İlkokul Öğretmenlerinin Almakta Oldukları Aylık Dereceleri Hakkında Kanun yayımlandı.

Erzincan'da Yaptırılacak Meskenler Hakkında Kanun yayımlandı.

Bolu'nun Düzce ilçesinden Halil Meriç Oğlu Mehmet Meriç'in Hükümlü Olduğu Cezanın Geri Kalan Kısımının Affına Dair Kanun yayımlandı.

İdil Biret ve Suna Kan'ın Yabancı Memleketlere Müzik Tahsiline Gönderilmesine Dair Kanun yayımlandı.

İstanbul Teknik Üniversitesi Kuruluş Kadroları Kanunu yayımlandı.

İstanbul Üniversitesi Kuruluş Kadroları Kanunu yayımlandı.

Millî Eğitim Bakanlığı Kuruluş Kadroları Hakkındaki 4926 sayılı Kanun'a Bağlı (2) sayılı Cetvelde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.

2/12899 ve 2/18109 sayılı Bakanlar Kurulu Kararlarıyla yürürlüğe konulmuş olan 5 ve 348 sayılı Koordinasyon Heyeti kararlarıyla verilen yetkiye dayanılarak tanzim edilen Kömür Satış ve Tevzi Yönetmeliği yayımlandı.

13 TEMMUZ

1948 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Dışişleri Bakanlığı Kuruluşu Hakkındaki 3312 sayılı Kanun'a Ek Kanun yayımlandı.

Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü 1948 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Türkiye, Avusturya, Belçika, Danimarka, Fransa, Yunanistan, İrlanda, İzlanda, Lüksemburg, Norveç, Hollanda, İtalya, Portekiz, Birleşik Krallık, İsveç, İsviçre hükûmetleri ve Almanya'nın Fransa, Birleşik Krallık ve Amerika Birleşik Devletleri İşgali Altındaki Mintikalar Başkomutanları Arasında İmzalanan Avrupa Ekonomik İşbirliği Sözleşmesi ile Eklerinin Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

Türkiye ile Amerika Birleşik Devletleri Arasında 4 Temmuz 1948 tarihinde İmzalanan Ekonomik İşbirliği Anlaşması ve Eki ile Aynı Tarihte Teati Edilen Mektupların Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

14 TEMMUZ

✍ Türkiye Sosyalist Emekçi ve Köylü Partisi davasında 45 parti üyesi çeşitli hapis cezalarına mahkûm oldu.

✍ Yerli Film Yapanlar Cemiyetince ilk film festivali düzenlendi. Şakir Sırmalı'nın yönettiği "Unutulan Sır" en iyi film, Turgut Demirağ'ın yönettiği "Bir Dağ Masalı" en iyi ikinci film seçildi. Nevin Aypar en iyi kadın, Kadir Eroğan en iyi erkek oyuncu; Cahide Sonku ve Ta-

lat Artemel en iyi karakter oyuncusu dallarında ödüllendirildi.

✍ Muhtaç Çiftçilere Ödünç Tohumluk Verilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

✍ İstiklâl Harbi Malûllerine Verilecek Para Mükâfatı Hakkında Kanun yayımlandı.

✍ Maliye Bakanlığı ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Arasında 17/6/1948 tarihinde Akdedilen Sözleşme'nin Onanmasına ve Bazı Dövizlerin Hazine Nam ve Hesabına Alınıp Satılmasına ve Muhafazasına Dair Kanun yayımlandı.

✍ Millî Eğitim Bakanlığı Kuruluş Kadroları Hakkındaki 4926 sayılı Kanun'a bağlı (1) sayılı Cetvelde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.

✍ Milletvekilleri Seçimi Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanun'a Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun yayımlandı.

✍ Yeniden yapılacak su işleri için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesine izin verilmesi hakkındaki 3132, 4100 ve 4649 sayılı kanunlara ek Kanun yayımlandı.

20 TEMMUZ

 Millet Partisi; Demokrat Parti içerisinde muhalif olduğundan partiden ihraç edilen ve ayrılan üyelerden oluşan bir grup tarafından 20 Temmuz 1948'de Ankara'da kuruldu. Parti kurucuları arasında; Fevzi Çakmak, Osman Bölükbaşı, Enis Akaygen, Yusuf Hikmet Bayur, Kenan Öner, Osman Nuri Köni, Mustafa Kentli ve Sadık Aldoğan vardı. Mareşal Fevzi Çakmak'ın fahri başkanlığını yaptığı Partinin ilk genel başkanı Hikmet Bayur olurken, Osman Nuri Köni ilk genel başkan vekili ve Mustafa Kentli de ilk genel sekreteri oldu. Parti, kuruluşundan başlayarak iktidardaki Cumhuriyet Halk Partisi ile muhalefetteki Demokrat Partiye çok sert eleştiriler yöneltti.

22 TEMMUZ

 Türk parası kıymetini koruma Kararı yayımlandı.

 Kars ilinin Merkez ilçesinin geniş topraklı bölge olarak tespitine dair Karar yayımlandı.

 Krom Arama Ruhsatnamesi-ni haiz olanlara Maadin Nizamnamesi'nin 18'inci maddesinde

yazılı en çok miktar olan 2.000 tondan fazla imrarat müsaadesi vermek ve bu müsaadeyi geri almak için Ekonomi Bakanlığına yetki verilmesi hakkındaki ilişik K/754 sayılı Karar'ın yürürlüğe konulmasına dair Karar yayımlandı.

23 TEMMUZ

 İstanbul Cezaevi'nde kanlı bir arbede yaşandı, 1 mahkûm öldü, 2 mahkûm yaralandı.

24 TEMMUZ

 Lozan Zaferi'nin 25. yıl dönümü kutlandı.

26 TEMMUZ

 André Marie, Fransa Başbakanı oldu.

29 TEMMUZ

 1948 Yaz Olimpiyatları açılış töreni yapıldı. II. Dünya Savaşı nedeniyle 12 yıldır yapılamayan Yaz Olimpiyatları Londra'da başladı. Türkiye; 6 altın, 4 gümüş ve 2 bronz madalyayla olimpiyat beşincisi oldu.

3 AĞUSTOS

- ✍ Serbest Güreş Millî Takımı Londra Olimpiyatları'nda birinci oldu.

10 AĞUSTOS

- ✍ Dış ticaret işlerine dair 239 sayılı sirküler yayımlandı.

16 AĞUSTOS

- ✍ "Türkiye Genel Sigorta AŞ" kuruldu.
- ✍ Millî Kütüphane, Ankara'da hizmet vermeye başladı.

20 AĞUSTOS

- ✍ 20/2/1940 tarihli ve 2/12879 sayılı kararla kurulmuş bulunan koordinasyon heyetinden Millî Savunma Bakanı'nın çıkarılmasına dair Karar yayımlandı.
- ✍ Millî savunma ihtiyacı için 51 bin ton miktarında akar yakıt ve madenî yağ mubayaa ve ithali ve bu işi yapmağa petrol ofisinin görevlendirilmesi hakkında ki ilişik K/756 sayılı Karar'ın yürürlüğe konulmasına dair Karar yayımlandı.

- ✍ Un ve ekmek imalatını tahdit ve takyit eden K/632, K/713, K/729 ve K/732 sayılı kararların kaldırılmasına dair ilişik K/757 sayılı Karar'ın yürürlüğe konulmasına dair Karar yayımlandı.

- ✍ Ticaret Ofisinin, Fındık Tarım Satış Kooperatifleri Birliği elinde bulunan 1947 mahsulü fındıkları kâr ve zararı birliğe ait olmak üzere devralarak memleket içinde veya dışında satmakla görevlendirilmesi hakkındaki ilişik K/758 sayılı Karar'ın yürürlüğe konulmasına dair Karar yayımlandı.

23 AĞUSTOS

- ✍ Köylülere okul yapımında 20 gün çalışma zorunluluğu getirildi.
- ✍ Köy Enstitüsü Mezunlarına Çalışacakları Köylerdeki Okul ve Evlerin Yapımında 5210 sayılı Kanun'un 5, 6, 7'nci maddelerine göre çalışma mükellefiyetinin uygulanmasına dair olan ilişik esasların onanmasına dair Karar yayımlandı.
- ✍ Orta Öğretim Okullarında Çalıştırılacak Yardımcı Öğretmenlerin Nitelikleri, Tayin Şartları ve Ücretleri Hakkındaki İlişik Yönetmelik'in yürürlüğe konulmasına dair Karar yayımlandı.
- ✍ Niğde ili Aksaray ilçesinin, dar topraklı bölge olarak tespitine dair Karar yayımlandı.

İstanbul ilinin Bakırköy ve Eyüp ilçelerinde gerçek kişilerle özel hukuk tüzel kişilerine ait topraklar ile 4753 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinin d ve e fıkralarında yazılı bulunan topraklar hakkında dağıtmak için arazi kamulaştırma işlerinin ve arazi dağıtımının yapılmasına dair Karar yayımlandı.

Bina Yapımını Teşvik Kanunu'nun Arazi ve Bina Vergilerini ilgilendiren hükümleri hakkında Tebliğ yayımlandı.

Orman Genel Müdürlüğü Balıkesir 17 numaralı Orman Tahdit Komisyonu Başkanlığına dair Tebliğ yayımlandı.

24 AĞUSTOS

İstanbul Teknik Üniversitesi Öğretim Yönetmeliği yayımlandı.

27 AĞUSTOS

3008 sayılı Kanun'un 58'inci maddesine dayanılarak Çalışma ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarınca hazırlanmış ve Danıştayca incelenmiş olan ilişik "Ağır ve Tehlikeli İşler Tüzüğü"nün yürürlüğe konulmasına dair Karar yayımlandı.

30 AĞUSTOS

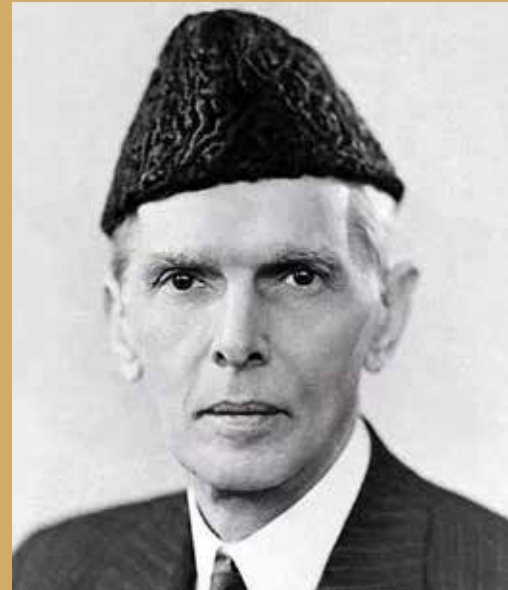
Zafer Bayramı tüm ülkede kutlandı.

9 EYLÜL

Kuzey Kore, Başkan Kim Il-Sung liderliğinde bağımsızlığını ilan etti ve Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti adıyla yeni bir devlet oldu.

11 EYLÜL

Pakistan'ın kurucusu Muhammed Ali Cinnah vefat etti.

Muhammed Ali Cinnah (1876-1948)

Tüm Hindistan Müslüman Birliği ve Pakistan bağımsızlık mücadelesinin önderi olan, aynı zamanda Pakistan'ın kurucusu ve ilk devlet başkanı, Pakistan'da "Ulu Önder" ve "Milletin Babası" olarak da anılan Muhammed Ali Cinnah, 25 Aralık 1876 tarihinde Karaçi'de dünyaya geldi. İlk ve orta öğrenimini Karaçi ve Bombay'da tamamladı. Babası oğlunun da kendisi gibi tüccar olmasını istiyordu. Bu amaçla, işletmecilik okuması için onu 1892'de Birleşik Krallık'a gönderdi. Ama Cinnah, Londra'da işletmecilik yerine hukuk okumaya karar verdi. Baroya girmek için gerekli sınavları iki yıl içinde geçti. Baroya girdikten sonra iki yıl daha Büyük Britanya'da kaldı. Parlak bir hukukçu olarak göze battı. 1896'da Karaçi'ye döndü. 1897'de Bombay'a geçerek avukatlık yapmaya başladı. Başarılı bir avukat olarak Bombay'da ün yaptığı sırada, 1900'de yargıçlığa atandı. Cinnah, etkin siyasi yaşama 1906'da girdi. O yıl Hindistan'da Birleşik Krallık'a karşı bağımsızlık mücadelesini yürütecek olan Kongre Partisinin Kalküta'daki genel kurul toplantısına katıldı. Genel Kurula Dadabhoy Naoroji başkanlık ediyordu. Naoroji ile Londra yıllarından gelen tanışıklık ve iş birliği sayesinde onun özel sekreterliğini üstlendi. 1920 yılı Cinnah'ın siyasi yaşamında önemli bir dönüm noktası sayılır. O yıl, Kongre

Partisi Gandhi'nin etkisiyle Birleşik Krallık hükûmetiyle uzlaşma yollarını terk etmeyi ve yabancı mallara boykot uygulamayı kararlaştırdı. Cinnah, bunu anayasa ve hukuk dışı mücadele biçimlerine kaymak biçiminde görerek, Gandhi ile yöntem ayrılığına düştü. Gandhi 1918'den beri Hinduların, Cinnah ise Müslümanların önderi olarak simgeleşmişlerdi. Gandhi Cinnah ayrılığı, zaten hiçbir zaman tam anlamıyla bir ulusal birlik temeli üzerinde pekişmemiş olan Hindularla Müslümanlar arasındaki ayrılığın derinleşmesine yol açtı ve Cinnah, 1921'de Kongre Partisinden ayrıldı. 14 Ağustos 1947'de Birleşik Krallık'ın Hindistan'a bağımsızlık tanımak zorunda kalması üzerine, aynı gün hem Pakistan hem de Hindistan devleti kuruldu. Yaşamı, Gandhi ve Nehru'nun Hindistan'ın bağımsızlığına kavuşması için mücadelelerine koşut mücadele içinde geçen Cinnah, önceleri Hindu-Müslüman birliğine inandıysa da sonra bu tutumdan vazgeçerek Müslümanlara önderlik etti. Uzun ve kararlı bir mücadele sonunda Hindistan'da Müslümanları tek bir ulus ve devlet altında toplamayı başardı. Muhammed Ali Cinnah'ın adı Ankara'nın Çankaya ilçesinde bir caddeye verilmiştir. Cinnah Caddesi'nin 1970'lerden önceki eski adı "Vali Dr. Reşit Caddesi" idi.

15 EYLÜL

4772 sayılı Kanun'un 79'uncu maddesine dayanılarak Çalışma, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarınca hazırlanmış ve Danıştayca incelenmiş olan ilişik "İş Kazası ve Meslek Hastalığı Sonucu Malullüklerin Meslekte Kazanma Gücünü Ne Nispette Azaltacağı Hakkında Tüzük"ün yürürlüğe konulmasına dair Karar yayımlandı.

16 EYLÜL

Türk Sahne Sanatkârları Derneği kuruldu.

3/7869 Köy Enstitüsü mezunlarının çalışacakları köylerdeki okul ve evlerin yapımında 5210 sayılı Kanun'un 5, 8, 7'nci maddelerine göre çalışma mükellefiyetinin uygulanmasına dair olan ilişik esasların onanmasına dair Karar yayımlandı.

17 EYLÜL

İsrail Özgürlük Savaşçıları (Lehi) örgütü, BM Filistin Ara Bulucusu Folke Bernadotte'yi Kudüs'te öldürdü.

'Devletler Hukuku'nun gelişmesine yardım etmek ve bu ilim

kolunu yaymak üzere Samsun Milletvekili Cemil Bilsel ve arkadaşları tarafından İstanbul'da kurulmak istenilen Devletler Hukuku Türk Derneğinin kurulmasına izin verilmesine dair Karar yayımlandı.

21 EYLÜL

Millî Eğitim Bakanlığı 5 ilde "İmam ve Hatip Kursları" açılması için hazırlıklara başladı. Bu kapsamda en az ortaokul mezunu 50'şer kişinin eğitileceği belirtildi.

22 EYLÜL

Şekerin beyana tabi tutulması ve 22/9/1948 Çarşamba sabahına kadar şeker satışının yasak edilmesi ve fabrika toptan satış fiyatının tespiti hakkındaki ilişik K/759 sayılı Karar'ın yürürlüğe konulmasına dair Karar yayımlandı.

27 EYLÜL

İstanbul Deniz Müzesi yeniden ziyarete açıldı.

1 EKİM

5/5/1942 tarihli ve 2/17826 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'yla

11 EKİM

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü Ulusal Komisyonu UNESCO kuruldu.

26 EKİM

K/721 sayılı Karar gereğince satın alınan tütünleri satın alan müesseseler tarafından piyasa icaplarına göre satılması, kâr ve zarar hesaplarının %5 ekici primleriyle ilgilendirilmemesi ve satışlar dolayısıyla verilecek hizmet ücretinin Gümrük ve Tekel ve Ticaret Bakanlıklarınca müştereken tespit edilmesi hakkındaki ilişik K/748 sayılı Karar'ın yürürlüğe konulması Kararı yayımlandı.

27 EKİM

Muğla ilinin bütün ilçelerinde, 4753 sayılı Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu hükümlerine göre, dağıtmak için arazi kamulaştırma işlerinin ve arazi dağıtımının yapılmasına dair Karar yayımlandı.

yürürlüğe konulan K/319 sayılı Karar'la kurulmuş bulunan Halk Dağıtımı Birliklerinin kaldırılması ve bunların görevlerinin Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetlerine devrolunması hakkındaki ilişik K/761 sayılı Karar'ın yürürlüğe konulması hakkında Karar yayımlandı.

Ticaret Gemilerinin Teknik Durumları hakkındaki Tüzük'ün 90'ıncı maddesinin kaldırılmasına dair Karar yayımlandı.

2 EKİM

Basın Birliği basında elli yılını dolduran 96 yazar için bir jübile düzenledi.

4933 sayılı Kanun'a dayanılarak hazırlanan ve Danıştayca incelenmiş olan ilişik İnönü Armağanları Tüzüğü'nün yürürlüğe konulmasına dair Karar yayımlandı.

5 EKİM

Türkmenistan'ın Aşkabat şehrindeki büyük depremde 110 bin kişi hayatını kaybetti.

28 EKİM

İsviçreli kimyacı Paul Hermann Müller, DDT'nin (dikloro difenil trikloroetan) böcek öldürücü özelliğini keşfinden ötürü Nobel Kimya Ödülü ile ödüllendirildi.

Cenup hudutlarında yapılmakta olan büyük ve küçükbaş hayvan ve sade yağ, sabun ve akaryakıt kaçakçılığının önlenmesi için alınacak tedbirlere dair olan ilişik K/765 sayılı Karar'ın yürürlüğe konulmasına dair Karar yayımlandı.

29 EKİM

Cumhuriyet'in 25. yılı coşkuyla kutlandı.

30 EKİM

Ankara Etimesgut'ta kurulan "Uçak Motor Fabrikası" hizmete girdi.

1 KASIM

TBMM 8. Dönem 4. Yasama Yılı açıldı. Cumhurbaşkanı İsmet İnönü açış konuşmasını yaptı.

7. TBMM Başkanlığına Şükrü Saracoğlu seçildi.

2 KASIM

ABDBaşkanlıkseçiminiDemokrat Harry S. Truman kazandı.

Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün Türkiye Büyük Millet Meclisinin sekizinci döneminin üçüncü toplantı yılı açılışındaki söylevleri yayımlandı.

 Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi öğretim üyeleri Pertev Naili Boratav, Behice Boran ve Niyazi Berkes'in derslerinde ve okul dışında "solculuk ve komünistlik propagandası yapmak" iddiasıyla yargılandığı davada, "milliyetçi öğrenciler" hocaları aleyhinde tanıklık yaptılar.

14 KASIM

 Hukuk Profesörü Ragıp Sarıca "Gazetecilerin tevkif edildiği yerde demokrasi yoktur." dedi.

16 KASIM

 "Sihirli Halı Operasyonu" başladı ve Yahudileri İsrail'e taşıyan ilk uçak Yemen'e indi.

18 KASIM

 İngiliz tarihçi Prof. Arnold Toynbee konferans vermek için Türkiye'ye geldi.

22 KASIM

 Türkiye'nin ikinci iktisat kongresi olan "1948 Türkiye İktisat Kongresi" 22-27 Kasım 1948 tarihleri arasında yapıldı. İstanbul Tüccar Derneği tarafından gerçekleştirilen kongrede, devletçilik politikası eleştirildi ve özel girişimciliğin teşvik edilmesi tartışıldı.

25 KASIM

 Türkiye'de öğrenci velilerinin talebiyle, ilkokullara isteğe bağlı din dersi kondu.

30 KASIM

 Almanya Komünist Partisi, Berlin'in SSCB'ye ait bölümünde şehir hükûmeti oluşturdu.

2 ARALIK

 Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu Türkiye Geçici Millî Komisyonunun kurulmasına izin verilmesi hakkında Karar yayımlandı.

 Türkiye Üniversite Sitelerini Yapma Kurumunun genel menfaatlere yarar derneklerden sayılması hakkında Karar yayımlandı.

 Satın alınan ve evvelce muamele vergisi verilmiş olan peletlerden çıkarılan ipek kırıntılarının eklenmesi hakkında Karar yayımlandı.

 Maliye Bakanlığınca Türk parası kıymetini koruma hakkında ki 13 sayılı Karar'a ilişkin Tebliğ yayımlandı.

7 ARALIK

✍ Türkiye ile Kanada Arasında 15 Mart 1948 tarihinde Ottawa'da Akdedilen Modüs Vivendinin Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

8 ARALIK

✍ BM, Güney Kore'nin tanınmasını onayladı.

✍ 8264 sayılı Hatay İlinin Bütün İlçelerinde, 4753 sayılı Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu hükümleri hakkında Karar yayımlandı.

✍ 8297 sayılı İstanbul Esnaf Hattanesini Koruma ve Yardım Derneğinin genel menfaatlere yarar derneklerden sayılması hakkında Karar yayımlandı.

10 ARALIK

✍ İnsan Hakları Evrensel Bildirisi, BM Genel Kurulunun Paris'te yapılan 183. oturumunda kabul edildi. Türkiye, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'ne kabul oyu verdi. 10 Aralık, hâlen "İnsan Hakları Günü" olarak kutlanmaktadır.

✍ Türkiye, BM Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) üyesi oldu.

11 ARALIK

✍ BM, 194 sayılı Karar ile Filistinlilerin göç etmek zorunda kaldıkları topraklara dönüşünü ve Kudüs'ün uluslararası bir yönetime kavuşmasını kararlaştırdı.

✍ BM; daha önce verdiği 181 sayılı Karar (29 Kasım 1947) doğrultusunda, BM Genel Kurulunun ortaya koyduğu "Paylaşım Planı" kapsamında, İngiliz manda rejiminin sona ermesiyle birlikte Filistin toprakları üzerinde birisi Arap diğeri Yahudi olmak üzere iki bağımsız devletin kurulması ve Kudüs'ün silahlardan arındırılmış, BM Vesayet Konseyinin himayesinde uluslararası bir statüye sahip olmasını öngörüyordu. Söz konusu statü 10 yıl yürürlükte kalacak, daha sonra referandum yoluyla halkın görüşlerine başvurularak gözden geçirilecekti.

14 Mayıs 1948'de plan çerçevesinde kendilerine ayrılan bölgede İsrail devletinin kurulması üzerine, Arap-İsrail Savaşı patlak verdi. Çatışmalar, BM kararının uygulanmasını engelledi. İsrail çatışmalar sırasında topraklarını genişletti, BM'nin rakamlarına göre 750 bin Filistinli mülteci konumuna düştü. 1948 Arap-İsrail Savaşı'nın sonuna doğru kabul edilen 194 sayılı karar, Filistinlilerin göç etmek zorunda kaldıkları topraklara dönüşünü ve Kudüs'ün uluslararası bir yönetim kavuşmasını içeriyordu. Karar, Kudüs'e BM yönetimi altında uluslararası statü verilmesi ve Filistin'deki kutsal mekânların korunması ve buralara serbest erişimin sağlanmasını öngörüyordu. Kudüs şehrinin sınırları doğuda Abu Dis, güneyde Beytüllahim, batıda Ein Kerem, kuzeyde Şufat olarak belirlendi. Karar kapsamında, "Evlerine geri dönmeyi ve komşularıyla huzur içinde yaşamayı arzulayan mültecilerin mümkün olan en yakın zamanda bu arzularını gerçekleştirmelerine izin verilmeli ve geri dönmemeye karar verenlerin arazileri için tazminat ödenmeli" deniyordu. Karar, ayrıca BM'nin arabuluculuğu görevlerini üstlenecek üç üyeli bir BM Filistin Uzlaştırma Komisyonu kurulmasını sağladı. Bu komisyonun üyeleri Türkiye, Fransa ve ABD idi. Komisyon bölgelerin sınırları, mülteciler ve Kudüs'ün statüsü olmak üzere üç ana sorun üzerinde çalıştı, ancak nihai bir sonuca ulaşamadı.

13 ARALIK

Devlet Limanları İşletme Genel Müdürlüğü'nün 1942 Akçalı Yılı Kesin Hesap Hakkında Kanun yayımlandı.

15 ARALIK

Fransa ilk nükleer reaktörün kuruluş çalışmalarına başladı.

TBMM'de Sivas Kongresi'ne Seçilen Temsil Heyeti Üyeleriyle TBMM'nin Birinci Döneminde Bulunan Üyelere Vatani Hizmet Tertibinden Aylık Bağlanması Hakkında Kanun kabul edildi.

16 ARALIK

Fransa Kamboçya'ya bağımsızlık verdi.

Sıkıyönetim Komutanlığı, komünizm propagandası yaptıkları iddiası ile bazı parti ve gazeteleri kapattı.

17 ARALIK

Birleşmiş Milletler Dünya Sağlık Teşkilatının New York'ta 1946 yılında Dünya Sağlık Teşkilâtı Anayasasını imzaladığı 22 Temmuz Gününün Her Yıl Dünya Sağlık Günü Olarak Kabulü Hakkında Karar yayımlandı.

2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanunu'na ek 2729 sayılı Kanun'un 5'inci maddesi gereğince fabrika ve matbaaların, 1949 yılı içinde tabi olacakları en az kazanç vergisi nispetlerini gösteren ilişik cetvelin onanması hakkında Karar yayımlandı.

Seyhan ilinin Osmaniye ilçesine bağlı Issızca köyündeki krom madeninin işletilme imtiyazı Tahir Özerk üzerinde olan %29,032 hissesi yüz sehim sayılarak, %45'inin Mustafa Çanakçılı, %45'inin Ahmet Çanakçılı ve %10'unun Muhlis Çanakçılı'ya bütün haklar, menfaatler, borçlar ve taahhütleriyle birlikte devredilmesi hakkında Karar yayımlandı.

8363 25/2/1942 tarihli ve 2/17413 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulmuş olan Hastaneler Yönetmeliği'nin 6'ncı maddesinin ilişik şekilde değiştirilmesi hakkında Karar yayımlandı.

19 ARALIK

İzmir Şehir Tiyatrosu ve Sergi Sarayı yandı.

21 ARALIK

İrlanda bağımsızlığını ilan etti.

23 ARALIK

Japonya'nın savaş dönemi Başbakanı Hideki Töjō ve o dönemin liderlerinden 6 kişi Tokyo'da idam edildi.

26 ARALIK

Millî Korunma Mahkemeleri kaldırıldı.

27 ARALIK

Şeker ve Glikoz İstihlâk Vergisi Hakkındaki 3101 sayılı Kanun'a Ek 4385 sayılı Kanun'un Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bazı Maddelerinin Kaldırılmasına Dair Kanun yayımlandı.

28 ARALIK

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetiyle Amerika Birleşik Devletleri Hükûmeti Ajanı Sıfatıyla Hareket Eden Export-İmport Bankası Arasında 2 Kasım 1948 tarihinde Akdedilen 30 Milyon Dolarlık Kredi Anlaşması'nın Onanmasına Dair Kanun yayımlandı.

Gümrük Daimî Eksperler Kurulu Yönetmeliği yayımlandı.

Cahide Sonku (1919-1981)

29 ARALIK

- Özel İdarelerden Aylık Alan İlkokul Öğretmenlerinin Kadrolarının Millî Eğitim Bakanlığı Teşkilâtına Alınması Hakkındaki 5166 sayılı Kanun'a Bağlı Cetvelin, Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.
- Zonguldak Maden Başçavuş Okulu ile Maden Teknisyen Okulunun Millî Eğitim Bakanlığına Devri Hakkında Kanun yayımlandı.
- 1948 yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

30 ARALIK

- Cahide Sonku, İstanbul Şehir Tiyatrosundan ayrıldı.
- İzmir ilinin Foça ilçesinin, dar topraklı bölge olarak tespiti hakkında Karar yayımlandı.
- 8/2/1947 tarihli ve 3/5351 sayılı Kararla yürürlüğe konulmuş olan Basın Kartı Yönetmeliği hakkında Karar yayımlandı.
- Linyit Madeni hakkında Karar yayımlandı.

3/7153 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan K/TM sayılı Karar'ın gazete sayfelerinin ebat ve miktarına dair Karar yayımlandı.

31 ARALIK

Orta Öğretim Okullarında Yardımcı Öğretmen Çalıştırılması Hakkındaki 2624 sayılı Kanun Süresinin Uzatılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Ankara Üniversitesi 1949 Yılı Ocak Ayına Ait Geçici Bütçe Kanunu yayımlandı.

Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü 1949 Yılı Ocak Ayına Ait Geçici Bütçe Kanunu yayımlandı.

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü 1949 Yılı Ocak Ayına Ait Geçici Bütçe Kanunu yayımlandı.

Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü 1949 Yılı Ocak Ayına Ait Geçici Bütçe Kanunu yayımlandı.

Devlet Havayolları Genel Müdürlüğü 1949 Yılı Ocak Ayına Ait Geçici Bütçe Kanunu yayımlandı.

Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğünün 1949 Yılı Ocak Ayına Ait Geçici Bütçe Kanunu yayımlandı.

İstanbul Üniversitesi 1949 Yılı Ocak Ayına Ait Geçici Bütçe Kanunu yayımlandı.

İstanbul Teknik Üniversitesi 1949 Yılı Ocak Ayına Ait Geçici Bütçe Kanunu yayımlandı.

Orman Genel Müdürlüğü 1949 Yılı Ocak Ayına Ait Geçici Bütçe Kanunu yayımlandı.

Posta, Telgraf ve Telefon İşletme Genel Müdürlüğü 1949 Yılı Ocak Ayına Ait Geçici Bütçe Kanunu yayımlandı.

Tekel Genel Müdürlüğü 1949 Yılı Ocak Ayına Ait Geçici Bütçe Kanunu yayımlandı.

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1949 Yılı Ocak Ayına Ait Geçici Bütçe Kanunu yayımlandı.

1948 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Millî Korunma Kanunu Gereğince Ticaret Bakanlığına 5.000 Lira Ödenek Verilmesi Hakkındaki Karar'ın Yürürlüğe Konulması Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

1949

3 OCAK

Çanakkale Milletvekili Hüseyin Bingöl, Çoruh Milletvekili Asım Us, İstanbul Milletvekili Cihad Baban, İstanbul Milletvekili Hüseyin Cahit Yalçın, İzmir Milletvekili Haydar Rüştü Öktem, Kayseri Milletvekili Hayrullah Ürkün, Rize Milletvekili Dr. Fahri Kurtuluş ve Zonguldak Milletvekili Ali Rıza İncelemdaroğlu'nun milletvekilliği dokunulmazlığı hakkında TBMM kararları yayımlandı. Kovuşturma ve yargılamaların İçtüzük'ün 180'inci maddesi gereğince dönem sonuna bırakılmasına karar verildi.

4 OCAK

Ticaret Bakanlığınca 9/12/1948 tarihli ve 3/8380 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konan K/767 sayılı Karar gereğince 1948 mahsulü ekici tütünlerinin satışı sırasında tütün bedellerinden %5 nispetinde alınacak primlerin tahsili şeklini göstermek üzere Ticaret ve Gümrük ve Tekel Bakanlıklarınca yapılmış olan Yönetmelik yayımlandı.

6 OCAK

Ankara Belediyesi Otobüs İdaresi işçileriyle işveren arasında çıkan toplulukla iş uyuşmazlığının

kotarılması hakkında İş Uyuşmazlıkları Yüksek Hakem Kurulu Kararı yayımlandı.

8 OCAK

Subaylar Heyetine Mahsus 4257 sayılı Terfi Kanunu'nun 1. Maddesinin (B) Fıkrasıyla Aynı Kanun'un 4554 sayılı Kanun'la Değiştirilen 11. Maddesinin Son Fıkrasının Değiştirilmesine Dair Kanun yayımlandı.

Orman Genel Müdürlüğü 16 numaralı Orman Tahdit Komisyonu Başkanlığınca Vezirköprü ilçesinin Çakal bucağına bağlı Halilbaba köyü orman sınırının tahdit kısa dayanağı hakkında Karar yayımlandı.

12 OCAK

Sınırdan insan kaçırarak bir çetenin üyesi olarak yakalandığı bildirilen Ali Ertekin'in, 8 aydır kayıp olan Sabahattin Ali'yi Nisan 1948'de Bulgaristan sınırına yakın bir yerde öldürdüğünü "itiraf ettiği" Emniyet tarafından basına açıklandı.

Açık bulunan Devlet Bakanlığınca Ulaştırma Bakanı Kasım Gülek'in tayini hakkında Karar yayımlandı.

Devlet Ekonomi Kurumları Genel Kurulunun 10/1/1949 tarihli kararı yayımlandı.

13 OCAK

Ulaştırma Bakanı Kasım Gülek'in Devlet Bakanlığına tayininin ahiren vâki itizarı üzerine iptal edilmesi hakkında Karar yayımlandı.

14 OCAK

Metil bromid gazının muamele vergisinden muaf tutulması için mezkûr maddenin 17/7/1940 tarihli ve 2/13965 sayılı Karar'a bağlı cetvelin 3 ve 4'üncü bentlerinin sonuna ilâve edilmesi hakkında Karar yayımlandı.

15 OCAK

Hasan Saka hükûmetinin istifası kabul edildi.

İstanbul'da imam ve hatip kursu açıldı.

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Norveç Krallığı Hükûmeti Arasında Hava Ulaştırmalarına Dair Olan Anlaşmanın Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Haşimi Ürdün Krallığı Hükûmeti Arasında Hava Ulaştırmalarına Dair Olan Anlaşmanın Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

Açık Bulunan Devlet Bakanlığına Mardin Milletvekili Ali Rıza Erten'in tayini hakkında Karar yayımlandı.

16 OCAK

Şemsettin Günaltay Başbakan olarak atandı ve Bakanlar Kurulu listesi onandı.

Mehmet Şemsettin Günaltay (1883-1961)

17 OCAK

Ocak-Mart 1948 Aylarına Ait Sayıştay Raporuna Dair TBMM Kararı ve hükûmetin istifasına ve yeni hükûmet kurulmasına ilişkin kararlar yayımlandı.

Orman Genel Müdürlüğü 22 numaralı Orman Tahdit Komisyonu Başkanlığınca Kazdağı Silsilesi Kabaklıburnu Tozlu Düzü, Çizmekapısı, Gölcük, Kiliseburnu, Tütünboğazı Devlet Çam Ormanlarının Kızılkeçili köyüne ait dış komşuluk tahdit kısa dayanağı hakkında Karar yayımlandı.

Kazdağı Silsilesi Çingeneçukuru Ormanı'nın Kavurmacılar köyüne ait dış komşuluk tahdit kısa dayanağı hakkında Karar yayımlandı.

Kadıncık köyü Yaprakkırığı Ormanı tahdit kısa dayanağı hakkında Karar yayımlandı.

19 OCAK

Küba, İsrail'i diplomatik anlamda tanıdı.

20 OCAK

Bursa Verem Savaş Derneğinin genel menfaatlere yarar derneklerden sayılması hakkında Karar yayımlandı.

Edirne ilinin Merkez ilçesinin, geniş topraklı bölge olarak tespiti hakkında Karar yayımlandı.

Orman Genel Müdürlüğü 15 numaralı Orman Tahdit Komisyonu Başkanlığınca Tuzaklı köyü ile ilgili orman dış hudut tahdit kısa dayanağı hakkında Tebliğ yayımlandı.

Dikilitepe - Ilıcaderesi - Demirpınar - Uzunburun-Pelitsikderesi-Domuzçukuru ve Kurtkışla Ormanlarının tahdit kısa dayanağı hakkında Tebliğ yayımlandı.

Kazdağı Silsilesi Yüksektepe, Kapaklı, Dumanlı, Çakmakboğazı, Gürlek, Yurtpınarı, Kurudere ve Masırlıdere Devlet Ormanlarının Tahtaköy ile dış komşuluğuna ait tahdit kısa dayanağı hakkında Tebliğ yayımlandı.

21 OCAK

Hükûmet programı son şeklini aldı.

Demokrat Parti Genel Başkanı Celal Bayar, Polatlı'da bir konuşma yaptı.

Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Olan 1219 sayılı Kanun'un 12'nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 12'nci ve 14'üncü Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

Truman'ın "ant içme" törenindeki komünizm karşıtı beyanatı basın-da yer aldı.

22 OCAK

- Çin'de Mao Zedong, Kızıl Ordu ile Pekin'e girdi.

24 OCAK

- Behçet Kemal Çağlar, Cumhuriyet Halk Partisinden ve milletvekilliğinden istifa etti.

Behçet Kemal Çağlar (1908-1969)

Sanayi ve maden işleriyle her türlü su taşıt araçlarında kullanılıp Muamele Vergisinden istisna edilecek olan makine, alât ve edevat, bunların yedek ve yenileme parçalarını gösteren 17/7/1940 tarihli ve 2/13993 sayılı Karar'a bağlı listeye 664 tarife numarasına dahil çırcır toplarının da katılması hakkında Karar yayımlandı.

Zeytinciliğin Islahına ve Yabani Zeytinlerin Aşılattırılmasına Dair Tüzük yayımlandı.

24/6/1948 tarihli ve 3/7662 sayılı Kararla 1948 - 1949 yılı için tespit edilen haşhaş ekilecek ve afyon sütü toplanacak bölgelere, listede yazılı yerlerin de eklenmesi hakkında Karar yayımlandı.

Akbank Türk Anonim Ortaklığı tarafından İstanbul'da bir şube açılmasına izin verilmesi hakkında Karar yayımlandı.

Türkiye Emlak Kredi Bankası tarafından Malatya ve Antalya'da birer şube açılmasına izin verilmesi hakkında Karar yayımlandı.

25 OCAK

Bakanlar Kuruluna güvenildiğine dair Karar yayımlandı.

İsrail'de ilk seçimler yapıldı. David Ben-Gurion başbakan oldu.

26 OCAK

- Türkiye Matbaacılık ve Gazetecilik Anonim Ortaklığı hakkında Karar yayımlandı.

30 OCAK

- Kış Olimpiyat Oyunları St. Moritz'de (İsviçre) başladı.
- British South American Airways'e ait bir uçak, Atlas Okyanusu'ndaki Bermuda Şeytan Üçgeni'nde kayboldu.

31 OCAK

- Millî Eğitim Bakanlığı, 15 Şubat'ta başlayacak olan "ilkokullarda ihtiyari din dersleri"ne ilişkin valiliklere tamim gönderdi.
- 1949 Yılı Şubat Ayına Ait Geçici Bütçe Hakkında Kanun yayımlandı.
- Ankara Üniversitesi 1949 Yılı Şubat Ayına Ait Geçici Bütçeye Dair Kanun yayımlandı.
- Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü 1949 Yılı Şubat Ayına Ait Geçici Bütçe Hakkında Kanun yayımlandı.

- Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü 1949 Yılı Şubat Ayına Ait Geçici Bütçe Hakkında Kanun yayımlandı.

- Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü 1949 Yılı Şubat Ayına Ait Geçici Bütçe Kanunu yayımlandı.

- Devlet Havayolları Genel Müdürlüğü 1949 Yılı Şubat Ayına Ait Geçici Bütçe Hakkında Kanun yayımlandı.

- Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü 1949 Yılı Şubat Ayına Ait Geçici Bütçe Hakkında Kanun yayımlandı.

- İstanbul Üniversitesi 1949 Yılı Şubat Ayına Ait Geçici Bütçeye Dair Kanun yayımlandı.

- İstanbul Teknik Üniversitesi 1949 Yılı Şubat Ayına Ait Geçici Bütçe Hakkında Kanun yayımlandı.

- Orman Genel Müdürlüğü 1949 Yılı Şubat Ayına Ait Geçici Bütçeye Dair Kanun yayımlandı.

- Posta, Telgraf ve Telefon İşletme Genel Müdürlüğü 1949 Yılı Şubat Ayına Ait Geçici Bütçe Hakkında Kanun yayımlandı.

- Tekel Genel Müdürlüğü 1949 Yılı Şubat Ayına Ait Geçici Bütçe Hakkında Kanun yayımlandı.

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1949 Yılı Şubat Ayına Ait Geçici Bütçe Hakkında Kanun yayımlandı.

10 ŞUBAT

Çakmak ve Suni Çakmak Taşının Tekel Konusundan Çıkarılmasına ve Bu Maddelerin Gümrük Resimlerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.

İskandinav devletleri arasında ihtilaf arttı. İsveç ve Danimarka, Norveç'in Atlantik Paktına girmesini teessürle karşıladıklarını resmen ilan ettiler.

11 ŞUBAT

Türk Ceza Kanunu'nun 253'üncü Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine Dair Kanun yayımlandı.

Eczacılar ve Eczaneler Hakkındaki Kanun'a Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

12 ŞUBAT

Ekonomi ve Ticaret Bakanlığınca ticaretin tanzimine ve ihtikârla mücadeleye dair 52 sayılı sirküler yayımlandı.

14 ŞUBAT

İsrail Parlamentosu (Knesset), ilk toplantısını yaptı.

Kanada'da "Asbest Grevi" olarak adlandırılan direniş başladı. Grevin başladığı gün Québec'teki "Sessiz Devrim" in de başlangıcı olarak kabul edilir.

15 ŞUBAT

29/6/1944 tarihli ve 3/1109 sayılı Kararla yürürlüğe konulmuş olan Devlet Havayolları Genel Müdürlüğü memur ve müstahdemlerinin vazife ve salâhiyetleri ve idare muamelâtının tedvir sureti hakkında Karar yayımlandı.

1200 Musevi, Türkiye'den Filistin'e göç etmek için başvurdu. Göç edenlerin sayısı 10.000'i geçti.

16 ŞUBAT

İlkokulların dördüncü ve beşinci sınıflarında din dersi okutulmaya başlandı.

 Türkiye ile Belçika-Lüksemburg Ekonomik Birliği arasındaki Ticaret Anlaşması ile Türkiye-Belçika Ödeme Anlaşması'nın Yürürlük Sürelerinin İki Ay Daha Uzatılması Hakkında Kanun yayımlandı.

 Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilatı (FAO) Türk Millî Komitesinin Kurulması ve Bu Komitenin Kuruluş ve Çalışmasına Dair İlişik Yönetmelik'in yürürlüğe konulması hakkında Karar yayımlandı.

 Türk Belediyecilik Derneğinin genel menfaatlere yarar derneklerden sayılması hakkında Karar yayımlandı.

 Türkiye Garanti Bankası tarafından Balıkesir ve Zonguldak'ta birer şube açılmasına izin verilmesi hakkında Karar yayımlandı.

 Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasında Kurulu Millî Korunma Muhasebe Bürosunun 24/7/1947 tarihli ve 3/6188 sayılı Karar'la onanan kadrosunun değiştirilmesi hakkında Karar yayımlandı.

17 ŞUBAT

 Türkiye, Avrupa Ekonomik İşbirliği İcra Konseyi toplantısına katıldı.

 Hatay Veremle Savaş Derneğinin genel menfaatlere yarar derneklerden sayılması hakkında Karar yayımlandı.

18 ŞUBAT

 Türkiye ile İtalya Arasındaki Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarının Yürürlük Sürelerinin İki Ay Uzatılması Hakkında Kanun yayımlandı.

 Türkiye ile İtalya Arasındaki Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarının Yürürlük Sürelerinin İki Ay Daha Uzatılması Hakkında Kanun yayımlandı.

 Türkiye ile Polonya arasında imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarıyla Eklerinin Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

 Gümrük Tarifesi Kanunu'nun 6'ncı Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

 Yol İşleri İçin Benzinden Alınacak Vergi Hakkında Kanun yayımlandı.

19 ŞUBAT

 Türkiye ile Almanya'daki Fransız İşgal Bölgesi arasında imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları ile Modüs Vivendi ve Eklerinin Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

 Türkiye ile Finlandiya arasında 12 Haziran 1948 tarihinde Ankara'da imzalanan Ticaret ve Ödeme An-

laşmalarıyla Eklerinin Onanması
Hakkında Kanun yayımlandı.

✍ Türkiye-Fransa Ödeme Anlaş-
ması'na Ek Olarak Ankara'da İm-
zalanan Protokol'ün Onanması
Hakkında Kanun yayımlandı.

✍ Sar Bölgesinin Türkiye-Fransa
Ödeme Anlaşması'na Bağlı Fran-
sız Frangı Sahasına Dâhil Mem-
leketler Listesine Derci Hakkında
Kanun yayımlandı.

✍ Türkiye ile İsveç arasında 7 Ha-
ziran 1948 tarihinde Ankara'da
imzalanan Ticaret ve Ödeme An-
laşmalarıyla Eklerinin Onanması
Hakkında Kanun yayımlandı.

20 ŞUBAT

✍ PTT Memur ve Hizmetlilerine Ve-
rilecek Munzam Çalışma Ücreti
Tüzüğü'nün yürürlüğe konulması
hakkında Karar yayımlandı.

24 ŞUBAT

✍ İstanbul Üniversitesi Asistanlık
Yönetmeliği yayımlandı.

✍ Orman Genel Müdürlüğü 6 nu-
maralı Orman Tahdit Komisyonu
Başkanlığınca Vezirköprü ilçesi-
ne bağlı Mahmatlı köyü orman sı-
nırının tahdit kısa dayanağı hak-
kında Tebliğ yayımlandı.

26 ŞUBAT

✍ Orduya Türkiye Büyük Millet
Meclisinin iyi dilekleriyle selâm,
güven ve inanınin bildirilmesine
dair Karar yayımlandı.

28 ŞUBAT

✍ Ankara Üniversitesi 1949 Yılı Büt-
çe Kanunu yayımlandı.

✍ İstanbul Üniversitesi 1949 Yılı
Bütçe Kanunu yayımlandı.

✍ İstanbul Teknik Üniversitesi 1949
Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

✍ Beden Terbiyesi Genel Müdür-
lüğü 1949 Yılı Bütçe Kanunu
yayımlandı.

1 MART

✍ 1949 Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

2 MART

✍ Piyade mermisi, piyade havanı ve
kapsül üreten Nuri Killigil'e ait
İstanbul Sütlüce'deki mühimmat
fabrikasında aralıklarla iki büyük
patlama oldu. Millî Savunma
Bakanlığının denetimi altında
bulunan fabrikada çıkan yangın,
çevrede büyük paniğe yol açtı.

Sütlücedeki Büyük İnfilâk Faciası

Nuri Paşa mevaddı infilâkıye fabrikası dün akşam bir kaza neticesinde kısmen havaya uçtu ve kısmen yandı

İlk bilânço: 11 ölü, 10 kayıp ve amele ile halktan 40 yaralı

İnfilâkın şiddetinden bütün şehir sarsıldı ve 5 kilometrelik saha dahilindeki evlerin camları kırıldı, duvarları çatladı

Fabrika sahibi Nuri Paşa ile kurtarma işine ilk koşan 6 kişilik itfaiye grubu da karbanlar arasında

Beynelmîtel Banka ile Akdeniz ve Ege denizinde Türkiye'nin münasebati

Yangının baruthaneye sıçramasıyla yerle bir olan fabrikada 6'sı itfaiye eri olmak üzere 35 kişi öldü. Ölenler içinde fabrikanın sahibi ve Enver Paşa'nın kardeşi olan Nuri Killigil de vardı. Killigil'in II. Dünya Savaşı yıllarında Almanlarla sıkı ilişkiler içinde olduğuna dair belgeler Uğur Mumcu'nun "40'ların Cadı Kazanı" isimli kitabında yayımlandı. O yıllarda Nuri Paşa'nın ırkçılık-turancılık düşleri ile Almanların Sovyetler Birliği'ni yıkma planları örtüşüyordu. Paşa birçok kez Almanya'ya gitmişti. Bir süre sonra Almanlar Nuri Paşa'nın planlarını uygun görmeyince Nuri Paşa fabrikadaki işlerine yoğunlaştı. Yürürlükteki İş Yasası'na göre silah fabrikalarında çalışan işçilere daha fazla prim ödenmesi gerekiyordu. Nuri Killigil, İşçi Sigortaları Kurumuna fabrikada "harp imalatı ile istigal etmeyeceğini" bildirmişti. Oysa patlama sonrasında fabrikada el bombası, havan imal edildiği ortaya çıktı.

3 MART

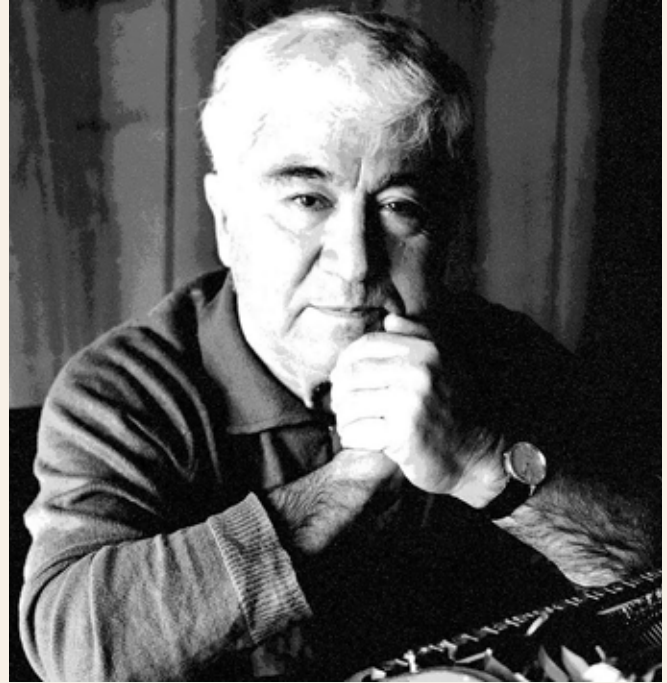
Atina'da sahnelenen Madam Butterfly temsiline başrolü oynayan soprano Ayhan Alnar büyük başarı kazandı. Yunan seyirciler temsil bitiminde Ayhan Alnar'ı ayakta alkışladılar.

Ankara Doğum ve Çocuk Evi törenle açıldı.

Türk Hava Kurumuna 300.868,56 lira prim verilmesi hakkında Karar yayımlandı.

6 MART

Kadınları Koruma ve Sosyal Yardım Cemiyeti kuruldu. Cemiyet, kimsesiz kızlara ve dul kadınlara yardım etme amacını benimsedi.

Aziz Nesin (1915-1995)

7 MART

Aziz Nesin hakkında, 1948'de yayımlanıp toplatılan "Azizname"

adlı taşlama kitabında "Cumhurbaşkanı'na hakaret ve hükûmetin manevi şahsiyetini tahkir" suçlaması ile dava açıldı.

11 MART

8/2/1947 tarihli ve 3/5351 sayılı Kararla Yürürlüğe Konulmuş Olan Basın Kartı Yönetmeliği hükümlerine göre 1948 yılı için verilmiş olan basın kartlarının 31/5/1949 tarihine kadar geçerli sayılması hakkında Karar yayımlandı.

14 MART

Türkiye'de harp silah ve mühimmatı yapan hususi sanayi müesseselerinin kontrolü hakkında Karar yayımlandı.

1949 yılı kampanyası için şeker pancarı fiyatlarının 4.50, 4.75 ve 5 kuruş olarak belirtilmesi ve müstahsile, teslim ettiği pancarın %11'i nispetinde prim verilmesi hakkında Karar yayımlandı.

15 MART

Antepfıstığı İhracatının Denetlenmesine Dair Tüzük'ün yürürlüğe konulması hakkında Karar yayımlandı.

18 MART

Tarım Bakanlığına Bağlı Bazı Okul ve Kurulların İdaresi Hakkındaki 867 sayılı Kanun'a Ek Kanun yayımlandı.

Köy Enstitüleri Kanunu'nun 9'uncu Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Kuruluş Kadroları Hakkındaki 4862 sayılı Kanun'a Bağlı Cetvellere Bazı Kadrolar Eklenmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

Dahiliye Memurları Kanunu'nun 2. ve 3. Maddelerini Değiştiren 4089 sayılı Kanun'un 1. ve 2. Maddelerinin ve 4089 sayılı Kanun'un 1. Maddesine Ek 4329 sayılı Kanun'un 1. Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

23 MART

Sporcuları Koruma Derneğinin genel menfaatlere yarar derneklerden sayılması hakkında Karar yayımlandı.

24 MART

Devlet hesabına yabancı memleketlerde okuyan öğrencilere verilecek aylık ödenek hakkında Karar yayımlandı.

28 MART

✍ Maliye Bakanlığınca Türk Parası Kıymetini Koruma hakkındaki 13 sayılı Karar'a İlişkin Tebliğ yayımlandı.

29 MART

✍ Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükûmeti Ajansı sıfatıyla hareket eden Export Import Bankası arasında 2 Kasım 1948 tarihinde akdolan 30 milyon dolarlık kredi anlaşmasının onanmasına dair olan 5282 sayılı Kanun'a ek Kanun yayımlandı.

30 MART

✍ Türkiye, Avusturya, Belçika, Danimarka, Fransa, Yunanistan, İrlanda, İzlanda, İtalya, Lüksemburg, Norveç, Hollanda, Portekiz, Birleşik Krallık, İsveç, İsviçre ve Almanya'nın Fransa, Birleşik Krallık ve Amerika Birleşik Devletleri İşgali Altındaki Bölgeler Baş Komutanları ve Serbest Triyeste Ülkesi İngiliz ve Amerikan Bölgesi Komutanı Arasında Paris'te 16 Ekim 1948 tarihinde imzalanan Avrupa Memleketleri Arasında Ödeme ve Takas Anlaşması ve eklerinin ve bu Anlaşma'nın Geçici Olarak Uygulanmasına dair olan

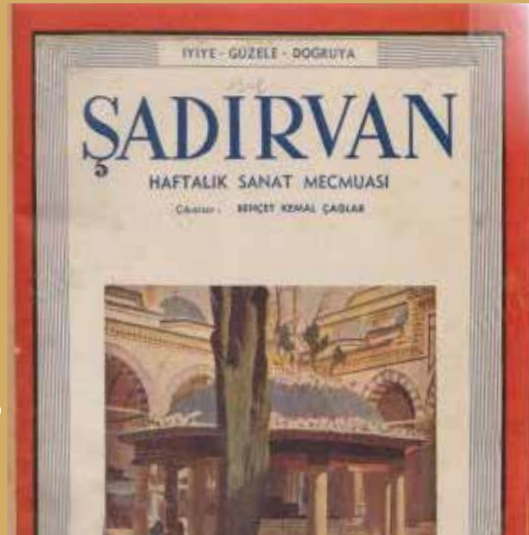
Protokolün ve Mezkûr Anlaşma'ya ek olarak Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetiyle Birleşik Krallık Hükûmeti arasında 25 Ocak 1949 tarihinde Ankara'da imzalanan Anlaşma ve eki Mektupların onanması hakkında Kanun yayımlandı.

✍ Avrupa Memleketleri Arasında Takas ve Ödemelere Ait Anlaşma'nın Geçici Olarak Uygulanmasına Dair Protokol yayımlandı.

✍ Paris'te 16 Ekim 1948'de imza Edilen Avrupalılararası Tediye ve Takas Anlaşması'na ek olarak Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Birleşik Krallık Hükûmeti arasında yapılan Anlaşma yayımlandı.

1 NİSAN

✍ Cumhuriyet Halk Partisinden ve milletvekilliğinden istifa eden şair Behçet Kemal Çağlar, Şadırvan adında haftalık sanat dergisi çıkarmaya başladı.

İsrail devletinin derhâl tanınması hakkında Karar yayımlandı.

Portekiz; Kuzey Atlantik Pakti Örgütünün (NATO) kuruluşunu onaylayan antlaşmayı imzaladı. Bu Antlaşma'nın tarafları, Birleşmiş Milletler yasasının amaçları ve ilkelerine olan inançlarını ve bütün halklar ve bütün hükûmetlerle barış içinde bir arada yaşama arzularını teyid ettiler. Demokrasi, bireysel özgürlük ve hukukun üstünlüğü ilkeleri temelinde bütün halkların özgürlüklerini, ortak miraslarını ve uygarlıklarını korumakta kararlıydı. Kuzey Atlantik bölgesinde istikrar ve refahın geliştirilmesini amaçlamışlardı. Toplu savunma ve barış ile güvenliğin korunması için çabalarını birleştireceklerdi. Bundan dolayı, bu Kuzey Atlantik Antlaşması'nı kabul etmişlerdi.

4 NİSAN

Kazlıçeşme, Eyüp ve Balat'taki Lastik Atölyelerinde çalışan Ahmet Saygı, Mehmet Ali Sarsılmaz, Hakkı Cesur, Nevzat Akdeniz, Abdurrahman Yavuz, Hamdi Erkan, Osman Milaç, Hasan Uluç, Mehmet Tunalı, Hayri Kantoğlu ve Hüseyin Mağara, İstanbul Lastik ve Kauçuk Sanayi İşçileri Sendikasını kurdu.

NATO kuruldu. Washington'da ABD, Belçika, Danimarka, Fransa, Lüksemburg, Norveç ve

5 NİSAN

- Çini imalatında vergi matrahının tespitine ilişkin Karar yayımlandı.

6 NİSAN

- Türkiye 6 Nisan 1949'da "İnsan Hakları Evrensel Beyanname-si"ni kabul eden ülkeler arasına katıldı.
- Markopaşa haftalık mizah gazetesindeki "Pamuk Prenses Elizabeth Doğurdu", "Krallar İş Azıttılar" ve "İki Kadın Aranıyor" başlıklı yazıları nedeniyle İngiltere, Mısır ve İran büyükelçilikleri yazar Aziz Nesin hakkında dava açtılar.

- Padova Üniversitesi Ceza Hukuku Profesörü ve İtalyan Meclisi Adalet Komisyonu Başkanı Ordinaryüs Profesör Giuseppe Bettiol "Klasizm ile Pozitivizm Arasındaki Tezat" konusu üzerine Ankara Hukuk Fakültesinde konferans verdi.

7 NİSAN

- 904 sayılı Islahı Hayvanat Kanunu'nun Sureti Tatbikini Gösteren Talimatname'ye ek At Yarışları Hakkında Muvakkat Yönetmelik yayımlandı.

8 NİSAN

- "Hükûmetin manevi şahsiyetini tahkir" iddiasıyla tutuklanan piyanist Feyzi Aslangil beraat etti. Aslangil, içtiği konyağı beğenmeyip Tekel hakkında konuşunca, tutuklanmıştı.

9 NİSAN

- Teknik Ziraat ve Teknik Bahçıvanlık Okulları Hakkındaki 4486 sayılı Kanun'un 17. ve 19. Maddelerinin Kaldırılmasına Dair Kanun yayımlandı.
- Ankara Su Tesisatının Belediyeye Devri ve İşletilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.
- Bazı kimyevi müstahsalların hangi tarife pozisyonlarına uygulanacağını gösteren cetvelin yürürlükten kaldırılması hakkındaki Karar'ın onanmasına dair Kanun yayımlandı.

- Umumi ihtiyaçlar için hariçten getirilecek madenî su boruları ile aksam ve teferruatından gümrük resmi alınmamasına dair olan 2268 sayılı Kanun'un birinci maddesinin değiştirilmesi hakkında Kanun yayımlandı.

11 NİSAN

Ticaret ve Ekonomi Bakanlığında 1949-1950 mahsul ve ihracat rejiminin tespiti için büyük bir toplantı yapıldı. Toplantıya İstanbul ve Ankara Üniversitelerinden, Siyasal Bilgiler Okulundan, İstanbul Yüksek Ticaret ve İktisat, İzmir Yüksek Ticaret Okullarından seçilen profesörlerle, Dışişleri Bakanlığı İktisat ve Ticaret Dairesi, Maliye Bakanlığı Hazine Umum Müdürlüğü, Tarım Bakanlığı ve Devlet Bakanlığı, Cumhuriyet Merkez Bankası temsilcileri, İstanbul, İzmir, Mersin, Adana, Bursa, Samsun, Trabzon ve Ankara Ticaret odaları, İstanbul, İzmir Sanayi Birlikleri, İstanbul Tüccar Derneği, İstanbul, İzmir ve Mersin ihracatçıları adına gelen ticaret ve sanayi erbabı, İstanbul İzmir Ticaret Odaları, ihracatçı birliklerin genel sekreterleri, İstanbul, İzmir Bölge Ticaret Müdürlükleri iştirak etti.

12 NİSAN

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları ve Ana Hürriyetleri Sağlama ve Koruma Türk Grubunun genel menfaatlere yarar derneklerden sayılması hakkında Karar yayımlandı.

Ticaret Bakanlığınca tayin edilecek belediyelerce tespit ve ilan olunan et fiyatları hakkında Millî Korunma Kanunu'nun 31'nci maddesinin 3'üncü bendindeki yasağın uygulanmasına dair Karar yayımlandı.

Ticaret Bakanlığınca tayin edilecek belediyelerce tespit ve ilan olunan et fiyatları hakkında Karar yayımlandı.

13 NİSAN

Türk Kadınlar Birliği, Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün eşi Mevhibe İnönü'nün onursal başkanlığında kuruldu.

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne Dair Olan 3636 sayılı Kanun'a Bağlı 1 sayılı Cetveli Değiştiren 4607 sayılı Kanun'a Bağlı 2 sayılı Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

K/643 sayılı Karar'ın ikinci maddesi gereğince yurt içinde hususi fabrikalar tarafından imal olunan pamuk iplikleri için fabrika teslimi paket azami satış fiyatları hakkında Tebliğ yayımlandı.

14 NİSAN

Bazı Gençlik Kulüplerinin Kurulması ve İsimlerinin Değiştirilmesi Hakkında 30/3/1949 tarihli ve 8982 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

15 NİSAN

Devlet Havayolları Genel Müdürlüğü 1949 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) ve (B) İşaretli Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Bilumum Hava Meydan ve Limanlarıyla İlgili Bina ve Tesislerin Bayındırlık Bakanlığınca Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Verem Savaşı Hakkında Kanun yayımlandı.

Bazı İlaçların Gümrük Vergisinden Muafiyeti Hakkında Kanun yayımlandı.

16 NİSAN

Cumhurbaşkanı İsmet İnönü Çankırı'ya gitmek üzere özel trenle Ankara'dan hareket etti. 17 Nisan'da Çankırı'ya vardı, Çankırı'yı gezdikten sonra, Çerkeş'e gitmek üzere yola çıktı.

19 NİSAN

Cumhurbaşkanı İsmet İnönü Kastamonu'yu ziyaret etti.

22 NİSAN

İl Özel İdareleriyle Belediyelerin ellerinde bulunan iskele, rıhtım ve nehir geçitlerinden 1949 yılı içinde alınacak müruriye resim ve ücretlerine ait tarifelelerin onanması hakkında Karar yayımlandı.

✍ Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğünce (Deniz Sağlık Bildirimi) usulünün tatbiki hakkında Tamim yayımlandı.

✍ Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğünce (Hava Gemisi Sağlık Bildirimi) ve (Kişisel Menşe ve Sağlık Bildirimi) usulünün tatbiki hakkında Tamim yayımlandı.

✍ Ticaret Bakanlığınca 12/4/1949 tarihli Resmî Gazete ile yayımlanan K/775 sayılı Koordinasyon Heyeti Kararı hakkında Tebliğ yayımlandı.

23 NİSAN

✍ Millî Egemenlik ve Çocuk Bayramı tüm yurttta coşkuyla kutlandı.

25 NİSAN

✍ Pasaport Kanunu'na bazı maddeler eklenmesine dair Kanun yayımlandı.

✍ Vatandaşlık Kanunu'na bazı maddeler eklenmesine dair Kanun yayımlandı.

27 NİSAN

✍ Ticaret ve Sanayi Odaları ile Esnaf Odaları ve Ticaret Borsaları Seçimlerine Ait Müddetin Uzatılması Hakkında Kanun yayımlandı.

29 NİSAN

✍ Sabahattin Ali'yi öldüren Ali Ertekin'in yargılanmasına başlandı.

2 MAYIS

✍ Gümrük Kanunu kabul edildi.

✍ Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası hakkındaki 1715 sayılı Kanun'a ek Kanun kabul edildi.

3 MAYIS

✍ Esnaf ile bunların yanlarında çalışanların meslekî, içtimai ve iktisadi ihtiyaçlarını gidermek, mesleklerinde ilerlemelerini temin etmek, meslekî ahlâk ve tesianüdü korumak, müşterek, verimli ve ahenkli çalışmayı sağlamak amaçlarıyla kendi aralarında, birlikte veya ayrı ayrı kurabilecekleri derneklere

ilişkin Esnaf Dernekleri ve Esnaf Dernekleri Birlikleri Kanunu, Resmî Gazete’de yayımlandı.

✍ Kazanç Vergisi Kanunu’nun 3. Maddesinin 9. Bendine Bir Fıkra ve Bu Kanun’a Geçici Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun, Resmî Gazete’de yayımlandı.

✍ Yüksek Öğrenim Öğrenci Yurtları ve Aşevleri Hakkında Kanun yayımlandı.

4 MAYIS

✍ ABD’nin Marshall Planı dâhilinde Türkiye’ye gönderdiği ilk yardım gemisi İstanbul’a geldi. Bu ilk yardım, tarım alet ve makinelerini kapsıyordu. Gelen yardım malzemeleri arasında 21 adet traktör de bulunuyordu.

✍ İstiklâl Mehâkimi Kanunu ve ekleri, 5384 sayılı İstiklal Mehakimi Kanunu ile tadillerinin yürürlükten kaldırılması hakkında Kanun ile yürürlükten kaldırıldı.

5 MAYIS

✍ Avrupa Konseyi kuruldu. 5 Mayıs 1949’da 10 ülke - Belçika, Birleşik Krallık, Danimarka, Fransa, Hollanda, İrlanda, İsveç, İtalya, Lüksemburg, ve Norveç-merkezi Strazburg olmak üzere

Avrupa Konseyini kuran antlaşmayı imzaladı.

7 MAYIS

✍ Hilâfetin ilgasına ve Osmanlı hanedanının Türkiye memaliki haricine çıkarılmasına dair olan 431 sayılı Kanun’un 8’inci maddesi, “431 sayılı Kanun’un meriyete girdiği tarihte hayatta bulunsun, bulunmasın Osmanlı İmparatorluğu’nda padişahlık etmiş herhangi bir kimse namına Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde tapuda mukayyet gayrimenkul mallar bu Kanun’un 8’inci maddesi mucibince, Kanun’un yürürlüğe girmesiyle millete intikal etmiştir. Binaenaleyh 431 sayılı Kanun’un neşrinden sonra bu gayrimenkullerin padişahların mirasçılarına intikali yapılamaz ve bu mallar üzerinde verese tarafından hiçbir hak iddia edilemez.” şeklinde yorumlanarak Resmî Gazete’de yayımlandı.

8 MAYIS

- Almanya Federal Cumhuriyeti kuruldu.

10 MAYIS

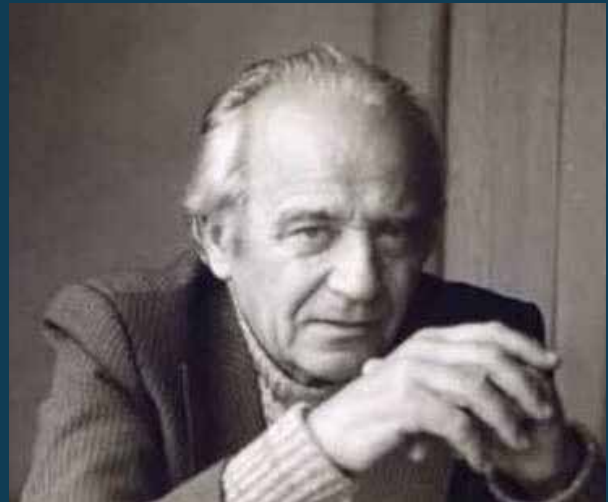
- Hatay İli içindeki Belediye ve Köy İdarelerinin Hazineye Geçen Borçlarının Affı Hakkında Kanun yayımlandı.
- Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğünün Teşkilât ve Vazifeleri hakkındaki 4358 sayılı Kanun'un 7'nci Maddesinin Değiştirilmesi ve 4'üncü Maddesinin Kaldırılmasına Dair Kanun yayımlandı.
- Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'nun 1836 sayılı Kanunla Değiştirilmiş Olan 2'nci Maddesine Dört Fıkra Eklenmesine Dair Kanun yayımlandı.
- Yüz Yirmi Milyon Liralık İç İstikraz Akdi Hakkında Kanun yayımlandı.

11 MAYIS

- 5383 sayılı Gümrük Kanunu yayımlandı.
- İstiklâl Muhakimi Kanunu ile Taddillerinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanun yayımlandı.
- Belediye Gelirleri Kanunu'nun 22'nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.
- İsrail, Birleşmiş Milletler örgütüne katıldı.

13 MAYIS

- Yazar Rıfat Ilgaz, Cumhurbaşkanı'na hakaretten üç yıl, Mısır Kralı ve İran Şahına hakaretten yedi ay, Aziz Nesin de Mısır Kralı ve İran Şahına yayın yoluyla hakaretten yedi ay hapis cezası aldı.

Rıfat Ilgaz (1911-1993)

 Zincirli Hürriyet gazetesi sahibi ve Yazı İşleri Müdürü Mehmet Ali Aybar ile 2 Nisan 1948'de öldürülen Sabahattin Ali hakkında, "Büyük Millet Meclisinin manevi şahsiyetine yayın yoluyla hakaret"ten yapılan soruşturmada Aybar için tutuklama kararı çıkarıldı.

20 MAYIS

 İnönü'nün 19 Mayıs Hitabesi basında yer aldı.

23 MAYIS

 Mecliste Basın-Yayın Teşkilat Kanunu görüşüldü ve seçim zamanı iktidarın ve muhalefetin radyodan propaganda yapması konusu tartışıldı.

 Sovyet lideri Josef Stalin Berlin ablukasını kaldırdı ve II. Dünya Savaşı sonrası ikiye bölünen Almanya'nın batısında Federal Cumhuriyet ilan edildi.

24 MAYIS

 Basın-Yayın ve Turizm Genel Müdürlüğü Kanunu kabul edildi. Madde 2'de "Basın -Yayın ve Turizm Genel Müdürlüğünün vazifesi, basın ve yayın ve diğer vasıtalarla Türkiye'yi dışarda

tanıtmak ve içerde Cumhuriyet esaslarını ve Türk demokrasisinin gelişmelerini yaymak, basın ve yayın mesleğinin ifasiyle ilgili işlere bakmak, iç ve dış turizmi geliştirecek tedbirleri almak" olarak belirtildi.

27 MAYIS

 Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun 10/12/1948 tarihli ve 217 (111) sayılı kararıyla kabul edilen ilişik "İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi"nin Resmî Gazete ile yayımlanması ve yayımdan sonra okullarda ve diğer eğitim müesseselerinde okutulması ve yorumlanması ve bu Beyanname hakkında radyo ve gazetelerde münasip neşriyatta bulunulması hakkında Bakanlar Kurulu Kararı, Resmî Gazete'de yayımlandı.

 Korunmaya Muhtaç Çocuklar Hakkında Kanun yayımlandı.

28 MAYIS

 Memurin Kanunu'nun 86'ncı Maddesi Hükümlerinin Belediye Memurları Aylıklarına da Teşmili Hakkında Kanun yayımlandı.

 Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Kanunu'nun 22'nci Maddesi'nin 4'üncü Bendini Değiştiren Kanun yayımlandı.

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü Memur ve Hizmetlilerinin Ücretlerine Dair Olan 2847 sayılı Kanun'un 3173 sayılı Kanun'la Değiştirilen 11'inci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

2285 ve 2401 sayılı Kanunlarla İşletilmesi Cenup Demiryolları Türk Anonim Ortaklığına Verilmiş Olan Demiryolu İşletmesinin Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğüne Devri Hakkında Kanun yayımlandı.

Basın-Yayın ve Turizm Genel Müdürlüğü Hakkında Kanun yayımlandı.

Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının, 1946 yılında Montreal'de akdettiği 29'uncu toplantısında kabul edilen son maddelerin değiştirilmesi hakkındaki 80 sayılı Sözleşme'nin Onanmasına Dair Kanun yayımlandı.

New York'ta Lake Success'te imzalanan Kadın ve Çocuk Ticaretinin Kaldırılması ve Müstehcen Neşriyatın Tedavül ve Ticaretinin Kaldırılması hakkındaki Protokollerin Onanmasına Dair Kanun yayımlandı.

Kadın ve çocuk ticaretinin kaldırılmasına mütedair Cenevre'de 30 Eylül 1921'de akdedilen Sözleşme ile reşit kadın ticaretinin kaldırılması hakkında Cenevre'de 11 Ekim 1933'te Akdedilen Söz-

leşme'yi Değiştiren Protokol Hakkında Kanun yayımlandı.

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile İsviçre Federal Hükûmeti arasında Hava Ulaştırmalarına dair Akit ve İmza Edilmiş Olan Geçici Anlaşma'nın Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.

Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğünün Teşkilât ve Vazifeleri Hakkındaki 3633 sayılı Kanun'a Ek Kanun yayımlandı.

1 HAZİRAN

Sümerbank bünyesinde, Cumhuriyet'in ilk basma fabrikası olan Nazilli Basma Sanayi Müessesesi kuruldu.

Dış memleketlere vâki hububat satışından dolayı Ticaret Eski Bakanı Atıf İnan'ın sorumlu bulunmadığı hakkında Karar yayımlandı.

2 HAZİRAN

İhtiyarlık Sigortası Kanunu kabul edildi. Kanun, İş Kanunu'nun uygulandığı iş yerlerinde çalışanlardan o Kanun'a göre sigortalı sayılanların ihtiyarlıkları hâlinde bağlanacak aylıklara ve yapılacak diğer ödemelere ilişkin düzenlemeler içermektedir.

3 HAZİRAN

Kurumlar Vergisi Kanunu kabul edildi.

İstanbul'da, Beşiktaş'ta, Vişnezade Mahallesi'nde Teşvikiye ve Maçka Meydanı Sokaklarında Kâin Hazineye Ait Binanın İstanbul Belediyesine Devri Hakkında Kanun yayımlandı.

Millî Savunma Bakanlığının Kuruluş ve Görevlerine Dair Kanun yayımlandı.

Millî Savunma Yüksek Kurulu Hakkında Kanun yayımlandı.

Yüksek Askeri Şûranın Teşkilât ve Görevleri Hakkındaki 636 sayılı Kanun'un 2'nci ve 3'üncü Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun yayımlandı.

Askeri Öğrencilerden Başarı Gösteremeyenler Hakkında Kanun yayımlandı.

4 HAZİRAN

Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanun'un bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bu Kanun'a bazı maddeler eklenmesi hakkındaki 4598 sayılı Kanun'a ek 4908 sayılı Kanun'un 1. Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine Dair Kanun yayımlandı.

Vakıflar Kanunu'nun Muaddel 1. Maddesinin Mülhak Vakıflara Ait Hükmünün Değiştirilmesine ve 24. Maddesinin Kaldırılmasına Dair Kanun yayımlandı.

Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu'nun 28. Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine Dair Kanun yayımlandı.

1949 yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (L) İşaretli Cetvelde Düzeltme Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Türkiye Cumhuriyeti Ordusu Bandoları ve Cumhurbaşkanlığı Armoni Muzikası için Yetiştirilecek Muzika Öğretmenleri Hakkında Kanun yayımlandı.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hesaplarını İnceleme Komisyonu Üyelerine Ankara Dışında Yapacakları İncelemeler İçin Verilecek İkamet Yevmiyesi Hakkında Kanun yayımlandı.

Vakıf Memba Suları ile Orman ve Zeytinliklerin İşletilmesi Hakkındaki 3913 sayılı Kanun'un 1. Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun yayımlandı.

Muamele Vergisi Kanunu'nun 10. Maddesinin, 4700 sayılı Kanun'la Değiştirilen 5. Fıkrasının Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

Türk parası kıymetini koruma hakkında Karar yayımlandı.

6 HAZİRAN

Vaşington'da 11 Ekim 1947 tarihinde kabul ve 7 Şubat 1948 tarihinde imza edilen Dünya Meteoroloji Teşkilatı Hakkındaki Sözleşme'nin Onanmasına Dair Kanun yayımlandı.

Milletlerarası İktisadi İşbirliği Teşkilâtı Hakkında Kanun yayımlandı.

Demiryolları ve Limanlar İnşaatı İçin Gelecek Yıllara Geçici Yüklenmelere Girişilmesi Hakkındaki 4643 sayılı Kanun'a Ek Kanun yayımlandı.

İskele ve Ufak Barınaklar Yapımı Hakkında Kanun yayımlandı.

Kozlu-Ereğli Hattı ile Armutçuk Şube Hattı İnşasına Ait Gelecek Yıllara Geçici Yüklenmelere Girişilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

Şose ve Köprüler Yapımı için Gelecek Yıllara Geçici Yüklenmelere Girişilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

7 HAZİRAN

Ekonomi ve Ticaret Bakanlığınca ticaretin düzenlenmesine ve ihtikârla mücadeleye dair 54 sayılı sirküler yayımlandı.

8 HAZİRAN

Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu kabul edildi.

George Orwell'in 1984 adlı romanı yayımlandı.

İhtiyarlık Sigortası Hakkında Kanun yayımlandı.

İstanbul Üniversitesi 1949 yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (D) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Muhasebei Umumiye Kanunu'nun 5'inci ve 34'üncü Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bazı Gelir Kanunlarında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlandı.

İşkân Kanunu'nun bazı maddelerinin kaldırılmasına, değiştirilmesine ve bu Kanun'a yeniden bazı madde ve fıkralar ilâvesine dair olan 5098 sayılı Kanun'un Geçici İkinci Maddesine Bazı Fıkralar Eklenmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

9 HAZİRAN

Gelir Vergisi Kanunu yayımlandı.

Bakan istifasına ve atanmasına dair tezkereler yayımlandı.

10 HAZİRAN

Türk Ceza Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun kabul edildi.

Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Ekonomik İşbirliğine Dâhil Memleketlerle Borçlanma, Yardım ve Ödeme Anlaşmaları Akdi için Hükûmet'e Yetki Verilmesine Dair Kanun kabul edildi.

Tekke ve zaviyelerle türbelerin kapatılmasına ve türbedarlıklar ile bir takım unvanların men ve ilgasına dair olan 677 sayılı Kanun'un 1. Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun kabul edildi.

Memurin Kanunu'na Ek Kanun kabul edildi.

Memur ve Hizmetlilerden Mal Beyannamesi Alınması Hakkında Kanun kabul edildi.

Kurumlar Vergisi Kanunu yayımlandı.

Devlet Tiyatrosu Kuruluşu Hakkında Kanun kabul edildi. İlk genel müdür Muhsin Ertuğrul oldu.

11 HAZİRAN

Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okullarda Okutturulacak Ders Kitaplarının Seçilmesi, Basılması ve Dağıtılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Ruhsatsız Yapıların Yıkıtılmasına ve 2290 sayılı Belediye Yapı ve Yollar Kanunu'nun 13'üncü Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun yayımlandı.

Maliye Bakanlığınca Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkındaki 13 sayılı Karar'a ilişkin tebliğ yayımlandı.

13 HAZİRAN

Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğü Görev ve Kuruluş Kanunu yayımlandı.

15 HAZİRAN

- ✍ Vergi Usul Kanunu yayımlandı.

16 HAZİRAN

- ✍ Türk Ceza Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.
- ✍ Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Ekonomik İşbirliğine Dâhil Memleketlerle Borçlanma, Yardım ve Ödeme Anlaşmaları Akdi için Hükûmete Yetki Verilmesine Dair Kanun yayımlandı.
- ✍ Albay İsmail Hakkı Seskir'in Hükümlü Olduğu Cezanın Affı Hakkında Kanun yayımlandı.
- ✍ Tekke ve Zaviyelerle Türbelerin Kapatılmasına ve Türbedarlıklar ile Bir Takım Ünvanların Men ve İlgasına Dair Olan 677 sayılı Kanun'un Birinci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun yayımlandı.
- ✍ Memur ve Hizmetlilerden Mal Beyannamesi Alınması Hakkında Kanun yayımlandı.
- ✍ Devlet Tiyatrosu Kuruluşu Hakkında Kanun yayımlandı.

- ✍ 1949-1950 Mahsul Yılında Toprak Mahsulleri Ofisi Tarafından Satın Alınacak Hububatın Niteliklerinin ve Fiyatının tespitine Dair Karar yayımlandı.

- ✍ 3491 sayılı Kanun'un 2 ve 3'üncü ve Millî Korunma Kanunu'nun 2, 21,26 ve 33'üncü Maddelerine ve Gümrük Kanunu Hakkında Karar yayımlandı.

- ✍ Ekonomi ve Ticaret Bakanlığınca harb yıllarının doğurduğu zaruretler yüzünden çuval tedariki hususunda görülen müşkilât hasebiyle, fındık ihracatının denetlenmesine dair Tebliğ yayımlandı.

17 HAZİRAN

- ✍ Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu yayımlandı.

18 HAZİRAN

- ✍ İl İdaresi Kanunu yayımlandı.
- ✍ Kömür Fiyatlarının Tesbiti hakkındaki ilişik K/782 sayılı Karar'ın yürürlüğe konulması hakkında Karar 3/9414 kömür fiyatlarının tesbiti hakkındaki ilişik K/782 sayılı Karar'ın yürürlüğe konulması hakkında Karar yayımlandı.

21 HAZİRAN

Avrupa Birliği Hareketine katılma şartlarını düzenlemek ve bu hareketle daimî teması sağlamak amacıyla Avrupa Birliği Hareketi Türk Millî Konseyi adlı bir derneğin kurulmasına izin verilmesi hakkında Karar yayımlandı.

1 TEMMUZ

Kazanç Vergisi Hakkında Tebliğ yayımlandı.

4 TEMMUZ

Merkezi Ankara'da olmak üzere Türkiye-Hindistan Kültür Derneği adlı uluslararası gaye taşıyan bir derneğin kurulmasına izin verilmesi hakkında Karar yayımlandı.

7 TEMMUZ

Ankara'da Kurulan Türkiye Ulusal Verem Savaşı Derneğinin "Ulusal" unvanını kullanmasına izin verilmesi hakkında Karar yayımlandı.

Eskişehir ilinin Sivrihisar ilçesindeki topraksız çiftçilere dağıtılmak üzere özel hukuk tüzelkişilerine ait arazinin kamulaştırma ve dağıtma

işlerinin yapılması hakkında Karar yayımlandı.

Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğüne ait Gülcemal, Doğan, Sebat, Hora ve Şule vapurlarının yabancılara da satılmasına izin verilmesi hakkında Karar yayımlandı.

9/5/1942 tarihli ve 2/17878 sayılı Karar'la yürürlüğe konulmuş olan Hayat Sigortalarının inkıtaa tabi tutulmasına dair Karar yayımlandı.

Millî Korunma Kanunu'nun 13'üncü maddesinin uygulanmasına dair Karar yayımlandı.

9 TEMMUZ

Tophane rıhtımına bağlı Çorum gemisinde yangın faciası meydana geldi.

11 TEMMUZ

Merkezi İstanbul'da olmak üzere Türk Üniversiteleri Öğretim Üyeleri Dayanışma Derneği adlı bir derneğin kurulmasına izin verilmesi hakkında Karar yayımlandı.

22 TEMMUZ

Türkiye'nin ilk ampul fabrikasının temeli İstanbul'da atıldı.

31 TEMMUZ

- Veliefendi Hipodromu'nda seyirciler at yarışlarına hile karıştığı iddiasıyla hakem kulesini ve tribünleri yaktı.

3 AĞUSTOS

- Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, Çin'in BM'ye girme isteğini reddetti.

5 AĞUSTOS

- Ekvador'da yaşanan depremde 50 köy yıkıldı, 6 binden fazla kişi hayatını kaybetti.

8 AĞUSTOS

- Bayındırlık Bakanlığınca Fen ve Meslek Adamlarının 4585 sayılı Kanun Hükümlerine Göre Belediyelere Karşı Mesuliyetini Kabul ve Deruhte Edebilecekleri Bina İşlerinin Nevi, Ehemmiyet ve Büyüklüğünü ve Salahiyet Derecelerini Gösterir Yönetmelik yayımlandı.

- Bhutan, bağımsızlığını ilan etti.

- Avrupa Konseyi ilk toplantısını Strasburg'da yaptı. Türkiye ve Yunanistan, Avrupa Konseyinin toplantısına davet edildi.

9 AĞUSTOS

- Türkiye, Avrupa Konseyi üyeliğine kabul edildi.

14 AĞUSTOS

- Almanya Federal Cumhuriyeti'nde yapılan seçimleri Hristiyan Demokratlar kazandı; Konrad Adenauer Şansölye oldu.

Yunanistan'da General Markos yönetimindeki komünist ayaklanma Vitsi Dağı'nda bastırıldı.

16 AĞUSTOS

ABD'den yardım olarak alınan iki muhrip Gölcük'e geldi. Gemilere Gaziantep ve Gemlik adları verildi.

Erzurum Kombinasının temeli atıldı.

17 AĞUSTOS

Erzurum, Bingöl ve ilçesi Karlıova'da 6,7 şiddetindeki depremde 450 kişi öldü, bin 500'ü aşkın ev yıkıldı.

20 AĞUSTOS

Macaristan Halk Cumhuriyeti ilan edildi.

22 AĞUSTOS

Kore Cumhuriyet Hükûmetinin tanınmasına dair Karar yayımlandı.

24 AĞUSTOS

Kuzey Atlantik Paktı Antlaşması (NATO) yürürlüğe girdi.

27 AĞUSTOS

Elazığ ilinin Maden ilçesi sınırları içinde bulunan bakır madenin işletme imtiyazı Etibanka devredildi.

29 AĞUSTOS

SSCB, ilk atom bombasını Kazakistan'da test etti.

30 AĞUSTOS

🌿 Zafer Bayramı kutlandı.

1 EYLÜL

🌿 Van'ın Özalp ilçesinde Temmuz 1943'de 33 köylüyü kurşuna dizdirmekle suçlanan emekli Orgeneral Mustafa Muğlalı tutuklandı.

3 EYLÜL

🌿 3/10/1945 tarihli ve 3/3169 sayılı Karar'la yürürlüğe konulan Memleket İçi Düşmana Karşı Silahlı Savunma Ödevi Yönetmeliği hakkında Karar yayımlandı.

8 EYLÜL

🌿 Alman besteci Richard Strauss yaşamını yitirdi.

Richard Strauss (1864-1949)

10 EYLÜL

🌿 Merkezi Londra'da bulunan Dünya Enerji Konferansına bağlı olmak üzere Ankara'da Dünya Enerji Konferansı Türk Millî Komitesi adında bir şube açılmasına ve "Millî" unvanını kullanmasına izin verilmesi hakkında Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

15 EYLÜL

🌿 Tarım Bakanlığınca Veteriner Teşkilâtı İhtisas Yönetmeliği yayımlandı.

🌿 Seçimleri kazanan Konrad Adenauer, Batı Almanya'nın ilk Şansölyesi oldu.

17 EYLÜL

🌿 Uluslararası Büyük Barajlar Komisyonu Türk Millî Komitesinin kurulmasına izin verilmesi ve derneğin "Millî" unvanını kullanmasına dair Karar yayımlandı.

19 EYLÜL

🌿 Tarım Bakanlığınca Şarki Trakya Hayvan Hareketleri Yönetmeliği yayımlandı.

21 EYLÜL

Erzurum-Hasankale Demir Yolu ulaşımına açıldı.

23 EYLÜL

5441 sayılı Kanun'la kurulan Devlet Tiyatrosu Genel Müdürlüğüne İstanbul Şehir Tiyatrosu Rejisörü Muhsin Ertuğrul'un tayini hakkında karar yayımlandı.

Muhsin Ertuğrul (1892-1979)

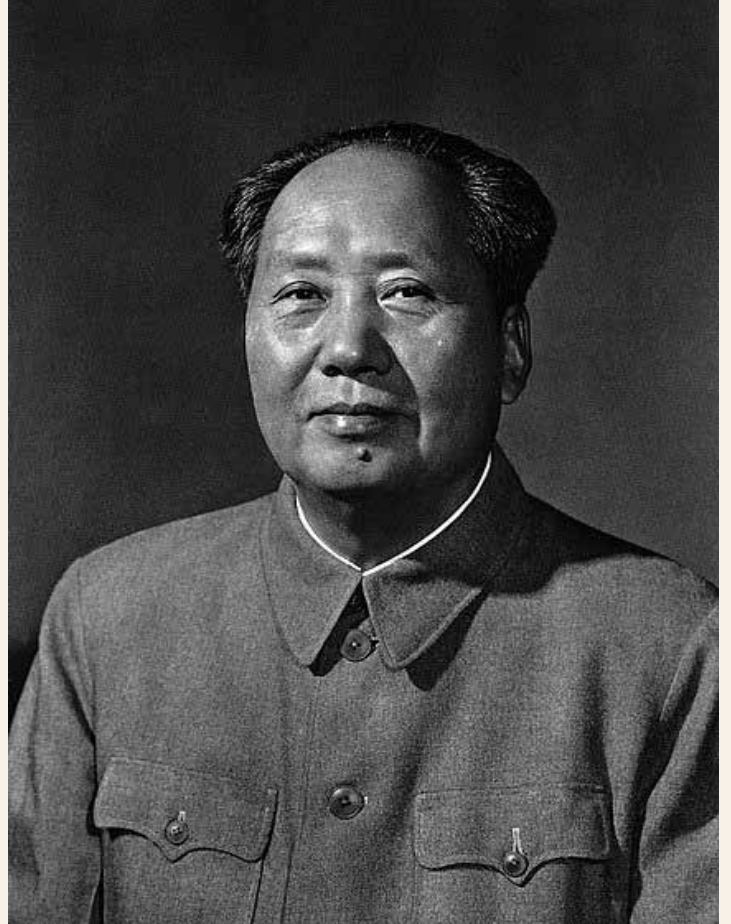
İngiltere Lordlar Kamarası, Kuzey Atlantik Paktına (NATO) üye ülkelerle Türkiye ve Yunanistan dahil Pakta üyeliği bulunmayan 6 ülkeye 1.314.000.000 dolar askerî yardım yapılmasını kabul etti.

24 EYLÜL

İlkokul Öğretmenlerine Ait Teyin, Nakil ve Tahvil Yönetmeliği yayımlandı.

30 EYLÜL

Mao Zedong, Çin Halk Cumhuriyeti başkanı seçildi.

Mao Zedong (1893-1976)

1 EKİM

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu Türkiye Millî Komisyonu Yönetmeliğinin yürürlüğe konulmasına dair Karar yayımlandı.

Fahrettin Kerim Gökay (1900-1987)

24 EKİM

- Ordinaryüs Prof. Dr. Fahrettin Kerim Gökay, İstanbul Valiliği ve Belediye Başkanlığı görevine başladı.

25 EKİM

- Maliye Bakanlığınca her nevi makine, aletler ve araba gibi vasıtaların, cins ve nevileri hakkında tamim yayımlandı.

28 EKİM

- Yerli Ürünler Türk Anonim Ortaklığına, 1945/1946 yılı tütün mahsulü mubayaası hizmetine karşılık olarak, satın aldığı tütünlerin mubayaa bedeli üzerinden %2 komisyon verilmesi hakkında Karar yayımlandı.

- Memur Konutları Yönetmeliği hakkında Karar yayımlandı.

- İstanbul Mahrukat Ofisinin alacak ve verecek hesaplarına dair Karar yayımlandı.

- Mao Zedong önderliğinde Çin Halk Cumhuriyeti'nin kurulduğu, Tienanmen Meydanı'nda resmen ilan edildi. "Halk" dört sosyal sınıfın koalisyonu olarak tanımlandı: (i) İşçiler, (ii) köylüler, (iii) küçük burjuvazi ve (iv) millî kapitalistler.

- Ankara Devlet Tiyatrosu (DT) kuruldu. Küçük Tiyatro ve Büyük Tiyatro sahneleri açıldı.

7 EKİM

- Berlin'in Sovyet denetimi altındaki bölgesinde Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin (DDR) kuruluşu resmen ilan edildi. DDR, eski Alman devletinin Mecklenburg-Vorpommern, Brandenburg, Saksonya-Anhalt, Thuringia, Saksonya eyaletleriyle Doğu Berlin'i kapsıyordu.

16 EKİM

- Yunanistan İç Savaşı sona erdi.

2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu'na dair Karar yayımlandı.

3843 sayılı Muamele Vergisi Kanunu'na dair Karar yayımlandı.

29 EKİM

Cumhuriyet Bayramı tüm ülkede kutlandı.

1 KASIM

TBMM 8. Dönem 5. Yasama Yılı açıldı. Cumhurbaşkanı İsmet İnönü açış konuşmasını yaptı.

TBMM Başkanlığına 299 oyla İzmir Milletvekili Şükrü Saracoğlu seçildi.

2 KASIM

Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün Türkiye Büyük Millet Meclisinin sekizinci döneminin dördüncü toplantı yılını açarken yaptığı söylevler yayımlandı.

10 KASIM

Atatürk ölüm yıl dönümünde, şükran ve minnetle anıldı.

12 KASIM

CHP hükûmetinin Çalışma Bakanı Şemsettin Sirer: "Bizim tahakkuk ettirme yolunda bulunduğumuz halk idaresi nizamında zümreler ve sınıflar çatışmayacak, dövüşmeyecek ve sınıf kavgasının silahlarına ihtiyaç olmayacaktır." dedi.

16 KASIM

İsmet İnönü ve Celal Bayar'a suikast ihbarı yapıldı. Osman Bölükbaşı ve Fuat Arna suikast düzenleyicisi olma iddiasıyla tutuklandı. İddianın geçersizliği anlaşılınca her ikisi de 21 Kasım günü serbest bırakıldı.

19 KASIM

İstanbul Radyosu, Harbiye'deki yeni binasında tekrar yayınına başladı.

23 KASIM

1943 Bütçe Yılı Kesin Hesap Kanunu yayımlandı.

30 KASIM

İş ve İşçi Bulma Servisi Kurulması Hakkındaki 88 sayılı Sözleşme'nin Onanmasına Dair Kanun kabul edildi.

2 ARALIK

Yunanistan'dan gelen bir tiyatro topluluğu, İstanbul'da Cevat Fehmi Başkut'un "Paydos" adlı oyununu sahneledi.

Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünün 1943 Bütçe Yılı Kesin Hesap Kanunu yayımlandı.

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğünün 1943 Bütçe Yılı Kesin Hesap Kanunu yayımlandı.

Devlet Havayolları Genel Müdürlüğünün 1943 Bütçe Yılı Kesin Hesap Kanunu yayımlandı.

Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğünün 1943 Bütçe Yılı Kesin Hesap Kanunu yayımlandı.

3 ARALIK

5434 sayılı Kanun'la kurulan Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Genel Müdürlüğüne 1/8/1949 tarihinden başlayarak ayda 175 lira temsil ödeneği verilmesi hakkında Karar yayımlandı.

Avustralya'dan turuncgil nebat, nebat parçası ve meyvalarının ve Avrupa memleketlerinden yaş ve tabii kurutulmuş meyva, aşı kalemi, meyva fidanı gibi nebat parçalarının yurda sokulmasının yasak edilmesi hakkında Karar yayımlandı.

Amerika Birleşik Devletleri Ekonomik İşbirliği İdaresinin (ECA) yardımı gereğince getirtilen ziraat alet, makine ve vasıtalarıyla, mücadele ilaçları, kimyevi gübreler vesairenin İthal ve Satış Usullerine dair Yönetmelik hakkında Karar yayımlandı.

5 ARALIK

Yurdumuzdan ihraç edilecek mallar hakkında Karar yayımlandı.

2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanunu'na ek 2729 sayılı Kanun'un 5'inci maddesi gereğince fabrika ve matbaaların, 1950 yılı içinde tabi olacakları en az Kazanç Vergisi nispetlerini gösteren cetvelin onanması hakkında Karar yayımlandı.

7 ARALIK

İş ve İşçi Bulma Servisi Kurulması Hakkındaki 88 sayılı Sözleşme'nin Onanmasına Dair Kanun yayımlandı.

8 ARALIK

Paris'te toplanmış olan On İkinci Evrensel Posta Kongresi Kararlarını Kapsayan Senetlerin Onanmasına Dair Kanun yayımlandı.

9 ARALIK

BM Genel Kurulu 303 sayılı Kararında, 181 [29 Kasım 1947] ve 194 [11 Aralık 1948] numaralı Kararlara atıfta bulundu ve

Kudüs'ün kalıcı olarak uluslararası bir sistemin kontrolünde ayrı bir yönetimle (corpus seperatum) yönetileceğini açıkladı. Ancak, Batı Kudüs İsrail tarafından işgal edildiğinden karar uygulanamadı.

10 ARALIK

Milletlerarası Telekomünikasyon Sözleşmesi'yle buna bağlı Protokollerin onanması hakkında Kanun yayımlandı.

11 ARALIK

BM, Filistinli mültecilerin kendi topraklarına dönme hakkını kabul etti.

12 ARALIK

TBMM, Avrupa Konseyine katılma kararını onayladı.

13 ARALIK

İsrail Kudüs'ü başkent ilan etti. Arap-İsrail Savaşı'ndan sonra, Eski Kent ve Doğu Kudüs Ürdün'de, Batı Kudüs de İsrail'de kaldı. Kent, BM kararlarına göre "uluslararası kent" ilan edilmişti.

14 ARALIK

- İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Hakkındaki 4250 sayılı Kanun'un Bazı Maddeleriyle Aynı Kanun'un 4658 sayılı Kanun'la Değiştirilen 21'inci Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun yayımlandı.
- İstiklâl Harbi Malûllerine Verilecek Para Mükâfatı Hakkında Kanun yayımlandı.
- Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Kanunu'nun 5'inci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

15 ARALIK

- UNESCO'nun İstanbul Bürosu açıldı.
- Farklı vilayetlere ait milletvekilliği dokunulmazlığı hakkında kararlar yayımlandı.

16 ARALIK

- Ahmet Sukarno, Endonezya'nın ilk Cumhurbaşkanı oldu.
- Çin Devrimi'nin önderi Mao Zedong'un, iki ay sürecek olan SSCB ziyareti başladı.

17 ARALIK

- Türkiye Cumhuriyeti ile Filipin Cumhuriyeti Arasında Vaşington'da İmzalanan Dostluk Antlaşması'nın Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.
- Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Suriye Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Hava Ulaştırmalarına Dair Olan Anlaşma'nın Onanması Hakkında Kanun yayımlandı.
- Avrupa Konseyinin Kurulması Hakkında İmzalanmış Olan Statünün Onanmasına Dair Kanun yayımlandı.

21 ARALIK

- Gelir Vergisi Genel Tebliğleri yayımlandı.

27 ARALIK

- 300 yıl süren Hollanda egemenliğinden sonra Kraliçe Juliana, Endonezya'nın bağımsızlığını tanıdı.

- Türkiye ile ABD arasında Kültür Antlaşması imzalandı.

28 ARALIK

- Yeni Ankara-Konya kara yolu ulaşımı açıldı.

29 ARALIK

- ✍ Vergi Tatbikatı genel tebliğleri yayımlandı.

30 ARALIK

- ✍ 1949 yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı Cetvellerde Değişiklik Yapılması ve Bu Kanun'a Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

31 ARALIK

- ✍ Ankara Üniversitesi 1949 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.
- ✍ Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü 1949 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.
- ✍ Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü 1949 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.
- ✍ Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü 1949 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

- ✍ Devlet Havayolları Genel Müdürlüğü 1949 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

- ✍ Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü 1949 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

- ✍ İstanbul Üniversitesi 1949 Yılı Bütçe Kanunu'na bağli (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

- ✍ Orman Genel Müdürlüğü 1949 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

- ✍ Posta, Telgraf ve Telefon İşletme Genel Müdürlüğü 1949 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

- ✍ Tekel Genel Müdürlüğü 1949 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

- ✍ Vakıflar Genel Müdürlüğü 1949 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

Türkiye
Cumhuriyeti'nin

100
Yılı

1949

KAYNAKLAR

- Acar, Ayla (2012). Basında 'Tan Olayı' - 4 Aralık 1945, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 2012/II, 43, 1-22, Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/213075>
- Adana Görüşmeleri (23 Eylül 2018). Erişim adresi: <https://www.tarih-bilimi.gen.tr/adana-gorusmeleri-30-31-ocak-1943/>
- Akarçay, Pınar ve Ak, Gökhan. (2018). "1940'lı Yıllarda Türkiye'de Entelijansiya, Basın ve Siyaset İlişkisi Üzerine", R&S - Research Studies Anatolia Journal, Vol:1, Issue:2; pp:126-141, Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/506064>
- Akkor, Mahmut (2017). II. Dünya Savaşı'nın Sonu ve Truman Doktrini'nin Ortaya Çıkışı, VAKANÜVİS-Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi/ International Journal of Historical Researches, Yıl/Vol. 2, Sayı/No. 2, s. 1-17.
- Arslan, A. (2002). Çok Partili Döneme Geçişten 27 Mayıs'a Türkiye'de Siyaset ve Üniversite. Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları, Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuydta/issue/954/10746>
- Atagenc, İhsan Ömer ve Toprak, Nuri Gökhan (2019). Türk-Amerikan İlişkilerinde 12 Temmuz 1947 Antlaşması ve Türk Siyasal Hayatına Etkileri. Akademik Bakış, Cilt 12 Sayı 24, s. 91-117, Erişim adresi: <http://www.gaziakademikbakis.com/dosyalar/a1321b23-2dbb-4bb0-b1b5-1c06a67fe37f.pdf>
- Avaner, Tekin (2008). 1945: Dönüm Noktasında Türkiye. Açıklamalı Yönetim Zamandizini: 1940-1949, Birgül Ayman Güler (Editör) içinde (s. 586-700), Ankara: Türkiye Cumhuriyeti İdare Tarihi Araştırması (TİDATA) AÜ SBF Kamu Yönetimi Araştırma ve Uygulama Merkezi: 3.
- Aydın, Mehmet Korkud (2018). Chp'de Parti İçi Muhalefetin İlk Örneği: Çiftçiye Topraklandırma Kanunu ve TBMM'de Yaşanan Tartışmalar. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (41), 359-384. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/yyusbed/issue/43563/533180>
- Aydın, Mehmet Korkud (2019). Millî Korunma Kanunu'nun Hayata Geçirilişi (1940) ve Tek Parti Dönemi Uygulamaları. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 29, Sayı: 1, 413-428, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/668822>
- Ayman Güler, Birgül (2008). Kırklı Yıllarda Yönetim. Açıklamalı Yönetim Zamandizini: 1940-1949, Birgül Ayman Güler (Editör) içinde (s. 1-13), Ankara: Türkiye Cum-

- huriyeti İdare Tarihi Araştırması (TİDATA) AÜ SBF Kamu Yönetimi Araştırma ve Uygulama Merkezi: 3.
- Aysal, Necdet (2005). Anadolu'da Aydınlanma Hareketinin Doğuşu: Köy Enstitüleri. Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi, Yıl: 18, Sayı: 9, Cilt: 35-36, 267-282, Erişim adresi: <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/45/788/10118.pdf>
- Bakar, Bülent (2013). İstanbul'da Ekmek Karnesi Uygulaması, Karne ve Ekmek Suistimalleri (1942-1946). Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları Yıl: 2013/2, Cilt:12, Sayı: 24, s. 1-60.
- Bakar, Bülent (2016). Reel Politğin Türk-Alman İlişkilerine Yansıması: Almanların Ülkelerine Dönmesi ve Türkiye'de Kalanların Enterne Edilmesi (1944-1945). Tarih Dergisi, Sayı 63, s. 89-126, Erişim adresi: <https://cdn.istanbul.edu.tr/file/1CD58DF90A/BBF-882842F46492CB6DE96861ABF-555D?doi=>
- Başarır, Mehtap (2019). "Sovyet Rusya'nın 1925 Dostluk ve Tarafsızlık Antlaşması'nın Feshine Yönelik Türkiye'ye Verdiği Notaların Türk Basınına Yansıması" Belgi Dergisi, C.2, S.18, Pamukkale Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayını, ss. 1417-1448, Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/769706>
- Bayır, Özgün Erler (2011). Türkiye'de Çok Partili Hayata Geçiş Sürecinde Solda Partileşme. İ.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi No:45. (Ekim 2011). ss.45-72. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/5685>
- Bölükbaşı, Yusuf Ziya (2018). Türkçü-Turancı Milliyetçiliğin Düşünsel Temelleri Üzerine Bir İnceleme. Akademik Hassasiyetler Cilt:5 Sayı:10, Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/613342>
- Çavdar, Tefik (2004). Türkiye'nin Demokrasi Tarihi 1839-1950. Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- Çınar, Tayfun (2008). 1942: "A'dan Z'ye Bozuk Devlet" in Yeniden Yapılanması Girişimlerinin Yükselişi ve Düşüşü. Açıklamalı Yönetim Zamanizini: 1940-1949, Birgül Ayman Güler (Editör) içinde (s. 226-357). Ankara: Türkiye Cumhuriyeti İdare Tarihi Araştırması (TİDATA) AÜ SBF Kamu Yönetimi Araştırma ve Uygulama Merkezi: 3.
- Çiner, Can Umut (2008). 1946: "Demokrasi"ye Kavuşma. Açıklamalı Yönetim Zamanizini: 1940-1949, Birgül Ayman Güler (Editör) içinde (s. 701-848). Ankara: Türkiye Cumhuriyeti İdare Tarihi Araştırması (TİDATA) AÜ SBF Kamu Yönetimi Araştırma ve Uygulama Merkezi: 3.

- Dik, Esra (2008). 1948: Marshall Planıyla "Hür Dünya"ya Giriş. Açıklamalı Yönetim Zamandizini: 1940-1949, Birgül Ayman Güler (Editör) içinde (s. 947-1060). Ankara: Türkiye Cumhuriyeti İdare Tarihi Araştırması (TİDATA) AÜ SBF Kamu Yönetimi Araştırma ve Uygulama Merkezi: 3.
- Duman, Doğan ve Bayburt, Berrin (2018). "Türkiye İşçi Tarihine Kısa Bir Bakış ve İşçilerin İlk Kitlesel Yürüyüşü: Çorum Belediye İşçilerinin Yürüyüşü", Belgi Dergisi, C.2, S.16, Pamukkale Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları, Yaz 2018/II, ss. 944- 960.
- Duru, Bülent (2008). 1941: Kıtık Yılında Millî Korunma Kanunu Uygulamaları. Açıklamalı Yönetim Zamandizini: 1940-1949, Birgül Ayman Güler (Editör) içinde (s. 159-224). Ankara: Türkiye Cumhuriyeti İdare Tarihi Araştırması (TİDATA) AÜ SBF Kamu Yönetimi Araştırma ve Uygulama Merkezi: 3.
- Efe, Haydar (2007). AB'nin "Avrupa Güvenlik ve Savunma Politikası" Oluşturma Çabaları. Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt: 3, Yıl: 3, Sayı: 2, 1-31, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/69090>
- Gazanfer, Sebahattin (t.y.). G.L.İ. Müessesesi'nde Linyit Üretim Faaliyetleri. Ekim 1976'da İ.T.Ü. Maden Fakültesi'nde düzenlenen seminer bildirilerinden. Erişim adresi: http://www.maden.org.tr/resimler/ekler/3144cefe89a60d6_ek.pdf
- Güler, Yavuz (2004). II. Dünya Harbi Sonrası Türk-Amerikan İlişkileri (1945-1950), Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi, Cilt 5, Sayı 2, (2004), 209-224.
- Haçın, İlhan (2014). 1939 Erzincan Büyük Depremi . Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, 30 (88), 37-70. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/aamd/issue/44051/542701>
- İnönü Vakfı (t.y.). Türkiye II. Dünya Savaşı'na girdi, Erişim adresi: <http://www.ismetinonu.org.tr/tarihte-bugun-23-subat/>
- Kalfa, Ceren (2008). 1943: "Kötü Günler Yılı"nın Bıçak Sırtı İdaresi. Açıklamalı Yönetim Zamandizini: 1940-1949, Birgül Ayman Güler (Editör) içinde (s. 357-463). Ankara: Türkiye Cumhuriyeti İdare Tarihi Araştırması (TİDATA) AÜ SBF Kamu Yönetimi Araştırma ve Uygulama Merkezi: 3.
- Karabulut, Sezen (2019). Bir Cumhuriyet Kadını'nı Yazılarından Tanımak: İffet Halim Oruz ve Kadın Gazetesi'ndeki Yazıları (1947-1963). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi / Cilt: 21, Sayı: 3, Eylül 2019, 703-719, Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/818653>

Karataş, Başak (2019). II. Dünya Savaşı Sırasında Franz Von Papen Suikastı Çerçevesinde Türkiye, Sovyetler Birliği ve Almanya İlişkileri. ÇOMÜ Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi 4(1), 127-137, Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/745281>

Kayış, Yasin (2008). 1946 Belediye Seçimleri ve Basın. ÇTTAD, VII/16-17, (2008/Bahar-Güz), s. 397-419, Erişim adresi: https://ataturkilkeleri.deu.edu.tr/ai/uploaded_files/file/yeni%20dergi%2016-17/yasin%20kayis%202.pdf

Keskin, Nuray Ertürk (2008). 1940: Savaşa Karşı Ulusal Korunma. Açıklamalı Yönetim Zamandizini: 1940-1949, Birgül Ayman Güler (Editör) içinde (s. 15-157), Ankara: Türkiye Cumhuriyeti İdare Tarihi Araştırması (TİDATA) AÜ SBF Kamu Yönetimi Araştırma ve Uygulama Merkezi: 3.

Kocaoğlu, A. Mehmet (1997). Birleşmiş Milletler Örgütünün Türk Dış Politikasına Etkileri, bilig-6/Yaz'97, s. 26-49, Erişim adresi: <http://bilig.yesevi.edu.tr/yonetim/icerik/makaleler/3549-published.pdf>

Kömürlü, Eren (2019). 1960'lara kadar Türkiye'de İlk Üniversitelerin Kuruluşları. Üniversite Araştırmaları Dergisi, Nisan 2019, Cilt 2, Sayı 1, Sayfa: 35-42. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/704578>

Mengeş, Yeter (2017). İkinci Dünya Savaşı'nda Menteşe (Rodos, 12 Ada ve Meis) Adaları, Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi, XVII/34 (2017-Bahar/Spring), s.279-318, Erişim adresi: <https://ataturkilkeleri.deu.edu.tr/wp-content/uploads/2017/08/yeter-mengeş.pdf>

Önsoy, Murat (2012). 1939-1944 İngiliz-Alman İktisadi Harbi: Türk Kromu Üzerine Pazarlıklar. H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt 30, Sayı 1, s. 93-120.

Övgün, Barış (2008). 1947: Uluslararası İç Politika. Açıklamalı Yönetim Zamandizini: 1940-1949, Birgül Ayman Güler (Editör) içinde (s. 849-945). Ankara: Türkiye Cumhuriyeti İdare Tarihi Araştırması (TİDATA) AÜ SBF Kamu Yönetimi Araştırma ve Uygulama Merkezi: 3.

Özdemir, Musa, Çalışkan, Sadık, Öztürk, Fatih (2017). Yalta Konferansı: Soğuk Savaşa Giden Yol. Barış Araştırmaları ve Çatışma Çözümleri Dergisi, 5 (2), 62-79 . DOI: 10.16954/yalovabaccd.374425

Özer, Sevilay (2015). II. Dünya Savaşı Yıllarında İstanbul'da Tifüs. Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi Journal Of Modern Turkish History Studies XV/30 (2015-Bahar/Spring), s.171-201, Erişim adresi: <https://ataturkilkeleri.deu.edu.tr/wp-content/uploads/2015/08/II.-D%C3%9CNYA-SAVA%-C5%9EI-YILLARINDA-%C4%B0S-TANBUL%E2%80%99DA-T%C4%B0F%C3%9CS.pdf>

- Öztekin, Hülya (2018). 1944 Irkçılık - Turancılık Davası ve Basındaki Tartışmalar. Selçuk İletişim, 11 (1) , 212-236 . DOI: 10.18094/josc.345500
- Özuğurlu, Sonay Bayramoğlu (2008). 1949: Siyasal Rota - Halkçılık ve Bağımsızlık Yerine Hür Teşebbüsçülük ve Amerikancılık. Açıklamalı Yönetim Zamanizini: 1940-1949, Birgül Ayman Güler (Editör) içinde (s. 1061-1154), Ankara: Türkiye Cumhuriyeti İdare Tarihi Araştırması (TİDATA) AÜ SBF Kamu Yönetimi Araştırma ve Uygulama Merkezi: 3.
- Sener, Mustafa (2015). Burjuva Uygarlığının Peşinde. Osmanlı'dan Günümüze Türkiye'de Siyasal Hayat, Gökhan Atılğan, Cenk Saraçoğlu, Ateş Uslu (Haz.) içinde (s. 195-339), İstanbul: Yordam Kitap.
- Seyhanlıoğlu, Hüseyin (2012). 12 Temmuz Beyannamesi'nin Siyasal Etkileri ve Önemi: Siyasal Hayatımızda Çatışma Çözümüne Bir Başarı Örneği. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Yıl: 2012/2, Sayı:16 Journal of Süleyman Demirel University Institute of Social Sciences Year: 2012/2, Number:16, s. 77-100. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/215336>
- Şimşek, Eyüp (2013). Çok Partili Dönemde Yeniden Din Eğitimi ve Öğretimine Dönüş Süreci (1946-1960). A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi [TAED] 49: 391-414, Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/33683>
- Son Posta [21 Ocak 1943]. "Sevkiyat başladı", Erişim adresi: https://www.gastearsivi.com/gazete/son_posta/1943-01-21/1
- T.C. Resmî Gazete, Sayı: 4399, Erişim adresi: <https://www.resmîgazete.gov.tr/arsiv/4399.pdf>
- T.C. Resmî Gazete, Sayı: 4418, Erişim adresi: <https://www.resmîgazete.gov.tr/arsiv/4418.pdf>
- Topçuoğlu, Hamide (1957). Etibank ve Sosyal Politikası. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt XIII-Sayı 1-2 'den ayrışım, s. 287-328, Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/634017>
- TBMM 6. Dönem, Karar No: 1163. Erişim adresi: https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc021/karartbmmc021/karartbmmc02101163.pdf
- TBMM 6. Dönem, Kanun No: 3762. Erişim adresi: https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc021/kanuntbmmc02103762.pdf

TBMM 6. Dönem, Kanun No: 3763.
Erişim adresi: https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc021/kanuntbmmc021/kanuntbmmc02103763.pdf

Tekeli, İlhan ve İlkin Selim (2010). Cumhuriyetin Harcı: Köktenci Modernitenin Ekonomik Politikasının Gelişimi, 2. Baskı, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Tuna, Işıl (2015). Verilişinin 70. Yılında Demokratikleşme Belgesi Olarak Türk Siyasal Hayatında Dörtlülük Takrir. Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi Journal of Modern Turkish History Studies, XV/30 (2015-Bahar/Spring), ss. 203-219.

Unat, Kadri (2015). Tek Parti Döneminin Son Genel Seçimi: 1943 Seçimleri ve Cumhuriyet Halk Partisi'nin Seçim Propagandaları. Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi, S. 56, s. 209-248, Erişim adresi: https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/39987/mod_resource/content/0/TEK_PARTI_DONEMININ_SON_GENEL_SECIMI_194.pdf

Yalçın, Osman (2011). İkinci Dünya Savaşında İsmet İnönü ve Churchill Arasında Yapılan Adana Görüşmesi. Ankara Üniversitesi Türk

İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi, Sayı: 47, Bahar 2011, s. 701-731, Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/20511>

Yalçın, Osman ve Şahin, Mustafa (2018). İkinci Dünya Savaşı'nda Refah Şilebi Hadisesi ve Sonrası Gelişmeler, Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, 34 (2): 181-226, Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/583167>

Yuca, İrşad Sami (2015). Cumhuriyet Döneminin İlk Popüler Tarih Dergisi Tarihten Sesler'de Tarih ve Tarihçilik. SOBİDER Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Science / Yıl: 2, Sayı: 3, Haziran 2015, s. 73-89, Erişim linki: [file:///Users/fulyasen/Downloads/r_makaleler_2950337%20\(1\).pdf](file:///Users/fulyasen/Downloads/r_makaleler_2950337%20(1).pdf)

Yurtoğlu, Nadir (2015). Kalkınmanın Önemli Bir Unsuru, Kuruluşundan 50. Yılına Türkiye'de Çimento Sanayi (1910-1960). Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, 31 (92), 113-164. Erişim linki: <https://dergipark.org.tr/en/pub/aamd/issue/44030/542470>

Türk Telekom
Değerli Hissettirir
katkılarıyla